

AKDENİZ ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

Fatma TURAN

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI BİLİŞİM SİSTEMİNİN
BİR ALT SİSTEMİ OLARAK E-OKUL UYGULAMASINA İLİŞKİN
İLKÖĞRETİM OKULLARINDAKİ
YÖNETİCİ, ÖĞRETMEN, ÖĞRENCİ VE VELİ GÖRÜŞLERİ

Danışman
Doç.Dr. İlhan GÜNBAYI

Eğitim Yönetimi ve Denetimi Anabilim Dalı
Yüksek Lisans Tezi

Antalya, 2010

İÇİNDEKİLER

TABLolar LİSTESİ	xi
ŞEKİLLER LİSTESİ	xii
ÖZET	xiii
ABSTRACT	xv
ÖNSÖZ	xvii

I. BÖLÜM

GİRİŞ	1
1.1. Problem Durumu	1
1.2. Problem Cümlesi	7
1.2.1. Alt Problemler	7
1.3. Araştırmanın Amacı	9
1.4. Araştırmanın Önemi	9
1.5. Sayıtlılar	9
1.6. Sınırlamalar	9

II. BÖLÜM

KURAMSAL ÇERÇEVE	11
2.1. Bilgi Toplumu	11
2.1.1. Bilgi Toplumu İle İlgili Kavramlar	11
2.1.1.1. Bilgi	11
2.1.1.2. Değişme ve Dönüşüm	12
2.1.1.3. Küreselleşme	12
2.1.1.4. Bilgisayarlaşma	13
2.1.1.5. Bilgi Teknolojileri	13
2.1.2. Toplumsal Değişmeler: Bilgi Toplumuna Geçiş Süreci	14
2.1.3. Bilgi Toplumu'nun Özellikleri	17
2.1.4. Bilgi Toplumunda Eğitim	19
2.1.4.1. Bilgi Toplumunda Eğitimin Özellikleri	22
2.1.4.2. Bilgi Toplumunda Okul	23
2.1.4.3. Bilgi Toplumunda Öğretmen ve Öğrenci	24
2.1.4.4. Bilgi Toplumunda Okul Yöneticisi	25

2.1.4.5. Bilgi Toplumu Okulunda Bilgi Teknolojilerinin Kullanım Alanları	28
2.2. Avrupa'nın Bilgi Toplumu Olma Yolunda e- Dönüşüm Süreci	29
2.2.1. Avrupa'da e- Dönüşüm Öncesi Bilgi Toplumuna Yönelik Çalışmalar	31
2.2.1.1. Bangemann Raporu.....	31
2.2.1.2. e-Avrupa Girişimi.....	31
2.2.1.3. Lizbon Stratejisi.....	32
2.2.1.4. e-Avrupa+ Girişimi.....	33
2.2.1.5. e-Avrupa 2005 Eylem Planı	34
2.2.1.6. i2010 Stratejisi	34
2.2.2. Avrupa'nın e-Dönüşümünü Destekleyici Programları.....	35
2.2.2.1. İdareler Arası Elektronik Veri Değişimi (IDA) Programı	35
2.2.2.2. MODINIS Programı.....	35
2.2.2.3. e-İçerik (e- Content)Programı	35
2.2.2.4. eTEN Programı.....	36
2.2.2.5. Altıncı Çerçeve Programı	36
2.2.2.6. Yedinci Çerçeve Program.....	36
2.2.2.7. Rekabet Edebilirlik ve Yenilik Çerçeve (CIP-ICTPSP)Programı	37
2.2.2.8. e-Devlet Hizmetleri (IDABC) Programı.....	37
2.3. e-Devlet	37
2.3.1. e-Devletin Amaçları.....	39
2.3.2. e-Devletin Yararları	39
2.3.3. e- Devletin Kullanım Alanları.....	40
2.3.4. e- Devletin Alt Yapı Gereksinimleri	42
2.4. e- Devlet Dönüşümünde Kamu Kurumlarında Yapılanma: Bilgi / Bilişim Sistemleri .	42
2.4.1. Bilginin Önemi ve Bilgi Çeşitleri	43
2.4.2. Bilgi Sistemleri.....	45
2.4.3. Bilgi Sistemlerinin Sağladığı Yararlar	47
2.4.4. Bilgi Sistemlerinin Türleri	48
2.4.4.1. Veri İşleme Sistemleri	48
2.4.4.2. Karar Destek Sistemleri	48

2.4.4.3. Ofis Otomasyon Sistemleri	49
2.4.4.4. Yapay Zekâ ve Uzman Sistemler	49
2.4.4.5. Yönetici Destek Sistemleri	49
2.4.4.6. Yönetim Bilgi Sistemi	50
2.3.4.6.1. Yönetim Bilgi Sistemlerinin Yapısı	51
2.3.4.6.2. Yönetim Bilgi Sisteminin Amaçları	51
2.4.4.6.3. Yönetim Bilgi Sisteminin Faydaları	52
2.4.4.6.3.1. Niteliksel Faydalar	53
2.4.4.6.3.2. Niceliksel Faydalar	53
2.4.5. e- Devlet Açısından Bilgi Sistemlerinin Yeri ve Önemi	54
2.5. Türkiye'nin Bilgi Toplumu Olma Yolunda e- Dönüşüm Süreci	56
2.5.1. Türkiye'de e- Dönüşüm Öncesi Bilgi Toplumu Yönelik Çalışmalar	56
2.5.1.1. Bilim-Teknoloji-Sanayi Tartışmaları Platformu'na bağlı Enformatik Alanına Yönelik Bilim-Teknoloji-Sanayi Politikaları Çalışma Grubu (1992-1995)	57
2.5.1.2. Türkiye Ulusal Enformasyon Altyapısı Ana Planı Projesi (TUENA) (1997-1999)	57
2.5.1.3. Kamu-Net Projesi (1998–2001)	58
2.5.1.4. Dokuzuncu Ulaştırma Şurası Haberleşme Komisyonu Çalışmaları (Haziran 1998)	59
2.5.1.5. VIII. Beş Yıllık Kalkınma Planı, Bilişim Teknolojileri ve Politikaları Özel İhtisas Komisyonu	59
2.5.1.6. Türkiye Bilişim Şurası, (Mayıs 2000)	59
2.5.1.7. e-Avrupa+ Girişimi'ne Dahil Olması (2001) ve e-Türkiye Çalışmaları (2002)	59
2.5.2. e- Dönüşüm Türkiye Projesi ve e-Devlet	61
2.5.2.1. Türkiye'de e-Devlet Yönünde Yürütülen Başlıca Projeler	64
2.5.2.1.1. UYAP (Ulusal Yargı Ağı Projesi)	64
2.5.2.1.2. İLEMOD (İl Envanterlerinin ve Kırsal Altyapı Hizmetlerinin Uygulama ve İzlenmesinde Modernizasyon Projesi)	64
2.5.2.1.3. POLNET (Polis Bilgi Sistemi)	64
2.5.2.1.4. TAKBİS (Tapu ve Kadastro Bilgi Sistemi)	65

2.5.2.1.5. e- Sağlık Projesi.....	65
2.5.2.1.6. say 2000İ.....	65
2.5.2.1.7. VEDOP (Vergi Dairesi Otomasyon Projesi)	65
2.5.2.1.8. MERNİS (Merkezi Nüfus İdaresi Sistemi)	66
2.5.2.1.9. GİMOP (Gümrük İdaresinin Modernizasyonu Projesi)	66
2.5.2.1.10. MBS (Mevzuat Bilgi Sistemi) ve REGA (Resmi Gazete Bilgi Sistemi)	67
2.5.2.1.11. MEBBİS (Milli Eğitim Bakanlığı Yönetim Bilgi Sistemi)	67
 2.6. Milli Eğitim Bakanlığı’nda Bilgi Toplumuna Yönelik Çalışmalar ve e- Dönüşüm Süreci.....	67
2.6.1. Milli Eğitim Bakanlığı’nın Bilgi Toplumu Çalışmaları	69
2.6.1.1. Okullarda BT Alt Yapısının Oluşturulmasına Yönelik Projeler	71
2.6.1.1.1. Temel Eğitim Programı	71
2.6.1.1.2. Bilgisayarlı Eğitime Destek Kampanyası.....	72
2.6.1.1.3. MEB İnternete Erişim Projesi.....	72
2.6.1.2. Okullarda BT Kullanımının Yaygınlaştırılmasına Yönelik Projeler	73
2.6.1.2.1. Ortaöğretim Projesi.....	73
2.6.1.2.2. World Links Projesi.....	73
2.6.1.2.3. Intel Gelecek İçin Eğitim	73
2.6.1.2.4. Microsoft Eğitimde İşbirliği.....	74
2.6.1.2.5. CİSCO	75
2.6.1.2.6. BT Formatör Öğretmen Eğitimi.....	75
2.6.1.2.7. Linux Yetkinlik Merkezi (Linux Eğitimi)	75
2.6.2. Milli Eğitim Bakanlığı e- Devlet Uygulamaları.....	76
2.6.2.1. e-Öğrenme Platformunun Hazırlanması ve Bu Kapsamda Yürütülen Projeler.....	76
2.6.2.1.1. Eğitim Portalı	78
2.6.2.1.2. Sanal Okul Projesi.....	78
2.6.2.2. e-Kurum Yapısının Oluşturulması ve Bu Kapsamda Yürütülen Projeler	79
2.6.2.2.1. Doküman Yönetim Sistemi Projesi.....	79
2.6.2.2.2. Arşiv Oluşturma Projesi	80

2.6.2.2.3. Karar Destek Sistemi.....	80
2.6.2.2.4. MEBBİS ve Modülleri.....	81
2.6.2.2.4.1. MEBBİS Giriş Modülleri	83
2.6.2.2.4.2. Personel İşlemleri	87
2.6.2.2.4.3. Açık Öğretim Kurumları	88
2.6.2.2.4.4. e- Mezun.....	88
2.6.2.2.4.5. Halk Eğitim.....	88
2.6.2.2.4.6. e-Yurt.....	89
2.6.2.2.4.7. e-Taşınır.....	89
2.6.2.2.4.8. e-Okul.....	89
2.7. e-Okul Sistemi	90
2.7.1. e-Okul Sistemi'nden Beklenen Kazanımlar/ Sistemin Amaçları	90
2.7.2. e-Okul Sistemi'nin Sağladığı Yararlar	92
2.7.3. e-Okul'un Modülleri veya Alt Sistemleri	96
2.7.3.1. e-Okul Yönetim Bilgi Sistemi.....	96
2.7.3.2. e-Okul Veli Bilgilendirme Sistemi	97
2.7.4. e- Okul Sistemi'nin Özellikleri.....	97
2.7.5. e-Okul Sistemi'nin Birlikte Çalıştığı Bilgi Sistemleri ve Kurumlar.....	98
2.7.6. e-Okul Sistemi'ne İlişkin Genel Bilgiler	99
2.7.6.1. Kullanıcı Girişi	98
2.7.6.2. Sayfaların Yapısı.....	101
2.7.6.2.1. Sayfa Başlığı (Header)	101
2.7.6.2.2. Menü	102
2.7.6.2.3. Araç Çubuğu(Toolbar)	106
2.7.7. e-Okul Yönetim Bilgi Sistemi'nin Kullanıcılarına Düşen Görevler veya Sorumluluklar	107
2.7.8. Gelecekte e-Okul Sistemi'nde Yapılacak Olanlar	108

III. BÖLÜM

YÖNTEM	110
3.1. Araştırma Modeli.....	110
3.2. Araştırma Grubu	111

3.3. Veri Toplama Araçları	112
3.3.1. Görüşme Kayıtları	113
3.3.2. Metaforlar	114
3.3.3. Dokümanlar	115
3.4. Verilerin Toplanması ve Etik Prosedürler	116
3.4.1. Araştırmanın Fiilen Yürütüleceği Birimin Bağlı Olduğu Kurumdan İzin Alınması	116
3.4.2. Araştırma İçin Katılımcıların Bilgilendirilmesi ve Katılım İçin İzin Formlarının Doldurulması	116
3.5. Verilerin Çözümlemesi ve Yorumlanması	117
3.6. Araştırma Sürecinde Karşılaşılan Güçlükler	117
3.6.1. Yöneticilerle Yaşanan Zorluklar	117
3.6.2. Öğretmenlerle Yaşanan Zorluklar	118
3.6.3. Velilerle Yaşanan Zorluklar	118
3.6.4. Öğrencilerle Yaşanan Zorluklar	119
3.7. Araştırmanın Araştırmacıya Kazandırdıkları	119

I.V. BÖLÜM

BULGULAR VE YORUM	121
4.1. Yöneticilerle Bireysel Görüşmelerden Elde Edilen Bulgular	121
4.1.1. Yöneticilerinin e-Okul Yönetim Bilgi Sistemi'ne İlişkin Görüşleri	121
4.1.2. Yöneticilerin e-Okul Yönetim Bilgi Sistemi İle İlgili Ürettikleri Metaforlar	122
4.1.3. Yöneticilerin e- Okul Yönetim Bilgi Sistemi'nin Getirdiği Yenilikler, Kolaylıklar ve Sorumluluklara İlişkin Görüşleri	122
4.1.4. Yöneticilerin e- Okul Yönetim Bilgi Sistemi'nin Kullanım Sürecinde Karşılaştıkları Sorunlar ve Bu Sorunlara İlişkin Çözüm Yolları	124
4.1.5. Yöneticilerin En Çok Kullandıkları Hizmet veya Modüllere İlişkin Memnuniyet Durumları	126
4.1.6. Yöneticilerin e- Okul Yönetim Bilgi Sistemi'ni Etkin ve Uygun Kullanma Konusundaki Kendi Yeterliliklerine İlişkin Algıları	127
4.1.7. Bir Yönetici Açısından e- Okul Yönetim Bilgi Sistemi'nin Olumlu ve Olumsuz Yönlerine İlişkin Görüşleri	128
4.1.8. Yöneticilerin e- Okul Yönetim Bilgi Sistemi'ndeki Bilgilerin Güvenirliğine	

İlişkin Görüşleri	129
4.1.9. Yöneticilerin e- Okul Yönetim Bilgi Sistemi'nin Güvenirliğine ve Sistemdeki Bilgilerin Gizliliğine İlişkin Görüşleri	130
4.1.10. Yöneticilerin e-Okul Sistemi'nin Okul Başarısına Etkisine İlişkin Algıları.....	131
4.1.11. Yöneticilerin e- Okul Sistemi'nin İletişimdeki Etkisine İlişkin Algıları	133
4.1.12. Yöneticilerinin e- Okul Yönetim Bilgi Sistemi'nin İşleyişini Değerlendirmeleri ve Sistemin Gelişimine Katkıda Bulunmak İçin Sundukları Öneriler	134
4.1.13. Yöneticilerinin e-Okul Yönetim Bilgi Sistemi Üzerinden Yürüttükleri ve En Çok Vaktin Alan İşlemler ve Bu İşlerin Vakit Almaması İçin Sundukları Öneriler ...	136
4.2. Öğretmenlerle Bireysel Görüşmelerden Elde Edilen Bulgular	137
4.2.1. Öğretmenlerin e-Okul Yönetim Bilgi Sistemi Sistemi'ne İlişkin Görüşleri	137
4.2.2. Öğretmenlerin e-Okul Yönetim Bilgi Sistemi İle İlgili Ürettikleri Metaforlar	139
4.2.3. Öğretmenlerin e-Okul Yönetim Bilgi Sistemi'nin Getirdiği Yenililer, Kolaylıklar ve Sorumluluklara İlişkin Görüşleri	141
4.2.4. Öğretmelerinin e-Okul Yönetim Bilgi Sistemi'nin Kullanım Sürecinde Karşılaştıkları Sorunlar ve Bu Sorunlara İlişkin Çözüm Yolları.....	144
4.2.5. Öğretmenlerin En Çok Kullandıkları Hizmet veya Modüllere İlişkin Memnuniyet Durumları	147
4.2.6. Öğretmenlerin e-Okul Yönetim Bilgi Sistemi'ni Etkin ve Uygun Kullanma Konusundaki Kendi Yeterliliklerine İlişkin Algıları.....	151
4.2.7. Bir Öğretmen Açısından e-Okul Yönetim Bilgi Sistemi'nin Olumlu ve Olumsuz Yönlerine İlişkin Görüşleri	153
4.2.8. Öğretmenlerin e-Okul Yönetim Bilgi Sistemi'ndeki Bilgilerin Güvenirliğine İlişkin Görüşleri	156
4.2.9. Öğretmenlerin e-Okul Yönetim Bilgi Sistemi'nin Güvenirliğine ve Sistemdeki Bilgilerin Gizliliğine İlişkin Görüşleri	158
4.2.10. Öğretmenlerin e-Okul Sistemi'nin Okul Başarısına Etkisine İlişkin Algıları.	160
4.2.11. Öğretmenlerin e-Okul Sistemi'nin İletişimdeki Etkisine İlişkin Algıları.....	162
4.2.12. Öğretmenlerin e- Okul Yönetim Bilgi Sistemi'nin İşleyişini Değerlendirmeleri ve Sistemin Gelişimine Katkıda Bulunmak İçin Sundukları Öneriler	164
4.2.13. Öğretmenlerin e-Okul Yönetim Bilgi Sistemi Üzerinden Yürüttükleri ve En Çok Vaktin Alan İşlemler ve Bu İşlerin Vakit Almaması İçin Sundukları Öneriler ...	168

4.3. Öğrencilerle Bireysel Görüşmelerden Elde Edilen Bulgular	171
4.3.1. Öğrencilerin e-Okul Veli Bilgilendirme Sistemi'ne İlişkin Görüşleri	171
4.3.2. Öğrencilerin e-Okul Veli Bilgilendirme Sistemi İle İlgili Ürettikleri Metafor..	172
4.3.3. e-Okul Veli Bilgilendirme Sistemi'nin Öğrenciler İçin Belirttiği Anlamı Yansıtan Çizimleri.....	172
4.3.4. Öğrencilerin e-Okul Veli Bilgilendirme Sistemi'nin Getirdiği Kolaylıklar ve Sorumluluklara İlişkin Görüşleri.....	178
4.3.5. Öğrencilerin e-Okul Veli Bilgilendirme Sistemi'nin Kullanım Sürecinde Karşılaştıkları Sorunlar ve Bu Sorunlara İlişkin Çözüm Yolları.....	180
4.3.6. Öğrencilerin En Çok Kullandıkları Hizmet veya Modüllere İlişkin Memnuniyet Durumları.....	182
4.3.7. Öğrencilerin e- Okul Veli Bilgilendirme Sistemi'ni Etkin ve Uygun Kullanma Konusundaki Kendi Yeterliliklerine İlişkin Algıları.....	184
4.3.8. Bir Öğrenci Açısından e- Okul Veli Bilgilendirme Sistemi'nin Olumlu ve Olumsuz Yönlerine İlişkin Görüşleri.....	184
4.3.9. Öğrencilerin e- Okul Veli Bilgilendirme Sistemi'ndeki Bilgilerin Güvenirliğine İlişkin Görüşleri	185
4.3.10. Öğrencilerin e- Okul Veli Bilgilendirme Sistemi'nin Güvenirliğine ve Sistemdeki Bilgilerin Gizliliğine İlişkin Görüşleri.....	187
4.3.11. Öğrencilerin e-Okul Veli Bilgilendirme Sistemi'nin Okul Başarılarına Etkisine İlişkin Algıları	188
4.3.12. Öğrencilerin e-Okul Veli Bilgilendirme Sistemi'nin İletişimdeki Etkisine İlişkin Algıları	189
4.3.13.Öğrencilerin e-Okul Veli Bilgilendirme Sistemi'nin İşleyişini Değerlendirmeleri ve Sistemin Gelişimine Katkıda Bulunmak İçin Sundukları Önerileriler	190
4.4. Velilerle Bireysel Görüşmelerden Elde Edilen Bulgular	192
4.4.1. Velilerin e-Okul Veli Bilgilendirme Sistemi'ne İlişkin Görüşleri	192
4.4.2. Velilerin e-Okul Veli Bilgilendirme Sistemi İle İlgili Ürettikleri Metaforlar....	193
4.4.3. Velilerin e-Okul Veli Bilgilendirme Sistemi'nin Getirdiği Yenililer, Kolaylıklar ve Sorumluluklara İlişkin Görüşleri.....	194
4.4.4.Velilerin e-Okul Veli Bilgilendirme Sistemi'nin Kullanım Sürecinde	

Karşılaştıkları Sorunlar ve Bu Sorunlara İlişkin Çözüm Yolları.....	196
4.4.5. Velilerin En Çok Kullandıkları Hizmet veya Modüllere İlişkin Memnuniyet Durumları	197
4.4.6. Velilerin e- Okul Veli Bilgilendirme Sistemi'ni Etkin ve Uygun Kullanma Konusundaki Kendi Yeterliliklerine İlişkin Algıları	198
4.4.7. Velilerin e- Okul Veli Bilgilendirme Sistemi'nin Olumlu ve Olumsuz Yönlerine İlişkin Düşünceleri	199
4.4.8. Velilerin e- Okul Veli Bilgilendirme Sistemi'ndeki Bilgilerin Güvenirliğine İlişkin Görüşleri	201
4.4.9. Velilerin e- Okul Veli Bilgilendirme Sistemi'nin Güvenirliğine ve Sistemdeki Bilgilerin Gizliliğine İlişkin Görüşleri	203
4.4.10. Velilerin e-Okul Veli Bilgilendirme Sistemi'nin Öğrenci Başarısına Etkisine İlişkin Algıları	204
4.4.11. Velilerin e- Okul Veli Bilgilendirme Sistemi'nin İletişimdeki Etkisine İlişkin Algıları.....	206
4.4.12. Velilerin e- Okul Veli Bilgilendirme Sistemi'nin İşleyişini Değerlendirmeleri ve Sistemin Gelişimine Katkıda Bulunmak İçin Sundukları Öneriler	208
4.5. Öğretmenlerle Odak Grup Görüşmelerinden Elde Edilen Bulgular	209
4.5.1. Öğretmenlerin Milli Eğitim Bakanlığının e-Okul Sistemi'ne Duyduğu Gereksinimlere ve Sistemin Amaçlarına İlişkin Algıları.....	209
4.5.2. Öğretmenlerin e-Okul Sistemi'nin Ülkemize Özellikle Eğitime Katkısına İlişkin Görüşleri.....	211
4.5.3. Öğretmenlerin e- Okul Veli Bilgilendirme Sistemi'nin Ülke Geneline Yaygın Bir Şekilde Kullanımı İçin Sundukları Öneriler.....	213
4.5.4. Öğretmenlerin e-Okul Sistemi'nin Amaçları İle Uygulama Arasındaki İlişkiye İlişkin Algıları	216
4.6. Öğrencilerle Odak Grup Görüşmelerinden Elde Edilen Bulgular	222
4.6.1. Öğrencilerin Milli Eğitim Bakanlığının e-Okul Veli Bilgilendirme Sistemi'ne Duyduğu Gereksinimlere ve Sistemin Amaçlarına İlişkin Algıları	222
4.6.2. Öğrencilerin e-Okul Veli Bilgilendirme Sistemi'nin Ülkemize Özellikle Eğitime Katkısına İlişkin Görüşleri.....	222

4.6.3. Öğrencilerin e- Okul Veli Bilgilendirme Sistemi'nin Ülke Geneline Yaygın Bir Şekilde Kullanımı İçin Sundukları Öneriler	223
4.7. Velilerle Odak Grup Görüşmelerinden Elde Edilen Bulgular	224
4.7.1. Velilerin Milli Eğitim Bakanlığının e-Okul Veli Bilgilendirme Sistemine Duyduğu Gereksinimlere ve Sistemi'nin Amaçlarına İlişkin Algıları.....	224
4.7.2. Velilerin e-Okul Veli Bilgilendirme Sistemi'nin Ülkemize Özellikle Eğitime Katkısına İlişkin Görüşleri.....	225
4.7.3. Velilerin e- Okul Veli Bilgilendirme Sistemi'nin Ülke Geneline Yaygın Bir Şekilde Kullanımı İçin Sundukları Öneriler	226

V. BÖLÜM

SONUÇ VE ÖNERİLER	229
5.1.Bireysel Görüşmelerden Elde Edilen Sonuç ve Öneriler	229
5.2. Odak Grup Görüşmelerinden Elde Edilen Sonuç ve Öneriler	243
KAYNAKÇA	247
EKLER	264
EK1: Milli Eğitim Bakanlığı Bilişim Sistemi'nin Bir Alt Sistemi Olarak e-Okul Uygulamasına İlişkin İlköğretim Okullarındaki Yöneticiler ve Öğretmenler İçin Görüşme Formları	264
EK2: Milli Eğitim Bakanlığı Bilişim Sistemi'nin Bir Alt Sistemi Olarak e-Okul Uygulamasına İlişkin İlköğretim Okullarındaki Öğrenciler ve Veliler İçin Görüşme Formları.....	268
EK3: Yönetici/ Öğretmen/ Veli Katılımı İçin İzin Formu.....	272
EK4: Velisi Olunan Öğrencinin Katılımı İçin İzin Formu	273
EK5: Antalya İl Milli Eğitim Müdürlüğü'nden Alınan İzin Belgesi.....	274
ÖZGEÇMİŞ	275

TABLÖLAR LİSTESİ

Tablo 2.1. e-Devletin Yararları	40
Tablo 2.2. e-Devlet Hizmetlerinin Kullanım Alanları.....	41
Tablo 2.3. MEB' nin e-Devlet Eylemleri	68
Tablo 2.4. MEB Bilgi Toplumu Çalışmaları.....	70
Tablo 2.5. MEBBİS Giriş Modülleri.....	83
Tablo 2.6. Personel İşlemleri Modülleri.....	87

ŞEKİLER LİSTESİ

Şekil 2.1. Bilgi Sisteminin Unsurları.....	46
Şekil 2.2. Yönetim Bilgi Sistemleri Yapısı	51
Şekil 2.3. e-Okul Yönetim Bilgi Sistemi Kullanıcı Girişi.....	100
Şekil 2.4. e-Okul Veli Bilgilendirme Sistemi Kullanıcı Girişi	100
Şekil 2.5. e-Okul Yönetim Bilgi Sistemi Sayfa Başlığı.....	101
Şekil 2.6. e-Okul Veli Bilgilendirme Sistemi Sayfa Başlığı	102
Şekil 2.7. e-Okul Yönetim Bilgi Sistemi Menüleri.....	102
Şekil 2.8. İlköğretim Kurum İşlemleri Modülü.....	103
Şekil 2.9. İlköğretim Öğrenci Modülü	104
Şekil 2.10. e-Okul Veli Bilgilendirme Sistemi Menüleri	105
Şekil 2.11. Sınav Bilgileri Menüsü.....	105
Şekil 2.12. Öğrenci Bilgileri Menüsü	106
Şekil 2.13. Araç Çubuğu.....	106
Şekil 4.1. e-Okul Veli Bilgilendirme Sistemi'nin Öğrenci - Veli İletişimine Etkisi.....	173
Şekil 4.2. Bazı Öğretmenlerin Veri Girişini Öğrencilere Yaptırması.....	174
Şekil 4.3. e-Okul Veli Bilgilendirme Sistemi'nin Öğrencilere Okuldaki Sınavları Hatırlatması.....	175
Şekil 4.4. e-Okul Veli Bilgilendirme Sistemi'nin Öğrenciler Tarafından Kullanılması.....	176
Şekil 4.5. e-Okul Veli Bilgilendirme Sistemi'nin Öğrenciye Kendi Durumunu Değerlendirme İmkânı Sunması	177
Şekil 4.6. e-Okul Veli Bilgilendirme Sistemi'nin SBS Sınavı Açısından Zamanın Önemini Vurgulaması.....	178

ÖZET

Günümüzde birçok gelişmiş ve gelişmekte olan ülkeler bilgi toplumuna geçiş evresi içerisindeyler. Bilgisayar ve internet şüphesiz bilgi toplumunun en önemli karakteristikleri arasında yer almaktadır. Toplumların ekonomik, sosyal ve siyasal yapılarını şekillendiren bu iki etkenin bilginin nesillere aktarılmasını sağlayan eğitimin yapısını da etkilemesi doğaldır. Bilgi topluma geçiş aşamasında olan ülkemizin de eğitim yapısı bu iki etkenden etkilenmektedir. Bu etkenler bilginin nesillere aktarılmasını misyonunu yürüten Milli Eğitim Bakanlığının bu teknolojileri eğitimde kullanmaya yönelik yürüttüğü bir takım proje ve çalışmalar üzerinde etkisini göstermektedir.

Milli Eğitim Bakanlığı merkez ve taşra teşkilatı birimleri arasında hızlı bilgi akışını sağlamak üzere gerekli alt yapı çalışmaları tamamlanmış ve MEBBİS (Milli Eğitim Bakanlığı Bilişim Sistemi) uygulamaya geçirmiştir. MEBBİS ile bakanlık hizmetlerinin bilgi teknolojilerinden yararlanılarak daha etkin, daha ucuz, daha hızlı ve zamanında vermeyi amaçlamaktadır. Öğrenci, öğretmen, okul/kurum ve taşınır malların yanı sıra Bakanlığın yönetsel işlemlerini oluşturan bütün unsurlar MEBBİS bünyesindeki modüller aracılığı ile elektronik ortama aktırılmaktadır. Merkez ve taşra teşkilatındaki işlemlerin elektronik ortamda yapılabilmesine imkân tanıyan MEBBİS, 100' e yakın modülden oluşmaktadır. Bu modüllerden bir tanesi e-okul sistemidir. Bu modülle birlikte çalışmakta olan ve velilerin öğrencilerin okul başarılarını takibini yapabilecekleri e-okul veli bilgilendirme sistemi de bulunmaktadır.

Bu araştırmanın amacı yöneticilerin, öğretmenlerin, öğrencilerin ve velilerin Milli Eğitim Bakanlığı e-Okul Yönetim Bilgi Sistemi'ne ilişkin görüşlerini tespit etmektir. Bu araştırma Antalya Kemer Kuzdere H.M.S. İlköğretim Okulu'nda gerçekleştirilmiştir. Nitel bir araştırma olan bu çalışmada veri toplama yöntemi açık uçlu sorulara dayanan yarı yapılandırılmış bireysel görüşmeler ile odak grup görüşmeleridir. Araştırmanın evrenini Antalya Kemer Kuzdere H.M.S. İlköğretim Okul'unda görevli 3 yönetici ve 37 öğretmen ile bu okulda öğrenim görmekte olan 729 ilköğretim ikinci kademe öğrencisi ve bu öğrencilerin velileri oluşturmaktadır. Araştırmanın çalışma grubunu ise 3 yönetici (1 müdür ve 2 müdür yardımcısı), 11 branş öğretmeni, 6 öğrenci (2 öğrenci altıncı sınıftan, 2 öğrenci yedinci sınıftan, 2 öğrenci 8. sınıftan) ve 6 veli (bu altı öğrencinin velileri)

oluşturmaktadır.

Bu araştırmada veriler nitel veri analiz yöntemlerinden (içerik analizi) yararlanarak analiz edilmiştir. Bu veri analizine dayalı olarak araştırmanın bulgu ve yorumları oluşturulmuştur. Araştırmanın sonucunda elde edilen bulgulara dayalı olarak önerilerde bulunulmuştur.

Araştırmadan elde edilen en önemli sonuç şudur: Yöneticiler, öğretmenler, öğrenciler ve veliler genel anlamda bu sistemleri kullanmaktan memnundur. Ancak bazı düzenlemelerle sistemlerin daha işlevsel olacağını düşünmektedirler.

SUMMARY

Nowadays, many developed and developing countries are in the brink of passing period to information society. Certainly, computer and network are two factors of the most important characteristics. These two factors, which shape economic, social and politic structures of the societies, naturally will influence the structure of education which transfers the information to generations. Our country which is a passing period to information society is influenced by those two factors. Those factors show their effects on some projects and studies which are conducted to be used in education by Ministry of National Education which has a mission to transfer information to generations

Ministry of National Education has completed necessary substructure studies to support rapid flow of information and MEBBİS has been implemented. The ministry aims to give services of the ministry with MEBBİS via benefiting from ICT more actively, cheaply, faster, and in time. The all elements which make up management procedures of the ministry in addition to student, personnel, fixed properties and movable properties are transferred to electronic environment via modules which are located in MEBBİS. MEBBİS which enables all administrative center and the outside processes to be hold, consists of nearly 100 modules. One of those modules is e-school system. There is e-school guardian information system which works with this module and guardians can follow their students' school success.

The aim of this study is to determine what school managers, teachers, students and their guardians think about Ministry of National Education School Management Information System. This study was conducted in Antalya Kuzdere Hacı Mehmet Saygın Primary School. In this study which is a qualitative research, data colleting methods are semi-structured individual and focus group interviews which are based on open ended questions. 3 managers and 37 teachers who work at Antalya Kuzdere Hacı Mehmet Saygın Primary School and 729 students who study at this school and their guardians consist of the population of the research. 3 managers (1 head manager and two assist managers), 11 branch teachers, 6 students (2 students from 6th grade, 2 students from 7th grade and 2 students from 8th grade), 6 guardians (guardians of these 6 students) consists of the sample of the research.

In this study, data were analyzed via qualitative data analysis methods (content analysis). On the basis of this data analysis, findings and interpretations were made up. At the end of the study, suggestions were put forward on the basis of the findings.

The most important result obtained from this research was that managers, teachers, students and guardians were generally satisfied with using these systems. But they thought that these systems would be more functional with some arrangements.

ÖNSÖZ

Bilgi toplumunun en önemli özelliği bilginin hızla ve çoğalarak yayılmasıdır. Bilginin bu denli hızla çoğalarak yayılmasının ardındaki teknoloji şüphesiz bilgisayar ve internettir. Bu teknolojiler bilginin nesilden nesile aktarılmasında önemli bir rol oynayan eğitim kurumlarının yapısına kadar girmiştir. Günümüzde eğitim kurumları bu teknolojileri sadece eğitim- öğretimde değil eğitim yönetiminde kullanmaktadır. Yönetim bilgi sistemleri bu teknolojilerin eğitim yönetiminde kullanımının en güzel örneklerinden biridir.

Bu araştırmada ile Milli Eğitim Bakanlığı Bilişim Sistemi'nin bir alt sistemi olarak e-Okul uygulamasına ilişkin ilköğretim okullarındaki yöneticilerin, öğretmenlerin, velilerin ve öğrencilerin görüşlerinin tespit edilmesi amaçlanmıştır. Bu amaçla araştırmada sistemlere ilişkin görüşler, nitel araştırma yöntemiyle, çok boyutlu olarak incelenmiş, bütünsel olarak değerlendirilmiş ve ulaşılan sonuçlara yer verilmiştir.

Çalışmam boyunca bana destek veren tez danışmanım Doç. Dr. İlhan GÜNBAYI başta olmak üzere, görüşlerinden yararlandığım Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğü'nden Dr. Turan ŞİŞMAN ve Uzman Ertuğrul GENÇGİL'e özellikle araştırmamda maddi açıdan destekte bulunan TÜBİTAK ve Akdeniz Üniversitesi Bilimsel Araştırma Projeleri Koordinasyon Birimi'ne, veri kaynağı olan Kuzdere Hacı Mehmet Saygın İlköğretim Okulu yönetici, öğretmen, veli ve öğrencilerine teşekkürlerimi sunarım.

Fatma TURAN

I. BÖLÜM

GİRİŞ

1.1. Problem Durumu

Günümüzde bilgiye ulaşabilen, ulaştığı bilgiyi kendi yapısına uydurabilen, buna yenilerini ekleyebilen toplum ya da kişiler güçlü olarak kabul edilmektedir (MEB., 2000).

Bilgiye ulaşabilen, bilgiyi kullanabilen birey ve toplumlarla, bu olanaktan yoksun kalanlar arasındaki farklılaşma, yeni yüzyılda ayırt edici bir özellik olarak ortaya çıkacaktır (DPT, 1999). Ülkelerin dünyadaki etkinliği, bu değişime ayak uydurmanın kaçınılmaz sonucu olarak toplumlarına bilgiye ulaşmayı, bilgiyi yaymayı ve kullanmayı sağlayacak her türlü araç ve teknolojiye yararlanmayı sağlayabilmeleri ile yakından bağlantılı olacaktır.

Bilgi ve iletişim teknolojilerinin gelişmesiyle birlikte ülkeler, bilgi toplumuna geçişte bir takım aşamalardan geçmişlerdir. Bilgi toplumuna geçişte bu gün gelinen aşama ise ülkelerin kamu yönetimlerini yeniden yapılandırması sonucunda ortaya çıkan “elektronik devlet”in oluşumudur.

“Geleceğin devleti” olarak da tanımlanabilen “elektronik devlet”; temel olarak kamu hizmetinin verdiği alanlarda bilgi ve iletişim teknolojilerinin kullanılması yoluyla daha şeffaf, vatandaşa daha yakın, daha ucuz ve daha iyi çalışana idari yapı olarak tanımlanabilir. Bu kavrama eşdeğer olarak “sanal devlet” kavramı da kullanılmaktadır (İnce, 2001, s.21).

Dünya genelinde birçok gelişmiş ülkenin yönetim yapılarında e- devlet uygulamalarına çoktan başladığı görülmektedir. Örneğin; ABD bilişim ve iletişim sektörlerinde öncü bir ülke olduğu kadar e-devlet uygulamalarında da önde gelen ülkeler arasındadır. ABD, 1993 yılında “Acces America” adlı tüm kamu hizmetlerinin tek duraklı olarak çevrim içi sunulmasına olanak sağlayan bir uygulamayı başlatmıştır. Bu uygulamayla birlikte e- devlet programı kapsamında 2003 yılı kadar bağımsız olarak verilen kamu hizmetlerinin bir portal bünyesinde bütünleştirilmesi amaçlanmıştır. Bu amaçla program kapsamında “firstgov” adlı internet portalı tasarlanmış ve 2001 yılında

hizmete girmiştir.

AB, ABD ve Japonya karşısında küresel rekabette geri kalmamak amacıyla Aralık 1999'da Avrupa Komisyonu tarafından benimsenen e- Avrupa girişimini destekleyerek Haziran 2000'deki Fiera AB Konseyinde “e- Avrupa 2002 Eylem Planı” kabul etti. 2002'de kabul edilen e-Avrupa Eylem Planı'yla ucuz, güvenli ve hızlı internet, insanlara ve becerilere yatırım, internet kullanımını özendirmek gibi temeller üzerine inşa edilen e-devlet uygulamaları eğitim, sağlık hizmetleri gibi kamu hizmetleriyle birlikte, ticaretin geliştirilmesi ve elektronik iş ortamının sağlanabilmesi amacıyla da geliştirildi (e-Devlet Kapısı, 2010).

Türkiye'nin e- devlet yolundaki yapılanma süreci ise 2001 yılında e-Avrupa+ Girişimi'ne katılmasıyla başlamıştır. e-Avrupa+ programına resmen katılmamızdan bir yıl gibi kısa bir süre sonra 2002'de e-Türkiye Girişimi Taslak Eylem Planı kamuoyuna açıklanmıştır. Bu planda e-Türkiye'nin amaç ve hedefleri yer almaktadır: “Ülkemizde bilgi toplumuna geçiş yapı taşlarının oluşumunun hızlandırılması, daha ucuz, hızlı ve güvenli internet erişimi, insan kaynağına yatırım ve internet kullanımının yaygınlaştırılması hedeflerine ulaşabilmek için, e-Eğitim, e-Devlet, e- Ticaret, e-Çevre, e-Sağlık ve benzeri konular olmak üzere birçok alt bileşenle ele alınan e-Türkiye Girişimi Eylem Planı Türkiye'nin bilgi toplumuna geçiş için taban oluşturacak ve yol gösterecektir.” (Başbakanlık, 2002, s.9).

58. Hükümet tarafından hazırlanan Acil Eylem Planında e- Dönüşüm Türkiye Projesi'ne yer verilmiş, söz konusu projenin koordinasyonu, izlenmesi, değerlendirilmesi ve yönlendirilmesi ile ilgili olarak DPT Müsteşarlığı görevlendirilmiştir. Bu görevin yerine getirilmesi amacıyla DPT bünyesinde Bilgi Toplumu Dairesi Başkanlığı kurulmuştur. Ayrıca, 27 Şubat 2003 tarihinde yayınlanan 2003/12 sayılı Başbakanlık Genelgesi ile e-Dönüşüm Türkiye Projesi'nin amaçları, kurumsal yapısı ve uygulama esasları belirlenmiştir (DPT, 2004, s.17).

DPT Müsteşarlığı Bilgi Toplumu Dairesi Başkanlığı Eylül 2005'te “e-Devlet Proje ve Uygulamaları”nı kamuoyuna açıklamış ve e-devlet uygulamalarını sınıflandırmıştır. Bu sınıflandırmaya göre Yasama ve Denetim Hizmetleri'nden Bilgi Edinme Hizmetleri'ne kadar 42 çeşit hizmet sınıfı vardır.

Bu sınıflandırmanın 25. sırasında yer alan “Eğitim Hizmetleri” sınıfı 11 tane kurumdan oluşmaktadır. Bu kurumlar şu şekildedir (DPT, 2005):

1. Milli Eğitim Bakanlığı Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğü
2. AB Eğitim ve Gençlik Programları Merkezi Başkanlığı (Ulusal Ajans)
3. Yüksek Öğretim Kurulu (YÖK)
4. Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Merkezi (ÖSYM)
5. Milli Savunma Bakanlığı
6. Kültür ve Turizm Bakanlığı
7. Türkiye Bilimler Akademisi
8. Türkiye Akreditasyon Kurumu
9. Sivil Havacılık Genel Müdürlüğü
10. Türkiye Atom Enerjisi Kurumu
11. KOSGEB

Eğitim hizmetleri sınıfında yer alan “Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğü” MEB adına “e- Devlet Proje ve Uygulamaları” kapsamında çeşitli çalışmaları yürütmekte ve projeleri uygulamaya koymaktadır. Bu alanda hayata geçirilen projelerden en önemlileri hedefleri belirleyen “**Çağı Yakalama 2000 Projesi**” ile Dünya Bankası desteğiyle 1992 yılında çalışmalarına başlayan ve 1997 yılında tamamlanan “**Millî Eğitimi Geliştirme Projesi (MEGP)**” dir. Çağı Yakalama 2000 Projesi hedefleri kapsamında MEB'de pek çok proje başlatılmış ve hayata geçirilmiştir (Bayrakçı, 2005).

Millî Eğitimi Geliştirme Projesi kapsamında uygulamaya geçirilen ve e-devlete ulaşma adımlarının en önemlilerinden biri de; “Millî Eğitim Bakanlığı Bütünleşik Yönetim Bilgi Sistemi (MEBSİS)” dir. Bu kapsamda Bakanlığın çeşitli birimlerinin faaliyetleri elektronik ortamda yapılmakta ve yönetim işlerinde bilgi teknolojilerinden yararlanılmaktadır. MEBSİS'in hayata geçirilmesi 1987 yılında PERSİS (Personel Sistemi) ile başlamıştır. Bu sebeple çeşitli alt sistemler oluşturulmuş ve Bakanlık birimlerinin hizmetine alınmıştır (Bayrakçı, 2005).

MEBSİS projesi ile kamu yeni bir terim olan “yönetim bilgi sistemi” ile tanışmıştır. Yönetim bilgi sisteminin tek bir tanımı olmayıp bu sistem ile ilgili değişik tanımlar çeşitli yazarlar tarafından yapılmıştır. Bu tanımlardan bazıları şöyledir:

“Yönetim bilgi sistemi” diğer bir adıyla “ yönetim bilişim sistemi” işletmenin ilgili kişilerine (işletme yöneticilerine ve işletme dışındaki üçüncü kişilere) gerekli bilgileri sağlayan ve belirli rutin kararların (önceden belirlenmiş yöntemler çerçevesinde alınan kararlardır) verilmesi otomatik programlar dahilinde otomatik kılan bir sistem şeklinde tanımlanabilir (Köse, 1984, s.10).

Milli Eğitim Bakanlığı’nı yönetim bilişim sistemlerine yönlendiren temel neden ise Bakanlığın merkezi yapıya sahip olan büyük bir kurum olmasıdır. Eğitim politikalarının belirlenmesi, yatırım planlarının oluşturulması, bütçelerin hazırlanması, yeni kurumların açılması ve personel ihtiyacının belirlenmesi gibi önemli konularda merkezden karar verilmektedir. Kararlar ise hiyerarşik yapı (Bakanlık, il milli eğitim müdürlükleri, ilçe milli eğitim müdürlükleri ve okullar) içerisinde bakanlığa ulaşan sağlıklı olmayan veriler ve bilgiler ışığında alınmaktadır (Sevindim, 2004). Bakanlık mevcut hiyerarşik yapı içerisinde yöneticilerin karar vermesini kolaylaştırmak, değişik yerlerdeki bilgilerin doğru biçimde toplanarak bütün halinde sunulmasını sağlamak, hizmetlerin bilgi teknolojilerinden yararlanılarak daha etkin, daha ucuz, daha hızlı, doğru ve zamanında verilmesini sağlamak, iyi bir iletişim alt yapısı oluşturarak şeffaf bir yapı içerisinde tüm bilgileri personeli ve halkı ile paylaşmak nihai olarak eğitim sistemini çağdaş bir yapıya kavuşturmak ve yönetmek için MEBSİS (Milli Eğitim Bakanlığı Yönetim Bilişim Sistemi) Projesi’ni başlatmıştır.

MEBSİS Projesi kapsamında oluşturulan alt sistemler: **PERSİS** (Personel Yönetim Bilgi Sistemi), **İLSİS** (İl ve İlçe Millî Eğitim Müdürlükleri Yönetim Bilgi Sistemi), **YÖSİS** (Yüksek Öğretim Yönetim Bilgi Sistemi), **BÜTSİS** (Bütçe Yönetim Bilgi Sistemi), **İMİSİS** (İdari ve Mali İşler Yönetim Bilgi Sistemi), **YDSİS** (Yurt Dışı Eğitim Bilgi Sistemi).

MEBSİS Projesi’nin alt sistemleri eş zamanlı olarak uygulamaya giremediği gibi bilişim sektöründeki teknik gelişmelere paralel olarak bazı alt sistemlerin projeden çekilmesi veya ihtiyaç duyulan yeni yazılım ve modüllerin sisteme eklenilmesi suretiyle proje yeniden yapılandırılmıştır. 1987’de MEBSİS olarak başlatılan ve yukarıdaki alt sistemleri içeren proje 2004 yılında bu yeni yapılandırmalar da göz önüne alınarak Milli Eğitim Bakanlığı Bilişim Sistemi (MEBBİS) olarak yeniden isimlendirilmiştir.

1987 yılından bu güne değin birçok yapılandırma sürecinden geçen MEBBİS son

olarak 2009 yılında yeniden yapılandırılmış ve bunun sonucunda MEBBİS ‘i oluşturan alt sistemler personel, öğrenci, taşınır ve taşınmazlara yönelik olarak modüller şeklinde geliştirilmiştir.

Bu gün MEBSİS içerisinde yer alan e- Okul Sistemi tüm bu alt sistemler içerisinde farklı bir konuma sahiptir. Diğer alt sistemler bakanlık kurum veya personeline yönelikken e-Okul, bakanlığın var olma sebebi olan öğrencilere yönelik olarak hizmet vermektedir. e-Okul Sistemi’ni diğer alt sistemlerden farklı kılan diğer sistemin hitap ettiği kesimin çokluluğundandır. e-Okul Sistemi, bir kuruma yönelik küçük bir sistem gibi görünse de aslında o, öğrenci ve velileri de içine alan için büyük bir yönetsel sistemdir.

e-Okul Sistemi, e-Okul Yönetim Bilgi Sistemi ve e-Okul Veli Bilgilendirme Sistemi olmak üzere iki alt modülden oluşmaktadır. Aynı iki sistem gibi görünmelerine karşın bu iki modül birlikte çalışmakta ve e-Okul Sistemi adı altında birleşmektedirler.

e-Okul Yönetim Bilgi Sistemi, ilköğretim kurum işlemleri ve öğrenci işlemleri olmak üzere iki modülden oluşmaktadır. Bu iki modüldeki bilgilerin e-Okul Veli Bilgilendirme Sistemi’ne geçişi ile birlikte veliler öğrencilerin okul durumlarını takip edebilmektedirler.

İlköğretim kurum işlemleri modülü okul ve öğrenciye ait işlemlerin yürütülmesini ve denetlenmesini sağlar. Okula ait genel bilgilerin girilmesi, okulun öğretim şeklinin belirlenmesi, Türk ve yabancı uyruklu öğrencilerin kaydının yapılması, sınıf ve şubelerin düzenlenmesi, ücretli derse giren öğretmenlerin bilgilerinin girilmesi, öğrenci fotoğraflarının eklenmesi, nakil işlemleri, sınav işlemleri, sosyal faaliyetlerin belirlenmesi, olumsuz davranışların kaydedilmesi ve öğrenci genel bilgilerinin düzenlenmesi bu bölüm kullanılarak yapılabilecek işlerdir (MEB, 2007, s.9).

İlköğretim öğrenci işleri modülü öğrenciye ait işlemlerin detaylı olarak yürütüldüğü bölümdür. Öğrenci arama işlemlerinin yapılması, öğrenciye ait bilgilerin daha detaylı olarak girilmesi bu modül kullanılarak yapılabilecek işlerdir (MEB, 2007, s.19).

e-Okul Veli Bilgilendirme Sistemi ise, velilerin öğrenci devamsızlıkları, notları, ders programı, okuduğu kitaplar, aldığı belgeler ve okul müdürlükleri tarafından yapılan duyurulardan haberdar olmasını sağlayan bir sistemdir.

e- Okul'un MEBBİS'e dahil olması yaklaşık 4 yıl kadar kısa bir süre önce gerçekleşmiştir. Milli Eğitim Bakanlığı, MEBBİS ile kurum ve personel bilgilerinin yönetimi için kurmuş olduğu yapının, okul ve öğrenci bilgileri için de sağlanabilmesi amacıyla e- Okul Projesi'nin başlatılmasına karar vermiş ve 2005 yılında bu konuda çalışmalara başlamıştır.

e- Okul uygulamasının pilot çalışması okul ve öğrencilere yönelik yönetsel bir proje olarak 2006-2007 eğitim öğretim yılının başında beş ildeki (Adana, Ankara, Eskişehir, İstanbul, İzmir) ilköğretim okullarında e-Kayıt Projesi olarak başlamıştır. Uygulanan bu proje ile bu illerdeki ilköğretim okullarının birinci sınıfındaki öğrencilerin bilgileri Milli Eğitim Bakanlığı veri tabanına alınmıştır (MEB, 2007).

Okul öncesi ve ilköğretim okullarında uygulanmasına 2007-2008 eğitim öğretim yılı başında geçilen proje ile okul öncesi ve ilköğretim öğrencilerinin bütün iş-işlemlerinin elektronik ortamda yapılmaya başlanmasıyla, öğrencilerle ilgili (kimlik, adres, veli, not, puan, devam-devamsızlık, okuduğu kitap, haftalık ders programı, öğretmen, davranış puanları, duyuru, alınan belge bilgileri gibi) bütün bilgilerin fonksiyonel, anlık ve gerçek veriler olarak oluşması temin edilmiştir. e-Okul Sistemi tüm ilköğretim okullarında standart bir yapı oluşturarak uygulamalardan kaynaklanan hataları büyük oranda ortadan kaldırmış, ders çizelgelerinin oluşturulmasından, karne ve diploma düzenlemeye kadar her alanda standart bir yapı kurulmuştur (MEB, 2008).

e-Okul Sistemi'nin 2007-2008 eğitim öğretim yılı başında hayata geçirilmesi ile birlikte okul yönetiminde değişimlerin yaşanması kaçınılmaz olmuştur. Örneğin; e-Okul Sistemi, okul yönetimi için yapılacak iş ve işlemlerin yapılaş şeklini değiştirmiş ve bunun sonucunda hem bu sistemi kullanacak hem de bu sistemden yararlanacak olan yönetici, öğretmen, öğrenci ve velilere kolaylıklar sağladığı gibi yeni sorumluluklar da getirmiştir. Bu yeni yönetim sistemine, sistemin getirdiği değişim ve yeniliklere ilişkin olarak yöneticilerin, öğretmenlerin, öğrencilerin ve velilerin neler düşündüğünün bilinmesi, sistemin iyi işleyen ve aksayan yönlerinin tespit edilmesi, aksayan yönlerin düzeltilmesi ve nihai olarak geliştirilmesi açısından önemlidir.

Yukarıdaki açıklamalar dikkate alındığında araştırmanın ana problemini şu soru oluşturmaktadır:

1.2. Problem Cümlesi

Milli Eğitim Bakanlığı Bilişim Sistemleri'nin bir alt sistemi olarak e-Okul uygulamasına ilişkin ilköğretim okullarındaki yöneticilerin, öğretmenlerin, öğrencilerin ve velilerin görüşleri nelerdir?

1.2.1. Alt Problemler

Bireysel görüşmeler sonucunda katılımcıların (yöneticilerin ve öğretmenlerin);

1. e-Okul Yönetim Bilgi Sistemi'ne ilişkin görüşleri nelerdir?
2. e-Okul Yönetim Bilgi Sistemi ile ilgili ürettikleri metaforlar nelerdir?
3. e-Okul Yönetim Bilgi Sistemi'nin getirdiği yeniliklere, kolaylıklara ve sorumluluklara ilişkin görüşleri nelerdir?
4. e-Okul Yönetim Bilgi Sistemi'nin kullanım sürecinde karşılaştıkları sorunlar ve bu sorunlara ilişkin çözüm yolları nelerdir?
5. e-Okul Yönetim Bilgi Sistemi'nde en çok kullandığı hizmetler veya modüllere ilişkin memnuniyet durumları nasıldır?
6. e-Okul Yönetim Bilgi Sistemi'ni etkin ve uygun kullanma konusunda kendi yeterliklerine ilişkin algıları nasıldır?
7. e-Okul Yönetim Bilgi Sistemi'nin olumlu ve olumsuz yönlerine ilişkin görüşleri nelerdir?
8. e-Okul Yönetim Bilgi Sistemi'ndeki bilgilerin güvenilirliğine ilişkin görüşleri nelerdir?
9. e-Okul Yönetim Bilgi Sistemi'nin güvenilirliğine ve sistemdeki bilgilerin gizliliğine ilişkin görüşleri nelerdir?
10. e-Okul Sistemi'nin okul başarısına etkisine ilişkin algıları nasıldır?
11. e-Okul Sistemi'nin iletişimdeki etkisine ilişkin algıları nasıldır?
12. e-Okul Yönetim Bilgi Sistemi'nin değerlendirilmesi nasıldır ve katılımcılar sistemin gelişimine katkıda bulunmak için neleri önermektedirler?
13. e-Okul Yönetim Bilgi Sistemi üzerinden yürütülen en çok hangi işlem(ler) vakitlerini almaktadır? Bu işlem(ler)in fazla vakit almaması için önerileri nelerdir?

Bireysel görüşmeler sonucunda katılımcıların (öğrencilerin ve velilerin);

1. e-Okul Veli Bilgilendirme Sistemi'ne ilişkin görüşleri nelerdir?
2. e-Okul Veli Bilgilendirme Sistemi ile ilgili ürettikleri metaforlar nelerdir?
3. Öğrencilerin e-Okul Veli Bilgilendirme Sistemi'nin kendileri için ifade ettiği anlamı yansıtan çizimleri nasıldır?
4. e-Okul Veli Bilgilendirme Bilgi Sistemi'nin getirdiği kolaylıklara ve sorumluklara ilişkin görüşleri nelerdir?
5. e-Okul Veli Bilgilendirme Sistemi'nin kullanım sürecinde karşılaştıkları sorunlar ve bu sorunlara ilişkin çözüm yolları nelerdir?
6. e-Okul Veli Bilgilendirme Sistemi'nde en çok kullandığı hizmetler veya modüllere ilişkin memnuniyet durumları nasıldır?
7. e-Okul Veli Bilgilendirme Sistemi'ni etkin ve uygun kullanma konusunda kendi yeterliklerine ilişkin algıları nasıldır?
8. e-Okul Veli Bilgilendirme Sistemi'nin olumlu ve olumsuz yönlerine ilişkin görüşleri nelerdir?
9. e-Okul Veli Bilgilendirme Sistemi'ndeki bilgilerin güvenilirliğine ilişkin görüşleri nelerdir?
10. e-Okul Veli Bilgilendirme Sistemi'nin güvenilirliğine ve sistemdeki bilgilerin gizliliğine ilişkin görüşleri nelerdir?
11. e-Okul Veli Bilgilendirme Sistemi'nin öğrenci başarısına etkisine ilişkin algıları nasıldır?
12. e-Okul Veli Bilgilendirme Sistemi'nin iletişimdeki etkisine ilişkin algıları nasıldır?
13. e-Okul Veli Bilgilendirme Sistemi'nin değerlendirilmesi nasıldır ve katılımcılar sistemin gelişimine katkıda bulunmak için neleri önermektedirler?

Odak grup görüşmeleri sonucunda katılımcıların (öğretmenlerin);

1. Milli Eğitim Bakanlığı'nın e-Okul Sistemi'ne duyduğu gereksinimlere ve sistemin amaçlarına ilişkin algıları nasıldır?
2. e-Okul Sistemi'nin ülkemize özellikle eğitime katkısına ilişkin görüşleri nelerdir?
3. e-Okul Veli Bilgilendirme Sistemi'nin ülke genelinde yaygın bir şekilde kullanımı için sundukları öneriler nelerdir?
4. e-Okul Sistemi'nin amaçları ile uygulaması arasındaki ilişkiye ilişkin algıları nasıldır?

Odak grup görüşmeleri sonucunda katılımcıların (öğrencilerin ve velilerin);

1. Milli Eğitim Bakanlığı'nın e-Okul Veli Bilgilendirme Sistemi'ne duyduğu gereksinimlere ve sistemin amaçlarına ilişkin algıları nasıldır?
2. e-Okul Veli Bilgilendirme Sistemi'nin ülkemize özellikle eğitime katkısına ilişkin görüşleri nelerdir?
3. e-Okul Veli Bilgilendirme Sistemi'nin ülke genelinde yaygın bir şekilde kullanımı için sundukları öneriler nelerdir?

1.3. Araştırmanın Amacı

Bu araştırma ile Milli Eğitim Bakanlığı Bilişim Sisteminin bir alt sistemi olarak e-Okul uygulamasına ilişkin ilköğretim okullarındaki yöneticilerin, öğretmenlerin, öğrencilerin ve velilerin görüşlerinin tespit edilmesi amaçlanmaktadır.

1.4. Araştırmanın Önemi

Bu araştırma, Milli Eğitim Bakanlığı Bilişim Sisteminin bir alt sistemi olarak e-Okul uygulamasına ilişkin ilköğretim okullarındaki yöneticilerin, öğretmenlerin, öğrencilerin ve velilerin görüşlerinin tespit edilmesi, bu görüşlerden yola çıkarak sistemin getirdiği değişim ve yeniliklerin sistemi etkin olarak kullanan bireyler tarafından nasıl algılandığını anlaşılması, sistemin iyi işleyen ve aksayan yönlerinin tespit edilmesi, aksayan yönlerin düzeltilmesi ve nihai olarak geliştirilmesi açısından önemlidir.

1.5. Sayıtlar

1. Katılımcıların görüşme sorularını hiçbir baskı altında kalmadan ciddiyet ve samimiyetle cevapladığı,
2. Araştırmacı tarafından hazırlanan ve kapsam geçerliği konu alanı uzmanlarınca kontrol edilen Milli Eğitim Bakanlığı Bilişim Sistemi'nin bir alt sistemi olan e-Okul uygulamasına ilişkin görüşme sorularının amaca uygun olarak ölçmek isteneni ölçtüğü varsayılmıştır.

1.6. Sınırlamalar

Araştırma 2009–2010 öğretim yılında Antalya Kemer Kuzdere Hacı Mehmet Saygın İlköğretim Okulu’nda görevli yöneticiler ve öğretmenler ile bu okulda öğrenim görmekte olan öğrenciler ve bu öğrencilerin velileri ile onlardan elde edilen verilerle (görüşme kayıtları ve dokümanlarla) sınırlıdır.

II. BÖLÜM

KURAMSAL ÇERÇEVE

2.1. Bilgi Toplumu

21. yüzyılda bilgi kavramı değişen anlam ve içeriği ile karşımıza çıkmaktadır. Yeni gelişen teknolojiler değişen gereksinimler artan nüfus bilgiye olan gereksinimi bilgi kullanımını ve bilgi yönetimini ön plana çıkarmıştır. Bu eğilim tüm dünyada bilgi toplumuna geçiş olarak değerlendirilmektedir (Tekin ve Çiçek, 2006).

Bilgi toplumuna geçiş sürecinde bir takım kavramların ortaya çıkmasının yanı sıra bazı kavramların anlamları da değişmiştir. Bilgi toplumu, bilgi toplumu ile ilgili bu kavramları bilmeksizin ve bilgi toplumunun tarihsel gelişimini incelemeksizin anlaşılamaz. Bu nedenle öncelikli olarak bilgi toplumu ile ilgili kavramlara daha sonra da bilgi toplumunun tarihsel gelişimine yer verilecektir.

2.1.1. Bilgi Toplumu İle İlgili Kavramlar

Bilgi toplumu ile ilgili birçok kavram olmasına karşın bilgi toplumunun anlaşılmasında temel olarak nitelendirebileceğimiz kavramlar şunlar olabilir:

2.1.1.1. Bilgi

Bilginin tanımı konusunda farklı yaklaşımlar olduğu gibi bilgiyle ilgili birçok kavramın onun yerine ve çoğu kez yanlış biçimde kullanılmaktadır. Tanımlardaki ve kullanımlardaki bu farklılık her disiplinin kendi ilgi alanına göre bu kavrama anlam yüklemesinden kaynaklanmaktadır.

Bilginin genel tanımına bakacak olursak bilgi, insan aklının erebileceği olgu, gerçek ve ilkelerin bütününe verilen ad; insan zekâsının çalışması sonucu, öğrenme, araştırma veya gözlem yoluyla elde edilen gerçek, düşünce ürünü; ya da felsefi anlamda, genel olarak ve ilk sezi durumunda zihnin kavradığı temel düşünceler olarak tanımlanmaktadır (TDK, 2010).

2.1.1.2. Değişme ve Dönüşüm

Peker'e göre (1995) değişim bir bütünün öğelerinde, öğelerin birbiriyle ilişkilerinde öncekine göre nicelikçe ve nitelikçe gözlenebilir bir ayrılığın olmasıdır (Aydoğan, 2007, s.14). Değişim ve dönüşüm kavramları genelde iç içe kavramlar olmakla birlikte, değişimin büyük çaplı olması, kurum ve davranışlarda farklı bir kavram olarak "dönüşüm" den söz edilmektedir. Dönüşüm, toplumun ya da sistemin felsefe, ideoloji ve kuralları ile önemli bir değişime maruz kalmasıdır. Değişim yanlıları ve karşıtlarının, üzerinde birleştiği şekli ile 1960'lı yıllardan itibaren çok ciddi değişimin yaşandığı gözlenmekte ancak bu değişim henüz dönüşüm haline geldiği konusunda tartışmalar devam etmektedir (Özgür, 2007).

2.1.1.3. Küreselleşme

Küreselleşme hiç kuşkusuz günümüz dünyasında en çok konuşulan ve günlük yaşamımızı bütün yönleriyle derinden etkileyen bir olgudur. Çok çeşitli boyutları olduğu için de basit bir tanımını vermek zordur. Özellikle ekonomik, siyasal ve sosyo-kültürel olmak üzere üç önemli boyutu olan küreselleşmenin her bir boyutu dikkate alınarak birbirinden kısmen farklı tanımları yapılabilir (Acar ve Kuma, 2008, s.3).

Bu çerçevede ekonomik küreselleşme ülkeler arasında ekonomik duvarların kalkması, üretim ve pazarlama süreçlerinin dünya pazarlarını esas alarak yeniden örgütlenmesi, malların, hizmetlerin, insanların ve paranın ülkeler arasında daha kolayca ve engelle karşılaşmadan dolaşabilir hale gelmesi, ekonomik yapıların serbest piyasacı bir mantıkla yeniden düzenlenmesi sürecidir. Siyasal anlamda küreselleşme, ulus-devletin gücünün ve öneminin aşınması, egemenlik ve bağımsızlık kavramlarının içerik değiştirmesi, demokrasi ve insan hakları kavramlarının öne çıkması, ülkelerin iç politikalarına dış ülkelerin ve uluslararası kuruluşların daha kolay müdahale edebilir hale gelmesini ifade etmektedir. Sosyo-kültürel küreselleşme ise giyim-kuşam, eğlence ve beslenme alışkanlıklarının birbirine daha çok benzemeye başlaması, kültürlerin birbiriyle alış-verişinin hızlanması, eğitim, bilim, sanat ve kültürel etkinliklerin küresel ölçekte yapılır ve daha çok ülkeyi bir araya getirebilir hale gelmesi olarak ifade edilebilir. (Acar ve Kuma, 2008, s.3).

2.1.1.4. Bilgisayarlaşma

Bilgi toplumu genel anlamda, yoğun ve yaygın olarak kullanılan bilgisayar teknolojisi tarafından biçimlendirilmektedir. Bilgi toplumunda bilgisayarlar; bireylerin bilgi üretme gücünü olağanüstü artırarak, bilginin kitlesel biçimde üretilmesini, işlenmesini, saklanması, dağıtılmasını ve tüketilmesini sağlamaktadır (Özgür, 2007).

2.1.1.5. Bilgi Teknolojileri

Bilgi toplumuna giden süreç iki unsurun birleşimiyle ortaya çıkmıştır. İlk olarak, sanayi toplumuna dönüşüm sürecini tamamlayan ülkelerin, geliştirdikleri yeni teknolojiler sayesinde bilgi üretmeye daha fazla kaynak ayırması ve bunun sonucunda da bilgi çalışanları olarak adlandırılan yeni iş gruplarının ortaya çıkmasıdır. İkinci olarak, bilgi teknolojisi olarak adlandırılan bilgisayar, telekomünikasyon ve iletişim teknolojilerinin katalizör etkisi görerek bu toplumsal dönüşümü hızlandırmasıdır. Bu dönüşümün sonucunda bilgi teknolojilerinin kullanım düzeyi artmış ve klasik olarak gerçekleşen birçok işlem bu teknolojiler kullanılarak uygulanmaya başlamıştır (Çağatay, 2008, s.10-11).

Aktan ve Vural'a göre (2005) bilgi teknolojisi, elektronik bilgi işlem sistemleri (bilgisayar) ve iletişim (telekomünikasyon) teknolojilerini kapsamaktadır. Bilgi teknolojisinin temel bileşenleri şunlardır (Gürcü, 2006, s.18):

1. Bilgi işlem teknolojisi (bilişim teknolojisi); bilgi işlemde yazılım ve donanım teknolojilerinin kullanımı,
2. Uydu teknolojisi; uydular aracılığı ile bilgi aktarımı,
3. Mikro-elektronik teknolojisi; daha hızlı ve hassas işlem birimlerinin geliştirilmesine yönelik bilim ve teknolojiler,
4. Telekomünikasyon teknolojisi; iletişim alanında geliştirilmiş yeni teknolojiler (dijital teknoloji, internet, tele işlem gibi),
5. Esnek otomasyon teknolojileri.

Bilginin toplanmasında, işlenmesinde, depolanmasında, ağlar aracılığıyla bir yerden bir yere iletilmesinde ve kullanıcıların hizmetine sunulmasında yararlanılan ve iletişim ve bilgisayar teknolojilerini de kapsayan bütün teknolojiler bilgi ve iletişim teknolojileri olarak adlandırılmaktadır (DPT, 2001, s.3). Bilgi ve iletişim teknolojileri, bilgiye

ulaşılmasını ve bilginin oluşturulmasını sağlayan her türlü görsel, işitsel, basılı ve yazılı araçlar olabilmektedir. En eski bilgi teknolojileri kitaplar ve basılı yayınlardır (avaş, Kışla ve Twining, 2004, s.1).

Bilgisayar ve iletişim teknolojilerinin birleşmesiyle (bilgi teknolojisi) insan yetenekleri ilk kez milyon kere milyon kat artmaktadır. Chachra (1992), insan yeteneklerinde yüz katlık artış tarım toplumuna, bin katlık artış sanayi toplumuna giden yolu atıysa, trilyon katlık artışın ne getireceğini tahmin etmenin güç olduğunu söylemekte ve bu büyüklükteki bir artışın ancak kütüphanelerin, bilgisayarların ve iletişim ağlarının sahip oldukları yeteneklerin birleşmesiyle gerçekleşebileceğini vurgulamaktadır. Bir başka deyişle, bilgi toplumuna giden yolun başlangıcı muhtemelen "içerik" (bilgi) ile "teknoloji"nin (bilgi teknolojisi) bütünleşmesinde aranmalıdır (Tonta, 1999, s. 366).

2.1.2.Toplumsal Değişmeler: Bilgi Toplumuna Geçiş Süreci

En geniş anlamda toplum insanları etkileyen gerçek ilişkiler bütünüdür. Diğer bir deyimle insanların bir toplum içinde var olmalarını sağlayan birbiriyle her tür ve biçimde kurmuş oldukları ilişkilerin bütünü toplumdur. (Özkalp, 2004, s.43)

Uygarlık tarihine bakıldığında toplumların kendilerini topyekn değiştirdikleri, yepyeni ve beklenmedik bir biçime girdikleri dönemlere rastlanmaktadır. Bu dönemlerden insanlık tarihinde en önemli iz bırakanlardan birincisi insanları toprağa ve yerleşik hayata bağlayan tarım toplumuna geçiştir (DPT, 1996, s.5).

Yaklaşık yirmi bin yıl önce ilk toplumların yaşam biçimi vahşi hayvanları avlanmaya ve yiyecek bulmaya dayanıyordu. Bazı avcı ve toplayıcı toplum olarak grupların yaşamalarını sürdürebilmek için bazı hayvanları evcilleştirmesi ve belirli toprak parçalarını ekmeye başlamasıyla birlikte yeni bir yaşam biçimi başlamıştır. Çünkü tarım, yerleşik hayatı beraberinde getirmiştir. Artık belirli toplumsal kurallar oluşturulmuş ve bir toplumsal düzen çerçevesinde yaşam başlamıştır (tok, 2006, s.19). Avcı ve toplayıcı toplumun bu şekilde aşılmaya başlaması ve yeni bir toplum yapısının ortaya çıkmasıyla birlikte, yeni yapıya yön veren temel değişkenin tarım olması, yeni bir kimlik kazanan toplumun, **tarım toplumu** olarak anılmasına sebep olmuştur.

İkincisi, tarım toplumundan kitlevi üretimin, tüketimin ve eğitimin önemli olduğu

sanayi toplumuna geçiştir (DPT, 1996, s.5)

Tarıma dayalı geleneksel toplumda üretim, evlerde el tezgâhlarında yürütölüyordu. 1765'te Watt'ın buhar makinesini bulması ve bunun enerji kaynağı olarak kullanılması gibi yeni teknolojinin üretimde ilgili ekonomik alanda artan ölçüde kullanılmasıyla birlikte tarım toplumu yeni bir değışim sürecine girmiştir.

İnsanlar, ihtiyaçlarını karşılamak ya da mallarını satmak üzere başka ölkelere yönelmişler; diğerk bölge ya da ölkelerdeki insanlarla iletişim kurma yollarını aramışlar; demokrasi anlayışının gelişmesiyle farklı fikirleri taşıyanlar da ölkke yönetiminde söz sahibi olmuşlar ve yeni bakış açıları, çok seslilik, çok renklilik gündeme oturmaya başlamıştır. Geleneksel toplumun bu şekilde aşılmaya başlaması ve yeni bir toplum yapısının ortaya çıkmasıyla birlikte, yeni yapıya yön veren temel değışkenin Sanayi Devrimi olması, yeni bir kimlik kazanan toplumun, **sanayi toplumu** olarak anılmasına sebep olmuştur (Yalçınkaya, 2001, s.1).

Üçüncüsü, sanayi toplumundan; bilginin giderek hammaddenin, emeğinin ve diğerk kaynakların yerini alacağı ve geisin şimdiki sanayi toplumundan tamamen farklı olan bilgi toplumuna geçiştir.

Bazı sosyal bilimciler bilgi toplumunu ortaya çıkışını Amerika ve Japonya gibi ileri düzeyde endüstrileşmiş ölkelerde, bilgi ve iletişim teknolojilerinin toplumun temel karakteristiklerinde köklü değışime neden olduğı 1960'lı yıllara dayandırmaktadır. Ancak bilgi ve iletişim teknolojilerinin gelişimi 1980'lerden sonra büyük hız kazanmıştır. Bunun sonucunda, hızlı gelişen teknolojinin ekonomik, sosyal ve kültürel sahadaki yansımaları yeni bir toplumsal yapının ortaya çıkmasına neden olmuştur (Akam, 2006, s.1). Bilgisayar ve iletişim teknolojilerindeki gelişmelerin yön verdiğı bu yeni dönemde toplum, "bilgi toplumu" olarak nitelendirilmektedir. (Yalçınkaya, 2001, s.3).

Bilgi toplumu; cemiyette her türlü bilgiyi üreten, bilgi ağılarına bağlanan, hazır bilgilere erişen, erişilmiş bilgileri kolaylıkla yayabilen ve bilgileri her sektörde kullanan toplum olarak tanımlanmaktadır. Bu toplumda, toplumun tüm etkinliklerinde gerekli her tür bilginin gerektiğı her an ve her koşul altında gereken kişilere ulaştırılabildiğı bir toplum yapısıdır (Yücel, 1997, s.24-25).

Tarıma dayalı geleneksel toplum yapısından sanayi toplumuna dönüşüm uzun yıllar almasına ve yine sanayi toplumunun yapısı kurumlaşması 100 yılı aşkın bir sürede gerçekleşmesine rağmen, bilgi toplumu daha, ilk 10 yılında önemli ve çok köklü değişiklikler getirmiştir.

Bilgi toplumunda 10 yıl kadar kısa denilebilecek kısa bir sürede köklü değişikliklerin yaşanması bilgi ve iletişim teknolojilerinin tarım, sanayi, ekonomi, hizmetler sektörlerinin yanı sıra eğitim, sağlık, iletişim gibi her alanda kullanılmasından kaynaklanmaktadır.

Bilgi ve iletişim teknolojileri arasında bilgisayarın, bilgi toplumunun gelişmesinde şüphesiz özel bir yeri vardır. Bu teknolojinin temelleri sanayi toplumda atılmıştır. 1939 yılında icat edilen elektro-mekanik hesap makinesi II. Dünya Savaşı'nın gerçekleştiği yıllara gelindiğinde ilk elektronik bilgisayar haline gelmiştir. 1950'li yıllara gelindiğinde transistorların icadı ve bu icat ile bağlantılı olarak da daha gelişmiş bilgisayarların tasarımı gerçekleşmiştir (Vural ve Sabuncuoğlu, 2008, s.6). 1975'te bilgisayarın pazara sunulmasının ardından bilgisayar günlük hayatta giderek yerini almaya başlamıştır.

1970'li ve 80'li yıllarda ise yeni tekniklerin ortaya konmasıyla bilgisayar yazılımlarının ve programlama dillerinin geliştirildiği, daha hızlı elektronik devrelerin düzenlendiği, elektronik parçaların boyutlarının gitgide küçültüldüğü bir dönemdir.

Bu dönemde bilgisayarlar arasında karşılıklı veri iletişimine ve etkileşimine dayanan yeni programlama dillerinin geliştirilmesi bilişim kavramını doğurdu. Karahoca (1998)'ya göre bilişim kavramı, bilimsel bilgi ve teknik bilginin işlenmesi, depolanarak saklanması, bilginin teknik araçlarla en hızlı ve kolay yoldan iletilmesi, bilgi akısının sağlanması anlamına gelmektedir (Kocamaz, 2007, s.6).

Bilişim kavramının günlük hayata kısa sürede yerleşmesini sağlayan bir başka gelişme ise yine aynı dönemde internetin bulunuşudur. İnternet, iletişim teknolojilerinin mümkün kıldığı, günümüzde milyonlarca insan ve bilgisayarı birbirine bağlayan, fiziksel mekândan bağımsız sanal bir iletişim, ticaret, bilgi, eğlence ve paylaşım ortamıdır (Çelik ve Karaaslan, 2003, s.1). İnternet, bilgisayarlar arasındaki karşılıklı veri iletişimini ve etkileşimini hızlandırmış böylece bilginin paylaşımı ve yeni bilgilerin üretimine olan olanak sağlamıştır.

İnternetin etkisi ile bilişimin toplum yapısını değiştirdiğini ve yeni bir toplumsal değişimin yaşandığını düşünen bazı yazarlar içinde yaşadığımız toplumun bilgi toplumundan ziyade bilişim toplumu olarak nitelendirilmesi gerektiğini belirtmektedirler. Bazı yazarlar ise bu kavramları ayırt etmeksizin birbirinin yerine kullanmaktadırlar.

Köksal’a göre (2002):

“ ... bilgi toplumu değil, bilişim toplumu dememiz gerekiyor. Bilgi toplumu, genel anlamda knowledge society (!) deyişinde olabileceği gibi devingen olmayan bilgiyi çağrıştırıyor. Bilişim sistemleriyle, kullanıcıların kararlarını yönlendirmede gereksinme duydukları bilgi’yi (information), onlara bilişim sistemlerinin güncel devingenliği, birlikteliği içinde ve genel yaşamın olağan koşullarında, etkileşimli biçimde sağlayabilmemiz söz konusu (Boztaş, 2010).

Aktaş’a göre (2005):

Yetmişli yıllarda gelişen ve seksenli yıllarda tam bir patlama yaşayan bilgisayarların hızı, gücü ve kapasitesinin etkisi altındaki insanoğlu, doksanlı yıllara doğru gelirken önemli olanın bilgi olduğunu, bilgisayarın sadece etkin bir araç olduğunu görmeye başladı. Önce ABD’de daha sonra Japonya ve AB’de, sanayi çağının ardından gelmekte olan çağa ‘bilgi çağı’, yeni topluma da ‘bilgi toplumu’ denilmeye başlandı (Boztaş, 2010).

Bu çalışmada içinde yaşadığımız toplum biçimi bilgi toplumu olarak kabul edilmektedir.

2.1.3. Bilgi Toplumunun Özellikleri

Bilginin tanımındaki farklılık, bilgi toplumunun özelliklerin de yansımış, bilgi toplumunun özellikleri de farklı yazarlar tarafında farklı şekillerde ifade edilmiştir. Bu yazarlardan Fındıkçı (1996) bilgi toplumunun özelliklerini 16 madde açıklamıştır. Fındıkçı’nın 16 maddede verdiği genel özellikleri özetlemek gerekirse (Fındıkçı, 1996):

1. 1960’lı yıllardan itibaren gerçekleşen Bilgi Devrimi’nin sonuçları gözlenmeye başlanmıştır. Bilgi bu sürecin en önemli kaynağıdır.
2. Hızlı bilgi artışı, hızlı değişme ve gelişmeler toplumsal yaşamın en önemli özellikleri arasında yer almaktadır. Bilgi toplumunda toplumsal değerlerin ve dini

inançların azalmayacağı aksine artacağı söylenebilir.

3. Bilgi üretimi, depolanması ve bilgi pazarlaması yeni iş alanlarının başında gelmektedir. İş dünyasında bilgi çalışanlarının giderek artmaktadır ve bilgideki artış çalışanlar arasında seçiciliği gündeme getirmektedir.
4. Yüksek teknoloji dünyada ve dünya dışında olup bitenlere karşı ilgiyi arttıracaktır. Siyaset büyük ölçüde bilgiye dayalı gerçekleştirilecektir.
5. Eğitim ve öğretim süreklilik kavramı üzerine inşa edilecek, bilgiye ulaşmayı - öğrenmeyi öğrenmek ve bireysel öğrenme eğitim sürecinin temeli olacaktır.
6. Gerek bireysel gerek toplumsal iş yaşamında geleneksel, değişmez ilkeler yerine sürekli yeniden yapılanma ve dinamizm egemen olacaktır.
7. İnsana verilen değer aratacak bu nedenle insana yapılan yatırım artacaktır. Bilgi üreten yeni sistemlere özellikle de bilgisayarların sağladığı olanaklara yönelmenin bir sonucu olarak insanlararası iletişimi, bilgi üretimini kolaylaştıracaktır.

Bilgi Toplumu, bilgi patlaması ile gündeme gelen ve yaşamın her alanını içeren, değişim ve gelişimleri içermektedir. Bilgi toplumuna geçiş sürecinde günümüzdeki etkileri ve bilgi toplumunun bazı özelliklerini Atalay (1996) şu şekilde sıralamaktadır (Numanoğlu, 1999, s.334):

1. Bilgi toplumunda bilgi en önemli temel kaynaktır.
2. Hızlı bilgi artışının beraberinde getirdiği hızlı gelişme ve değişme bilgi toplumunda yaşamın en önemli özelliklerinden birisidir.
3. Bilgi üretimi ve bilgi pazarlaması yeni iş alanlarının başında gelmektedir.
4. Hızla artan bilgi miktarı beraberinde seçiciliği getirmektedir.
5. Eğitimde süreklilik baz alınarak, aktif öğrenme ihtiyacı ön planda olacaktır.
6. "Öğrenmeyi öğrenme" ve "Bireysel öğrenme" eğitim sürecinin temeli olacaktır.
7. Öğretmenin önemi her türlü etkinlikte bugünkünden daha fazla artacaktır.
8. Sanayi toplumunda temel değerler "maddi ihtiyaçların" doyumuna bağlıyken, bilgi toplumunda "amaçlara ulaşmanın verdiği tatmin" önemlidir.
9. Bilgi toplumunun gelişme dinamiğini bilgisayar teknolojisi yönlendirir.
10. İş dünyasında bilgi çalışmaları giderek çoğalacaktır.

Bilgi toplumunun özelliklerine baktığımızda, toplumların ekonomik, siyasi, eğitim ve sosyal yapıları derinden etkilendiğini ve değişime uğradığını söyleyebiliriz. Ancak bu

yapılar içerisinde eğitim önemli bir yer tutmaktadır. Zira eğitim bu yapıların oluşmasında temel teşkil eden bir yapı konumundadır. Bu yüzden bilgi toplumunda eğitimin bu değişimlerden nasıl etkilendiğini ve bu değişimlerin eğitime hangi özellikleri kazandırdığını bilmek önemlidir.

2.1.4. Bilgi Toplumunda Eğitim

Bilgi toplumunda, değişimlerin eğitime kazandırdığını özellikler farklı yazarlar tarafından farklı şekillerde ifade edilmiştir. Aşağıda bazı yazarlar tarafından ifade edilen bilgi toplumunda eğitimin özellikleri yer almaktadır.

Garner'a (2002) göre bilgi toplumunda eğitimin özellikleri aşağıdaki gibi olmalıdır (Çalık ve Sezgin, 2005):

1. Eğitim yaşam boyu süren bir etkinlik olmalıdır. Hızlı gelişen teknoloji ve artan bilgi birikimi karşısında, eğitimin yaşam boyu devamı sağlanmalıdır. Bununla birlikte, eğitim süreci içerisinde sadece belirli bilgiler aktarılmamalı, bireyin öğrenme kapasitesi de güçlendirilip geliştirilmelidir.
2. Eğitim, her zaman, her yerde ve yaşamın her alanında olmalıdır. Evde ve işyerinde eğitim imkânları sağlanmalı, sınıflarda olduğu kadar internet ve televizyonda da eğitim etkili şekilde verilmelidir. Bireylerin sürekli öğrenme kapasitelerini geliştirmek için eğitim kurumları ile işletme sektörleri ve toplumun diğer kurumları işbirliği içinde çalışmalıdır.
3. Eğitim, eleştirel düşünmeye, iletişime ve problem çözme becerilerine odaklanmalıdır. Eğitim süreci, yeni sorun ve fırsatlar ortaya çıktığında, bireyleri açık ve eleştirel düşünmeye hazır hale getirmelidir.
4. Öğrenme, toplumun gelişmesinde önemli bir etken olduğu için, eğitim toplumsal gelişmeye yatırım niteliğinde olmalıdır. Bu nedenle toplumlar, sadece maddi sermayeye ve ekonomik alanlara yatırım yapmamalı, aynı zamanda eğitime gereken yatırımı yapmalıdır. Toplumsal bir yatırım özelliği taşıyan eğitim, toplumun gerçeklerinden soyutlanamaz.
5. Eğitim sistemi, öğrencilere küresel bir vatandaşlık anlayışı kazandırmalıdır. Küreselleşen dünyada, bireylerin sadece kendi tarihlerini, kültürlerini ve dillerini öğrenmeleri yeterli olmayacaktır. Global pazar ekonomisinde başarıyla çalışmak, farklı insanların ve kültürlerin özelliklerini bilmeyi gerektirir. Kendi yaşadığı

coğrafyanın dışına çıkamayan bireylerin, küreselleşen bir dünyada başarılı olmaları çok zor olacaktır.

6. Eğitim, bireyler ve örgütler arasında ortaklıklar kurma becerisini sağlamalıdır. Eğitim kurumları arasında olduğu kadar, işletme, endüstri ve kamu kuruluşları arasında da, ulusal ve uluslararası düzeyde ortaklıkların kurulması sağlanmalıdır. Bu anlamda, bir eğitim örgütü sadece kendi uzmanlık alanında tek başına kalamaz, toplumun ve dünyanın değişen ihtiyaçlarına cevap vermek zorundadır.

Özden'e göre (2002) küreselleşme ile birlikte bilgi toplumunda eğitiminde göz önünde bulundurulacak hususlar şunlardır (Balay, 2004, s.67):

1. Bilgiyi temel alan eğitim programları izlenecektir.
2. Çocuklara daha fazla düşünme, tartışma ve araştırma ortamı hazırlanacak; böylece, serbest düşünen, tartışan, araştıran ve bulduklarını değerlendirebilen bir toplum yapısı oluşturulacaktır.
3. Yetişkinler eğitim süreci dışında bırakılmayacak; eğitim ve teknolojiye uyumları konusunda sürekli eğitilmeleri gerekecektir.
4. Dersler ansiklopedik bilgileri yüklemek yerine, konuları ve olayları derinliğine anlamayı ve eleştirel düşünmeyi esas alacaktır.
5. Okullar, öğrencileri gelecek için gerekli bilgiyle yüklemek yerine, okulda verilen bilgilerin yaşam boyu yetmeyeceği görüşünden hareketle öğrenmeyi öğrenmeye geçilecektir.
6. Eğitimde sadece sözel ve sayısal zekayı geliştirmek yerine, görsel, kinestetik, ritmik ve benlik gelişimini de içine alan çok yönlü zihin gelişimi hedeflenecektir.

Bilgi toplumunda eğitimin özellikleri doğal olarak “bilgili insan” tanımının değişmesine neden olmuştur. Geçmişte bilgili insan, her şeyi bilen ya da başkalarının ürettiği bilgileri beyinde depolayan kişiydi. Bu nedenle geçmiş yüzyıllarda eğitim, daha çok var olan bilgi birikiminin, kültürel değerlerin ve yaşamsal becerilerin yeni yetişen kuşaklara aktarılması olarak görülmüştür (Ekinci, 2005).

Bugün ise bilgili insan; bilginin farkında olan, bu bilgiye ulaşmanın yollarını bilen, ulaştığı bilgiyi anlamlandırarak öğrenen, öğrenmiş olduğu bilgilerden yeni bilgiler üretebilen ve ürettiği bilgileri sorun çözmede kullanabilen kişi olarak kabul edilmektedir.

Öyleyse insan beyni, öğrenilen bilgilerin yığılmacı biçimde depolandığı bir yer değil; tersine etkin bir strateji merkezi olmalıdır. Bu nedenle eğitim, şu üç amaca yönelik bir süreç olarak anlaşılmalıdır (Ekinci, 2005):

1. Öğrencinin, mevcut ve gelecekteki eğitsel gereksinimlerinin farkına varmasına yardımcı olmak.
2. Kendi fiziksel ve zihinsel yeteneklerini ve sınırlamalarını, yani “öğrenme profilini” keşfetmesine yardımcı olmak.
3. Belirleyeceği eğitsel ihtiyaçlarının gerektireceği bilgi, beceri ve tutumlara yönelik davranışların, öğrenme profiline uygun yollarla ve bizzat kendisince kazanılmasına yardımcı olmak.

Farklı yazarlar tarafından ifade edilen bilgi toplumunun özelliklerine baktığımızda özetle şunları söylebiliriz:

1. Bilgi toplumunda eğitim yaşam boyu etkinliktir. Bu yüzden eğitim yaşam boyu sağlanmalıdır.
2. Bilgi toplumunda eğitim sadece okullarda ve belirli bir zaman diliminde değil yaşamın her yerinde ve her zaman vardır. Özellikle bilgi ve iletişim teknolojilerinin sayesinde eğitimin sınırları kalkmıştır.
3. Bilgi toplumunda eğitim toplumun değişen ihtiyaçlarına ve küreselleşmenin getirdiği yeniliklere karşılık verici nitelikte olmak zorundadır.
4. Bilgi toplumunda eğitim programları kişilerin fiziksel ve zihinsel yeteneklerini uygun olarak kullanabilecekleri, her öğrencinin kendine uygun öğretim yöntemleri seçme şansının bulunduğu bireysel eğitime olanak verecek şekilde tasarlanmalıdır.
5. Bilgi toplumunda okullar bilgiyi bellememin değil, öğrenmenin öğrenildiği yerler olarak yeniden tanımlanmalıdır.

Bilgi toplumunun eğitim özelliklerine bakıldığında, bu özelliklerdeki eğitim, eğitim- öğretim anlayışından eğitim yönetime kadar her alanda değişikliklere sebep olmaktadır. Dolayısıyla bu yeni değişimler eğitim örgütlerindeki bireylerin rollerine de yansımıştır.

Aşağıda bilgi toplumunda eğitim ve öğretim yöntemleri, öğretmen ve öğrenci, veli, okul, okul yöneticisi ve eğitim yönetimine değinilmiştir.

2.1.4.1. Bilgi Toplumunda Eğitimin Özellikleri

Bilgi toplumu her şeyden önce, bilgiye erişebilme, yararlı bilgiyi tarayabilme hızına; ulaştığı bilgiyi değere dönüştürebilme yeteneğine ve yeni bilgi üretebilmesine olanak veren yaratıcılık yeteneğine sahip bireyler üzerine kuruludur (Bilginin Adresi, 2010). Bu özelliklere sahip bir bireyin yetiştirilmesi öğretmen merkezli klasik bir eğitim anlayışı ile mümkün değildir.

Merter'e göre (2002) bilgi toplumunun öğretim anlayışında öğrenci merkezli öğretim modeline geçilmiştir; bilginin öğrenci tarafından yeniden üretilmesi, bilginin anlamlandırılması esas alınır; zamansız ve mekânsız asenkron öğretim sistemi benimsenmektedir; öğrencilere, bilgilere nasıl ulaşacağı, bilgilerin nasıl sınıflandırılacağı – kodlanacağı ve yeni bilgilerin nasıl üretileceği öğretilmektedir (Boztaş, 2010).

Öğrenci merkezli bir öğretim modelinin öğretmen merkezli klasik bir sınıf ortamında işlemesi beklenemez. Bu nedenle öğrenci merkezli sınıf bilgi toplumunun eğitiminde önemli bir yer tutmaktadır. Öğrenci merkezli sınıf; karşılıklı sosyal ilişkileri, bağımsız araştırma ve çalışmayı, yaratıcılığı göstermeyi ve çeşitli öğrenme biçimlerini de dikkate alan küçük bir yapıdır (Aytaç, 2003). Bu sınıfta öğrenciler bireysel projelerde veya oluşturacakları proje gruplarında yeni bilgiler üretme, yaratıcılıklarını geliştirme, bilgi ve deneyimlerini paylaşma imkânı bulmaktadırlar.

Bilgi toplumunda bilgi ve iletişim teknolojileri her alanda olduğu gibi eğitimde de önemli bir yere sahiptir. Eğitimde özellikle bilgisayar destekli öğretimler bilgi toplumunun olmazsa olmazı haline dönüşmüştür. Bilgisayar destekli öğretim birçok yararı vardır: Bilgisayar destekli öğretimde bilgisayarlar, öğrenciye veri sağlar ve öğrencinin kavramasını sağlayan öğretmen rolünü üstlenen programlarla öğrenmeye yardımcı olur. Çelik'e göre (2004) bilgi toplumundaki bu tarz bir eğitim ile bireyin kavrama yeteneği gelişir. Bilgisayar sayesinde öğrenme sadece okul içinde gerçekleşmez, okul dışında da devam eder. Öğrenci bilgisayarı kullanarak bilgiyi çoklu ortamda yönetir. (Ses, grafik, görüntü, renk, metin). Bu sayede öğretimde karmaşık süreçleri iyi kavrayabilir (Çötök, 2006, s.65).

İnternet kullanımının yaygınlaşması ile birlikte eğitimde internet destekli uzaktan eğitim destekli uygulamaları başlamıştır. Günümüz uzaktan eğitim teknolojilerinin ortaya

koyduğu farklı uzamlar; farklı zaman ve mekânlardaki insanların özellikle eğitim süreci içinde buluşabilmesini, paylaşabilmesini ve farklı birçok ortamla da etkileşim içersinde olabilmelerini sağlamaktadır. Eğitimde çoğu zaman yer alan geleneksel duvarların içinde öğrenilmeli, alınmalı, kavranmalı yaklaşımı bir ölçüde sınırları olmayan bir derinliğe taşınmıştır (Orhon, 2002, s.1).

Uzaktan eğitim her yaş ve her durumda insana istediği yer ve zamanda gereksinim duyulan alanda eğitim fırsatı yaratmaktadır. Böylelikle bireyler de istedikleri yerde istedikleri zamanda ve diledikleri kadar tekrar ederek değişik öğrenmelerine olanak tanıyan uzaktan eğitim modeli hem örgün eğitim hem de örgün eğitim dışındaki insanlara çözüm önerisi olarak öne çıkmıştır (Önür, 2002, s.1).

Bilgi toplumunun eğitiminde ortaya çıkan özellikler şu şekilde özetlenebilir:

1. Bilgi toplumunda eğitimin amacı, bilgiye ulaşabilen, ulaştığı bilgiyi değere dönüştürebilen, bilginin önemini öğrenen, düşünen, üreten, öğrenirken sorgulayan, bağımsız çalışma ve araştırma yeteneğine sahip, olayları basit sebep-sonuç ilişkisinin dışında çok yönlü bir bakış açısı ile irdeleyen ve yaratıcı bireyler yetiştirmektir.
2. Bilgi toplumunun eğitiminde bilgi ve iletişim teknolojileri büyük bir öneme sahiptir. Özellikler bilgisayar destekli ve uzaktan eğitim her yaş ve her durumda insana istediği yer ve zamanda gereksinim duyulan alanda, kendi hızlarında ve düzeylerinde ilerleyebilme olanağı veren, dolayısıyla bireyselleştirilmiş, öğrenci merkezli bir öğretimin oluşmasına yol yardımcı olur.

2.14.2. Bilgi Toplumunda Okul

Sanayi toplumunda okulun görevi, insanları okur-yazar yapmak, matematiksel işlemleri öğretmek, toplumun inanç ve kültürel değerleri hakkında ilk bilgileri vermek, ülke ve dünya hakkında bilgi sahibi yapmak, iyi vatandaş yetiştirmek olarak sayılabilirdi. Eğitim daha çok ulusal ve bireysel dengeler üzerine kurulurdu. O okul, öğrenciye, ezbere dayalı bilgi kazandırır, bilgiyi herhangi bir şekilde yorumlayıp eleştirmeden kabul ettirirdi; ama onlara bilgiyi niçin öğrenmeleri gerektiğini ya da ondan ne elde edileceğini öğretmezdi. Çocuk ve gençlerin ne ve nasıl olmak istediklerini de pek önemsemeyen onları rast gele, bir sonraki okulun basamaklarına yığardı (Özyılmaz, 2010).

Günümüzde bilgi toplumunda ise okulun görevi sanayi toplumundakinden çok farklıdır. Bilgi toplumunda eğitim, bilgiyi olduğu gibi kabullenen değil, onu sorgulayan, ona yeni değerler katabilen, araştırmacı, yaratıcı ve yenilikçi insanları yetiştirmeyi temel amaç edinmektedir. Bilgi toplumunda yoğun bilgi artışı söz konusudur. Bilgilerin bu denli çok olması bireylere aktarılmasını da imkânsızlaştırmaktadır. Bu nedenle bilgi toplumunun eğitiminde bireylere bilgi aktarmaktan ziyade bireylere bilgiye ulaşma yollarının öğretilmesi, bireylerin ilgi, ihtiyaç ve yetenekleri doğrultusunda yönlendirilmeleri üzerinde durulmaktadır.

Bilgi toplumunda Erdoğan' göre (2000) okullar çevreye açık olan, bireyselliğe yer veren, çeşitliliğin barındırıldığı yerlerdir. Okullar, bilgi üretebilen yerler olmaktadır. Öğrencilere bilgiye ulaşma yolları ve bilgiye ulaşabilecekleri teknolojileri kullanabilmeleri öğretilmelidir (Nugay, 2009).

Bilgi toplumunda okul, yoğun bir teknolojik donanıma sahip olmak zorundadır. Ancak bu şekilde işlevsel hale gelebilecektir. Bilgi toplumunda okullarda ileri bir teknoloji kullanılmakta, daha profesyonel bir eğitim sunulmaktadır. Özellikle bilgisayarlar –ki toplumun gelişme dinamiğini oluştururlar- eğitimde en çok kullanılan araç haline gelmiştir. Okullar artık bilgiyi kullanan ve yayan en önemli kurum değildir. Geleneksel toplumun tersine artık öğrenme sadece okulda gerçekleşmez, öğrenme her yerdedir (Çötök, 2006, s.73).

2.14.3. Bilgi Toplumunda Öğretmen ve Öğrenci

Bilgi toplumunda geleneksel öğretmen kavramları değişmektedir. Öğretmen bilgi toplumunu anlayıp yorumlayabilmelidir. Eğitim teknolojisindeki çağdaş yaklaşımları ve bunları eğitim ortamında nasıl kullanabileceğini bilmelidir. Öğretmen bilgi teknolojileri konusunda bilgi sahibi olmalıdır. Can'a göre (1998) öğretmenlerin etkililik, kalite gibi değer ve davranışları kazanan ve özümseyen bireyler olması önemli beklentidir. Meslekte başarı; uzmanlık, sürekli kendini yenileme, değişen teknolojiye uyum sağlama ve amaçlarını başarma yeteneğine bağlı olacaktır (Nugay, 2009).

Drucker'a (1993) göre bilgi teknolojileri öğretmenin işini kolaylaştıran, sıradan öğretilere harcayacağı zamanı daha verimli kullanabilmesini sağlayan, öğretmenin yerini almaktan çok ona asistanlık görevi üstlenen öğrenmeyi tamamlayıcı aletlerdir. Öğretmen

öncelikle bu teknolojilere aşina olmalı ve interaktif öğrenme ortamları oluşturabilmelidir. Yarının okulunda öğrenciler bilgisayar programlarını kendi öz aletleri olarak kullanacaklardır (Genç ve Eryaman, 2009, s.97).

Dalin ve Rust’a göre (1996) bilgi toplumunda öğretmen ve öğrenci arasındaki çizgi belirsizleşmektedir. Öğretmenler bundan böyle tartışmasız tek doğruya sahip olması beklenen kişiler olmayacaklardır. Onlardan beklenen öğrencinin merakını canlandırması, onu araştırmaya yöneltmesi ve sistemli çalışmasına yardımcı olmalarıdır (Genç ve Eryaman, 2009, s.97). Buradan çıkarılabilecek bir sonuç bilgi toplumunda öğretmen ve öğrenci artık öğrenmeyi birlikte gerçekleştirdiğidir.

Bilgisayarlı eğitimin önem kazandığı bilgi toplumunda, gerek eğitimi verecek öğretmenlerin gerekse bu eğitimi alacak öğrencilerin bilgisayar yazılımı ve kullanımı konusunda yetenekli olması gerekmektedir.

Bilgi toplumunda eğitimde bireyin öncelikli olması itibarıyla bireyin öğrenme hızı, onun kapasitesi ve kendine ait öğretim yöntemi önceliklidir. Bilgi toplumunun öğrencisi kendini tanıır, bireysel farklılıklarına göre öğrenme yöntemini seçer. Öğrenci araştırır, sorgular, bilgiyi nerde, ne şekilde kullanacağını bilir (Çötök, 2006, s.77).

20. yüzyılın itaatkâr, başkalarının ağzına bakan ve onların “yanında olan” uslu çocuk anlayışı, 21. yüzyılda, gerektiğinde rehberlik hizmeti alan, ama kendi kendine yeten, karar verebilen ve bu kararların sonucuna katlanabilen, hak ve sorumluluklarını dengeli bir şekilde taşıyabilen öğrenci ile yer değiştirdi (Özyılmaz, 2010).

Drucker’a (1993) göre bilgi toplumunun öğrencisi, düşüncelerini sözlü ve yazılı olarak sunabilen, insanlarla takım çalışması yapabilen, mesleğini biçimlendirip yönlendirebilen, kendi amaçlarını toplumsal hedeflere uyarlayabilen ve inandığı birtakım değerlere gerçeklik kazandırma yeteneğine sahip olan bireydir (Çötök, 2006, s.77).

2.1.4.4. Bilgi Toplumunda Okul Yönetici

Bilgi toplumunun temel kaynağını “bilgi” oluşturmaktadır. Bilgi ise sürekli değişme uğramakta ve bu değişim her alanda ve örgütte kendini göstermektedir. Toplumun değerler sistemindeki değişim ve dönüşüm, teknolojiye değişim ve bilgi patlaması, süreç ve

insana ilişkin değişmeler örgütleri değişime zorlayan etkenlerdir (Aydoğan, 2007, s.14). Bu değişimlerden etkilenen alanlardan biri ise şüphesiz eğitim olmaktadır.

Özdemir'e göre (1997) eğitimde değişmeyi kaçınılmaz kılan bireysel davranışların değişmesi, bilgi patlaması, ürünlerin hızla eskimesi, işgücünün doğasının değişmesi, iş yaşamının kalitesindeki değişmeler somut etkenlerdir. Okullar gibi kamu örgütlerindeki değişmeyi tetikleyen en önemli etken hükümet politikaları ve yasalardaki değişmelerdir (Aydoğan, 2007, s.14).

Eğitim alanında bu değişmelerden etkilenen bir örgüt ise okullardır. Bu örgütte değişimi yönetmekten sorumlu kişi, okul yöneticisinden başkası değildir. Dolayısıyla bilgi toplumunda bir okul yöneticisinin her şeyden önce değişimi yönetme yeteneğine sahip olması gerekir. İşte bu noktada okul yöneticisinin liderliği önem kazanmaktadır. Okul yöneticilerinin etkili değişimi yakalayabilmeleri için dönüşümcü liderliğin aktif rolüne uyum sağlamaları gerekmektedir (Numanoğlu,1999, s.345).

Eisenbach, Watson ve Pillai 'a göre (1999) dönüşümcü liderlik, değişime yönelik bir liderlik modeli olup, dönüşüm sürecinin çeşitli aşamalarında gerekli davranışları göstererek değişimin başarıyla gerçekleştirilmesine olanak sağlar (Bolat, 2003, s.65).

Okul yöneticisi değişime direnme yerine yeni durumdaki fırsattan görerek, arzulanan değişim ve yenileşmeyi kolaylaştırmaya dönük olarak bilgiyi yönetme, kullanma, ikna etme ve sürekli öğrenme becerilerine sahip olmalıdır. Bu şekilde okul yöneticisinin, değişimin getirdiği yeni fırsatları görerek değerlendirme yoluna gitmesi, okulunun ikibinli yıllara hazırlanmasında olumlu etkiler yaratacaktır (Numanoğlu, 1999, s.345).

Eğitim yöneticilerinin bilgi toplumu benimsemeleri halinde, okul yönetiminin değiştirilmesi/geliştirilmesi yolunda ilk ele alacakları konunun "okul kültürü" olması gerekir. Eğitim yöneticileri bilmelidirler ki, okul kültürünü değiştirmeden okul kültüründe bir değişiklik yapmak ya da değişikliği sürekli kılmak olanaklı gözükmemektedir. Okul kültüründe sağlanacak değişimler sonucunda ise, asıl değişimlerin içselleşmesi sağlanacaktır. Başta öğretmenler olmak üzere diğer bireylerin değişimleri benimseyip içselleştirmeleri istenen yönde sonucu sorunsuz beraberinde getirecektir (Boztaş, 2010).

Bilgi toplumunda her alanda kendini gösteren bilgi ve iletişim teknolojileri etkinliği,

örgütlerin yönetimine de yansımış ve örgütleri yeni model arayışlarına sevk etmiştir. Bir eğitim örgütü olarak okul yönetiminde de bilgi ve iletişim teknolojilerindeki değişimlere bağlı olarak yeni yapılanmalar söz konusudur. Geleceğin (okul) yöneticileri, teknolojiyi çok iyi derecede kullanabilmenin yanında, yöneticisi oldukları kurumda kullanılan teknolojinin amaçlara uygun ve en üst düzeyde fayda sağlayacak şekilde kullanımı için teknolojinin kullanımını yönetebilecek düzeyde bilgi ve becerilere sahip olmak zorunda olacaklardır (Dönmez ve Sincar, 2008, s.7).

Bilgi toplumunun ve değişiminin mantığını yakalayan ve buna inanan eğitim yöneticisinin aşağıdaki davranışları göstermesi de beklenir (Can, 2002):

- Yönetimin bir ekip çalışması olduğuna inanır, takım çalışmasının örneklerini kurumunda ve okulunda gerçekleştirir.
- Karara katılmanın önemine ve gereğine inanarak karardan etkileneceklerle karar sürecinin aşamalarında görüşlerini ortaya koymalarına fırsatlar verir.
- Çalışanların her fırsatta kendilerini ifade edebilmeleri için örgütlenmelerine inanarak bunun zeminini hazırlamaya çalışır.
- Araştırma, geliştirme ve yenileştirmenin sürekliliğine inanarak, kendini yeterli görmeden devamlı daha etkili yenisini aramanın çabasını gösterir.
- Zaman yönetimi bilincine sahip olarak, zaman yönetiminin gereklerini işlemlere ve davranışlara dönüştürür.
- İşini sever, çalışanlarına işini ve kurumunu sevdirebilir, içten ve istekli kurumsal bağlılığı, bütünleşmeyi ve “biz” duygusunu sağlar.
- Her biri ayrı bir değer olarak personeline insan kaynakları anlayışı ile yaklaşabilir.
- Kurum amaçları ile öğretmenlerin, öğrencilerin, velilerin ve tüm eğitim çalışanlarının, amaç, beklenti ve ihtiyaçlarını birlikte düşünerek bunu dengeleyebilir.
- Etkili okullara etkili sınıflarla ulaşılabileceğinin bilinciyle, öğretmenlere etkili sınıfları oluşturmanın yöntem ve tekniklerinde kılavuzluk eder.
- Bir öğretim lideri olarak, nitelikli öğretmenlerle nitelikli öğrencileri hazırlama sürecinde kendini sorumlu ve önemli bir rehber kabul eder.
- Eğitim kurumunda gerçekleştirilebilecek hedefleri tüm kurum çalışanlarıyla oluşturarak, okul vizyonunun paylaşılmasını ve benimsenmesini sağlar.
- Okulda ortak değerler geliştirerek, güçlü örgütsel kültür oluşturarak ve bunları

sürekli geliştirerek öğrenci, öğretmen ve okul başarısının ve etkililiğinin sağlanmasında doğrudan ve dolaylı katkılarını ortaya koyar.

- Herkesi okulda bulunmaktan mutlu olan bireyler hâline getirmeye çalışır, sonuçta, sevgiye ve güvene dayalı insan ilişkilerinin, etkili yönetimin, kaliteli eğitim ve öğretimin örneklerini oluşturur.

2.14.5. Bilgi Toplumu Okulunda Bilgi Teknolojilerinin Kullanım Alanları

Bilgi toplumunun bir gereği olarak bireyler bilgiye ulaşabilmeli, onu kullanabilmeli, sorgulayabilmeli, üretebilmeli ve paylaşabilmelidir. Bu özelliklere sahip yeni insan modelinin yetiştirme işi de eğitim kurumlarına düşmektedir.

Günümüzde, bilgi toplumunun özelliklerini taşıyan bireylerin yetiştirilmesine yönelik olarak örgün ya da yaygın eğitim kurumlarında bilgi ve iletişim teknolojilerinden yararlanılmaktadır. Eğitim ve dahilindeki öğretme faaliyetleri için kullanılan teknolojiler, türlü değişkenleri etkileyebilmektedir. Bunlar ilk bakışta öğretmen, öğrenci, içerik ve öğrenme ortamıyla ilgili olmakla birlikte, eğitimde bilgi ve iletişim teknolojileriyle ilişkilendirilebilecek değişkenler olarak sıralanabilirler (Yenilmez ve Ersoy, 2008, s.589). Bu değişkenlere yönelik olarak bu gün eğitim bilgi ve iletişim teknolojilerini(Çavaş, Kışla ve Twining, 2004, s.2),

- Toplum, okul, öğretmenler ve öğrenciler arasındaki işbirliğini, bilgi teknolojileri araçlarını kullanarak geliştirmek,
- Öğrenme ortamlarını, eğitimsel yazılımlar, elektronik referanslar, uygulama yazılımları ve eğitsel oyunlarla desteklemek; böylece eğitimin kalitesini artırmak,
- Bilgi teknolojisi araçlarını her kademdeki öğrenme ortamlarına entegre etmek,
- Her öğrenciye eğitim hayatı boyunca her türlü gelişmiş bilgi teknolojisi araçlarına (bilgi kaynaklarına) ulaşma imkânı sağlamak,
- Doğru zamanda ve doğru yerde, doğru bilgi teknolojisi aracı kullanım yeteneğini bütün öğrencilere kazandırmak,
- Bilgi Teknolojisi araçları ile bilgiye ulaşma, problem çözme, bilginin işlenmesi ve sunulması becerilerini bütün öğrencilere kazandırmak ve onlara günlük hayatta bilgi teknolojisi araçlarını nasıl kullanabileceklerini öğretmek,
- Öğrenciyi pasif öğrenme ortamlarından kurtararak kendi kendine aktif bir şekilde

öğrenme yeteneği kazanmasını sağlamak,

- Öğrencilerin, İnternet'i, çizim programlarını, kelime işlemcileri, elektronik tablola ve sunum yazılımları gibi araçlar olarak kullanmalarını sağlamak,
- Bilgisayarı öğretmenlerin, ders planlarını hazırlama, derslerini uygulama, ölçme - değerlendirme araçlarını geliştirme, not verme, eğitsel materyallerini hazırlama ve kendilerini geliştirme amaçlı olarak kullanmalarını sağlamak,
- Okul yöntemlerinin veri tabanları, kelime işlemci, sunum yazılımları vb. bilgi teknolojilerini kullanarak idari işlerin kolaylaştırılmasını ve daha etkin hale getirilmesini sağlamak,
- İl ve ilçe milli eğitim müdürlüklerinin işlevlerinin bilgi teknolojisi desteğiyle yürütülmesi için bir yönetim bilgi sistemi kurmak gibi amaçlar doğrultusunda kullanılmaktayız.

2.2. Avrupa'nın Bilgi Toplumu Olma Yolunda e- Dönüşüm Süreci

Bilgi (enformasyon) toplumu kavramı 1960'lı yılların sonunda Amerika Birleşik Devletleri ve Japonya'da ortaya çıkmıştır. Bu ülkelerin mevcut siyasi ve ekonomik durumları bilgi (enformasyon) toplumu kavramının taşıdığı önem üzerinde belirleyici unsurlar olmuşlardır. Japonya'da daha az enerji tüketimi gerektirdiği gerekçesiyle elektronik bilgi (enformasyon) hizmetlerinin kullanımı ülkedeki potansiyel enerji krizinin aşılmasında bir çözüm olarak görülmüştür. Bununla birlikte bilgi (enformasyon) toplumu kavramının taşıdığı önem Japonya'nın elektronik üretiminde dünya pazarında sahip olmak istediği liderlik konumu ile de paralel olarak gelişmiştir. Amerika Birleşik Devletleri'nde ise bilgi (enformasyon) teknolojilerinin kullanımı kamu ve özel sektörde hizmet odaklı ekonominin geliştirilmesi ve artmakta olan üretim maliyetlerinin azaltılmasında bir çözüm yolu olarak görülmüştür (Oğuz, 2005, s.1).

Avrupa için bilgi toplumu kavramının önemi ise bu iki ülkenin (Amerika Birleşik Devletleri ve Japonya) bu kavrama yüklediği önemden çok daha farklıdır. Avrupa bilgi toplumu kavramını yeniden anlamlandırmıştır. Bu yeni anlam bu kavramın Avrupa için önemini belirtmektedir. Avrupa için bilgi toplumu kavramının yeni anlamı küresel rekabette A.B.D. ve Japonya'nın karşısında her alanda geri kalmamaktır. Çünkü Avrupa bilgi toplumu olma yolundaki çalışmalara ABD ve Japonya gibi diğer kıta ülkelerine göre daha geç başlamıştır. Dolayısıyla da küresel rekabette bu ülkelerden daha geridir. Bunun altında yatan en büyük neden ise Avrupa Birliği üye ülkelerinin bilgi ve iletişim

teknolojileri ile bu ülkeler göre daha geç tanışması ve bunun öneminin farkına geç varılmasıdır.

Bilgi toplumunun önemini kavrayan Avrupa, bilgi ve iletişim teknolojilerinin yaygınlaşması ile birlikte küresel rekabette bu ülkelerden geri kalmamak adına bilgi toplumu strateji ve eylem planlarını ortaya koyulmuştur. Bu strateji ve eylem planlarının ortak noktasını ise son dönemlerde bilgi ve iletişim teknolojilerinde yaşanan gelişmeler ve İnternet'in doğuşunun etkisiyle toplum yapısında yeniden bir yapılanmaya neden olan e-dönüşüm çalışmaları oluşturmaktadır.

e-Dönüşüm, bilgi ve iletişim teknolojilerinin etkin olarak kullanılması ile kamusal alanda sürdürülen hizmetlerin, kamu kuruluşları, özel sektör ve vatandaşlardan oluşan devletin bütün bileşenlerinin yararına sunulmasıdır. Diğer bir ifade ile e-dönüşüm, kamusal alanda üretilen ürünlerin, yapılan hizmetlerin ve yürütülen işlemlerin elektronik ortama aktarılmasıdır (Arifoğlu, 2004, s.109).

e-Dönüşüm, bilgi ve iletişim teknolojilerinin yanında insanların yaşam anlayışının değişimini, dijital hayata geçişi simgelemektedir. e-Dönüşüm herkesin yaşamını her yönüyle etkileyen, kolaylaştıran, devletin vatandaşına sunduğu hizmetleri farklı bir boyuta taşıyan yepyeni bir anlayıştır. Devlet, özel sektör ve bireyler, herkes bu değişimin bir parçasıdır (Oduncu, 2009, s.8).

e-Dönüşüm sürecinde teknolojik altyapı ve insan gücü altyapısı son derece belirleyici olmaktadır. Teknolojik altyapı dediğimizde; bilgisayar, internet ve ilgili tüm teknik donanımlar ile yazılımları kapsarken, insan gücü altyapısı da ilgili yazılım ve donanımları etkin kullanabilen ve üretebilen eğitimli bireyleri ifade etmektedir. Ayrıca tüm bu gelişmeleri ve kapasiteyi yönlendirebilecek kurumsal yapı ve soyut sermaye varlıklarının durumu da (sosyal sermaye kavramını da içerecek biçimde geniş anlamda ele alınmaktadır) son derece belirleyici olmaktadır (Yeni Ekonomi, 2010).

Avrupa Birliği'ne üye ülkeler, Birliğe aday konumunda olan ülkelere kendi ülkelerinde bu dönüşümü her alanda sağlamasını beklemektedir. Türkiye'nin Avrupa Birliği'ne aday ülke konumunda olması bakımından Avrupa'nın bilgi toplumu stratejilerinin ve e-dönüşüm sürecinin bilinmesi önemlidir. Bu yüzden aşağıda bu konuya yer verilmektedir.

2.2.1. Avrupa’da e- Dönüşüm Öncesi Bilgi Toplumuna Yönelik Çalışmalar

2.2.1.1. Bangemann Raporu

Avrupa Birliği’nin bu alandaki politikaları açısından en önemli başlangıcı Bangemann Raporu (26 Mayıs 1994) olarak anılan “Avrupa ve Küresel Enformasyon Toplumu: Avrupa Konseyine Öneriler” (Europe and Global Information Society: Recommendations to the European Council) başlıklı raporun 1994 yılında kabul edilmesi ile olmuştur (Oğuz, 2005, s.6).

Bu raporda, bilgi toplumuna ilk geçen ülkelerin “en fazla ödül” alacağı vurgulanmakta, bu geçişte geç kalan ülkelerinse 10 yıldan daha az bir sürede yatırımlarda ve iş imkânlarında “yıkıcı düşüşler” yaşayacakları belirtilmektedir (TÜBİTAK, 2002, s.5). Burada açıkça vurgulanan nokta bilgi toplumuna geçiş sürecinde geri kalmaları durumunda ülkelerin ne tür sorunlarla karşılaşacaklarıdır. Dolaylı olarak anlatılmak istenen ise bu sorunlarla karşılaşılmasın için Avrupa Birliği ülkelerinin bilgi toplumuna geçiş süreçlerinin hızlandırılmasıdır.

Komisyon, 1994 yılında Bangemann Raporu’na dayanarak “Avrupa’nın Bilgi Toplumu’na Yolu” başlığı altında bir Eylem Planı oluşturulmasını sağlamış ve Bilgi Toplumu’nun yaratacağı toplumsal sorunlara yeni bakışlar oluşturmak amacıyla, Avrupa’daki tanınmış uzmanlardan nasıl iş alanları yaratılacağı, toplumsal dayanışmanın ve fırsat eşitliğinin nasıl sağlanacağı ve Avrupa’nın kültürel çeşitliliğinin nasıl korunup erişilebilir duruma getirileceği konusunda tavsiyeler istemiştir (TÜBİTAK, 2002, s.5).

Bu amaçla Komisyon, iki grup oluşturmuştur. Bunlardan birincisi 1995 yılında çalışmaya başlayan Üst Seviyeli Uzmanlar Grubu (High Level of Experts), diğeri daha geniş kesimleri kapsayan ve 128 kişilik Bilgi Toplumu Forumu’dur. Her iki grup da ilk raporlarının 1996 yılında Avrupa Komisyonu’na sunmuşlardır.

2.2.1.2. e-Avrupa Girişimi

Avrupa Birliği’nin bilgi toplumu olma yolunda attığı en önemli adımlardan bir diğeri de “e-Avrupa: Herkes için Enformasyon Toplumu” (e-Europe: An Information Society for All) girişimidir. Avrupa Konseyinin 10–11 Aralık 1999 tarihinde Helsinki’de

düzenlenen toplantısında, Avrupa'nın yeni ekonominin sağladığı fırsatlardan en iyi şekilde istifade edebilmesi için, Avrupa Komisyonunca başlatılan ve Avrupa'yı herkes için gerçek bilgi toplumuna dönüştürmeyi hedefleyen e-Avrupa Girişimi kabul edilmiştir. e-Avrupa Girişimi'nin 10 temel amacı aşağıda verilmiştir (Akçam, 2006, s.3):

1. Avrupa'daki genç nüfusun sayısal çağa hazırlanması,
2. Ucuz internet erişimi,
3. e-Ticaretin hızlandırılması,
4. Araştırmacılar ve öğrenciler için hızlı internet,
5. Güvenli elektronik erişim için akıllı kartlar,
6. Yüksek teknoloji üreten/kullanan KOBİ'ler için risk sermayesi,
7. Özürlüler için e-Katılım,
8. Çevrimiçi sağlık hizmetleri,
9. Akıllı ulaşım,
10. Çevrimiçi devlet hizmetleri

2.2.1.3. Lizbon Stratejisi

23-24 Mart 2000 tarihlerinde Avrupa Konseyi Lizbon'da bir toplantı düzenledi. Söz konusu toplantının Başkanlık Sonuçları Belgesi'nde, AB'nin önümüzdeki on yıl için kendisine yeni bir stratejik hedef koyduğu ifade edilmiş ve söz konusu hedef "Daha çok sayıda ve daha iyi iş ve daha büyük bir toplumsal uzlaşmayla, sürdürülebilir ekonomik büyümeyi gerçekleştirebilecek, bilgiye dayalı dünyanın en rekabetçi ve dinamik ekonomisi durumuna gelmek" olarak tanımlanmıştır. Bu hedefe ulaşmak için izlenecek genel strateji aşağıdaki hususları içermektedir (Şener, 2004, s.1):

- Bilgi toplumu ve ARGE için daha iyi politikaların yanı sıra, rekabet gücü ve yenilik için yapısal reform sürecini hızlandırarak ve iç pazarı bütünleştirerek bilgiye dayalı bir ekonomiye ve topluma geçişi hazırlamak;
- Avrupa sosyal modelini modernleştirmek, bireye yatırım yapmak ve toplumsal dışlanmaya karşı mücadele etmek;
- Uygun bir makro ekonomik politika bileşimi uygulayarak sağlıklı bir ekonomik görünüm ve olumlu büyüme perspektiflerini sürdürmek.

Bu toplantıda belirtilen hedeflere ulaşmada aracı olan stratejinin belirlenmesinin

yanı sıra, 15 AB ülkesinin genel ekonomik arka plan, istihdam, yenilik ve araştırma, eğitim ve öğretim, ekonomik reform, sosyal uzlaşma gibi genel başlıklar altında kaydettikleri gelişmeleri değerlendirilmesine yönelik toplantıların düzenlenmesi kararlaştırılmış ve AB'ye aday ülke konumundaki ülkelerde de bilgi toplumu oluşturma yönündeki eylem planlarını içeren e-Avrupa+ Girişimi'nin temelleri atılmıştır.

2.2.1.4. e-Avrupa+ Girişimi

11-12 Mayıs 2000 tarihlerinde Varşova'da yapılan Avrupa Bakanlar Konferansı'nda, Orta ve Doğu Avrupa Ülkeleri, 15 AB ülkesi tarafından Lizbon'da ortaya konulan stratejik hedefi benimsemiş; 15 AB ülkesinin e-Avrupa ile ortaya koyduğu girişimin bir parçası olma konusunda uzlaşmış ve AB'nin politik kararlılığına destek olarak, belirtilen bu iddialı hedefe ulaşmayı denemek ve bunda yararlanılacak zemini genişletmek amacıyla, aday ülkeler olarak kendileri için "e-Avrupa" benzeri bir eylem planını hazırlamaya karar vermişlerdir (Avrupa Komisyonu, 2001, s.2).

19-20 Haziran 2000 tarihlerinde Feira'da 2002 e-Avrupa Eylem Planı kabul edilmiştir. 2003 hedefleri ile birlikte e-Avrupa+ adı verilen bu girişimde, e-Avrupa'nın öncelikli amaçlarına yönelik olarak aday ülkelerin özel durumlarına göre bir takım eylemler sunulmaktadır.

e-Avrupa+ Girişimi ile ilgili eylem planı 15-16 Haziran 2001 tarihlerinde Göteborg'da yapılan AB zirvesi ile yürürlüğe girmiş bulunmaktadır. 2003 yılını hedef alan eylem planı çerçevesinde, aday ülkelerin bilgi tabanlı ekonomiye geçişlerini hızlandırmak için kapsamlı reformlar öngörülmektedir (Özlü, 2002, s.154). Girişimin hedefleri dört temel amaç üzerine oturmuştur:

1. Aday ülkelerdeki bilgi ve iletişim teknolojileri mevzuatının AB ile uyumlu hale getirilmesi
2. Daha ucuz, daha hızlı ve daha güvenli Internet erişimi
3. İnsan kaynağına yatırım
4. İnternet kullanımının özendirilmesi

2.2.1.5. e-Avrupa 2005 Eylem Planı

21-22 Haziran 2002-2005 tarihinde Sevilla’da yine e-Avrupa ve e-Avrupa+ girişimlerine benzer olarak e-Avrupa 2005 Eylem Planı kabul edilmiştir. Bu planı diğerlerinden farklı kılan yönü ise kamu sektörünün yanında özel sektöre çevrimiçi hizmet sunmak üzere yüksek hızla veri aktarımına imkân sağlayan genişbant teknolojilerinin kullanımını içermesidir.

2.2.1.6. i2010 Stratejisi

Lizbon Stratejisi içinde en başarılı sonuçlar elde edilen bilgi toplumu boyutuna yeni bir ivme kazandırmak adına, e-Avrupa girişimi, 2005 yılında, AB’nin bilgi toplumu ve medya politikasının genel çerçevesini oluşturan i2010 stratejisine dönüştürülmüştür. Söz konusu strateji, dijital ekonominin geliştirilmesi hedefi çerçevesinde bilimde, inovasyon, girişimcilik ve yeni internet teknolojilerini destekleyen politikalar yoluyla daha hızlı sosyal kalkınma, istihdam ve refah sağlamaya yöneliktir. Genel itibariyle, Strateji, üç “i” önceliğine dayanmaktadır. (Information space, Innovation and Investment, Inclusion): Tek Avrupa Bilgi Alanı yaratılması, Yenilikçiliğe yatırımların teşviki ve Kapsayıcı Avrupa Bilgi Toplumu oluşturulması (Gümüştekin, 2009).

Stratejide şu üç grupta toplanan eylemlerin öncelikli olduğu kabul edilmiştir (Süngü, 2007, s.67):

1. Tek bir Avrupa bilgi alanı yaratmak: Bu eylem ile hızlı genişband, zengin ve çeşitli içeriği, birlikte çalışabilirliği ve güvenliği sağlamak amaçlanmaktadır.
2. Bilgi ve iletişim teknolojilerinde yenilikçi yatırımları ve araştırmayı desteklemek: Bu eylem ile bilgi ve iletişim teknolojilerinin, yenilikçi yaklaşımlar ve araştırmalar ile verimliliğin artırılmasına katkıda bulunması amaçlanmaktadır.
3. Bilgi ve iletişim teknolojilerini kullanarak tüm vatandaşların faydalandığı daha iyi hizmet sunumunu sağlamak ve yaşam kalitesini artırmak: Bu eylem ile tüm vatandaşların kamu hizmetlerinden faydalanmasını sağlamak, kamu hizmetlerini iyileştirerek daha erişilebilir, etkin hale getirmek ve yaşam kalitesini artırmak amaçlanmaktadır.

Avrupa bilgi toplumu stratejileri ve eylem planlarına bakıldığında e-dönüşümden

direkt olarak bahsedilmediği görülmektedir. Ancak strateji ve eylem planlarının amaçlarına, bu amaçlar kapsamında yürütülen olan çalışmalara bakıldığında ise e-dönüşümün gerçekleştirilmek istenmesi söz konusudur. Avrupa Birliği'nin bilgi toplumu stratejileri ve eylem planlarına ek olarak sunduğu, belirli dönemleri kapsayan ve etkileri günümüze kadar süren programları da e-dönüşümü destekler niteliktedir.

2.2.2. Avrupa'nın e-Dönüşümünü Destekleyici Programları

Avrupa Birliği, e-dönüşümü sağlamak için hazırladığı stratejiler ve eylem planlarının uygulanabilirliğini artıracak ve e-dönüşümü hızlandıracak programlara destek vermiştir. Destekleyici programlar ile dönüşüme katkıda bulunacak projeler desteklenerek aday ülkelerin de sürece dahil olması sağlanmıştır. AB'nin destekleyici programları şunlardır (Süngü, 2007, s.67):

2.2.2.1. İdareler Arası Elektronik Veri Değişimi (IDA) Programı

Lizbon Stratejisi hedeflerinin gerçekleştirilmesi ile de çok yakından ilişkili olan IDA Programı (Interchange of Data Between Administrations) 1995 yılında hayata geçirilmiştir. Program, internet ve internetle ilgili ürünlerdeki ilerlemeler aracılığıyla ağlar arasında birlikte çalışabilirliği geliştirmek amacıyla faaliyetlerine başlamıştır. Diğer bir ifadeyle Program, üye ülkelerin kamu idareleri arasında etkin elektronik bilgi paylaşımını sağlamak ve böylece Topluluk politikalarının uygulanabilmesine katkıda bulunmak üzere hayata geçirilmiştir (DTP, 2010).

2.2.2.2. MODINIS Programı

2003–2005 yıllarını kapsayan dönemde, Avrupa Komisyonu Kararı ile hayata geçen Modinis Programı e-Avrupa 2005 Eylem Planı'nın uygulamasına finansal destek sağlamak amacıyla tasarlanmış bir programdır (İstanbul Ticaret Odası Bülteni, 2006, s.1-2).

2.2.2.3. e-İçerik (e- Content)Programı

e-İçerik Programı, Avrupa sayısal içeriğinin üretilmesini, kullanımını ve yaygınlaştırılmasını desteklemek amacıyla oluşturulmuş bir programdır. Burada kullanılan her bir kavram, Programın amaçlarına uygun olarak seçilmiştir. Her şeyden önce içeriğin

Avrupa'ya yönelik ya da Avrupa ile ilgili bir içerik olması gerekmektedir. İkincisi, içeriğin hâlihazırda sayısallaştırılmış olması ya da program hedeflerine uygun olarak sayısal hale getirilmesi gerekmektedir. İçeriğin üretilmesi, kullanımı ve yaygınlaştırılması ile, Avrupa Birliği üyesi (aday ülkeler de dahil olmak üzere) ülke vatandaşları ya da genel olarak kullanıcıları açısından kendi alışkanlıklarına (dil, gelenek, kültür vs.) uygun şekilde üretilmiş, anlaşılabilir ve kullanılabilir bilgi ifade edilmektedir (Abigem, 2010).

2.2.2.4. e-TEN Programı

e-TEN Programı, AB'nin Lizbon hedeflerine paralel olarak Avrupa'nın bilgi toplumuna dönüştürülmesini hedefleyen strateji ve girişimlerinin tamamlayıcı bir parçasını teşkil etmektedir.

Avrupa Birliği'nin bilgi toplumuna yönelik finansal destek programlarından biri olan e-TEN Programı Avrupa çapında telekomünikasyon altyapısının geliştirilmesi amacıyla başlatılmış olup mevcut durumda bu altyapı üzerinden Avrupa çapında hizmet sunumunu desteklemeyi amaçlamaktadır. Program e-devlet, e-sağlık, e-içerme, e-öğrenme ve KOBİ'lerin bilgi ekonomisine entegrasyonu gibi geniş bir çerçevedeki projelere destek vermektedir (DTP, 2010).

2.2.2.5. Altıncı Çerçeve Programı

Avrupa Birliği (AB) 6. Çerçeve Programı bilgiye dayalı bir Avrupa ekonomisi ve Avrupa yaşamı oluşturmayı amaçlayan bir girişimdir. Girişimin genel amacı "Bilgi Toplumu Avrupası" olarak tanımlanmıştır. Bu amaçla, başta AB üyesi ülkeler olmak üzere, katılan tüm ülkelerde yaratıcı düşünceleri ve yenilikçi potansiyeli harekete geçirmek ve uygulanabilir sonuçlara ulaşmak planlanmaktadır.

2.2.2.6. Yedinci Çerçeve Programı

Yedinci Çerçeve Programı Avrupa Birliği'nin araştırma projelerini finanse etmek amacıyla 2007-2013 dönemi için hazırladığı temel birimdir. Program, Avrupa Birliği'nin araştırma projelerine yönelik tüm inisiyatiflerini tek çatı altında birleştirir ve büyüme hedeflerine ulaşılması, rekabet gücü ve iş istihdamı sağlanması gibi konularda önemli rol üstlenir. Bu programla birlikte Avrupa Araştırma Alanı'nın daha da genişletilerek

geliştirilmesi de hedeflenmektedir (Wikipedia, 2010).

2.3.2.7. Rekabet Edebilirlik ve Yenilik Çerçeve (CIP-ICTPSP)Programı

Rekabet Gücü ve Yenilik Programı', Avrupa Komisyonu'nun Lizbon Stratejisi çerçevesinde geliştirdiği bir KOBİ destek programıdır. 2007-2013 dönemini kapsayan CIP, daha önce uygulanmış olan İşletme ve Girişimcilik Çok Yıllı Programı (MAP), Life Çevre Programı, e-Ten, e-Content ve Modinis gibi destek programlarını tek bir çerçeve altında bir araya getiriyor. Program kapsamında yenilik ve rekabet gücünü geliştirme faaliyetlerine yönelik mali destekler, işletmelerin finansman kaynaklarına erişiminin sağlanması ve ticari destek hizmetlerinin verilmesi hedefleniyor (Avrupa, 2010)

2.2.2.8. e-Devlet Hizmetleri (IDABC) Programı

e-Devlet Hizmetleri (IDABC) Programı, Avrupa'nın e-Dönüşümü Destekleyici Programları içinde yer alan ve ülkelerin gündemini meşgul eden en önemli programdır. Avrupa Birliği üye ülkelerinin elektronik devlete geçişini ifaden bu programın daha iyi anlaşılabilmesi konunun ayrıntılı bir şekilde ele alınmasına bağlıdır. Bu nedenle konu hakkında daha geniş bir bilgi edinebilmek amacıyla bu konu bir sonraki bölümde ayrıntılı bir biçimde ele alınacaktır.

2.3. e-Devlet

Günümüzde artık etkin, rasyonel, şeffaf ve demokratik devlet anlayışı hakim olmalıdır. Çağdaş devletler, sayılan unsurları barındırarak vatandaşlarına yüksek kalitede hizmetler sunmak zorundadırlar. Bunun da çıkış yollarından birisi de bilgi teknolojilerinin kullanılarak hizmet kalitelerinin iyileştirilmeleri ve sonuç itibarıyla yönetimlerin kullanılarak etkinleşmeleridir. Başka bir deyişle, kamusal kurumlar, bilgi çağı araçlarını bizzat kendileri kullanarak içsel yenileşme ve dinamizm kazanma yetenekleri geliştirerek hizmetlerini optimal hale getirmek ve bunun yanında katılımcı ve demokratik kamu-yurttaş etkileşiminin önünü açmak zorundadırlar. İşte bu noktada e-devlet kavramı karşımıza çıkmaktadır (Karkın, 2003, s.33).

e-Devlet kısaca devlette yapılan her işlemin ve devlet tarafından verilmesi gereken hizmetlerin, uygun bilişim teknolojileri kullanılarak elektronik ortama transferi olarak

tanımlanmaktadır (Yaman, 2008, s.4).

e-Devlet “elektronik” terimini içerse de esas itibariyle ‘devlet’ kavramı yine de geleneksel tanımını korumaktadır. e-devlet tamamen yeni bir devlet kavramına karşılık gelmemekte, devlet mekanizmasının vatandaşlarca algılanması sürecinde kullanılan araçlar, teknikler, sistemin tasarımı farklı olsa da işlevler geleneksel devlet kavramının özünde yer alan işlevlerle aynıdır. Esas olan e-devletin, geleneksel devletten farklı olarak işlevlerini nasıl ve hangi araçlarla yerine getirdiğidir (Baştan ve Gökbnar, 2004, s.73).

e-Devlet’ den beklenen, devletin hizmet verdiği bütün kurum, kuruluş ve vatandaşlarına karşı olan görevlerini ve hizmetlerini Bilgi ve İletişim Sistemleri’nin desteğiyle, hızlı, güvenilir, kolay, tutarlı, hakça, ve yeterlilikle verebilmesidir. Bu süreç, salt teknolojik anlamda yenilenmek olmayıp, devletin iş yapış biçiminin iyileştirilmesi, etkin, şeffaf ve verimli bir devlet yapısının kurulması anlamını da taşımaktadır. Ayrıca, e-devlet, salt vatandaş odaklı hizmet vermek de değildir. Buna göre, e-devlet’ten (Karakaya ve Diğerleri, 2004, s.2) ;

1. Devlet’in kendisi (Kamu Kurumları),
 2. Yerel Yönetimler,
 3. Kamu Hizmeti veren diğer kuruluşlar,
 4. Özel Kuruluşlar (şirketler),
 5. Vatandaşlar,
- yararlanmaktadır.

Dünya geneline bakıldığında ABD, Singapur ve Japonya e- devlet uygulamalarına geçen ve bu uygulamaları başarıyla sürdüren ülkeler arasında yer almaktadır. AB bu ülkeler karşısında küresel rekabette geri kalmamak için e- Devlet Hizmetleri Programı’nı uygulamaya koymuştur.

e-Devlet Hizmetleri Programı, e-devlet olma yolunda ülkelere yardım edecek mevzuatların oluşturulmasını, kuruluşlar arası işbirliğini geliştirecek kamu yararı projelerinin geliştirilmesini, özellikle birlikte çalışabilirliği destekleyen Pan-Avrupa e-devlet ve altyapı hizmetlerini oluşturmayı hedeflemektedir. Bilgi ve iletişim teknolojilerinin sunduğu fırsatlardan yararlanarak, kamu hizmetlerinin Avrupa’daki vatandaşlar ve işletmelere ulaştırılmasını desteklemek ve teşvik etmek; Avrupa kamu idareleri arasında

işbirliği ve etkinliği geliştirmek; Avrupa'nın, yaşamak, çalışmak ve yatırım yapmak için daha cazip hale getirmek amaçlanmaktadır (Süngü, 2007, s. 68).

2.3.1. e-Devletin Amaçları

e-Devlet uygulamalarında değişik bir takım amaçlar hedeflenmektedir. Fakat en temel hedefin artık kamu hizmetlerini klasik araçlarla sunmanın mümkün olmadığı gerçeğinin anlaşılması, çağın getirdiği her alanda faydalandığı gibi kamusal alanda da faydalanılması gerekliliğidir ki bu durum geleneksel hizmet sunum tarzlarının yeni araçlarla sunulmasının yanında yeni hizmet kollarının da üretildiği anlamına gelmektedir (Karkın, 2003, s.62).

Ülker'e (2002) göre e-devlet uygulamalarından ülkelerin ve vatandaşların beklentileri farklı olmakla birlikte genel olarak belli başlı noktalarda bu beklentiler birleşmektedir (Şahin ve Örseli, 2003, s.348-349):

- Kamusal hizmetleri yaygın ve erişebilir hale getirmek,
- Yönetim ve hizmet sürecinde vatandaşın isteklerini değerlendirerek katılımcı yurttaşlığın önünü açmak,
- Kamu kuruluşlarının daha rasyonel ve verimli çalışmasını sağlamak,
- Kamu kurumları ve kullanıcıları arasında koordinasyonu gerçekleştirmek,
- Zaman, enerji ve mali tasarruf sağlamak,
- Şeffaflık ve güven ortamını geliştirerek, devletin meşruluğunu pekiştirmek,
- Her gün yirmi dört saat, her ortamda devlete ulaşmayı gerçekleştirmek.

2.3.2. e- Devletin Yararları

Başarılı bir e-devlet modelinin ülkenin ekonomik kalkınmasından sosyal-kültürel gelişimine, yaşam kalitesinin istenen düzeye getirilmesine, katılımcı demokrasinin güçlenmesine kadar sayısız faydaları mümkündür (Çarıkçı, 2009, s.32).

Tablo 2.1. e-Devletin Yararları

VATANDAŞ İÇİN	KAMU PERSONELİ İÇİN
Self Servis: Kendi kendine bilgiye erişim	Self Servis: Dış görevler ve iletişimde azalma
Daha İyi Erişim: Bilgiyi bulma ve kullanmada kolaylık	Daha İyi Erişim: Klasik yöntemlerle bilgi temininde azalma
Derhal Servis: Hızlı çözümler ve sonuç	Derhal Servis: Gecikmelerin azalması
Artan İyi Niyet: Vatandaş devlete pozitif bakacak	Artan Vatandaş Memnuniyeti: Daha iyi hizmet sunumunun sonucu
Artan Hesap Sorabilirlik: Vatandaşın yönetime aktif katılım	İletişimdeki Gelişme: Yönetici ve dış kurumlarla daha etkin ve hızlı gelişme
Zaman ve Mekan Bağımsızlığı: İstenilen yer ve zamanda bilgiye erişim	İç İşlemlerdeki Gelişme: İş yapma biçimlerinde değişim

Kaynak: www.uni-yaz.com, (akt Demirel, 2006, s.12)

Tablo 2.1’den de görülebileceği gibi e- devlet, vatandaşların bilgiye her yerde, her zaman kolay ve hızlı bir şekilde ulaşmalarına, bilgiyi kendi ihtiyaçları doğrultusunda kullanmalarına, ülke yönetimine aktif katılmalarına ve devlete karşı olumlu bir bakış açısına sahip olmalarına neden olacaktır. e-Devletin, kamu personeli için klasik yönetimlerle bilgi edinmeyi azaltması, kamu personelinin yönetici ve dış kurumlarla iletişimde etkin ve hızlı olmalarına sağlayacak bunun bir sonucu olarak da personelde memnuniyet artacaktır.

2.3.3. e- Devletin Kullanım Alanları

Elektronik devlet hizmetlerinin kullanım alanları, günlük yaşam, uzaktan yönetim ve politik katılım olmak üzere üç başlık altında toplanabilir.

Tablo 2.2. e-Devlet Hizmetlerinin Kullanım Alanları

e- Devlet Hizmetlerinin Kullanım Alanları	Bilgi Verme Hizmetleri	İletişim Hizmetleri	On-line İşlem Hizmetleri
Günlük Yaşam	• İş hayatı • Konut • Eğitim • Sağlık • Kültür • Ulaşım • Çevre vs. hakkında bilgiler	• Günlük yaşama ilişkin konularda danışmanlık • İş ya da konut ilanları • e-posta iletişimi	• Bilet rezervasyonu • Çeşitli programlara kayıtlar
Uzaktan Yönetim	• Kamu hizmetleri rehberi • İdari süreçler için kılavuz • Kamu kayıtları ve veri tabanları	• Kamu görevlileri ile e-posta iletişimi	• Formların elektronik ortamda doldurulması
Politik Katılım	•Yasal düzenlemeler • Meclis kayıtları • Siyasi programlar • Görüş belgeleri • Karar alma sürecinde hazırlanan belgeler	• Siyasi konulara ilişkin tartışmalar • Politikacılarla e-posta iletişimi	• Referandum • Seçimler • Anketler

Kaynak: Public Sector Information : A Key Resource for Europe, Green Paper on Public Sector Information in the Information Society, (Com, 1998: 585), Avrupa Komisyonu (akt İnce, 2001, s.9-10)

Tablodaki bilgi verme hizmetleri tek yönlü iletişime bir örnektir ve kamu kurum-kuruluşların ilgililere elektronik olarak bilgi sunma hizmetini ifade etmektedir. Kösecik ve Karkın (2004)'a göre iletişim hizmetleri, kamu kurum ve kuruluşları ile tek yönlü bir iletişim sağlayabileceği gibi (matbu formların doldurulması, e-dilekçe, başvuru formları vs.), çift yönlü iletişime de imkân verecek hizmetleri (kurum ve kuruluşlarla bağlantı kurup

ilgili konularda görüşmek, on-line soru sorup cevap alabilmek vs.) kapsamaktadır. On-line hizmetler ise, aynı anda, aynı yerde olması gereken işlemlerin elektronik sistemler yardımıyla aynı anda ancak farklı yerlerde bulunan insanların, kurumların ve kuruluşların aynı şeyi bir şekilde paylaşmalarını (Kamu ihalelerine katılım, ücretlerin ve fiyatların, cezaların ödenmesi vs.) anlatmaktadır (Demirel, 2006, s.91).

2.3.4. e- Devletin Alt Yapı Gereksinimleri

e-Devletin altyapı gereksinimleri, bilgi güvenliğinin sağlanması, kişisel bilgilerin korunması, elektronik imza (e-imza) ve onay kurumlarına ilişkin yasal düzenlemelerin yapılması ve iletişim altyapısının kurulmasıdır. e-Devlete geçiş sürecinde atılması gereken öncelikli adımlar; hukuksal teknolojik ve hizmet altyapısının kurulması, toplumun uyumlaştırılmasının sağlanması için çalışmaların yapılması, gizlilik ve güvenlik konusunun önemle ele alınması ve son olarak finansal kaynakların belirlenmesi gerekmektedir. e-Devlette tüm birimler arasında etkin bir veri paylaşım sistemi oluşturulmalıdır. İletişim altyapısı oluşturulurken ülkenin değişik kuruluşları bir araya getirilerek kurumlar arası koordinasyon mutlak surette sağlanmalı, ortak hedef ve amaçlar net olarak ortaya konulmalı, projelerdeki çok başlılık önlenmelidir. Kullanıcıların en verimli şekilde hizmet alabileceği teknolojiler belirlenmeli ve gerekli altyapı oluşturulmalıdır. Bununla beraber; toplumun öngörülen sistemlere uyumlaştırılması için gerekli eğitimler verilmelidir (Özbek, 2005, s.9-10).

2.4. e-Devlet Dönüşümünde Kamu Kurumlarının Yapılanma: Bilgi / Bilişim Sistemleri

Her ülkenin tüm faaliyetlerinde bilgiye giderek daha fazla ihtiyaç duyulmaktadır, Bu yüzden, ihtiyaç duyulan bilgileri sağlamak üzere mevcut bilgilerin değerlendirilmesi ve bilgi ihtiyaçlarının saptanarak bilgi sistemlerinin tasarlanıp gerçekleştirilmesi kaçınılmaz olmaktadır. Dolayısıyla kuruluşların, veritabanları uygulamaları ve veri iletişimi de dahil olmak üzere bilgi teknolojilerinin çeşitli olanaklarından yararlanmaları, onları en iyi şekilde değerlendirmeleri gerekmektedir (Güvenen, 1993, s.92). Bu gereksinim günümüzde e- devlet olgusu ile içerisinde yer alan e- kurum yapıları ile karşılanılmaya çalışılmaktadır.

“İş süreçlerini elektronik ortamda gerçekleştiren kurumlar.” “Etkinlik, verimlilik,

şeffaflık ve saygınlıklarını arttırmak amacıyla bilgi ve iletişim teknolojilerini kullanan kurumlar..” “Vatandaş ile ilgili hizmetlerini, bilişim teknolojileri aracılığıyla sunan kurumlar..” “e-Devlete giden yolda olmazsa olmaz koşullardan biri..” Bu tanımlar, e-Kurumun, bilişim teknolojilerinin yaygın olarak kullanımından öte, bir dönüşüm süreci olduğunu belirtmektedir. Söz konusu dönüşüm, e-dönüşüm olarak tanımlanmaktadır. e-Dönüşüm, kurum iş süreçlerinin yeniden ele alınması, vatandaş, çalışan, devlet vb tüm paydaşlarla olan ilişkilerin dikkate alınarak değiştirilmesi ve bir bakıma kurumun yeniden yapılanması anlamına gelmekte ve, bir kurumun verdiği hizmetlerin, iş yapma yöntemlerinin, organizasyon yapısının kurum odaklı olmaktan çıkarılarak, vatandaş odaklı biçime getirilmesi, bütünleşik ve en üst düzeyde bilgi teknolojileri kullanımını gerektirmektedir (Öğretmenimiz, 2010).

e-Devlete giden yolda birçok kamu kurumları ile kamu hizmeti veren diğer kurumlar e- kurum yapısına dönüşmede bilgi teknolojilerinden yararlanmaktadır. Özellikle bilgisayar destekli bilgi sistemlerinin kullanımı, kurumların e-dönüşümünü sağlamada önemli bir yere sahip olmanın yanı sıra bir zorunluluk haline de gelmiştir. Bunun iki nedeni vardır: Birincisi bu zorunluluğun temelinde; kamu kesimi açısından vatandaşlara daha çok refah sağlamak yeni kamu yönetiminde etkinlik ve verimliliği artırarak kamuya yönelik mal ve hizmet arzını yükseltmektedir. Bireyin devletten beklediği etkin ve verimli hizmet bilgi ağı ile sağlanacaktır. Bireyler ve kuruluşlar ile kamu yönetimi arasındaki dolaysız ve açık ilişkiler yine bilgi ağı sayesinde mümkün olacaktır (Şahin, 2006, s.175). İkincisi ise genel olarak bir bilgi sistemin örgütlere sağladığı yararlardır. Bu yararlarla geçmeden önce e- devlete giden yolda bilgi sistemlerinin neler olduğuna değinmekte yarar vardır.

Bir bilgi sisteminin ne olduğunu anlayabilmek için öncelikli olarak bu kavramı oluşturan kelimelerin ifade ettiği anlamların bilinmesi gerekmektedir. Bu kavramı oluşturan kelimeler “bilgi” ve “ sistemdir”. Bu nedenle öncelikli olarak bilginin ne olduğuna ve bilgi çeşitlerine daha sonra da sistemin yönetim bilimi açısından ifade ettiği anlama değineceğiz.

2.4.1. Bilginin Önemi ve Bilgi Çeşitleri

Bilginin bir kamu kurumu için önemi ile bir örgüt için önemi eşit denilebilir. Çünkü örgüt insanların bir ya da daha fazla gereksinmesini gidermek için, insan madde

kaynakları düzeninin ve işleyişinin sürekli yenileştirildiği organik bir sistemdir (Hasanoğlu, 2004, s.44). Kamu kurumu ise, insanların tek başarılarına karşılayamadıkları bazı ortak gereksinimlerin karşılanması amacıyla kişilerin bir araya gelerek düşünce ve güçlerini birleştirmek suretiyle oluşturdukları birliklerin bir çatı altında birleşmesidir.

Örgütlerin (organizasyonların) varlıklarını devam ettirebilmesi, pek çok kişinin uyumlu bir şekilde çalışmasını sağlayan iletişim sistemlerine bağlı olmaktadır. Örgüt (organizasyon) içindeki varlıkların ahenkli bir şekilde bağlanması “bilgi akışı” olarak nitelendirilmekte, bu akış herhangi bir sebeple durduğu takdirde organizasyonun hayatını devam ettiremeyeceği de tartışmasız bir gerçek olarak kabul edilmektedir (Küskü, 1990, s. 47).

Çınar’a (1996) göre bir örgütte planlama, yöneltme ve denetim gibi fonksiyonları yönetim kademesi yerine getirir ve bunları yerine getirmek için bilgiye ihtiyaç duyulur. Yalnız bilgi ihtiyaç duyulduğunda hemen var edilecek bir yapı değildir. Örgüt içindeki ve dışındaki her şey işlenmeli ve çıkarımlarda bulunulmalıdır. Bilgiye ulaşmada başlangıç, veriler elde etmedir. Bunu enformasyon en son olarak da bilgi izler. Bu kavramlara göz atmamız ve aralarındaki hiyerarşiye değinmemiz bilgiye nasıl ulaşıldığı hakkında daha kolay fikir edinmemizi sağlayabilir (Güler, 2007).

Bilgi, veri, enformasyon, knowledge kavramları ile birlikte anılmakta çoğu zamanda birbiriyle karıştırılmaktadır. **Bilgi** kavramı, insan aklının erebileceği olgu, gerçek ve ilkelerin bütününe verilen ad; insan zekâsının çalışması sonucu, öğrenme, araştırma veya gözlem yoluyla elde edilen gerçek, düşünce ürünü; ya da felsefî anlamda, genel olarak ve ilk sezi durumunda zihnin kavradığı temel düşünceler olarak tanımlanmaktadır (TDK, 2010). Bilginin, “bilen bir özne ile onun bildiği nesne arasındaki doğrudan ilişki” biçimindeki tanımı dikkate alındığında ise, bir şeyin bilgi olarak kabul edilebilmesindeki en önemli özelliğin insana ait olmasından geçtiği ifade edilebilir. Bu nedenle; bilgi (knowledge), enformasyon (information) ve veriden (data) tamamen farklıdır. Başka bir ifadeyle, verinin ve enformasyonun bilgi haline gelebilmesi için insan aklının devreye girmesi gerekmektedir. Buradan hareketle, **veri**; olaylar hakkındaki birbirinden ayrı, nesnel gerçekleri ifade eden ve belli biçimlerde tutulmuş kayıtları ifade etmektedir (Yumuşak ve Aydın, 2005, s.105).

Enformasyon ise işlenmiş, düzenlenmiş, ilişkilendirilmiş, anlam katılmış, alıcısında fark yaratan yeni etkilere zemin hazırlayan veridir. Enformasyonda potansiyel

bilgi gizlidir. Eğer enformasyondaki veri sonuçlara çıkar ya da anlam kazanırsa **knowledge** yani bilgi adını alır (Uludagsozluk, , 2010)

2.4.2. Bilgi Sistemleri

Yaygın kullanım alanı olan ve geniş anlamlar içerebilen “sistem” sözcüğü için çeşitli tanımlamalar yapılmıştır. Bunlardan biri “birden çok veya parçaların kombinasyonu veya bir araya getirilmesi sonucunda karmaşık ve bölünmez bütün şeklindedir. Diğer tanımlar incelendiğinde hepsinde de üç temel nokta bulunabilmektedir: Sistem öğelerden oluşmuştur, öğeler arasında ilişkiler vardır ve sistem belli bir amaca yönelmiştir. Buna göre; sistem “bir veya daha çok amaca ulaşmak üzere belli parçalardan (alt birimlerden, alt sistemlerden) oluşan parçalar arasında belirli ilişkileri olan, bu parçaların aynı zamanda dış çevre ile ilişkisi olduğu, bir bütün olarak tanımlamak mümkündür. Koçel (1993)’e göre birleşik ve bütünleşmiş parçalardan oluşan herhangi bir yapı, olay veya faaliyet, kavram bir sistem olarak ele alınabilir (Başpınar, 1999, s.18).

Sistemin öğeleri sistemi meydana getiren parçalardır ve bu parçalar sistemin bulunduğu alana göre değişiklik gösterir. Örneğin; yönetimi oluşturan planlama, örgüt (organizasyon), yöneltme, koordinasyon karar verme ve denetleme yönetim sisteminin birer ögesi (Anameriç, 2003, s.49).

Sistem kavramı farklı alanlar tarafında farklı biçimlerde tanımlandığını daha önceden söylemiştik. Sistem kavramının kullanıldığı alanlardan biri de yönetimdir. Yönetim açısından sistem kavramı örgüt (organizasyon) kavramı ile eşittir. Can’a (1991) göre örgüt (organizasyon), elde edilen çıktıyı sistemi yeniden harekete geçirerek girdi olarak kullanan girdi-işleme-çıktı-geri besleme sistemi olarak tanımlanabilir. Başka bir deyişle; örgütler (organizasyonlar), çevreden bir takım girdileri alarak işleyen, güce dönüştüren ve sonuçta bunları çıktılar biçimde veren sistemlerdir (Anameriç, 2003, s.54).

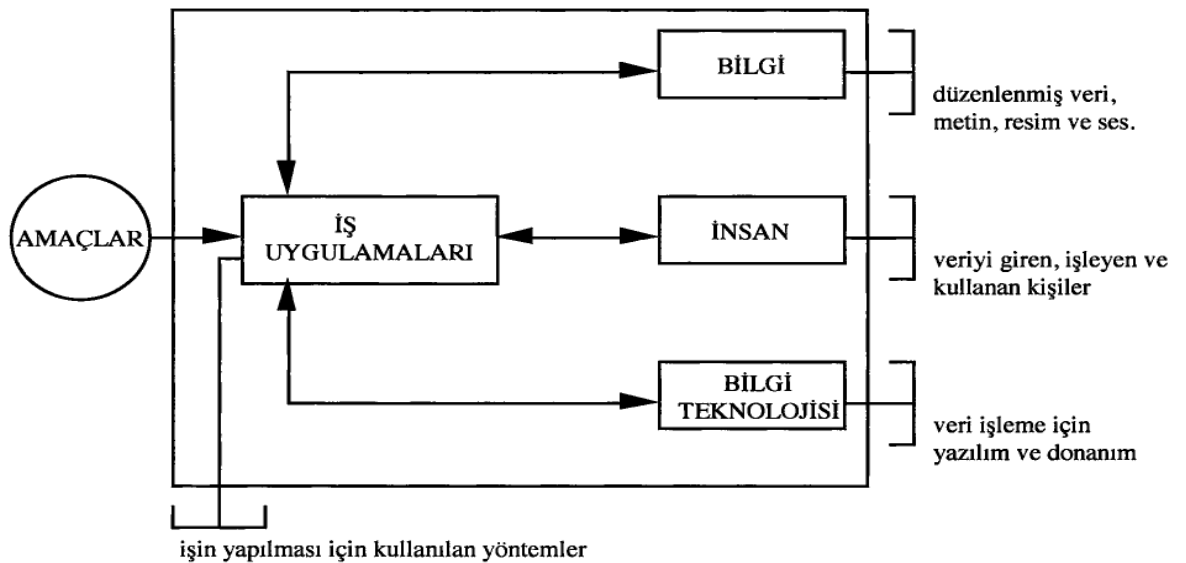
Bilgi sistem(ler)i örgütün (organizasyonun) karar desteğini ve kontrolünü sağlamak amacıyla, bilginin elde edilmesi, işlenmesi, depolanması ve dağıtılmasını sağlayan sistemlerdir. Problemin analiz edilmesinde, karmaşık yapılardaki sorunların çözülmesinde ve yeni ürün geliştirmede yönetime katkı sağlar. Bilgi sistem(ler)i için konunun uzmanları tarafından çeşitli tanımlamalar yapılmıştır (Özbakiş, 2009, s.5-6):

Parlakkaya ve Tekin'e (2002) göre bilgi sistemleri, planlama, kontrol, eşgüdüm, analiz ve karar verme için bilgi toplama, saklama ve yayma amacıyla birlikte çalışan ve birbiriyle ilişkili unsurlar topluluğu olarak tanımlanmaktadır. Bir bilgi sisteminin işlevi, planlama kontrol ve karar desteği için veri ve bilgileri toplamak, işlemek, kaydetmek, dönüştürmek ve dağıtmaktır. Bilgi sisteminden beklenen, güvenilir bilgiyi gereken yer ve zamanda teslim edebilmesidir (Erdem, 2006, s.20).

Martin, ve Powell'a (1991) göre bilgi işleme, veri işleme ve karar destek sistemleri için tasarlanan bilgisayar destekli otomasyon sistemlerine bilgi sistemi denir (Çubukçu Faruk, 2010).

Alter (1992)'ye göre bilgi sisteminin temel amacı bir örgütte bilginin sistematik bir yaklaşım içinde toplanması, yönlendirilmesi, saklanması ve dağıtılmasını sağlamaktır. Bir bilgi sistemi iş uygulamalarının, bilgi, insan ve bilgi teknolojilerinin bir birleşimidir (Başpınar, 1999, s. 21).

Şekil 2.1. Bilgi Sisteminin Unsurları

Kaynak: Steven Alter, Information Systems: A Management Perspective, New York: Addison Wesley Publishing Company, 1992, s.8-10 (akt Başpınar, 1999, s.21)

Gökçen'e (2002) göre bilgi sistemini oluşturan unsurlar literatürde genelde dört sınıfta incelenmektedir. Ancak daha yeni kaynaklar bu sınıflamaya insan unsurunu da dahil etmektedirler Böylece oluşan yeni unsurlar şu şekilde sıralanabilir (Sevgi, 2008, s.14):

Yazılım: Bilgisayara verilen program ve talimatlardan oluşur.

Donanım: Girdi, işleme ve çıktı faaliyetlerini yapan bilgisayar ekipmanlarından oluşur.

Kullanıcı (insan): Bilgisayar sistemini yöneten, çalıştıran, programlayan ve bakımını sağlayan kişiler.

Veritabanı: Verilerin toplanması ve organize edilmesini sağlar.

Prosedürler: Bilgi sistemini çalıştırmak için insanın kullandığı stratejiler, politikalar, metotlar ve kuralları içerir.

Bilgi sistemlerinin, yönetim açısından önemi, şöyle incelenebilir. Bilgi sistemleri, örgüt ve çevresi arasındaki karmaşık ilişkilerin yönetiminde yardımcı olur. Genelde yöneticiler, rakip işletmeler, devlet kurumları, kredi verenler, üreticiler ve pay sahipleri gibi; dış çevreyi oluşturan birimlerden etkili biçimde söz eden ve kendilerine yardımcı olan bilgiye gereksinim duyarlar. Örneğin; amaçların ve stratejilerin belirlenmesine, tüketici istekleri, rakiplerin çabaları vb. konular üzerine verilere öncelik tanırırlar. Buna ek olarak, örgütün dış çevresinde yer alan birimler de; örgütün imge oluşturmaktan, ürünün reklâmına, vergi için finansal raporlamaya kadar; çeşitli amaçlar için, örgütten bilgi alma gereksinimi duyarlar. İyi işleyen bir bilgi sistemi, örgüt dışındaki çevreye yayılması için, dağıtılmak üzere, örgüt içi çevreden veri toplanmasını kolaylaştırır (Erdem, 2006, s.20).

2.4.3. Bilgi Sistemlerinin Sağladığı Yararlar

Gökçen' e (2002) göre bilgi sistemlerinin yararları şunlardır (Önen, 2007, s.35):

1. İşin büyümesinde kolaylık sağlar: Bir bilgi işleme sistemi kurulduğunda, bir çok firma, bilgi işleme sistemlerinde esaslı değişiklikler yapmadan faaliyetlerini genişletebilir.
2. Ofis personelini azaltır: Bilgisayarların kullanımı, bilginin elle işlendiği sistemlerdeki eleman sayısını azaltır. Buna karşılık sistem analisti ve programcılar gibi teknik elemanların sayısı da artar.
3. Bilgi işleme maliyetlerini azaltır: Bilgisayarlar insanın yapabildiğinden daha az maliyetle bilgiyi işleyebilirler.
4. Bazı kararların otomasyonunu sağlar: Çoğu firma düşük seviye bazı kararların (örneğin yeniden sipariş verme zamanı gibi kararlar)otomatik olarak alınabilmesi için bilgisayar kullanırlar. Bu kararlar programlanabilir yapısal kararlardır.
5. Daha fazla ve daha iyi bilgi sağlar: Elle bilginin işlendiği sistemlerde bilginin

üretilmesi için gerekli hesaplama miktarı son derece fazla olduğundan, bilginin üretilmesi de bir o kadar zordur.

Bilgi sistemlerinin yukarıda bahsedilen yararları sağlayabilmesi için örgüt içerisinde bir takım koşulların yerine getirilmesi gerekmektedir. Bu koşullar; örgütün ihtiyaçlarına cevap verebilecek yazılımların seçilmesi, bilgi sistemini destekleyecek teknolojik alt yapının ve donanımın olması, bu sistemleri kullanacak çalışanların bilgi, eğitim ve beceri düzeylerinin bu sistemleri kullanmaya yetecek seviyede olmasıdır.

2.4.4. Bilgi Sistemlerinin Türleri

Bilgi sistemlerinin sınıflandırılması farklı yazarlar tarafından farklı şekillerde yapılmıştır. Bilgi sistemlerinin sınıflandırılmasındaki bu ayrım, bilgi sisteminin kaynağının insan ya da bilgisayar olmasına dayanmaktadır. Bilgi toplumunda bilgisayarın ön plana çıkmasıyla bilgisayar destekli bilgi sistemleri gündeme gelmiştir. Aşağıda bilgisayar destekli bilgi sistemler yer almakla birlikte bilgi sistemi türleri arasında yer alan yönetim bilgi sistemleri bu bölümde ele alınmamıştır. e-Devlet kapsamında kamu kurumları ile kamu hizmeti veren diğer kurumlarda en çok tercih edilen bilgi sistemi türünün Yönetim bilgi sistemleri olması nedeniyle bu konu daha ayrıntılı bir şekilde incelenecektir.

2.4.4.1. Veri İşleme Sistemleri

Veri işleme sistemleri, işletmenin işlem düzeyindeki faaliyetlerine hizmet etmektedir. Veri işleme sistemleri, işletmenin günlük ve rutin işlemlerini kaydeden, işleyen, güncelleştiren bilgisayarlı sistemlerdir. Genellikle çalışanlar tarafından verilerin girilmesi ve güncellenmesi amacıyla kullanılan sistemdir (Erdem, 2006, s.25).

2.4.4.2. Karar Destek Sistemleri

Karar Destek Sistemleri, yani DSS, yöneticilerin karar vermesine yardımcı olan interaktif ve bilgisayar ortamında olan sistemlerdir. DSS ' ler yöneticilerin karar vermede yardımcı olacak veriye ulaşmasına, özetlemesine ve analiz etmesine yardımcı olur. Bu sistemler sadece veri - odaklı veya model odaklı DSS ' ler olabilirler. DSS ' ler tüm kuruluş çapında geniş kullanıcı gruplarını destekleyen ağ bağlantılı veri ambarları olabileceği gibi, tek bir yöneticinin masasında yüklü bir program da olabilir. Başarılı bir

DSS tasarlamak ve hayata geçirmek için en önemli kriter ne çeşit bir sistem inşa etmeye çalıştığımızı iyi bilmek yani iş hedefleri ve ihtiyaçları doğrultusunda analizi yapabilmek için gereken bilgilerin operasyonel sistemde güncel olarak beslenmesi gerekir. Karar Destek Sistemleri birçok değişik sistem, araç ve teknolojiyi kapsar. Karar Destek Sistemlerinde önemli olan bilgiye dayalı bir sistem yaratmaktır (Atak, 2006).

Karar Destek Sistemleri tüm kurum bazında orta düzey yöneticileri içeren geniş bir kullanıcı grubu tarafından kullanılabileceği gibi, üst düzey tek bir yöneticinin bilgisayarında kurulu olan bütünleşik bir yazılım sistemi de olabilir. Nasıl bir sistem kurulacağı daha çok ihtiyaçlar ve hedefler çerçevesinde belirlenir (Taşer, 2008, s.3).

2.4.4.3. Ofis Otomasyon Sistemleri

Ofis Otomasyon Sistemleri, bürolarda çalışan elemanların verimliliğini arttırmak üzere; elektroniğe ve bilgisayarlara dayalı, çeşitli teknolojilerin bir arada kullanılmasıdır. Büro otomasyon sistemi, bilgisayarlar, telefon, teleks, faks, modem ve fotokopi gibi birimlerin bütünleşik bir biçimde kullanılmasını olurlu kılar. Son yıllarda, özellikle kişisel bilgisayarların gelişmesi; bunların birbirleri ile iletişim kurabilmeleri, büro işlerinin daha az zamanda, daha güvenilir bir biçimde ve birbirleriyle ilişkilendirilerek yerine getirilmesinde, kullanıcılara kolaylıklar sağlamıştır. Gelişmiş bir "ofis otomasyon sistemi", çeşitli alt sistemlerin bütünleşmesinden oluşur. Bunlar, veri tabanı yönetim sistemleri, belge erişim sistemleri, metin düzenleme sistemleri, grafik sistemleri, elektronik iletişim sistemleri gibi sistemlerdir (Erdem, 2006, s.26).

2.4.4.4. Yapay Zekâ ve Uzman Sistemler

Yöneticilerin; metin, sayı ve grafiklerden oluşan ayrıntılı bilgiye çabuk ulaşmaları, izlemeleri, denetlemeleri ve bireysel kararlarında destek almalarını sağlamak amacıyla tasarlanan bilgi sistemleridir. Bütünsel ve kurumsal genel işleyişle ilgilenen üst düzey yöneticiler yapısal olmayan kararları için ileri düzey grafik ve iletişim teknolojileriyle stratejik kararlarına destek sağlamaktadırlar (Sevgi, 2008, s.19).

2.4.4.5. Yönetici Destek Sistemleri

Kararların alınmasında yöneticilere bilgi sağlayan, bilgisayar temeline dayalı bir

sistemdir. Sisteme organizasyon içi ve dışı tüm veriler yüklenmiştir. Bu veriler, genellikler ileri grafik ve iletişim teknolojileri aracılığıyla yöneticilerin yapılandırılmamış kararlarına destek olmak amacıyla iletilir. Bu sayede üst kademe yöneticileri organizasyonun o anki durumu hakkında istedikleri tüm bilgilere kısa süre elde edebilirler (Anameriç, 2003, s.123).

2.4.4.6. Yönetim Bilgi Sistemi

Yönetici bir karar alırken, kararı destekleyecek bilgilere gereksinim duyar. Gereksiz bilgi ile karar alma zorlaşır ve giderek olanaksızlaşır. Bunu önlemek için, bilgi ve veri akışının iyi düzenlenmesi gerekir. Bu aşamada geliştirilen sistem, yönetim bilgi (bilişim) sistemi olarak adlandırılır. Bu sistem yardımıyla, her düzeydeki yönetici, gerektiği kadar ve yalnızca kendini ilgilendiren bilgiyle donatılır. Yazışmalarla kaybolacak zaman kazanmak için de, bilgisayarlardan yararlanılır (Gümüştekin, 2004, s.1).

Yönetim Bilgi Sistemi, yani YBS kavramının tanımı ortaya atılışının ilk yıllarında yapılan tanımı günümüz şartlarına göre değişmiş ve yeni YBS tanımlamaları yapılmıştır. Aşağıda YBS' nin çeşitli tanımları ele alınmaktadır:

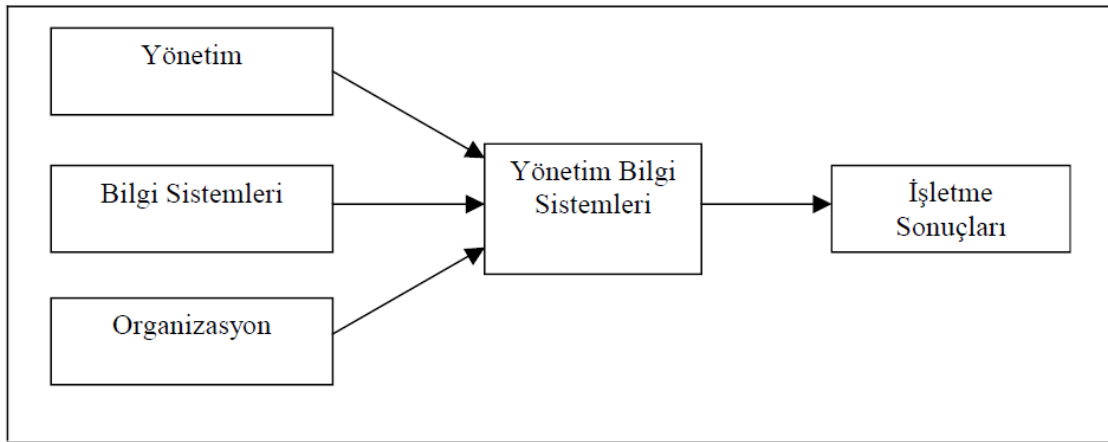
- Bocchino'a (1972) göre YBS, bir organizasyonun önceden belirlenmiş hedeflerine daha etkili erişmek amacıyla; insan, malzeme, makine ve para ilişkilerini en üst kademeye çıkarmak için gereken kararların alınmasında ve uygulanmasında karar alıcılara zamanında ve uygun veriyi sağlayan sistemdir (Soykök, 2009, s.29-30).
- Köse'ye (1984) göre YBS, diğer bir adıyla “ yönetim bilişim sistemi” işletmenin ilgili kişilerine (işletme yöneticilerine ve işletme dışındaki üçüncü kişilere) gerekli bilgileri sağlayan ve belirli rutin kararların (önceden belirlenmiş yöntemler çerçevesinde alanına kararlardır) verilmesi otomatik programlar dahilinde otomatik kılan bir sistem şeklinde tanımlanabilir (Köse, 1984, s.10)
- Hicks'e (1997)'e göre YBS, "yönetimin karar almasında gerekli bilgiyi sağlamak için, değişik kaynaklardan veriyi bütünleştirebilen bilgisayar destekli bilgi sistemidir (Gümüştekin, 2004, s.127)
- Gökçen'e (2007) göre YBS, veriyi çevreden getiren, izleyen, veriyi firmadaki operasyonlardan ve kaydı işlemlerden yakalayan, filtreleyen, organize eden ve veriyi seçerek yöneticiye sunan, yöneticilere arzu ettikleri bilgiyi üretme imkânı sağlayan bir sistemdir (Soykök, 2009, s.29-30).

Yönetim bilgi sistemlerinin tanımlarını çoğaltmak mümkündür. Ancak tanımların büyük bir çoğunluğu ortak bir paydada toplanmaktadır. Bu ortak payda, sistemin karar verme sürecinin daha etkin ve isabetli olabilmesi için gerekli ihtiyacının organize bir biçimde karşılanabilmesidir (Arslan, 2002, s.6).

2.4.4.6.1. Yönetim Bilgi Sistemlerinin Yapısı

Yönetim Bilgi Sistemleri bilgi teknolojilerinden yararlanarak örgütsel (organizasyonel) bir yönetim çözümü getiren sistemdir. Bu yüzden yöneticiler Yönetim Bilgi Sistemleri'ni etkin bir şekilde yapılandırmak istiyorlar ise, sistemdeki organizasyonun yönetimin ve bilişim teknolojilerinin boyutlarını iyi tanımak zorundadır (Şekil 2.2). Bu davranıştaki amaç problem karşısında veya fayda sağlamada sistemin çözüm getirebilme gücünü öğrenme ve sistemin bu yönde kurulmasını, mevcut sistemin geliştirilmesini sağlamaktır (Özbakış, 2009, s.11).

Şekil 2.2. Yönetim Bilgi Sistemleri Yapısı

Kaynakça: Bol, S., Yönetim Bilişim Sistemlerinin Kuruluş Aşaması ve Uygulamada Karşılaşılan Sorunlar, Yıldız Teknik Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi, İstanbul, 1999, (akt Özbakış, 2009, s.11)

2.4.4.6.2. Yönetim Bilgi Sisteminin Amaçları

YBS, bir yönetim destek sistemi olup, işletmenin şimdiki ve gelecekteki tüm faaliyetleriyle ilgili raporların hazırlanmasında ve kararların verilmesinde önemli rol oynamaktadır. YBS, bilgiyi doğru zamanda, doğru kişiye uygun, hızlı ve güvenilir biçimde

iletecek sistem ve sistem araçlarını kullanarak hizmet vermektedir. Bu tür bilgi sisteminin temel noktası, gerek alt gerek orta gerekse üst düzeydeki yönetici kademesine kararlarını kolaylaştıracak ve onları bilgilendirecek yönde raporlar sunmaktır. Sprague ve McNurlin YBS'ni beş temel amaca bağlamıştır. Bunlar (Tahirov, 2009, s.125):

1. Çalışma zamanını azaltmak
2. Çalışma maliyetini azaltmak
3. Değerli uzmanlığı taklit etmek
4. Yanıt süresini azaltmak
5. Değerli olan bilgileri saklamaktır.

Dalay, Coskun ve Altunışık'a (2002) göre ise YBS'nin amaçlarını şekilde özetlemek mümkündür (Erdem, 2006, s.37):

- Günümüzde rekabette başarının en önemli anahtarlarından biri olan bilgiye kolayca ulaşmak.
- İşletme içi ve işletme dışı kaynaklardan elde edilen bilgileri isleyerek kullanılabilir hale getirmek.
- İşletmeyle ilgili istatistik, rapor türü bilgileri anında izleyerek yeni stratejiler oluşturmak.
- Zamandan ve emekten tasarruf etmek,
- Pazar paylarını artırma imkânına kavuşmak,
- Müşterilere daha kaliteli hizmet sunmak (bilgi akısının teknolojiyle yapılması durumunda müşterilerin ihtiyaç ve taleplerini yakından takip etmek).

YBS, ayrıca örgüt içerisinde dolaşan kaynakları etkin ve verimli bir biçimde kullanarak planlama ve kontrol faaliyetlerini yerine getirebilmek için yöneticilerin işletme içerisinde olup bitenler kadar rakipler, politik olaylar, ekonomik trendler ve teknolojik gelişmeler konusunda da bilgi sahibi olmasını amaçlamaktadır (Tahirov, 2009, s.125).

2.4.4.6.3. Yönetim Bilgi Sisteminin Faydaları

Yönetim bilgi sisteminin birçok faydası vardır. Bunları niteliksel ve niceliksel faydalar olmak üzere ikiye ayırabiliriz.

2.4.4.6.3.1. Niteliksel faydalar

Yönetim bilgi sisteminin niteliksel faydaları, yönetim süreçlerinin daha etkili bir şekilde yürütülmesinde yöneticilere yardımcı olmaktadır. Bu kapsamda yönetim bilgi sistemlerinin niteliksel faydaları şunlardır (Polat, 2007, s.192):

- Farklı bilgi kaynaklarını tek bir ortamda birleştirir.
- Doğru bilgiye, kaynağından ve hızlı erişim imkânı sağlar.
- Özet bilgidен detay bilgiye erişim imkânı sağlar.
- Analitik değerlendirme imkânı verir.
- Karar verme süreçlerini kısaltır.
- Yöneticilerin risk yönetim kapasitesini artırır.
- Her kademedeki yönetici için esnek raporlama imkânı sağlar.
- Kurumun daha tutarlı ve profesyonel bir bakış açısı ile yönetimini destekler.
- Kurumsal kontrol ve gözetimi artırır (Tahsis edilen bütçe ve verilen zamanlar dahilinde çıktıların elde edilmesini sağlamaya yardımcı olur ve işin zamanında öngörülen maliyetle yapılmasını sağlar).
- Kurum bünyesinde yapılan işlerden çok iyi bir şekilde haberdar olunmasını sağlar ve aynı işin aynı anda birden çok yapılmasının veya tekrar edilmesinin önüne geçer.
- İş süreçleri ve yeni projeler ile bunların başarmak istediği amaçlar hakkında kurumsal bilinçlenmeye yardımcı olur.

2.4.4.6.3.2. Niceliksel faydalar

Yönetim bilgi sisteminin niceliksel faydaları, işgücünden, maliyetten ve zamandan tasarruf edilmesi suretiyle yönetim süreçlerinin daha ekonomik bir şekilde yürütülmesinde yöneticilere yardımcı olmaktadır. Bu kapsamda yönetim bilgi sistemlerinin niceliksel faydaları şunlardır (Polat, 2007, s.192):

- Güvenilir yönetim bilgisi raporlarına ulaşmak için, her birimde personelin bu konuda ayrı ayrı çalışmaları yerine, küçük bir merkezi yapı kurulmak suretiyle hem işgücü (personel) tasarrufu hem de mali tasarruf sağlar.
- Gerek istenilen bilginin ilgililere anlatılması ve bu bilgilerin güvenilirliğinin

sorgulanması, gerekse farklı birimlerden gelen bilgilerin birleştirilmesi, karşılaştırılması, analiz edilmesi ve bilgilerin güncellenmesi süreçlerinde, yöneticilerin farklı işler veya sistemler arasında bağ kurmak suretiyle harcamış oldukları zamandan tasarruf sağlar.

2.4.5. e- Devlet Açısından Bilgi Sistemlerinin Yeri ve Önemi

Günümüzde e- devlet yapısını benimseyen ülkeler, bilgi toplumunun özelliklerine uygun olarak kamu kurumların yapısında ve işleyişinde bir takım köklü değişiklikler, düzenlenmeler yapmak durumunda kalmışlardır. Her kamu kurumunun, yükümlülüğü, işleyiş açısından diğerinden ayrı olması nedeniyle bu tür köklü değişikliklerin ve düzenlemelerin yapılması elbette tek proje ile mümkün olmamaktadır. Bu yüzden her kamu kurumundan e-devlet kapsamında projeler üretmesi ve bu projeleri uygulamaya koymaları beklenmektedir. Kurumlarının bu e-devlet projelerini üretip uygulamaya koyabilmeleri için öncelikli olarak e-dönüşüm sürecine girmeleri gerekir. e-Dönüşüm için kamu kurumlarının izlemesi gereken adımların neler olduğu ve hangi sırada gerçekleşeceği oldukça önemlidir. Çeşitli kaynaklardan edinilen bilgiler ışığında, e-dönüşüm adımlarının ve sıralamasının aşağıdaki şekilde oluşturulması doğru olacaktır. Bu adımların paralel süreçler halinde yürütülebileceği unutulmamalıdır (Akman ve Diğerleri, 2004, s.5).

1. Vizyon ve Strateji Belirleme
2. Projelendirme
3. İnsan Kaynakları Planlama ve Geliştirme
4. Bilgi Envanteri ve Modeli Oluşturma
5. Bilgi Teknolojileri Teminini ve Yetkinliğini Geliştirme
6. Bilgi Sistemi Olanaklarını ve Kullanımını İyileştirme
7. Bilgi Üretim ve Yönetim Sistemi Tasarımı
8. Hizmet Sunumu, Paylaşımı ve Sürekliliğini Sağlama

Bütün bu adımların gerçekleştirilmesi için iki temel gereksinim vardır: e-Dönüşüm finansal olanaklarının yaratılması, ikincisi ise hukuki ve yasal düzenlemelerin oluşturulmasıdır (Akman ve Diğerleri, 2004, s.7). Bu iki temel gereksimin dışında devlete de bir takım görevler düşmektedir. Bu görevler şunlardır (Taşpınar, 2010):

1. Devlet, e-devlet uygulaması için, öncelikle tüm kurumlarının, bilgi katmanlarının (vatandaş ile Devlet arasında işlemlerin gerçekleştirileceği veritabanları) oluşturulmasından, daha sonra denetlenmesinden, güvenliğinden ve özellikle koordinasyonundan sorumludur.
2. Devlet, Kurumların bilgi katmalarını hayata geçireceği otomasyon projeleri sırasında oluşturur. Bu projeler temel olarak, Kurumsal Kaynak Planlama / Yönetim Bilgi Sistemi ve Dokümantasyon ve Arşiv Yönetim Sistemi vb. Projeleridir.
3. Devlet, e-devlet uygulaması için, Kurumsal Kaynak Planlama / Yönetim Bilgi Sistemi ve Dokümantasyon ve Arşiv Yönetim Sistemi projelerini, her kurum için, tek, tek ve entegre bir yapıda oluşturur. Daha sonrada kurulacak e-Devlet yapısının, mimarisi, güvenliği, sistemin standartlarının belirlenmesi ve denetlenmesi sürecine geçilir. Devlet, burada, tüm bunların koordinasyonunu sağlamakla yükümlüdür.
4. e-Devlet uygulaması, devlete, veri toplama ve depolama, kurum içi ve kurumlar arası, bilgi paylaşımı, son kullanıcıdan, admin (yönetici) düzeyinde yetkilendirme, roller verme, güvenlik, performans, sistem denetimi ve yönetimi, bilgilerin güncellenmesi gibi, sorumluluklar yükler. Hatta bununla da kalmaz, kurumlar arası bilgi paylaşımı gerektirdiği durumlarda kurumların sistemleri arasında bilgi replikasyonunu (Bilgilerin Karşılıklı Yenilenmesi) gerekli kılar.

e-Devlet uygulaması için, kamu kurumlarından üretmeleri ve uygulamaları beklenen projeler, bilgi sistemlerinin özellikle de yönetim bilgi sistemlerinin oluşturulması şeklindedir. Devletin, kurumlardan kendi yönetim bilgi sistemlerini oluşturmalarını istemesinin altında yatan birçok neden vardır. Bu nedenler iki grupta toplanabilir. Birinci gruptaki nedenler yönetim bilgi sisteminin sağlamış olduğu faydalardır: Geleneksel yönetim anlayışından uzaklaşarak yeni bir yönetim anlayışına geçilmesiyle kamu kurumlarının bilgi teknolojilerinin sunmuş olduğu imkânlardan yararlanması sağlanacaktır. Bu sayede gerek kurum içerisinde gerek kurumlar arasında hızlı bir şekilde bilgi paylaşımı yapılabilecektir. Sisteme yeni bilgiler eklendikçe kurumlar değişimleri gözlemleyebilecek, ihtiyaçlarını tespit edebilecek ve alınacak olan kararlar etkili bir şekilde ve zaman kaybı olmadan alınabilecektir. Kırtasiyecilik azalacağı için maddi açıdan da tasarruf sağlanacaktır.

İkinci gruptaki nedenler ise devletin ulusal bilgi sisteminin oluşturması sonucunda

sağlanacak olan faydalardır: Devlet, yönetim bilgi sistemlerini ulusal bir bilgi sistemi başlığı altında bütünleştirebilecektir. Ulusal bilgi sistemlerinin işlerlik kazanması ile ülke verilerinin değişik kuruluşlar tarafından tekrar tekrar üretimi engellenecek, doğru ve güncel veriler kullanılarak ülke yönetiminde etkinlik artacaktır (Banger, 2010). Ayrıca ulusal bilgi sistemleri sayesinde devlet, kurumlar hakkında kaynağından hızlı bir şekilde ulaşabilecek, kurumların denetimini yapabilecektir.

2.5. Türkiye'nin Bilgi Toplumu Bilgi Toplumu Olma Yolunda e- Dönüşüm Süreci

Türkiye'nin sanayileşme sürecine baktığımızda yarı sanayileşmiş bir toplum olduğu, sanayileşmeyi ithal teknoloji ile bugünkü aşamasına ulaştırdığı ve bilişim teknolojisini de ithal teknoloji olarak kullandığı görülmektedir. Bugünkü sanayileşmiş ve bilgi (enformasyon) toplumuna girmiş veya girmekte olan toplumlara bakıldığında, hepsinin teknoloji üretebilir bir konumda olduğu görülmektedir (Erkan, 1993). Bu nedenle Türkiye'de bilgi toplumuna ilişkin yapılan çalışmalar teknoloji üretiminde önemli bir yere sahip olan ABD, Japonya ve Avrupa ülkelerine göre oldukça sınırlı sayıdadır.

Türkiye'nin ilk bilgi toplumu stratejisi ise 2006 yılında yapılmıştır. 2006 yılı öncesine kadar çeşitli kamu kurumu, özel sektör ve sivil toplum kuruluşları tarafından bilgi toplumuna yönelik olarak yapılan çalışmalar, bundan sonra TÜBİTAK'ın konuyu ele alması ile birlikte bilgi toplumu stratejisine dönüştürüldü. Türkiye'nin bilgi toplumu stratejisine geçmeden önce söz konusu çalışmaların neler olduğuna değinmekte yarar vardır.

2.5.1. Türkiye'de e- Dönüşüm Öncesi Bilgi Toplumu Yönelik Çalışmalar

Ülkelerin bilgi toplumu olmaları yönündeki çalışmalarının hız kazandığı son dönemlerde, gelişmekte olan bir ülke olarak sadece bakınarak yetinmemiz beklenemez. Türkiye'de de bu ülkelerden geri kalmamak ve gelişmiş ülkeler arasında yer almak amacıyla çeşitli kamu kurumu, özel sektör ve sivil toplum kuruluşları aracılığıyla "Bilgi toplumu" hedefine yönelik çalışmalar yürütülmekte, toplantı, konferans ve şuralar düzenlenmekte ve yayınlar üretilmektedir. Bu çalışmalar Türkiye'de bilgi toplumuna geçiş ile ilgili olarak teknolojik ve bu teknolojiyi kullanabilen insan gücü alt yapısının kurulmasında önemli yere sahiptir.

“Bilgi toplumu” hedefine yönelik olarak yapılan geniş katılımlı ulusal politika belirleme çalışmalarının tarihçesine bakmak, bugün bulunduğumuz noktayı anlamak ve değerlendirebilmek açısından önemlidir. Bu çalışmaları ve hazırlanan raporları şu şekilde sıralamak mümkündür (TÜBİTAK, 2002, s.12):

- Bilim-Teknoloji-Sanayi Tartışmaları Platformu'na bağlı Enformatik Alanına Yönelik Bilim-Teknoloji-Sanayi Politikaları Çalışma Grubu (1992-1995)
- Türkiye Ulusal Enformasyon Altyapısı Ana Planı Projesi (TUENA) (1997-1999)
- Ulaştırma Şurası Haberleşme Komisyonu çalışmaları (Haziran 1998)
- VIII. Beş Yıllık Kalkınma Planı, Bilişim Teknolojileri Ve Politikaları Özel İhtisas Komisyonu (Nisan 2000)
- Türkiye Bilişim Şurası, Mayıs 2002
- e-Türkiye Çalışmaları (2002)
- Vizyon 2023 Teknoloji Öngörüsü Çalışmaları

2.5.1.1. Bilim-Teknoloji-Sanayi Tartışmaları Platformu’na bağlı Enformatik Alanına Yönelik Bilim-Teknoloji-Sanayi Politikaları Çalışma Grubu (1992-1995)

1992 yılı sonunda “*yaşanan sorunlara kalıcı çözümler bulmanın Türkiye’nin bilim-teknoloji-sanayi yeteneğini yükseltmekle mümkün olacağı*” inancıyla, sivil bir girişim olarak “Bilim-Teknoloji-Sanayi Tartışmaları Platformu (BTSTP) oluşturulmuştur (TÜBİTAK, 2002 s.12). TÜBA, TÜBİTAK ve TTGV'nin Platform'a sahip çıkmasıyla, aynı temel yaklaşım çerçevesinde Platform'a sahip çıkmasıyla, bu girişim yeni bir boyut kazanmış, BTSTP yeni bir boyut kazanmıştır. Bu yeni boyut, 1994 yılında “Enformatik Çalışma Grubu” oluşturulması sonucunda işlevsel hale geçmiştir. “Enformatik Çalışma Grubu” 1995 yılına kadar bilişim alanına yönelik politikaların geliştirilmesi ile ilgili çalışmalar yapmıştır.

2.5.1.2. Türkiye Ulusal Enformasyon Altyapısı Ana Planı Projesi (TUENA) (1997-1999)

Ulusal enformasyon altyapısının yaşamsal önemi, Bilim ve Teknolojide Atılım Projesi kapsamında 1995 yılında vurgulanmıştır. TÜBA-TÜBİTAK-TTGV tarafından oluşturulan ve ilgililerin katılımına açık olan Bilim-Teknoloji-Sanayi Politikaları Platformu

alışmaları çerçevesinde kurulan Enformatik alışma Grubu raporunda da, Türkiye’nin karşı karşıya bulunduğu tehditlere dikkat çekilmesi zerine Milli Güvenlik Kurulu Genel Sekreterliği, konunun önemi nedeniyle, 23 Ocak 1996’da çeşitli kamu kuruluşlarını toplantıya çağırarak ulusal yararın en st düzeye çıkarılması ve hedeflenen yetenek düzlemlerine erişilebilmesi için ana plan hazırlanmasını kararlaştırmıştır . “Enformasyon teknolojilerinin geliştirilmesi ve bilgi toplumuna geçişin sağlanması maksadıyla enformasyon alanında kamu güvenliği ve menfaatleri, sosyo-ekonomik, yasal, kurumsal ve düşünülebilecek diğer hususları da kapsayan bir enformasyon (internet dahil) politikasının geliştirilmesine” duyulan ihtiyaç nedeniyle Ulaştırma Bakanlığı sorumluluk ve koordinatörlüğünde, sekreteryaya hizmetlerini TBTAK Başkanlığı’nın yürüteceği “Türkiye’de Enformasyon Politikası ve Enformasyon Altyapısı Master Planı”nın oluşturulması istenmiştir (TBTAK, 2002, s.13).

2.5.1.3. Kamu-Net Projesi

Kamu-Net tek bir portal üzerinden bilgiyi bilgisayarlar vasıtasıyla sunabilen, yapılan faaliyetlerin değerlendirilmesi, koordinasyonu, izlenmesi ve finansmanında karşılaşılabilecek sorunların zmne yardımcı olması için tasarlanmış bir ağ sistemidir. Kamu-Net, 23–25 şubat 1998 tarihlerinde yapılan “Kamu Bilgisayar Ağları – Kamunet ‘98” konferansında in bir proje olarak ele alınmıştır. Toplam 33 projenin tartışıldığı konferansa 460 bilişimci ve st düzey yönetici katılmıştır. Kamu-Net’in nasıl kurulacağının tartışıldığı bu konferansın sonuç bildirgesinde, Kamu-Net Projesi’nin erevesi de oluşturulmuştur. Konferansta, projenin ayaktan oluşmasına karar verilmiştir. Buna göre; birinci ayak, kamunun i işleyişinde bilişim ve Internet teknolojilerinin kullanımı, (yazışmalar, veritabanlarının ortak kullanımı, çapraz denetim), ikinci ayak, vatandaş - kamu ilişkisinin internete taşınması, hizmetlerin arayüzü olarak Internet ve bilgi teknolojilerinin ne çıkması, üçüncü ayak ise, katılımcı yönetim, saydamlık ve toplumsal denetim amacıyla bilgi teknolojilerinin kullanımından oluşmaktadır (Temiz, 2008)

Bu ayak Kamu- Net Projesi’nin Türkiye’de e- dönüşüm öncesi bilgi toplumuna yönelik çalışmalar içerisinde önemli bir yere sahip olmasına neden olmuştur. Çünkü Kamu-Net Projesi’nin bu ayağı ile e- dönüşümün bir parçası olan e- devletin amaçları karşılaştırıldığında büyük bir benzerliğin olduğu görülmektedir. Dolayısıyla açıkça belirtilmemesine rağmen bu proje ile aslında e- devletin oluşturulmasının hedeflendiği

söylenebilir.

Mart 1998’de dönemin Başbakanının imzasını taşıyan bir genelge ile Kamu-Net Üst Kurulu oluşturulmuştur. Nisan 1998’de ilk toplantısını gerçekleştiren kurul, yapılacak çalışmaları koordine edecek olan bir teknik bir kurulun kurulmasına karar vermiştir. Bu teknik kurul Mayıs 1998’te çalışmalarına başlamıştır. Kamu-Net Üst Kurulu’nun ikinci ve son toplantısı ise Nisan 2001’de gerçekleşmiştir. Kamu- Net Projesi AB’ye uyum çerçevesinde taraf olunan e-Avrupa+ Girişimi ile de yürürlükten kalkmıştır.

2.5.1.4. Dokuzuncu Ulaştırma Şurası Haberleşme Komisyonu Çalışmaları (Haziran 1998)

Haziran 1998’te gerçekleştirilen ulaştırma şurasında da Türkiye’yi “bilgi toplumuna” taşımak üzere, bilgi toplumunun alt yapısını oluşturacak olan elektronik ticaret ile ilgili teknik altyapı konusunda gerekli düzenlemelerin yapılması ve yönlendirilmesi, gençlerimizin, öğrencilerimizin, tüm halkımızın internet ve benzeri hizmetlerden tam anlamıyla yararlandırılması, sonuç bildirgesinde yer almıştır (TÜBİTAK, 2002, s.16).

2.5.1.5. VIII. Beş Yıllık Kalkınma Planı, Bilişim Teknolojileri ve Politikaları Özel İhtisas Komisyonu

Sekizinci Beş Yıllık Kalkınma Planı için, bilişim teknolojileri ve politikaları alanında özel ihtisas komisyonu oluşturulmuş ve bu alandaki politikalarla ilgili ayrıntılı bir rapor hazırlanmıştır (Çukurçayır ve Çelebi, 2009, s.69). Bu raporda bilgi toplumuna geçiş sürecinde; donanım sektörü, yazılım sektörü; bilişim hizmetleri; internet ve erişim; bilgi hizmetleri ve içerik; kamunun enformatizasyonu olmak üzere altı ayrı başlıkta yapılması gerekenler belirlenerek öneriler oluşturulmuştur (DPT, 2001, s.39).

2.5.1.6. Türkiye Bilişim Şurası, (Mayıs 2000)

Başbakanlık Müsteşarlığı, Türkiye Zekâ Vakfı, Türkiye Bilişim Derneği, Türkiye Bilişim Vakfı, Türkiye Bilgi İşlem Hizmetleri Derneği tarafından düzenlenmiştir. Türkiye bilişim sektörünün gelişimi, iletişim altyapısı, e-ekonomi, e-devlet, hukuk, eğitim, AR-GE konularında çalışmalar yapılarak yaklaşık 300 uzman tarafından oluşturulan taslak rapor 3-6 Eylül 2002 yılında 19. Bilişim Kurultayı’na sunulmuştur (Yeni Ekonomi, 2010).

2.5.1.7. e-Avrupa+ Girişime Dahil Olması (2001) ve e-Türkiye Çalışmaları (2002)

11-12 Mayıs 2000 tarihlerinde Varşova'da yapılan Avrupa Bakanlar Konferansı'nda, Orta ve Doğu Avrupa Ülkeleri, 15 AB ülkesi tarafından Lizbon'da ortaya konulan stratejik hedefi benimsemiş; 15 AB ülkesinin e-Avrupa ile ortaya koyduğu girişimin bir parçası olma konusunda uzlaşmış ve AB'nın politik kararlılığına destek olarak, belirtilen bu iddialı hedefe ulaşmayı denemek ve bunda yararlanılacak zemini genişletmek amacıyla, aday ülkeler olarak kendileri için eAvrupa-benzeri bir Eylem Planı'nı hazırlamaya karar vermişlerdir. Avrupa Komisyonu, Şubat 2001'de Güney Kıbrıs Rum Yönetimi, Malta ve Türkiye'ye, bu ortak eylem planının oluşturulmasında diğer aday ülkelere katılmaları için davette bulunmuştur (Özlü, 2002, s.154).

Türkiye'nin bu daveti kabul ederek e-Avrupa+ programına dahil olmasının, ardından, bu program kapsamındaki ortak eylem planına uyum sağlayıp gereklerini yerine getirmek amacıyla TÜBİTAK liderliğinde e-Türkiye ya da e-Devlet adı verilen kimi çalışmalar başlatılmıştır (Demirel ve Nohutçu, 2005, s.36).

TÜBİTAK liderliğinde başlatılan e-Türkiye çalışmaları, e-Avrupa+ programına katılmamızdan iki yıl gibi kısa bir süre başbakanlık tarafından yayınlanan bir genelge ile "e-Türkiye Girişimi" adı altında resmiyet kazanmıştır. e-Türkiye Girişimi kapsamında 14 çalışma grubu oluşturulmuştur. Bu gruplar ve koordinatörleri aşağıdaki gibidir (TÜBİTAK, 2002, s.18):

1. Eğitim ve İnsan Kaynakları Çalışma Grubu: Milli Eğitim Bakanlığı
2. Altyapı Çalışma Grubu: Ulaştırma Bakanlığı
3. Hukuki Altyapı Çalışma Grubu: Adalet Bakanlığı
4. Standartlar Çalışma Grubu: Türk Standartları Enstitüsü Başkanlığı
5. Güvenlik Çalışma Grubu: Genelkurmay Başkanlığı
6. e-Ticaret Çalışma Grubu: Dış Ticaret Müsteşarlığı
7. Yatırımlar ve Planlama Çalışma Grubu: Devlet Planlama Teşkilatı
8. Arşiv ve Dijital Depolama Çalışma Grubu: Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü
9. Uluslararası İzleme ve e-Avrupa + Çalışma Grubu: AB Genel Sekreterliği
10. Özel Projeler Çalışma Grubu: Türkiye Bilişim Vakfı
11. Mevcut Durumun Tespiti Çalışma Grubu: KAMUNET Teknik Kurulu
12. Ulusal Bazda Takip, Koordinasyon ve İzleme Grubu: Türkiye Bilişim Derneği

13. Hukuki Altyapı Çalışma Grubu: Adalet Bakanlığı

14. Çevre-Sağlık Çalışma Grubu: Başbakanlık

e-Türkiye Girişimi kapsamında 14 adet Çalışma Grubunun katkısıyla bir adet taslak eylem planı hazırlanan e-Türkiye Girişimi Taslak Eylem Planı Ağustos 2002’de kamuoyuna açıklanmıştır. Plan **Bilgi Toplumunun Temel Yapı Taşlarının Oluşturulması, İnsan Kaynağına Yatırım ve İnternet Kullanımının Yaygınlaştırılması** başlıklarından oluşmakta ve planda e-devlet başlığı altında vatandaşa kaliteli, güvenli, etkin ve hızlı hizmet sunulması için yapılması gerekenler sıralanmaktadır (Başbakanlık, 2002, s.9).

58. Hükümet e-Türkiye projesini yeni baştan ele aldıktan sonra bu projenin yürütülmesi sorumluluğunu DPT’ye vermiştir. DPT içinde bu projeyi yürütmek üzere Bilgi Toplumu Daire Başkanlığı (BTDB) kurulmuştur. 27 Şubat 2003 tarihinde 2003/12 sayılı Başbakanlık Genelgesiyle yeni adıyla “e-Dönüşüm Türkiye” projesinin amaçları, kurumsal yapısı ve uygulama esasları yayımlanmıştır.

2.5.2. e- Dönüşüm Türkiye Projesi ve e-Devlet

2003/12 Sayılı Başbakanlık Genelgesi'nde belirtildiği üzere, e-Dönüşüm Türkiye Projesi'nin başlıca hedefi; vatandaşlarımıza daha kaliteli ve hızlı kamu hizmeti sunabilmek amacıyla; katılımcı, şeffaf, etkin ve basit iş süreçlerine sahip olmayı ilke edinmiş bir devlet yapısı oluşturacak koşulların hazırlanmasıdır Bu proje ile (DTP, 2010);

1. Bilgi ve iletişim teknolojileri politikaları ve mevzuatının, öncelikle Avrupa Birliği müktesebatı çerçevesinde gözden geçirilerek yeniden düzenlenmesi, bu konuda e-Avrupa + kapsamında aday ülkeler için öngörülen eylem planının Ülkemize uyarlanması,
2. Vatandaşın, bilgi ve iletişim teknolojileri yardımıyla, kamusal alandaki karar alma süreçlerine katılımını sağlayacak mekanizmaların geliştirilmesi,
3. Kamu idaresinin, şeffaf ve hesap verebilir hale getirilmesine katkıda bulunulması,
4. Kamu hizmetlerinin sunumunda, bilgi ve iletişim teknolojilerinden azami ölçüde yararlanılarak iyi yönetim ilkelerinin hayata geçirilmesine katkıda bulunulması,
5. Bilgi ve iletişim teknolojilerinin kullanımının yaygınlaştırılması,

6. Bilgi ve iletişim teknolojisi alanında kaynak israfını azaltmak amacıyla, kamunun mükerrerlik arz eden veya örtüşen ilgili yatırım projelerinin bütünleştirilmesi, izlenmesi, değerlendirilmesi ve yatırımcı kamu kuruluşları arasında gerekli koordinasyonun sağlanması,
7. Sektördeki özel sektör faaliyetlerine yukarıdaki ilkeler ışığında yol gösterilmesi amaçlanmaktadır.

e-Dönüşüm Projesi'nin amaçları incelendiğinde kamu hizmetlerinde ve yönetiminde bilgi ve iletişim teknolojilerinin kullanımının yaygınlaştırılmasının özendirilmesi, vatandaşların kamu yönetim süreçlerine dahil edilmesi, kamu yönetimin şeffaf ve hesap verebilir hale getirilmesi gibi ilkeler yer almaktadır. Bu ilkelerin bütünlüğü ise ileride adını sık sık duyacağımız e- devletin oluşumunu destekler niteliktedir. e- Devletin tanımlarına baktığımızda e-devlet: vatandaşlara ve kurumlara daha etkin kamusal hizmet götürmek için tüm bürokrasinin elektronik ortama taşınmasını sağlayacak bir yapının oluşturulmasıdır. Teknolojinin, vatandaşlar, iş ortakları ve çalışanlar için kamu hizmetlerinin sunulmasını ve faydasını artırmak için kullanılmasıdır. Özellikle internet olmak üzere, bilgi ve iletişim teknolojilerinin daha iyi bir devlet yapısının oluşturulması için kullanılmasıdır (Delikurt, 2007, s.28). Söz konusu ilkelerin bu tanımların içerisinde yer aldığını görebiliriz. Dolayısıyla e-dönüşüm projesi ile bir bakıma Kamu- Net Projesi'nin üçayağı ile gizil olarak hedeflenen ancak projenin geri çekilmesiyle yarım kalan e- devlet yönündeki çalışmaların yeniden hayata geçirilmesi ve nihai olarak da e- devlet düzeninin kurulması amaçlanmaktadır.

e-Dönüşüm Türkiye Projesi'nin yürütülmesinde ve e-devlet düzenin kurulmasında günümüze kadar yapılan çalışmalardan sorumlu olan e-Türkiye Girişimi kapsamında oluşturulan çalışma grupları bu dönemde yeniden düzenlenmiş ve 14 çalışma grubunun 8'e düşürülmesine karar verilmiştir. Bu dönemde yeniden düzenlenen çalışma grupları ve koordinasyonundan sorumlu kuruluşlar aşağıdaki gibidir (DTP, 2010):

1. Eğitim ve İnsan Kaynakları Çalışma Grubu: Milli Eğitim Bakanlığı
2. Teknik Altyapı ve Bilgi Güvenliği Çalışma Grubu: Ulaştırma Bakanlığı
3. Hukuki Altyapı Çalışma Grubu: Adalet Bakanlığı
4. e-Devlet Çalışma Grubu: Devlet Planlama Teşkilatı
5. e-Ticaret Çalışma Grubu: Dış Ticaret Müsteşarlığı
6. Standartlar Çalışma Grubu: Türk Standardları Enstitüsü Başkanlığı

7. e-Sağlık Çalışma Grubu: Sağlık Bakanlığı
8. İzleme Çalışma Grubu: Türkiye Bilişim Derneği

Çalışma grubu koordinatörleriyle 28 Mart 2003 tarihinden itibaren yapılan çalışmalar, Kısa Dönem Eylem Planı'nın (KDPE) hazırlanması ile neticelenmiştir. 4 Aralık 2003 tarih ve 2003/48 sayılı Başbakanlık Genelgesi'yle e-Dönüşüm Türkiye Projesi Kısa Dönem Eylem Planı uygulamaya konmuştur. Kısa Dönem Eylem Planının uygulamasının tamamlanmasından sonra, çalışma gruplarının katılımı ile, orta vadeli Bilgi Toplumu Stratejisinin hazırlanmasına kadar uygulanmak üzere bir yıl süreli 2005 Eylem Planı hazırlanmış ve uygulanmıştır (DTP, 2010).

2005 Eylem Planında ise bir önceki dönemde altyapısı tamamlanan e- dönüşüm çalışmalarının, uygulamalarıyla birlikte günlük hayata yansımaları ve yaygınlaştırılması için çalışma grupları ve koordinatör kurumların katkıları ile hazırlanan öncelik ve aciliyet arz eden 7 başlık altında 50 eylem yer verilmiştir. Buna göre; bilgi toplumu stratejisi başlığı altında 1, teknik altyapı ve bilgi güvenliği başlığı altında 6, eğitim ve insan kaynakları başlığı altında 10, hukuki altyapı başlığı altında 3, e-devlet başlığı altında 19, e-sağlık başlığı altında 5 ve e-ticaret başlığı altında 6 eylem bulunmaktadır (DPT, 2006, s.1).

2005 Eylem Planı'nda dikkat çeken önemli bir nokta e- devlet sözcüğünün ilk kez bir eylem planında yer almasının yanı sıra bu doğrultuda yapılacak olan çalışmalara da değinilmesidir. Bilindiği gibi 1998–2001 yılları arasında yürürlükte olan Kamu-Net Projesi ile gizil olarak e- devlet düzeninin kurulması amaçlanmış ancak projenin bu süreç içinde yıpratıldığı için bu yönde yapılması düşünülen çalışmalar yarım hayata geçirilememiştir. e- Devletin, 2005 Eylem Planı'nda öncelik ve aciliyet arz eden çalışmalardan biri olarak yer alması ise Kamu-Net Projesi ile düşünülen ancak hayata geçirilemeyen e- devlet oluşumu yönündeki hedeflerin yeniden gündeme gelmesini sağlamış ve Şubat 2003'te başlatılan e-Dönüşüm Türkiye Projesi'nin yavaş yavaş e-Devlet Projesi'ne dönüştürülmesine neden olmuştur. Zaten bu eylem planından kısa bir süre sonra DPT Müsteşarlığı Bilgi Toplumu Dairesi Başkanlığı Eylül 2005'te “e-Devlet Proje ve Uygulamaları”nı kamuoyuna açıklamış ve e-devlet uygulamalarını sınıflandırmıştır.

Bu sınıflandırmalar kamu hizmetlerini yürütmekle görevli 48 kurum ve kuruluşun e- devlet yönünde yürütecekleri proje ve uygulamalarını içermektedir. Aşağıda bu doğrultuda bazı kamu kurum ve kuruluşlar tarafından e-devlet yönünde yürütülen başlıca

projeler yer almaktadır.

2.5.2.1. Türkiye’de e-Devlet Yönünde Yürütülen Başlıca Projeler

2.5.2.1.1. UYAP (Ulusal Yargı Ağı Projesi)

Adalet Bakanlığı olarak “e-devlet” sisteminin bir parçası olacak olan “e-adalet” sisteminin kurulması için, Yüksek Yargı Organları ve yargı için bilgi temininde vazgeçilmez özellikte bulunan kurumlar da sisteme dahil edilerek, Adalet Bakanlığı Merkez teşkilatı ile birlikte tüm mahkemeler, cumhuriyet başsavcılıkları, adli tıp ve icra dairelerini içine alacak şekilde bilgisayar ağı kurma bu sayede Bakanlık merkez ve taşra birimleri arasında bilgi alışverişinin elektronik ortama taşınması, vatandaşa internet üzerinden hizmet sağlanması, harici birimlerden beklenen bilgilerin istenilen zamanda sistem tarafından hazır edilmesi(Örneğin; mahkemelerin ihtiyaç duyduğu nüfus bilgilerinin MERNİS’ten veya soruşturma dosyalarının POLNET’ten alınması gibi.), gibi hedeflerle UYAP’nin gerçekleştirilmesi çalışmaları başlatılmıştır (Uyap, 2010).

2.5.2.1.2. İLEMOD (İl Envanterlerinin ve Kırsal Altyapı Hizmetlerinin Uygulama ve İzlenmesinde Modernizasyon Projesi)

İllerde il envanterlerinin ve kırsal altyapı hizmetlerinin uygulama ve izlenmesinde modernizasyon projesi" anlamına gelmekte olan bu proje T.C. İç İşleri Bakanlığı tarafından yürütülmektedir. Bu proje ile genel olarak; gerekli durumlarda bilgiye kolayca erişilmesi, Bakanlık politikaları oluşturulurken bilgi birikiminin somut hale getirilmesinin sağlanması, gerektiğinde diğer kamu kuruluşlarına bilgi aktarılması amaçlanmaktadır (İlemod, 2010).

2.5.2.1.3. POLNET (Polis Bilgi Sistemi)

Polisin görevinin gerekli kıldığı her türden bilgiye, en hızlı, kolay ve güvenilir bilgi sistemlerini kullanarak ulaşmasını sağlayacak modern bir bilgi sistemi olarak tanımlanabilir. PolNet ulusal ve uluslararası tüm bilgi ağları ve bilgi bankalarına entegre olabileceği düşünülerek tasarlanmış, ülkemizin bilgi toplumu olmasını sağlayacak en önemli projelerden biridir (Sözen, 2010).

e-Devlet kapsamında 2002 yılı başından itibaren T.C. Emniyet Genel Müdürlüğü'nün kullanıma açılan bu projenin amacı yeni teknolojilere tamamıyla açık bilgisayar ve iletişim altyapısı üzerinde tüm teşkilatın bilgi otomasyonunu ve ortak veri tabanı kullanımını içeren hızlı güvenilir, gelişen teknolojiye kolay adapte olacak bir alt yapıya sahip bir bilgi sistemi oluşturmaktır (Kocabal, 2010).

2.5.2.1.4. TAKBİS (Tapu ve Kadastro Bilgi Sistemi)

Coğrafi Bilgi Sistemler / Arazi Bilgi Sistemleri mantığında gerçekleştirilen ve hizmet işlevlerinden T.C. Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğü'nün (TKGM) sorumlu tutulduğu TAKBİS Projesi, Türkiye sınırları içerisindeki toprakların paylaşımı, sahiplerinin ve kullanım amaçlarının doğru olarak tespit edilmesi ve güncelliğinin sağlanması, bireysel kurumsal ve devlete ait araziler ile bunların mülkiyet sınırlarının doğru olarak belirlenmesi ve varsa olumsuzlukların giderilmesi amacıyla uygulamaya girmiştir (İnam, ve Ayber, 2002, s.518).

2.5.2.1.5. e- Sağlık Projesi

T.C. Sağlık Bakanlığı tarafından yürütülen ve ülke genelinde sağlık sektöründe görev alan tüm aktörlerin (sağlık hizmeti alan, sunan, tedarik eden , kamu kurum ve kuruluşları, özel sektör....vb) katkısıyla oluşturulan e- sağlık projesinin amacı; tüm vatandaşları kapsayan, doğum ile başlayıp tüm t,yaşam süresince sağlıkla ilgili verilerinden oluşan işlevsel veri tabanının ilgili kişi ve kuruluşların paylaşımına sunmaktır (Adnan Gerçek, 2009, s.78).

2.5.2.1.6. say 2000İ

T.C. Maliye Bakanlığı, Muhasebat Genel Müdürlüğü (MGM), Türkiye çapında 1274 Muhasebe Biriminde günlük çalışmaların bilgisayar yardımıyla yapılması ve tüm verilerin merkezde bir veri tabanında tutularak devlet hesaplarının günlük olarak izlenebilmesi amacıyla say2000i web tabanlı saymanlık otomasyon projesini başlatmıştır (Muhasebat, 2010).

2.5.2.1.7. VEDOP (Vergi Dairesi Otomasyon Projesi)

T.C. Maliye Bakanlığı tarafından yürütülen Vergi Dairesi Otomasyon Projesi (VEDOP) ile iş yükünün azaltılması, vergi dairesi çalışmalarında etkinlik ve verimliliğin artırılması ve bilgisayar ortamında toplanan bilgilerden sağlıklı bir karar, destek ve yönetim bilgi sisteminin oluşturulması amaçlanmaktadır (Aktan, 2003). Proje üç aşamadan oluşmaktadır: 1998 yılında VEDOP–1 projesi ile İnternet Vergi Dairesi, kurumlar vergisi mükellefleri ile gelir vergisi mükellefleri için hizmet vermeye başlamış, 2004 yılında VEDOP–2 projesi ile E-beyanname uygulaması başlamış bulunmakta olup sistemin üçüncü aşaması olan VEDOP–3 projesinin Temmuz 2007’de uygulamaya girmesi ile birlikte vergi sistemindeki elektronik altyapı tamamlanmıştır.

2.5.2.1.8. MERNİS (Merkezi Nüfus İdaresi Sistemi)

MERNİS, Türkiye’de yer alan kamu kurumlarının vatandaşı tanımlamakta ve kimliğini teyit etmekte yaşadığı sıkıntıyı “T.C. Kimlik Numarası”nın üretilmesi ile çözmeyi hedefleyen bir projedir (Eroğlu, 2006, s.85). Bu çerçevede T.C. İçişleri Bakanlığı Nüfus ve Vatandaşlık İşleri Genel Müdürlüğünce Merkezi Nüfus İdaresi Sistemi (MERNİS) Projesi kapsamında, tüm vatandaşların nüfus kayıtları bilgisayar ortamına aktarılmış ve herkese birer Türkiye Cumhuriyeti Kimlik Numarası verilmiştir (Başbakanlık, 2002).

MERNİS (Merkezi Nüfus İdaresi Sistemi) Projesi ile vatandaşın kamuyla olan işlerinin kısa sürede sonuçlandırılması, maliyetlerin düşürülmesi ve verimliliğin artırılması, hizmet sunumu süresince zamandan tasarruf sağlanması, ekonomik gelişmenin desteklenmesi, katılımın sağlanması, kamuda şeffaflığın artırılması gibi getiriler sağlaması beklenmektedir (İçişleri, 2010).

2.5.2.1.9. GİMOP (Gümrük İdaresinin Modernizasyonu Projesi)

1996 yılında Dünya Bankası tarafından finanse edilen “Kamu Mali Yönetimi” Projesinin bir alt projesi olarak başlatılan GİMOP, T.C. Gümrük Müsteşarlığı tarafından yürütülmektedir. Bu proje ile Gümrük mevzuatının ve gümrük prosedürlerinin uluslararası standartlarla uyumlaştırılması, Gümrük idarelerinde bilgisayar sistemlerinin geliştirilmesi ve uygulanması, Gümrük idaresinin yeniden yapılandırılması amaçlanmaktadır (Gud,

2010).

2.5.2.1.10. MBS (Mevzuat Bilgi Sistemi) ve REGA (Resmi Gazete Bilgi Sistemi)

T.C. Başbakanlık Mevzuatı Geliştirme ve Yayın Genel Müdürlüğü tarafından hazırlanarak Bilgi İşlem Başkanlığı'nın teknik desteğiyle yayımlanan Mevzuat Bilgi Sistemi ve Resmi Gazete Bilgi Sistemi, Devlet mevzuatının vatandaşlara tanıtılması, vatandaşların mevzuatlara ile mevzuatlara eş zamanlı olarak yayınlanan ve resmiyet arz eden her türlü bilgiye kolay ulaşması amacıyla yürütülen birer e- devlet hizmetleridir.

2.5.2.1.11. MEBBİS (Milli Eğitim Bakanlığı Yönetim Bilgi Sistemi)

e- Devlet yönünde yürütülen projelerden biri de sorumluluğu Milli Eğitim Bakanlığı'na ait olan Milli Eğitim Bakanlığı Bütünleşik Yönetim Bilişim Sistemi (MEBSİS) projesidir. Bu proje ile Bakanlığın atama, sicil, terfi, bütçe, tahakkuk, yüksek öğrenim gibi konularla ilgili birçok işlemlerinde bilgi teknolojilerinden faydalanması, işlemlerde hız sağlanması amaçlanmıştır (Temiz, 2008).

2.6. Milli Eğitim Bakanlığı'nın Bilgi Toplumu Çalışmaları ve e-Dönüşüm Süreci

Ülkemizin bilgi topluma geçiş süreci, Devlet Planlama Teşkilatının Mayıs 2005 tarihinde yayınlamış olduğu e-Dönüşüm Türkiye Projesi Kısa Dönem Eylem Planı ile başlatılmış olup, bu kapsamda her kamu kurum ve kuruluşu kendi üzerine düşen görevi yerine getirmek için bir takım çalışmalar ve projeler ortaya koymak durumunda kalmıştır.

Milli Eğitim Bakanlığı "e- Dönüşüm Türkiye Projesi Kısa Eylem Planı"na göre 8-15 nolu "Eğitim ve İnsan Kaynakları" konulu eylemleri gerçekleştirmekten sorumludur. Bu eylem planları ve Milli Eğitim Bakanlığı'nın eylemleri gerçekleştirirken işbirliği yapacağı kurumlar aşağıdaki tabloda özetlenmektedir (Aysin, 2007, s.83).

Tablo 2.3. MEB'nin e-Devlet Eylemleri

Eylem No	Eylem Adı	İşbirliği Yapılacak Kuruluşlar
8	"Bir okulu dünyaya aç - İnternete bağla" kampanyası	TEGV, İlgili Sivil Toplum Kuruluşları
9	İlköğretim okullarına 4.000 Bilgi Teknolojisi Sınıfının Kurulması (Temel Eğitim Projesi-Faz 2)	DPT
10	Eğitim Portalı prototipinin oluşturulması	DPT, Sivil Toplum Kuruluşları
11	Eğitimde kalite ve verimliliğin artırılması amacıyla, bilgi teknolojilerinin etkin ve yararlı şekilde kullanılmasına yönelik olarak okul müfredatlarının yenilenmesi	Adalet, İçişleri, Sağlık, Tarım ve Köyişleri, Çalışma ve Sosyal Güvenlik ve Devlet Bakanlıkları ilgili birimleri
12	Öğretmenlerin yenilikçi, pratik öğretim yöntemleri geliştirmek üzere yetiştirilmesi, yeni teknolojileri kullanma becerilerini artırmak üzere hizmetiçi eğitim programları düzenlenmesi.	Adalet, İçişleri, Sağlık, Tarım ve Köyişleri, Çalışma ve Sosyal Güvenlik ve Devlet Bakanlıkları ilgili birimleri
13	Öğretim kurumlarındaki bilgi teknolojisi eğitim mekânlarının topluma açılmasına yönelik ön çalışma ve gerekli düzenlemelerin yapılması	Adalet, İçişleri, Sağlık, Tarım ve Köyişleri, Ç. ve S. Güvenlik ve Devlet Bak.
14	Kurs ve sertifikasyon eğitiminin niteliğinin yükseltilmesi, verilen sertifika ve diplomaların AB standartlarında denkliğinin sağlanması	Sivil Toplum Kuruluşları
15	Bilgi toplumunun gerektirdiği insan kaynağı planlamasının yapılması	Devlet Planlama Teşkilatı, YÖK, Üniversiteler, Sivil Toplum Kuruluşları

Kaynak: (DPT, 2004, s.30-32)

Milli Eğitim Bakanlığı, Devlet Planlama Teşkilatı'nın yukarıda "Eğitim ve İnsan Kaynakları" başlığı altında sunmuş olduğu eylemleri yerine getirmek için bir takım

alışmalar başlatmıştır ya da daha önceden başlattığı proje çalışmalarını bu doğrultuda yeniden düzenlemiştir. Milli Eğitim Bakanlığı’nın bu konudaki çalışmaları şu şekildedir:

1. Bilgi Toplumu alışmaları

- a) Vatandaşlara ve Kamu alışanlarına Yönelik Olarak Yürütölen alışmalar
- b) Kurum Personeline ve Öğrencilere Yönelik Olarak Yürütölen alışmalar

2. e- Devlet Uygulamaları

- a) e-Öğrenme Altyapısının Kurulması
- b) e-Kurumun oluşturulması

Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğü, Milli Eğitim Bakanlığı adına e-Dönüşüm Türkiye Projesi kapsamında Eğitim ve İnsan Kaynakları” başlığı altında sunulan yukarıdaki çalışmaları bünyesindeki Bilişim Hizmetleri Dairesi aracılığıyla yürütmektedir.

2.6.1. Milli Eğitim Bakanlığı’nın Bilgi Toplumu alışmaları

Bilgi ve iletişim teknolojilerinin sayesinde dünyada her yıl milyonlarca bilgi üretilmekte, yayılmakta ve kullanılmaktadır. Bu bilgileri tekrar tekrar keşfetmenin bir anlamı yoktur. Bilgi toplumunda önemli olan bilginin öğretilmesinden çok bilgiye ulaşmanın öğrenilmesidir. Bu nedenle bilgi toplumu insanın en önemli özelliğı de nerelerde ne gibi ve ne miktarda bilgiler bulunduğunu ve bunlara nasıl erişilmesi gerektiğini bilebilmesidir.

Bilgi toplumu, bilgili nesillerin yetiştirilmesi, eğitimin yaygınlaştırılması ve eğitim seviyesinin yükseltilmesiyle sağlanacaktır. Gelişmenin esas unsurunu oluşturan yetiştirilmiş insan gücü eğitim ile sağlanabilmektedir. Toplumda bilimsel düşüncüyü bir hayat tarzı haline getirmeden bilgi toplumu oluşturulamaz. Bir ülkenin geleceğini eğitilmiş insan gücü belirlemektedir (Yücel, 1997, s.37-38).

Ülkemizde bilgili nesillerin yetiştirilmesi, eğitimin yaygınlaştırılması ve eğitim seviyesinin yükseltilmesi görevi Milli Eğitim Bakanlığı’na aittir. Bu nedenle bu konuda yapılacak her türlü çalışma bakanlığın elinden geçmektedir. Bakanlık bilgi toplumunun gerektirdiğı insanın özelliklerinden yola çıkarak bir takım çalışmalar düzenlemekte, projelere üretmekte ve bunları uygulamaya koymaktadır. Aşağıdaki tabloda Milli Eğitim Bakanlığı’nın bilgi toplumu çalışmaları özetlenmiştir.

Tablo 2.4. MEB Bilgi Toplumu Çalışmaları

Bilgi Toplumu Çalışmaları	
Vatandaşlara ve Kamu Kurumlarında Çalışanlara Yönelik	Kurum Personeline ve Öğrencilere Yönelik
e- Sınav Uygulamaları	Okullarda Temel BT Eğitimi
BT Eğitimi Sertifikasyonu	BT ile Desteklenen Örgün Eğitim
Kamu İnternet Erişim Merkezleri (KİEM)	BT İle Desteklenen Yaygın Eğitim
Yetişkinlere Temel BT Kursları	Eğitim Portalı ve Bilgi Sistemi
Kamu Çalışanlarına Temel BT Kursları	Okullarda BT Alt Yapısı
Bilgisayar ve İnternet Kampanyası	Eğitim Yazılımları Geliştirme Kapasitesinde Öğretmen Eğitimi

Tablo 2.4.'ten de görülebileceği üzere bakanlık bilgi toplumu çalışmalarını iki farklı boyutta ele almaktadır. Boyutlardan birincisi vatandaşlara ve kamu çalışanlarına yönelik olup daha çok bilgi ve iletişim teknolojilerinin kullanımının yaygın eğitim yoluyla kazandırılması yönündeki çalışmalardır. Bakanlık, vatandaşların bilgi ve iletişim teknolojisi araçlarıyla buluşturulmasını sağlamak, internetin kullanımını yükseltmek, bilgi açığını kapatmak ve vatandaşların e- devlet hizmetlerinden en iyi şekilde yararlanmalarını sağlamak için Kamu İnternet Erişim Merkezleri (KİEM) açmaktadır. Bunun dışında Bakanlığın düzenlediği sınavlara vatandaşların elektronik ortamda, istedikleri zaman randevu alarak girdiği ve bilgisayarda yöneltile soruları cevaplayabilecekleri e- sınav uygulamalarını da sunulmaya çalışmaktadır.

İkinci boyut ise Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı eğitim kurumlarında çalışan personele ve bu eğitim kurumlarında öğrenim görmekte olan öğrencilere yönelik çalışmalardır. Bakanlık, okulların bilgi ve iletişim teknolojileri (BT) alt yapısının kurmaya ve geliştirmeye yönelik çalışmalar düzenlemektedir. Bu kapsamda Dünya Bankası, Avrupa Yatırım Bankası, Intel, Microsoft gibi uluslararası kuruluş ve firmalarla iletişime geçip

protokoller imzalamıştır. Bakanlık okullarda BT alt yapısının kurulmasının yanı sıra okullarda görevli personelin ve öğrenim görmekte olan öğrencilerin de BT'nin kullanımının yaygınlaştırılmasına yönelik projeler de yürütmektedir.

Milli Eğitim Bakanlığı Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğü'nün okullarda BT alt yapısının oluşturulması ve Eğitimde BT kullanımının yaygınlaştırılmasına yönelik olarak yukarıda adı geçen kurumlarla birlikte yürüttüğü ya da desteklediği projelerden bazıları şunlardır:

2.6.1.1. Okullarda BT Alt Yapısının Oluşturulmasına Yönelik Projeler

2.6.1.1.1. Temel Eğitim Programı

Ağustos 1997'de, Türkiye Büyük Millet Meclisi, zorunlu eğitimin süresini beş yıldan sekiz yıla çıkartan ve temel eğitimin kalitesini ve uygunluğunu arttıran yeni bir Temel Eğitim Kanununu onaylamıştır. Bu girişimi daha da fazla desteklemek amacıyla Hükümet, Kasım 1997'de Dünya Bankası'ndan geniş kapsamlı destek talep etmiştir (MEB, 2010). Banka'nın Yönetim Kurulu, bu desteği onaylamış ve bu sayede iki aşamadan (fazdan) oluşan Temel Eğitim projesini 1998 yılında hayata geçirilmiştir.

TEP I. Fazı kapsamında yurt çapındaki 2451 ilköğretim okuluna kurulan 2837 BT sınıfında kullanılmak üzere toplam 2837 sunucu, 42.205 öğrenci bilgisayarı, 2460 öğretmen bilgisayarı, 2370 idari bilgisayar, 4373 yazıcı ve 2377 tarayıcı ile birlikte ofis paketleri, çevre birimleri ve ağ ekipmanları satın alınmıştır. Bu okullarda kullanılmak eğitim yazılımı satın alınarak okullara dağıtılmıştır. Ayrıca kırsal kesimdeki 22.854 ilköğretim okuluna 45.065 adet bilgisayar ve çevre birimi dağıtılmıştır (MEB, 2010).

TEP II. Fazı Eylül 2002 tarihi itibarıyla yürürlüğe girmiştir. Bu fazda; Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğü'nün sorumluluğunda, Temel Eğitim Kalitesinin artırılması bileşeni altında aşağıdaki faaliyetlerin gerçekleştirilmesi planlanmıştır (MEB 2010):

1. 3000 ilköğretim okula 4000 BT sınıfı kurulması,
2. Yeni eğitim yazılımlarının satın alınması,
3. MEB için karar destek sisteminin araştırılması,
4. MEB'e bir eğitim portalının hazırlanması çalışmaları yapılmaktadır.

2.6.1.1.2.Bilgisayarlı Eğitime Destek Kampanyası

Günümüz bilgi toplumunun insanı bilgiye ulaşmak için bilgi teknolojilerini özellikle de bilgisayar kullanabilen bireyler olarak düşünülmektedir. Ancak maddi imkânsızlıklar nedeniyle evine bilgisayar alamayan bireylerin, bilişim ve iletişim teknolojileri (ICT) ile okul sıralarında tanışmaktan başka pek seçenekleri yok gibidir. Ülkemizin sahip olduğu bu gerçeği bilen Milli Eğitim Bakanlığı, öğrencilerin bilgi ve iletişim teknolojilerini kullanabilmeleri için öncelikli olarak okulların bilgisayarlarla donatılmasına bağlı olması nedeniyle 2005 yılında Türkiye Bilişim Sanayicileri ve İşadamları Derneği ile birlikte “Bilgisayarlı Eğitime Destek Kampanyası”nı başlatmıştır.

Eğitime ilk etapta 300 bin bilgisayar bağışını hedefleyen "Bilgisayarlı Eğitime Destek" projesinde bağışlar aynı veya nakdi olabilmektedir. TBMM'den geçen ve şu anda yürürlükte olan 5281 sayılı kanuna göre satın alınıp okullara bağışlanan bilgisayarlar için KDV muafiyeti getirilmiştir. Ayrıca bu çerçevede yapılan tüm harcamalar 4842 sayılı yasa gereğince gider gösterilerek vergi matrahından düşürülebilecektir (MEB, 2010)

2.6.1.1.3. MEB İnternete Erişim Projesi

Bakanlığa bağlı okul ve kurumların internete hızlı ve kesintisiz bir şekilde bağlanmalarını sağlamak amacıyla oluşturulmuş bir projedir. Bakanlık ile Ulaştırma Bakanlığı arasında yapılan Bakanlığımız kurumlarının internet bağlantıları görüşmeleri sonucunda, Türk Telekomünikasyon A.Ş. ile 5 Aralık 2003 tarihinde protokol imzalanmıştır. Bu kapsamda 31 Ekim 2004 tarihine kadar 20.000 okul/kuruma 2007 yılı sonuna kadarda da yaklaşık 29.000 adet okul/kuruma ADSL internet erişimi sağlanmıştır. 2008 yılı sonu itibari ile 33.018 okul/kuruma geniş bant ADSL internet erişimi, 4.870 okul/kuruma uydu internet erişimi olmak üzere toplamda 37.888 okul/kuruma geniş bant internet erişimi sağlanmıştır. Buna bağlı olarak; Lise ve dengi okulların öğrencilerinin % 100'ü, İlköğretim okulları öğrencilerinin % 94'ü olmak üzere yaklaşık 12 milyon öğrencinin ve 621.000 bilgisayarın internet erişimi sağlanmış bulunmaktadır (MEB, 2010).

2.6.1.2. Okullarda BT Kullanımının Yaygınlaştırılmasına Yönelik Projeler

2.6.1.2.1. Ortaöğretim Projesi

Milli Eğitim Bakanlığı, 7. Beş Yıllık Kalkınma Planı (1996-2000) hedefleri doğrultusunda 1998-1999 Öğretim yılında orta öğretimde reform yapmak üzere çalışmalara başlamıştır. Projenin hayata getirilmesi için gerekli olan finansman 2006 yılında Dünya Bankası ile imzalanan protokolden sonra elde edilmiştir. Uygulama süresi 5 yıl olan ve 2006 yılında uygulanmaya başlayan projenin amacı: genel, mesleki ve teknik ortaöğretim sisteminin yeniden yapılandırılması, kalitesinin artırılması, programların geliştirilmesi ve yenilenen programlara göre öğretmen eğitimi ile eğitim ortamlarının donatılmasıdır. Projenin amaçları, bileşenleri doğrultusunda gerçekleştirilmektedir. Projenin bilgi teknolojilerine yönelik alt bileşenin hedefi, gençliğe modern bilgi ekonomisinde çalışabilmeleri için bir temel yeterlilik olarak BT eğitimi sağlamak, BT kullanarak öğretim ortamını iyileştirmek, öğrenme imkânlarına erişimi yaygınlaştırmak ve kalıcı ve sağlıklı öğrenmeyi ve idarî süreçleri desteklemektir (MEB, 2010).

2.6.1.2.2. World Links Projesi

Dünya Bağlantıları Gelişim Programı çerçevesinde MEB Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğü ve Dünya Bankası Ekonomik Gelişme Kurumu (EDI) tarafından yürütülen World Links Projesinin genel amacı; dünyanın çeşitli ülkelerindeki öğretmen ve öğrencileri İnternet'te buluşturarak, ortak öğrenme metodları geliştirmek; işbirliğine dayalı, proje tabanlı, öğrenci merkezli öğrenme faaliyetlerini gerçekleştirmektir. Gelişim İçin Dünya Bağlantıları Programı çerçevesinde yürütülen bu proje, öğretme ve öğrenme işlemlerini geliştirmek için iletişim ve bilgi teknolojisini kullanan pedagojik bir yenilik programıdır. Bu program aracılığıyla öğretmen ve öğrencilere; projeye dayalı öğrenme, İnternet'i ve Dünya Bilgisayar Ağı (www)'nı kullanarak işbirliği halinde öğrenme, diğer okullarla birlikte ortak İnternet projeleri gerçekleştirme metodları öğretilmektedir (Çavaş, Aşkar ve Kesercioğlu, 2003, s.3).

2.6.1.2.3. Intel Gelecek İçin Eğitim

Milli Eğitim Bakanlığı'nın ve Intel işbirliğiyle hazırlanan Gelecek İçin Eğitim programı, bilgisayar teknolojilerinin eğitim alanında nasıl daha verimli bir şekilde

kullanılması gerektiği konusunda öğretmenlere yardımcı olmayı amaçlamaktadır. Programın çok önemli bir diğer amacı ise, öğretmenlere teknoloji destekli ünite plânları yapma olanağı vererek, bu sayede öğrencilerin yüksek-seviye düşünme ve problem çözme yetkinliklerini geliştirmektir. Intel'in 5 kıtada ve 28 ülkede yürüttüğü eğitim programları ana hatlarıyla şöyle şekilleniyor (MEB, 2010):

- İlk ve ortaöğretimde fen ve matematik alanlarında öğrencilerin yetkinliklerinin artırılması,
- Okullarda bilgisayar teknolojilerinin kullanımının artırılması,
- Teknolojiyi kullanma oranının artırılması,
- Özellikle kadınların ve maddî imkânı olmayanların teknoloji odaklı kariyer edinmelerinin sağlanması

2.6.1.2.4. Microsoft Eğitimde İşbirliği

Eğitimde İşbirliği programının amacı, öğrenci ve öğretmenlerin eğitimde bilgisayar teknolojilerini etkin olarak ve öğrencilerin eğitim ve öğrenimde gerçek potansiyellerini ortaya koymalarına yardımcı olmaktır. Milli Eğitim Bakanlığı ve Microsoft arasında imzalanan anlaşma kapsamında öğretmenlere eğitim hizmetleri, MEB Bilgiye Erişim Portalı altyapısı, Eğitim Karar Destek Sistemi, Microsoft IT Akademi ve okullara bilgisayar bağışı seferberliği gibi bir dizi projenin hayata geçirilmesi konusunda karara varıldı. Bu anlaşma çerçevesinde öncelikle öğretmenlerin uzaktan eğitimine ağırlık verildi. Microsoft çözüm ortağı İdea tarafından eğitim uzmanlarının yardımıyla, e-öğrenimin en büyük tamamlayıcı unsuru olan LMS (Learning Management System) geliştirilmeye başlandı (Microsoft, 2010).

Uzaktan öğretim programının yanı sıra Microsoft' un Eğitimde İşbirliği Programı içerisinde yer alan ve tüm ülkelerde ülke koşullarına, eğitim hedeflerine ve ülke insanının yapısına, değerlerine ve ideallerine uyarlanarak hayata geçirilen bir başka program ise Yenilikçi Öğretmenler Programıdır. Teknoloji kullanımı yoluyla dersi etkin işleme, öğrencilerinin yaratıcılıklarını kışkırtma, aynı ilgi ve branş alanlarına sahip öğretmenlere ülkenin ve dünyanın her yanındaki meslektaşlarına erişme, iletişim kurma ve ortak çalışmalar yapma olanağı yaratmaya yöneliktir (Formatorum, 2010).

2.6.1.2.5. CİSCO

Milli Eğitim Bakanlığı ile CİSCO arasında 2006 yılında imzalanan protokol gereğince Milli Eğitim Bakanlığı bünyesinde eğitim öğretim veren teknik liselere yerel akademiler kurularak verilecek olan eğitim sonunda öğrencilerin bilgisayar ağı uzamanı olmalarını sağlayacak BT alanında geçerli bir sertifika ile mezun olmaları ve amaçlanmıştır. Bu amaçla bakanlık 82 Yerel Eğitim Merkezi kurmuştur. 2006 yılından günümüze gelinceye dek 1.490 öğretmen, 1.452 öğrenci CİSCO eğitimi almıştır.

2.6.1.2.6. BT Formatör Öğretmen Eğitimi

Milli Eğitim Bakanlığı Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğü teknolojiye meydana gelen ilerlemeler nedeniyle bilgisayar formatör öğretmenlerin bilgisayarların eğitim ortamlarında kullanımı konusunda sahip oldukları bilgi ve becerilerinin yenilenmesini amacıyla 2007 yılında bu öğretmenlere yönelik olarak “Bilişim Teknolojileri Formatör Öğretmen Eğitimi Programı” düzenlemiştir.

Bilişim Teknolojileri Formatör Öğretmen Eğitimi Programı ile temel bilgisayar okuryazarlık bilgi ve becerisine sahip, elektronik ortamda ders programlarına ve öğrencilerin bireysel özelliklerine uygun etkinlikler oluşturabilen, oluşturduğu etkinlikleri öğrencileri ile eğitim ortamında uygulayabilen ve İnternet üzerinden meslektaşları ile paylaşmayı ilke edinmiş öğretmenlere rehberlik edebilecek Bilişim Teknolojileri Formatör öğretmenlerinin MEB-EĞİTEK-Bilişim Teknolojileri Formatör Öğretmen Eğitimi Programı yetiştirilmesi hedeflenmektedir. Ayrıca, hazırlanan eğitim programı aracılığı ile öğretmenlerin bilişim teknolojisi araçlarına yönelik olumlu tutum geliştirmeleri de hedeflenmektedir (Akdur, Diğerleri, 2007, s.2).

2.6.1.2.7. Linux Yetkinlik Merkezi (Linux Eğitimi)

Milli Eğitim Bakanlığı Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğü (EğİTek), TÜBİTAK UEKAE bünyesinde geliştirilen Pardus işletim sisteminin yaygınlaştırılması amacıyla IBM tarafından kurulan Linux Yetkinlik Laboratuvarı'nda formatör öğretmenlere verdiği Pardus eğitimi düzenlenmektedir. Bu eğitim ile milli işletim sistemimiz olan PARDUS'un tanıtımının yapılması, sistemin kullanımının yaygınlaştırılması, açık kaynak kodlu yazılımların geliştirilmesi, öğretmenlerin açık kaynak kodlu yazılımları bilişim

teknolojileri sınıflarına entegre etmelerine yardımcı olunması ve sınıflarda işlenen derslerde açık kaynak kodlu yazılımların avantajlarından yararlanmalarını sağlanması suretiyle öğrencilere daha iyi hizmet sunulması hedeflenmektedir.

2.6.2. Milli Eğitim Bakanlığı e- Devlet Uygulamaları

e-Dönüşüm Türkiye Projesinin en önemli bileşenlerinden biri olan e-devlettir. Bu kapsamda; kullanıcıların elektronik ortamda sunulacak kamu hizmetlerine tek noktadan ulaşabilecekleri, vatandaş ve iş dünyasının ihtiyaçlarına odaklanmış, bütünleşik hizmetlerin sunulacağı e-Devlet Kapısı'nın hayata geçirilmesi öngörülmekte olup, buna yönelik çalışmalar başlatılmıştır (DPT, 2005).

Millî Eğitim Bakanlığı 16 milyon öğrencisi ve toplam 600.000'i bulan personeli ile kamuda en önemli potansiyele sahip kurumdur. Bu büyük potansiyeli göz önünde bulundurarak ülkemizin e-dönüşüm atağında Millî Eğitim Bakanlığının (MEB) büyük rolü olduğunu unutmamak gereklidir. MEB'in aracılığı ve kaynakları ile yapılacak olan bilgilendirme ve eğitim çalışmaları bu açıdan büyük önem ve anlam taşımaktadır (Bayrakcı, 2005).

Milli Eğitim Bakanlığı e-devlete dönüşümdeki çalışmalarını iki boyutta ele almıştır. Bu boyutlardan birincisini uzaktan eğitim kapsamında e-öğrenme platformunun hazırlanması oluşturmaktadır. İkincisi ise e-kurum yapısının oluşturulmasıdır.

2.6.2.1. e-Öğrenmenin Platformunun Hazırlanması ve Bu Kapsamda Yürütülen Projeler

Uzaktan eğitim 1880'li yıllardan bu yana toplumların gündeminde olan bir konudur. Farklı tanımlamalar olmakla birlikte uzaktan eğitimi Aşkar (2003) farklı mekânlarda öğrenci, öğretmen ve öğretim materyallerinin iletişim teknolojileri aracılığıyla bir araya getirildiği kuramsal bir eğitim faaliyeti olarak tanımlamaktadır. Uzaktan eğitimin temel gelişimi Aşkar'ında vurguladığı biçimiyle dört evrede sıralanabilir. Bunlardan birinci evre mektupla öğretim modelidir. İkinci evre basılı materyaller, radyo ve televizyon gibi araçların biri birlerini destekler yapıda kullanıldığı çoklu ortam modelidir. Üçüncü evre tele öğrenme (senkron) modelidir. Dördüncü evre ise internetin devreye girmiş olduğu esnek öğrenme modelidir (Gökdaş, ve Kayri, 2005, s.3)

İnternet, yaygınlaşmasıyla beraber uzaktan öğrenmenin esnek öğrenme modeli devreye girmiş ve artık günümüzde bu uygulama e-öğrenme biçiminde yaygınlık kazanmaya başlamıştır. e-Öğrenme, bilgi ve iletişim teknolojileri kullanılarak desteklenen, çağdaş bir öğretim yöntemidir. Bu yöntemde öğrenme, elektronik teknoloji ile gerçekleştirilir. Kullanılan elektronik teknoloji, bilgisayar tabanlı eğitimde kullanılan teknolojiye göre daha kapsamlıdır. e-Öğrenme, “on-line” öğrenmeye kıyasla daha kapsamlı bir “web” tabanlı öğrenme ortamı olarak adlandırılabilir. e-Öğrenme programının amacı, tutarlı bir kullanıcı ara yüzü üzerinden katılımcıların/öğrencilerin eğitim materyallerini bütün yönleri ile ele alabilmelerini sağlayan “sanal öğrenme ortamı” oluşturmak, bazen de yönetilen bilgi sistemi ile kombine edilerek “yönetilen öğrenme ortamı ” oluşturmaktır (Terzi, 2010).

Rosenberg (2001) e-öğrenmeyi, işbirliği ilkelerine dayanan dinamik ve bireysel bir eğitim biçimi olarak tanımlamakta ve bu temel ilkeleri aşağıdaki gibi açıklamaktadır (Ünsal, 2005, s.378):

1. e-Öğrenme, bilginin ya da öğretimin anında güncelleştirilmesi, kaydedilmesi, kullanılması ve paylaşılması gibi süreçleri kolaylaştıran ağ bağlantılı (şebekeleşmiş) bir sistemdir. Bu ilke e-öğrenmenin zorunluluklarından birisidir. CD-ROM ve DVD’ler teknolojik öğrenme sistemlerinden olsa da ağ bağlantılı olmadığından (şebeke sağlanmadığından) dolayı e-öğrenme olarak sınıflandırılmazlar; çünkü anında güncelleştirilip öğrencinin kullanımına hazır hâle getirilemezler.
2. Bilgi ya da öğretim, öğrenciye internet teknolojilerine sahip bir bilgisayar yardımıyla sunulmaktadır. Evrensel bir bilgi dağıtım alanı oluşturan TCP/IP Protocol ve Web Tarayıcısı (Internet Explorer, Netscape) gibi standart internet teknolojilerinin kullanılmasıdır.
3. e-Öğrenme, geleneksel eğitim anlayışının ötesinde öğrenmeyi en geniş anlamıyla ele almaktadır. e- Öğrenme sadece bilginin verilmesi değil, performansı artırmaya yönelik bilgi ve araçları da sunmaktadır.

e- Öğrenme bağlamında Millî Eğitim Bakanlığı tarafından aşağıda belirtilen kısa, orta ve uzun vadeli hedeflere yönelik çalışmalar yapılmaktadır (Aytaç, 2003);

- Tüm okul ve eğitim kurumlarında yeterli sayıda bilgi teknolojisi sınıfı kurmak.

- Eğitim portalını (eğitim gov.tr) kurarak her yaş ve her kademeden eğitim ilgisinin her türlü bilgi gereksinimini internet aracılığı ile karşılamak.
- Uzaktan eğitim tekniklerini kullanarak diploma ve sertifikaya yönelik eğitim programlarını geliştirmek.
- Öğrenme merkezlerini geliştirmek, yaygınlaştırmak,
- Hizmetiçi eğitim faaliyetlerinde e-öğrenme yaklaşımını hayata geçirmek,
- e-sınav uygulamasını başlatmak

Milli Eğitim Bakanlığı adına Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğü tarafından e-öğrenme platformlarının hazırlanması kapsamında yürütülen projeler şunlardır:

2.6.2.1.1. Eğitim Portalı

Bakanlığın bu konuda yaptığı çalışmalar içerisinde en önemlilerinden biri şüphesiz öğrencilere, öğretmenlere, velilere ve yöneticilere hitap eden Türkiye'nin Eğitim Portalı'nın (eğitim gov tr) hayata geçirilmesidir. Eğitim Portalı ile eğitim ve öğretimin hız ve kalitesini artırmak, ortam, içerik, yöntem ve erişim ile eğitimde fırsat eşitliği sağlamak hedeflenmektedir. Eğitim portalı ile; ilgililerin ölçme değerlendirme konusunda daha duyarlı hale gelmesi, öğrencilerin zaman ve mekân sınırlaması olmaksızın zengin Türkçe içeriğe erişimlerinin sağlanması, sınav pratiği kazanmaları, geçmiş yıllara ait sınav sorularına ulaşabilmeleri, diğer okullarla birlikte ortak internet projelerini gerçekleştirmeleri, eğitim-öğretim çalışmalarında öğrenci merkezli ve öğrencilerin öğrenmeyi öğrenmelerine yönelik çalışmalar gerçekleştirilecektir (MEB, 2010).

2.6.2.1.2. Sanal Okul Projesi

Projenin amacı, örgün eğitimde bulunan öğrenci ve öğretmenlerin; öğrenci merkezli eğitim ve yapılandırmacı yaklaşım doğrultusunda hazırlanan eğitim programlarını, sınıf içi ve sınıf dışı etkinliklerle destekleyerek, örnek ve kaynak olabilecek yardımcı ders materyallerini hazırlamak, web ortamında yayınlamak, öğretmen ve öğrencilerin hazırladıkları çalışmalardan paydaşların yararlanmalarını sağlamaktır. Bu kapsamda;

- Görsel işitsel öğretim materyalleri aracılığıyla öğrencilerin birden fazla duyu organına hitap ederek öğrenmede kalıcılığı sağlamak,

- Öğrencilerin bireysel hızlarına göre öğrenmelerini desteklemek,
- Öğrencilere ders kitapları dışında yararlanabilecekleri eğitim materyali sunmak,
- Öğrenciler arasında bilgiye erişimde fırsat eşitliği sağlamak,
- Öğretmenlerin zamanı daha etkili ve verimli kullanmalarına imkân tanımak,
- Öğretmenlerin kendi aralarında bilgi paylaşımını sağlamak,
- Öğretmenlerin sınıf ortamında kullanacakları öğretim materyalini kendilerinin geliştirmelerine imkân tanımak, hedeflenmektedir.

Ayrıca Sanal Okul Projesi'nin alt bileşeni olarak Bitki Gözlem Evi kurulması çalışmaları yapılmaktadır. Bu çalışmanın amacı ise; öğrencilerin günlük yaşamda görme imkânı bulamadığı bitki türlerinin gelişimini canlı olarak görmelerini, bireysel öğrenme hızına göre ilerlemelerini ve öğrencilerin soyut olarak anlatılan konuları somutlaştırmalarını sağlayarak öğrenci merkezli eğitimi gerçekleştirmektir (MEB, , 2010).

Bakanlık, eğitim öğretimin kalitesini artırmak, eğitimde fırsat eşitliğini sağlamak, eğitim yöneticilerine, öğretmenlere, öğrenci ve velilere zaman ve mekan sınırlaması olmaksızın kişiselleştirilmiş ara yüzle zengin, güncel ve güvenilir Türkçe eğitim içeriklerini sunmak amacıyla “Global Gateway”, Intel'in “skool”, ve “think.com” gibi portallerle uluslar arası işbirliğine de gitmiştir.

2.6.2.2. e-Kurum Yapısının Oluşturulması ve Bu Kapsamda Yürütülen Projeler

Milli Eğitim Bakanlığı'nın e-devlete dönüşümdeki çalışmalarının ikinci boyutu ise e-kurum yapısının oluşturulmasıdır. Milli Eğitim Bakanlığı'nın merkezi yapıya sahip olan büyük bir kurum olmasının yanı sıra hitap ettiği kesiminde büyüklüğü düşünülürse e-kurum yapılanma çalışmalarını başlatması doğal gibi gözükmektedir. Bakanlık e-kurum yapılanmasını sağlamada bilgi sistemi temelli projeler üretmiş ve bunları uygulamaya koymuştur. Bakanlığın e- kurum bağlamında üretip uygulamaya koyduğu projeler şunlardır:

2.6.2.2.1. Doküman Yönetim Sistemi Projesi

Bilindiği üzere Elektronik imza uygulamasının Türkiye'de başlaması için gerekli

altyapı hazırlıklarının tamamlanması ile uygulama alanları gündeme gelmektedir. Bu nedenle Bakanlığımız Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğü, iş ve işlemlerin elektronik ortamda yürütülmesini sağlayan; Doküman Yönetim Sistemi Projesi ile dosyaların elden ele dolaşması yerine elektronik ortamlarda saklanması sayesinde bilgiye Web ortamında, kullanıcıların yetkileri dâhilinde kısa ve güvenli bir şekilde ulaşılmasını hedeflemektedir.

Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğü bünyesinde kurulması planlanan Doküman Yönetim Sistemi ile farklı kullanıcılar tarafından kullanılan değişik tür ve kategorideki tüm dokümanların sistematik olarak elektronik ortamda saklanması ve yönetilmesi sağlanmış olacaktır. Bu şekilde kâğıt kullanımı azaltılmış ve verimli bir ofis ortamı sağlanmış olacaktır (Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğü Tarafından Yürütülmekte Olan Projeler, 2010).

2.6.2.2.2. Arşiv Oluşturma Projesi

Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğünün üretimi olan arşiv materyallerinin bilgisayar ortamında kayıtlarının tutulması ve gerekli arşiv düzeninin sağlanması, kurum içi ve kurum dışı ilgililere görüntü desteği sağlamak, arşiv hizmetlerini sistemli hale getirilmesi şeklinde projenin genel amaçları sıralanmıştır.

Proje kapsamında; farklı birimlerde bulunan arşiv materyallerinin toplanması ve özelliklerine göre gruplanması, Shut arşivinde kullanılan arşiv programlarının uyarlama çalışmalarının yapılması, belirlenen filmlerin Mimar Sinan Üniversitesi ile yapılan protokol çerçevesinde dijital ortama aktarılması çalışmaları devam etmektedir (MEB, 2010).

2.6.2.2.3. Karar Destek Sistemi

Karar Destek Sistemi çalışmaları, Millî Eğitim Bakanlığı bünyesinde bulunan mevcut operasyonel verilerin bilgiye dönüştürülmesi, bilgilerin karar vericiler tarafından stratejik kararların verilmesi aşamasında kullanılması amaçlarına yönelik olarak oluşturulmuştur. (Eğitteki Tanıyalım, 2010). Bu amaçla Millî Eğitim Bakanlığı bünyesindeki farklı birimlerin ihtiyaç duydukları bilgilere kolay ve hızlı şekilde ulaşmalarını sağlayacak alt yapının oluşturulmasına yönelik çalışmalar yürütmektedir. “Karar Destek Sistemi”nin kurulması çalışmalarına yönelik pilot uygulamalar 2005 yılı

içinde Ankara, Sakarya, Siirt, Van illerinde başlatılmış ilerleyen süreçlerde ise ülke geneline yaygınlaştırılmıştır.

2.6.2.2.4. MEBBİS ve Modülleri

Bilginin nesilden nesillere aktarılması misyonunu üstelenen Milli Eğitim Bakanlığı'nın şüphesiz e-devlet kapısının hayata geçirilmesine yönelik olarak yürüttüğü en önemli çalışmalarından biri MEBBİS (Milli Eğitim Bakanlığı Bilişim Sistemi)dir. Milli Eğitim Bakanlığı'nı MEBBİS gibi bir bilgi sistemine yönlendiren asıl neden e- dönüşüm kapsamında yapması gereken bir eylem olmasından öte merkezi yapıya sahip olan büyük bir kurum olmasıdır.

Eğitim politikalarının belirlenmesi, yatırım planlarının oluşturulması, bütçelerin hazırlanması, yeni kurumların açılması ve personel ihtiyacının belirlenmesi gibi önemli konularda merkezden karar verilmektedir. Kararlar ise hiyerarşik yapı (Bakanlık, il milli eğitim müdürlükleri, ilçe milli eğitim müdürlükleri ve okullar) içerisinde bakanlığa ulaşan sağlıklı olmayan veriler ve bilgiler ışığında alınmaktadır (Sevindim, 2004, s.18-19). Bakanlık mevcut hiyerarşik yapı içerisinde yöneticilerin karar vermesini kolaylaştırmak, değişik yerlerdeki bilgilerin doğru biçimde toplanarak bütün halinde sunulmasını sağlamak, hizmetlerin bilgi teknolojilerinden yararlanılarak daha etkin, daha ucuz, daha hızlı, doğru ve zamanında verilmesini sağlamak, iyi bir iletişim alt yapısı oluşturarak şeffaf bir yapı içerisinde tüm bilgileri personeli ve halkı ile paylaşmak nihai olarak eğitim sistemini çağdaş bir yapıya kavuşturmak ve yönetmek için MEBSİS projesini başlatmıştır.

Milli Eğitim Bakanlığı Bilişim Sistemi (MEBBİS), Milli Eğitim Bakanlığı hizmetlerinin, bilgi teknolojilerinden yararlanılarak verilen hizmetlerin hız ve kalitesini yükseltmeyi, merkezi bir karar destek ve kontrol sistemi oluşturmayı, hata oranlarının en aza ve bilgi paylaşımını amaçlayan bir yönetim bilgi sistemidir (MEB, 2010).

MEBBİS aslında e-Dönüşüm Türkiye Projesi öncesinde Milli Eğitim Bakanlığınca merkez ve taşra örgütündeki iş ve işlemlerin bilgi teknolojileri desteğiyle yürütülmesi amacıyla bir yönetim bilgi sistemi il kez 1987 yılında MEBSİS adıyla oluşturulmuştur. MEBBİS'in hayata geçirilmesi ise yine aynı yıl içerisinde öğretmen planlaması, ataması, yer değiştirmesi v.b. işlemlerine düzen ve hız kazandırılmasını amacını güden Personel

İşlemleri Sistemi (PERSİS)'nin uygulanması ile mümkün olmuştur. Bu nedenle çeşitli alt sistemler oluşturulmuş ve bakanlık birimlerinin hizmetine alınmıştır.

MEBSİS projesi kapsamında oluşturulan alt sistemler: **PERSİS** (Personel Yönetim Bilgi Sistemi), **İLSİS** (İl ve İlçe Millî Eğitim Müdürlükleri Yönetim Bilgi Sistemi), **YÖSİS** (Yüksek Öğretim Yönetim Bilgi Sistemi), **BÜTSİS** (Bütçe Yönetim Bilgi Sistemi), **İMİSİS** (İdari ve Mali İşler Yönetim Bilgi Sistemi), **YDSİS** (Yurt Dışı Eğitim Bilgi Sistemi).

MEBSİS projesinin alt sistemleri eş zamanlı olarak uygulamaya giremediği gibi bilişim sektöründeki teknik gelişmelere paralel olarak bazı alt sistemlerin projeden çekilmesi veya ihtiyaç duyulan yeni yazılım ve modüllerin sisteme eklenilmesi suretiyle proje yeniden yapılandırılmıştır. Milli Eğitim Bakanlığı MEBBİS'i 1992 yılında Dünya Bankası'nın desteği ile başlatılan ve 1997 yılında tamamlanan **“Millî Eğitimi Geliştirme Projesi (MEGP)”** nin bir alt projesi kapsamında yeniden ele almış ve 1995 yılında İl ve ilçe Milli Eğitim Müdürlüklerinin işlevlerinin bilgi teknolojileri desteğiyle yürütülmesi amacıyla İLSİS'i de hayata geçirmiştir.

İLSİS, MEBBİS'i oluşturan alt sistemler arasında en önemli bir yere sahiptir. İLSİS'i bu kadar önemli kılan ise uygulama yazılımlarıdır. İLSİS uygulama yazılımları; Personel (özlük, atama, inceleme, soruşturma, teftiş), kurumlar (özel kurumlar, devlet kurumları), arşiv-evrak, istatistik, norm işlemleri, öğrenci devam devamsızlık, kitap seçimi ve yönetim ana modüllerinden oluşmaktadır. Bu modüller içinde 440 alt modül bulunmaktadır. MEB bünyesindeki tüm personelin özlük ve sicil dosyalarında yer alan belgelerin elektronik ortamda tutularak atama, emeklilik, MEB'den ayrılma, istatistik, norm vb. işlemlerinin sağlıklı bir biçimde yürütülmesi sağlanmaktadır (MEB, 2010).

1987 yılından bu güne değin birçok yapılandırma sürecinden geçen MEBBİS son olarak 2009 yılında yeniden yapılandırılmış ve bunun sonucunda MEBBİS 'i oluşturan alt sistemler personel, öğrenci, taşınır ve taşınmazlara yönelik olarak modüller şeklinde geliştirilmiştir. Bu modüller sayesinde Bakanlık e- Dönüşüm Projesi çerçevesinde birçok kamu kurumu ile birlikte yürüttüğü projeleri uygulamaya koymuştur. Bunlar;

- Tapu Kadastro Genel Müdürlüğünce yürütülen TAKBİS ve İç İşleri Bakanlığının yürüttüğü Ulusal Adres Veri Tabanı Projesiyle uyumlu olarak

(okul ve kurum arsalarımızı elektronik ortamda daha aktif takip için)
Taşınmazlar Takip Projesi,

- Maliye Bakanlığının belirlediği temel yapıya uygun **Taşınır Mal Projesi,**
- Kamu istihdam sistemine uygun **e-Personel Projesi,**
- Açık Öğretim Okullarımızın iş ve işlemlerini e-Ortamda yürütmeye yönelik **e-Açık Öğretim Projesi,**
- Çıraklık ve yaygın eğitim hizmetlerinin e-Ortamda yürütülmesi için **e-HEM** (e-Halk Eğitim) ve **e-MEM** (e-Meslekî Eğitim) **Projesi**'dir

MEBBİS' in 2009 yılında yeniden yapılandırılması sonucunda MEBBİS 'i oluşturan alt sistemler, personel, öğrenci, taşınır ve taşınmazlara yönelik olarak çeşitli modüller başlığı altında birleştirilmiştir. Ancak bu modüller MEBBİS yapısı içerisinde bu başlıklar altında değil, en çok kullanılan hizmetler düşünülerek tasarlanmış modüller şeklinde sunulmaktadır. MEBBİS yapısı içerisinde en çok kullanılan hizmetler; MEBBİS Giriş Modülleri, Personel İşlemleri, Açık Öğretim Kurumları, e-Mezun, Halk Eğitim, , e-Yurt, e- Taşınır, e-Okul olmak üzere 8 modül altında toplanmıştır.

2.6.2.2.4.1. MEBBİS Giriş Modülleri

MEBBİS Giriş Modülleri'nde yer alan ve daha çok İLSİS'in personel işlemleri dışında sunduğu hizmetleri içeren bu modüller şunlardır:

Tablo 2.5. MEBBİS Giriş Modülleri

Modüller	İşlevleri
1. Devlet Kurumları	Devlet kurumları modülü, Maliye Bakanlığı tarafından 5018 sayılı Kanunun 44'üncü maddesine dayanılarak hazırlanıp 18 Ocak 2007 tarihli Resmi Gazetede yayınlanmış olan Taşınır Mal Yönetmeliği gereğince Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı birimin / okulun / kurumun taşınırlara ait kayıt altında tutulan bilgilerin ilgili yetkiler tarafından görülebilmesini sağlamaktadır.
2. e-Yatırım	MEB yatırım ve donatım ihtiyaçlarının elektronik ortamda, güncel ve gerçek verilerle, Objektif kriterlere göre İlle, ilçeler ve okullar bazında tespit edilebilmesini, Yaklaşık maliyetlerinin hesaplanarak

	yatırım önceliği olan yerle yerleşim birimlerinin tespit edilerek buna göre yatırım planlar planlarının hazırlanmasını sağlamaktadır (Pdfqueen, 2010).
3. Meis ve Meis Sorgulama	Milli Eğitim Bakanlığına bağlı birimin, okulun / kurumun genel, öğrenci, personel, eğitim olanakları, bina bilgileri gibi başlıkları altında toplanabilen kuruma istatistiklerin yetkililerce elektronik ortama aktarılabilmesi amacıyla Strateji Geliştirme Başkanlığı için hazırlanmıştır.
4. e- Alacaklar	04.01.2007 tarihinde yayınlanan 2007/02 sayılı kamu zararı Genelgesi gereğince; il ve ilçelerde oluşacak kamu zararı/kamu alacağına ait dosya veri girişlerinin, il/ilçe millî eğitim müdürlükleri tarafından yapılabilmesi amacıyla Strateji Geliştirme Başkanlığı için hazırlanmıştır.
5. e-Burs	Devlet Parasız Yatılılık ve Bursluluk sınavında başarılı olup burs almaya hak kazanmış öğrencilerin onay işlemleri, bilgilerinin izlenmesi ve ödenek dağıtım cetvellerinin hazırlanmasını sağlamak amacıyla Ortaöğrenim Burslar ve Yurtlar Dairesi Başkanlığı için hazırlanmıştır (MEB, 2010).
6. Evrak	Bakanlık genel müdürlüklerine gelen ve bu genel müdürlüklerden çıkan evrakların elektronik bir veri tabanında toplanabilmesi amacıyla Bakanlık Genel Müdürlükleri için hazırlanmıştır.
7. Hizmet İçi Eğitim	MEB bünyesindeki personele ve öğretmenlere bakanlığın düzenlemiş olduğu Merkezi veya Mahalli hizmetiçi eğitim faaliyetlerine başvuruda bulunabilmelerini, başvurularının takibini yapabilmelerini, bakanlığın da hizmet içi eğitim faaliyetlerine ait başvuru, katılım ve sonuç işlemlerinin internet üzerinden yürütülmesini ve takip edilmesini sağlamak amacıyla Hizmetiçi Eğitim Dairesi Başkanlığı için hazırlanmıştır.
8. Kitap Seçim	Ülke genelinde ücretsiz dağıtılan kitap ihtiyaçlarını belirleme, dağıtımını planlama ve takip işlemlerini gerçekleştirmek amacıyla Yayınlar Dairesi Başkanlığı için hazırlanmıştır (MEB, 2010).
10. Eğiterek Sınav	Ülke genelinde kamu kurumlarının düzenledikleri merkezi sınavların, sınav yeri bilgilerinin, sonuçlarının, soru ve cevaplarının sınava giren adaylar tarafından görülebilmesini sağlamaktadır.

11. IMOY Yolluk	İlköğretim müfettişlerine ait yolluk bilgilerinin elektronik ortamda tutularak ödemelerin sağlıklı bir şekilde yürütülmesi amacıyla İlköğretim Genel Müdürlüğü için hazırlanmıştır.
12. MTSAS	Türkiye genelinde yapılan Motorlu Taşıt Sürücü adayları sınavının iş ve işlemlerinin elektronik ortamda yürütülmesi, ayrıca sistemden sertifika almaya hak kazanan adayların bilgilerinin web servis aracılığıyla Emniyet Genel Müdürlüğüne iletilmesi, Adayların sertifikalarını ehliyete çevirirken Emniyet Tescil Büroları tarafından sistemden adayın bilgileri kontrol edilmesi ile sahte sertifikaların önüne geçilmesi amacıyla Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğü için hazırlanmıştır (MEB, 2010).
13. Özel Öğretim Kurumları	Özel Öğretim Kurumları Genel Müdürlüğü'ne bağlı kurumların, Kurum açma, Kurum kapatma, Kurum bilgileri güncelleme, Kurum bünyesinde alt programları açma, Kurum bünyesindeki alt programları güncelleme ve kapatma, Kurumlarda çalışan Türk uyruklu personele çalışma izni verilmesi, Kurumlarda çalışan Yabancı uyruklu personele ön izin verilmesi, işlemlerini kurum, ilçe, il ve bakanlık kullanıcıları yardımıyla internet ortamında takip etmek amacıyla Özel Öğretim Kurumları Genel Müdürlüğü için hazırlanmıştır (MEB, 2010).
14.Özürlü Birey	Özel Eğitim ve Rehabilitasyon Merkezleri'nde eğitim desteği alan engelli öğrencilerin kayıtlarının tutulması, takiplerinin yapılabilmesi amacıyla Özel Öğretim Kurumları Genel Müdürlüğü için hazırlanmıştır.
15. RAM	Türkiye genelinde tüm RAM'ların yıllık çalışma raporlarının hazırlanması ve özel eğitime ihtiyaç duyan öğrencilerin eğitsel tanılama bilgilerinin internet ortamından takip edilmesi amacıyla Özel Eğitim Rehberlik ve Danışma Hizmetleri Genel Müdürlüğü için hazırlanmıştır (MEB, 2010).
16. TKB	MEB Teftiş Kurulu Başkanlığı'nın Bakanlığa bağlı birimlerde yapılan teftiş ve inceleme süreçlerinin takip edildiği ve sadece bu birim tarafından kullanılan bir modüldür.
17. Beden Eğitimi	İlk ve Ortaöğretim kurumlarında eğitim gören 5 milyon civarındaki sporcu öğrencinin Lisans takip ve Müsabaka Organizasyon

	işlemlerinin internet üzerinden yürütülmesini sağlamak amacıyla Okul içi Beden Eğitimi Spor ve İzcilik Dairesi Başkanlığı için hazırlanmıştır (MEB, 2010).
18. Performans Ölçme	Alternatif ölçme ve değerlendirme yöntemlerinin kullanılması sonucunda elde edilen çoklu veri kaynakları sayesinde kurumların ve bireylerin performans ölçme ve değerlendirme işlemlerinin elektronik internet üzerinden yapılmasını sağlamak amacıyla Teftiş Kurulu Başkanlığı için yapılmıştır.
19. Bilgisayarlı Eğitime Destek	Okullarda kurulu olan mevcut bilgisayar laboratuvarı sayıları ve bu laboratuvarlarda bulunan bilgi teknolojilerine bilgilerin elde edilmesi amacıyla Eğitime Yüzde Yüz Destek Şubesi için hazırlanmıştır.
20. Döner Sermaye	3423 sayılı Millî Eğitim Bakanlığına Bağlı Meslekî ve Teknik Öğretim Okulları Döner Sermayesi Hakkında Kanuna göre döner sermaye işletmesi kurulan okul ve kurumlar ile bu okul ve kurumların bünyesindeki döner sermaye işletmelerini, döner sermaye işletmelerinde çalışan personel ile beceri eğitimi yapan öğrenci ve kursiyerlerin ilgilendiren bir modül olup, özel sektörle iş birliği yapılması düşünülen işletmelerin ilgi kanun çerçevesinde işletilebilmesi amacıyla hazırlanmıştır.
21. MEB İnternete Erişim	Bakanlığa bağlı okul ve kurumların internete hızlı ve kesintisiz bir şekilde bağlanmalarını sağlanabilmesi için hazırlanmıştır.
22. Öğretmene Hizmet	Öğretmen Evleri, Öğretmen Lokalleri, Öğretmen Eğitim Merkezi ve Sosyal Tesislerin kullanımı, Bakanlığa ait lojmanların tahsisi, merkez ve taşra teşkilatı personeli ile öğretmen ve ailelerinin tatil ve dinlenme ihtiyaçlarının karşılanabilmesi için hazırlanmıştır.
23. Yönetici	MEB bünyesindeki yöneticilere sistemdeki bilgileri silme, ekleme ve görüntüleme, kişilere sistemi kullanım yetkisi verme, kullanımı kısıtlama...vb imkanları sağlamaktadır.
24. Eğitici Formatör Öğretmen	Görevi Bakanlığa bağlı örgün ve yaygın eğitim kurumlarındaki bilgisayar laboratuvarlarının bilgisayar araç gereç ve dokümanlarının korunmasını, belli kurallar içinde ve özenle kullanılmasını sağlamak olan eğitici formatör öğretmenlere bu görevlerini yerlerine getirilmesine yardımcı hizmetler sunmaktadır.

2.6.2.2.4.2. Personel İşlemleri

Personel İşlemleri'ndeki modüller sayesinde MEB bünyesindeki tüm personelin özlük ve sicil dosyalarında yer alan belgelerin elektronik ortamda tutularak atama, emeklilik, MEB'den ayrılma, inceleme soruşturma, teftiş, başvuru, istatistik, norm vb. işlemlerinin sağlıklı bir biçimde yürütülmesi sağlanmaktadır. Personel İşlemleri'ne yönelik hizmet sunan modüller ve işlevleri şunlardır:

Tablo 2.6. Personel İşlemleri Modülleri

Modüller	İşlevleri
1. Özlük	MEB bünyesindeki personelin özlük ve sicil dosyalarında yer alan bilgilerin elektronik ortamda tutulmasını sağlamaktadır.
2. Atama	MEB bünyesindeki kadrolu veya sözleşmeli öğretmen ile personelin Bakanlık ve il atamalarının yapılabilmesi amacıyla Personel Genel Müdürlüğü için hazırlanmıştır.
3. Norm işlemleri	Türkiye genelindeki okulların norm bilgilerinin tutulması, norm açığı bulunan okullara bu açığı kapatmaları için gerekli sayıda personelin tedarik edilmesi ya da norm fazlılığı bulunan okullardan fazla olduğu düşünülen personelin başka bir okula yönlendirilebilmesi amacıyla Personel Genel Müdürlüğü için hazırlanmıştır.
4. İnceleme Soruşturma	Milli Eğitim Bakanlığı'ndaki personellerin inceleme, soruşturma ve ceza kayıtlarını tutmak ve bu soruşturmaların takibini yapmak amacıyla Personel Genel Müdürlüğü için hazırlanmıştır (Eğiteki Tanıyalım, 2010).
5. Teftiş	İlleri çeşitli eğitim bölgelerine ayrılması suretiyle, bu bölgelerdeki kurumların çalışmalarını, ihtiyaçlarını ve amaca ulaşma derecelerini teftiş edilebilmesi amacıyla Personel Genel Müdürlüğü için hazırlanmıştır.
6. Kişisel Bilgi	Milli Eğitim Bakanlığı'na ait tüm personelin kullanıcı adı ve şifreleri ile kendilerine ait kimlik, nüfus cüzdanı, görev kaydı, kadro kaydı... vb bilgilerini görebilmesi amacıyla Personel Genel Müdürlüğü için hazırlanmıştır.
7. Başvuru İşlemleri	Öğretmenlerin elektronik ortamda sınav, hizmet içi eğitim gibi

	çeşitli faaliyetlere başvuru yapabilmelerini amacıyla Personel Genel Müdürlüğü için hazırlanmıştır.
8. Kontejan	Atamalarda kullanılmak üzere branş, il ve kurum bazında kontenjanların bakanlık ve il tarafından belirlenmesini tarafından belirlenmesi ve belirlenen kontejanlar doğrultusunda atamaların sağlıklı bir şekilde yapılabilmesi amacıyla Personel Genel Müdürlüğü için hazırlanmıştır.

2.6.2.2.4.3. Açık Öğretim Kurumları

Açık Öğretim Kurumları'ndaki modüller sayesinde ilköğretimi tamamlayamayanlar ile ilköğretimi tamamlayan ancak orta öğretime devam etmeyenlere ya da orta öğretimden ayrılanlara; eğitim-öğretim imkânı sağlamak, orta öğretim düzeyinde fırsat ve imkân eşitliğine, toplumun kültür düzeyinin yükseltilmesine ve güçlendirilmesine katkı sağlamak, öğrencilerin yeni kayıt ve kayıt yenileme, sınav giriş, sınav sonuç vb işlemlerinin internet üzerinden yapılmasını sağlamaktadır. Açık Öğretim Kurumları'na yönelik olarak farklı kullanıcı türlerine hizmet sunan dört modül bulunmaktadır. Bu modüller şunlardır: Açık İlköğretim Okulu Öğrenci/Halk Eğitim Merkezi Girişi ile Açık Öğretim Lisesi ve Mesleki Açık Öğretim Öğrenci/Halk eğitim Merkezi Girişi'dir.

2.6.2.2.4.4. e- Mezun

Meslek lisesi mezunlarının okul sonrası takibinin yapılması, sorunların tespiti ve istihdama göre meslek liselerindeki bölümlerin düzenlenmesi amacıyla Eğitim Araştırma ve Geliştirme Dairesi Başkanlığı için hazırlanmış olup, Mezun Öğrenci Girişi, Okul Girişi, İşveren Girişi olmak üzere üç farklı kullanıcı türüne hizmet eden modüllerden oluşmaktadır.

2.6.2.2.4.5. Halk Eğitim

Yaşama boyu eğitim çerçevesince toplumun her yaş ve eğitim düzeyindeki kişilerin yaratıcılıklarını ortaya çıkartmak, iş ve yaşam becerilerini geliştirmek, kişilerin meslek edindirmesini sağlayacak her yerde ve her zaman uygulanabilecek eğitim programlarının hazırlanmak ve bu programları uygulanmak, uygulamaların belirlenen hedeflerine ulaşp ulaşmadığını belirlemek üzere denetimler yapmak gibi bir amaçlar güden Halk Eğitim

Merkezleri bu amaçlarını MEBBİS bünyesindeki “Halk Eğitim” modülü ile gerçekleştirmektedir.

Halk Eğitim’e yönelik tek bir modül vardır: Bu kullanıcıların, kullanıcı adı ve şifreleri ile giriş yapabildikleri “ M.E.B. Çıraklık ve Yaygın Eğitim Genel Müdürlüğü Web Uygulamaları Kullanıcı Girişi” modülüdür.

2.6.2.2.4.6. e-Yurt

Özel orta ve yüksek öğrenim yurtlarının kurum ve personel bilgilerinin tutulması ile denetim ve soruşturma işlemlerinin internet ortamında tutulması amacıyla Ortaöğrenim Burslar ve Yurtlar Dairesi Başkanlığı için hazırlanmıştır (Eğitteki Tanıyalım, 2010). e-Yurt’a yönelik tek bir modül vardır: Bu kullanıcıların, kullanıcı adı ve şifreleri ile giriş yapabildikleri “e-Yurt Kullanıcı Girişi” modülüdür.

2.6.2.2.4.7. e- Taşınır

Maliye Bakanlığı tarafından 5018 sayılı Kanunun 44'üncü maddesine dayanılarak hazırlanıp 18 Ocak 2007 tarihli Resmi Gazetede yayınlanmış olan Taşınır Mal Yönetmeliği kapsamında Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı kurumların taşınırlarıyla ilgili işlemlerini yürütmeleri amacıyla Strateji Geliştirme Başkanlığı için hazırlanmıştır. (MEB, 2010). e-Taşınır’a yönelik tek bir modül vardır: Bu kullanıcıların, kullanıcı adı ve şifreleri ile giriş yapabildikleri “Taşınır Mal Yönetmeliği” modülüdür.

2.6.2.2.4.8. e-Okul

e-Okul, MEBBİS yapısı içerisinde yer alan bir modül olmasına karşın MEBBİS’ten farklı bir veri tabanına sahip bir sistemdir. Bir modül olarak düşünüldüğünde e-Okul, MEBBİS yapısı içerisinde e-Okul Yönetim Bilgi Sistemi için Kullanıcı Girişi ve Veli Bilgilendirme Sistemi olmak üzere iki modülden oluşmaktadır.

Bu çalışmada, e-Okul, MEBBİS yapısı içerisindeki bir modülden daha ziyade bir sistem olarak ele alınmaktadır.

2.7. e-Okul Sistemi

Milli Eğitim Bakanlığı'nın MEBBİS projesiyle kurum ve personel bilgilerinin yönetimi için kurmuş olduğu yapının, okul ve öğrenci bilgileri için de sağlanabilmesi amacıyla e-okul projesinin başlatılmasına karar vermiş ve 2006 yılında e-Okul Sistemi'nin analizi, tasarımı ve alt yapı çalışmalarına başlamıştır.

e- Okul uygulamasının pilot çalışması okul ve öğrencilere yönelik yönetsel bir proje olarak 2006-2007 eğitim öğretim yılının başında beş ildeki (Adana, Ankara, Eskişehir, İstanbul, İzmir) ilköğretim okullarında e-kayıt projesi olarak başlamıştır. Uygulanan bu proje ile bu illerdeki ilköğretim okullarının birinci sınıfındaki öğrencilerin bilgileri Milli Eğitim Bakanlığı veri tabanına alınmıştır (MEB, 2007).

Okul öncesi ve ilköğretim okullarında uygulanmasına 2007-2008 eğitim öğretim yılı başında geçilen proje ile; okul öncesi ve ilköğretim öğrencilerinin bütün iş-işlemlerinin elektronik ortamda yapılmaya başlanmasıyla, öğrencilerle ilgili (*kimlik, adres, veli, not, puan, devam-devamsızlık, okuduğu kitap, haftalık ders programı, öğretmen, davranış puanları, duyuru, alınan belge bilgileri gibi*) bütün bilgilerin fonksiyonel, anlık ve gerçek veriler olarak oluşması temin edilmiştir. e-Okul Sistemi tüm ilköğretim okullarında standart bir yapı oluşturarak uygulamalardan kaynaklanan hataları büyük oranda ortadan kaldırmış, ders çizelgelerinin oluşturulmasından, karne ve diploma düzenlemeye kadar her alanda standart bir yapı kurulmuştur (MEB, 2008).

e-Okul Sistemi'nin ortaöğretim öğrencilerine yönelik bileşeni ise Ocak 2009 tarihinde hizmete girmiş ve karneler elektronik ortamdaki verilmeye başlanmıştır. Bu tarihten itibaren e-Okul, özel okullar dahil tüm örgün ilköğretim ve ortaöğretim öğrencileriyle, bağımsız ana okullarını kapsayan büyük bir sisteme dönüşmüştür.

2.7.1. e-Okul Sistemi'nden Beklenen Kazanımlar/ Sistemin Amaçları

Bu sistemle birlikte okulların iş yükü, otomasyon işlemleri için harcadıkları masraflar ve zaman azalacak, eğitim ve öğretim standartlarının artırılmasına daha fazla kaynak ve zaman ayrılacaktır.

Özel şirketlerinin geliştirdikleri okul yönetim ve otomasyon programlarının

kullanımının kalkması sonucunda okul ve öğrencilere ait büyük çapta verinin, üçüncü kişiler tarafından tutulması yerine merkezi veritabanında toplanması sağlanacak böylelikle merkezi ve güçlü bir veri tabanı oluşturulabilecektir. Ayrıca bu sistem aracılığıyla eğitim kurumlarının birbiriyle koordinasyonu sağlanmış olacaktır.

Okula yeni kayıt yaptıracak ya da nakil yoluyla gelen öğrencinin daha önceki okulundan bilgilerinin aktarılması vb. konuların elektronik ortamda yürütülebilmesi, okullar arası iletişimin hızlı ve kolay olmasını sağlayacaktır. Ayrıca ileriki aşamada elektronik imzanın uygulanmaya başlanması ile birlikte kurumlar arasında evrak alışverişini sağlanabilecek ve yazışmalar da elektronik ortama aktarılabilir.

Yönetici, öğretmen, öğrenci ve velilerin birbirleriyle sürekli haberleşmesine yardımcı olacaktır. Okul ve öğrenci performansının sürekli izlenebileceği bir ortam oluşacağı için okul, ilçe ve il bazında başarı seviyesinde artış olacaktır (Epractice, 2010).

Öğrencilerin sağlık, psikolojik, ailevi, maddi vb. kişisel sorunları ve okulla ilgili başarısızlık, devamsızlık vb. problemleri sistem yardımıyla kolayca takip edilebilecek, gerekli durumlarda rehberlik servisine yönlendirilmeleri yapılabilecektir.

Bakanlık, İl ve İlçe Milli Eğitim Müdürlükleri tarafından il ve ilçe bazında okulların başarı durumları, devamsızlık takibi, öğrencilerin başarı istatistikleri çıkarılabilecek; öğrencilerin sağlık ve fiziksel gelişimleri takip edilerek spor dallarına yönlendirilmeleri yapılabilecek ve sağlık problemi olan öğrenciler için geç kalınmadan önlemler alınabilecektir (Epractice, 2010).

MEB, merkezde toplanan veriler üzerinde her türlü istatistiksel analiz yapabilecek ve elde ettiği bilgileri, yetkileri dahilinde bünyesindeki dairelerle, okul yöneticilerle, öğretmenlerle, öğrencilerle ve velilerle paylaşabilecektir.

Eğitim okul hayatıyla sınırlı kalmayıp, öğrencilerin okuldan sonraki hayatlarını da tamamen etkileyecek bir süreçtir. Bireylerin hayatlarını sağlıklı ve mutlu bir şekilde sürdürebilmeleri için, mutlaka bir iş sahibi olmaları gerekmektedir. Ancak öğrenciler, iş sahibi olma garantisiyle okulu bitirememektedirler. Kamu ve özel sektördeki kuruluşların öğrencilerle ve velileriyle iletişimini sağlayacak bir sistem bulunmamaktadır. Öğrencilerin çoğu da çalışma hayatı hakkında hiç fikir sahibi olmadan, hayatta ne yapmak istediğini

bilmeden ve kendisine bir hedef belirleyemeden mezun olmaktadır. Ülkenin geleceği olan öğrencilerimizin kendilerini tanıyabilmeleri, ilgi ve yetenekleri doğrultusunda yönlendirilmeleri çok önemlidir (Epractice, 2010).

Bu sistem sayesinde eğitim sistemimizin en önemli ihtiyaçlarından birisi olan öğrenci, öğretmen, veli, işletme ve kurumların birbirlerinin farkında olmasını sağlanacaktır.

Sonuç olarak, Milli Eğitim Bakanlığı'nın bir proje olarak yürüttüğü e-Okul Sistemi'nin hedefine ulaşmasıyla, öğrencilerin ilgi ve yetenekleri yönünde mesleklere yönlendirilmesini sağlayarak topluma daha başarılı ve mutlu bireyler kazandırma yolunda da etkili olacaktır.

2.7.2. e-Okul Sistemi'nin Sağladığı Yararlar

e-Okul Sistemi okulların yönetim ve otomasyon işlerinin kolay, hızlı ve ekonomik bir şekilde yürütülmesini sağlamaktadır.

e-Okul Sistemi, okulların yönetimini sağladığı gibi otomasyon işlerinin de yürütülmesine yardımcı olmaktadır. e-Okul Sistemi, okulların kayıt işlemleri; öğrenci bilgilerinin tutulması, güncellenmesi ve arşivlenmesi; öğrenci dosyalarının oluşturulması; not ve devamsızlık takibi; karne işlemleri; demirbaş takibi; kitap seçim işlemleri; yazışmalar, evrak takibi vb. birçok otomasyon işleminin daha kolay, hızlı ve ekonomik bir şekilde yürütülmesini sağlamaktadır.

e-Okul Sistemi kullanılmadan okullarda yapılacak olan otomasyon işleri için harcanan meblağ'a ya bakıldığında sistemin ülke ekonomisine katkısı da somut bir şekilde görülebilir. Bu gün e-Okul Yönetim Bilgi Sistemi kullanılmadan okullarda yapılacak olan otomasyon işleri için harcanan meblağ yaklaşık olarak şu şekildedir:

- a. Bir öğrencinin nakil, ayrılma ya da bir üst eğitim seviyesine geçiş sürecinde gerekli bilgilerin diğer kurumlara iletilmesi için posta masrafı, kırtasiye masrafı vb. giderleri yaklaşık olarak 3 TL'dir. Bu otomasyon işinin 15 milyon öğrenci için yapıldığı düşünüldüğünde ortaya 45 milyon TL gibi bir rakam çıkmaktadır.

- b. Her okul, yönetim ve otomasyon işlerini kendi yöntemleriyle yürütmekle görevlidir. Okulların yönetim ve otomasyon işlerini yürümelerinde iki yöntem söz konudur: Bilgi sistemlerinin kullanımı ya da kullanılmaması. Otomasyon işlemlerinin yürütülmesinde bilgi sistemlerinin yararlanılmıyorsa bu işlemlerin yapılabilmesi için ekstra zaman kaybı, kırtasiye masrafı ve karşılıklı yazışmaların yapılması gerekir. Eğer otomasyon işlemlerinin yürütülmesinde bilgi sistemlerinin yararlanılıyorsa, okul yönetimi bu programları satın almak ve ileride karşılaşılabilecek problem durumları için destek masraflarını gözden çıkarmak durumundadır. Bu da bir kurum için yıllık yaklaşık olarak 500- 1000 YTL, 37 bin kurum için yaklaşık 37 milyon YTL masraf demektir.
- c. Veliyi öğrencisi hakkında bilgilendirme işleminin posta ya da telefon yoluyla yapılması 3 ayda 1 TL, yılda yaklaşık 9 TL'dir. Bu işleminin 15 milyon öğrenci için yapıldığı düşünüldüğünde ortaya 135 milyon TL gibi büyük bir rakam çıkmaktadır. Bu yönetim masraflı olmasının yanı sıra veliye ulaşmamama riskini de taşımaktadır.
- d. Okullarda her öğrenci için örneğine uygun bir dosya tutulur. Bu dosyada öğrencinin kayıt ve okul değiştirme belgeleri, velisiyle yapılan yazışmalar, rehberlikle ilgili gerekli kayıtlar yer alır. Dosyada gizliliği gerektiren belgeler ile objektif olmayan görüşlere yer verilmez. Öğrenci dosyası, öğrencinin okul değiştirmesi veya okulu bitirmesi hâlinde gittiği okula gönderilir. Okulu bitiren ve üst öğrenime devam etmeyen öğrencilerin dosyaları okul arşivinde öğrenci numara sırasına göre beş yıl saklanır. Öğrenci dosyalarının zamanında işlenmesinden ve saklanmasından ilgili öğretmenler, müdür yardımcıları ve okul müdürü sorumludur (MEB., 2003).

Kağıt üzerinde yürütülen bu işlemin bir öğrenci için maddi masrafı yıllık ortalama 1 TL olmak üzere 15 milyon öğrenci için 15 milyon YTL'yi bulmaktadır. Ayrıca bu işlemin zaman, yer ve kırtasiye masrafı; bu işten sorumlu olacak bir personelin gerekliliği; güvenlik ve erişim açısından problemleri vardır.

- e. Türüne göre her bir okulda kağıt ve defter ortamında tutulan en az 25 tane defter vardır. Okullarda bu kullanılan bu kağıt-defterlerin sayısının okulun büyüklüğüne göre değiştiği düşünülürse okulların bu malzemeler için harcadığı masraf korkunç denebilecek bir rakamı ifade etmektedir.

- f. 2009 yılından itibaren MERNİS'in yaş grubundaki öğrenciler çekmesi ve e-Okul' da daha önceden kaydı olmayanlar ayıklanmasından sonra kalanların MERNİS' teki adresiyle ilişkilendirilerek öğrencilerin okula kayıtları yapılmaya başlandı. Böylece ikametgah belgesi, nüfus cüzdanı sureti, elektrik, su faturası, 6 adet fotoğraf tarih oldu. Okula kayıta gerekli 6 adet öğrenci fotoğrafı masrafı ortadan kalktı.

e-Okul Sistemi öğrencilerin nakil işlemlerinin hızlı bir şekilde yürütülmesini sağlamaktadır.

e-Okul sistemi özel ilköğretim okulları tarafından da kullanılmakta kurumlar arasında yapılan nakil işlemleri sistem üzerinden dakikalarla ifade edilen sürede tamamlanabilmektedir.

e-Okul Sistemi öğrencilerin devam ve devamsızlık takibinin yapılması suretiyle sürekli devamsızlık yapan öğrencilerin okullara devamları sağlamaktadır.

Sürekli devamsızlık yapan öğrenciler anında il ve ilçe milli eğitim müdürlüklerinden izlenerek öğrencilerin okullara devamları sağlanmaktadır.

e-Okul Sistemi Herhangi bir nedenle okuldan ayrı kalmış çocukların yeniden eğitim sistemine kazandırılması için gerekli tedbirlerin önceden alınmasını sağlamaktadır.

Sokakta çalışan, sanayide hizmet sektöründe çalışan ve bu sebeple okuldan ayrı kalmış çocuklar anında görülmekte ve yeniden eğitim sistemine kazandırmak için gerekli tedbirler alınmaktadır.

Değişik sebeplerle öğrenim çağı dışında kalmış öğrenciler, Nüfus ve Vatandaşlık İşleri Genel Müdürlüğünden alınan bilgileriyle karşılaştırmak suretiyle belirlenebilmektedir.

e-Okul Sistemi öğrencilerin kayıt işlemlerinin hızlı bir şekilde yürütülmesini sağlamaktadır.

Adres bilgileri online olarak Nüfus ve Vatandaşlık İşleri Genel Müdürlüğünden,

T.C. Kimlik Numarasıyla alındığından e-Kayıt işlemleri hızlanmış, öğrenci okula kayıt olmadan okul yaşı gelen öğrenciler önceden belirlenebilmiştir.

Ulusal Adres Veri Tabanından alınan bilgilerle 2008 – 2009 öğretim yılından itibaren ilköğretim çağına gelmiş çocuklar hiçbir başvuru olmaksızın okula kayıt edilebilmektedir.

e-Okul Sistemi, okul-sınıf-öğrenci bilgilerini ile okulların fiziki ve personel bilgilerinin sistemde görülmesi suretiyle yöneticilere bu konularla ilgili kararlar vermelerine yardımcı olmaktadır.

Okul, ilçe/il millî eğitim müdürlükleri ile Bakanlığımız, yetkilerine göre okul-sınıf-öğrenci bilgilerini görerek, okulların fiziki ve personel bilgileriyle birlikte karar destek sistemi içinde değerlendirilen bilgilere göre kararlar alabilmektedir.

e-Okul Sistemi, ülke çapındaki bütün okullar arasında standart bir yapının oluşturulmasını sağlamaktadır.

Bütün okullarımızda standart bir yapı oluşmakta, yetkililer tarafından değerlendirmeler daha objektif ve daha hızlı olarak yapılabilmektedir.

e-Okul Sistemi, bürokrasiyi azalttığı için yöneticilerin kararlar verme süreçlerini hızlandırmakta ve tasarruf edilen süre eğitime aktarılmaktadır.

Eğitimciler ve yöneticiler bürokratik işlemler en az seviyeye indiği için kalan zamanlarını esas işleri olan eğitime verebilmektedirler.

e-Okul Sistemi, kırtasiye masraflarını azalttığı için doğanın korunmasına katkı sağlamaktadır.

DPYB ve SBS 'ye katılmak isteyen öğrencilerin başvurularında sadece bankaya (Vakıfbank, Ziraat Bankası veya Halk Bankası) ücretini yatırması yeterli olmuştur. Para yatırma esnasında banka e-okul' dan öğrenci bilgilerini alıyor. Öğrenci bilgileri doğrulanırsa tahsilât yapılıyor ve başvuru yapmış sayılıyor. Bu süreçler artık tamamıyla e-okul üzerinden yürütülüyor.

Bu sistem devreye girmeden basımı yapılan kullanıcı kılavuzları, optik formlar okullara posta ile gönderilmekte, başvurular postayla alınmakta sınav yeri, sonuç belgesi gibi dokümanlar basılarak adaylara ulaştırılmaktaydı. Artık kılavuz basımı ve posta masrafları yapılmamaktadır. Milyonlarca ağaç kesimden kurtarılmıştır. Ayrıca Ortaöğretime Geçiş Sistemi (OGES) yani ilköğretimden mezun olan ve ortaöğretime sınavla alan okullardan birisinde devam etmek isteyen (Anadolu Lis. Fen Lis. Anadolu Öğrt. Lis...vb) öğrencilerin tüm işlemleri e-Okul Sistemi üzerinden yürütülmektedir.

e-Okul Sistemi, öğretmenlerin daha iyi birer bilgisayar okur yazarı olmalarını sağlamaktadır.

e-Okul sistemine not girişlerini çoğunlukla evlerinden yapan öğretmenlerimizin hepsi Bilgisayar okur yazarı olmuşlardır.

2.7.3. e-Okul'un Modülleri veya Alt Sistemleri

e-Okul, MEBBİS yapısı içerisinde Yönetim Bilgi Sistemi için e-Okul Kullanıcı Girişi ve e-Okul Veli Bilgilendirme Sistemi olmak üzere iki modülden oluşmaktadır. Ancak MEBBİS ve e-Okul veritabanları farklı olan birbirinden bağımsız iki sistem olarak düşünüldüğünde ise e-Okul Sistemi'nin iki alt sistemi vardır: e-Okul Yönetim Bilgi Sistemi ve e-Okul Veli Bilgilendirme Sistemi'dir.

Bu çalışmada, e-Okul, MEBBİS yapısı içerisindeki bir modülden daha ziyade bir sistem olarak ele alındığı için e-Okul Sistemi'nin alt sistemleri; e-Okul Yönetim Bilgi Sistemi ve e-Okul Veli Bilgilendirme Sistemi incelenecektir.

2.7.3.1. e-Okul Yönetim Bilgi Sistemi

e-Okul Yönetim Bilgi Sistemi, özel okullar dahil tüm örgün ilköğretim ve ortaöğretim öğrencileriyle, bağımsız ana okullarını kapsamakta olup öğrencilerle ilgili bütün iş ve işlemlerin elektronik ortamda yapılmasına yönelik okul yönetimine yardımcı bir sistemdir. Sistem bir öğrencinin okula kaydından başlayıp, mezuniyetine kadar olan tüm süreci içermektedir.

e-Okul Yönetim Bilgi Sistemi ile okulların öğrenci kayıt, nakil, devam devamsızlık,

sınav notlarının kayıt, ara karne ve karne ve diploma dökümü, ruhsal dosya gibi tüm iş ve işlemleri fonksiyonel olarak Bakanlığın merkezî bilişim sisteminde gerçekleştirilmekte ve bu sistemin veri tabanında kayıt ve takip edilmektedir.

Öğretmenler okul idarelerince kendilerine verilen kullanıcı kodu ve şifreyle okuldan ya da öğretmenler odasından dersine girdiği sınıflarla ilgili sınav ve proje tarihlerini, öğrenci davranış notlarını, öğrenci ders notlarını, devamsızlıklarını, okuduğu kitap ve sosyal etkinlik bilgilerini sisteme girmektedir.

Not çizelgeleri otomatik olarak sistemden alınmaktadır. Sınıf öğretmenleri öğrencinin gelişim düzeyini takip etmek için gerekli olan gelişim dosyası bilgilerini sistemden takip etmektedirler.

2.7.3.2. e-Okul Veli Bilgilendirme Sistemi

e-Okul Veli Bilgilendirme Sistemi, velilerin öğrencileri ile ilgili geniş çaplı bilgilere ulaşabilecekleri e-Okul modülü içerisinde yer alan ve e-Okul Yönetim Bilgi Sistemi ile birlikte çalışmakta olan bir sistemdir. Veliler bu sistem aracılığı öğrencileri ile ilgili olarak şu bilgilere de ulaşabilmektedirler (MEB, 2010) :

Sınav ve Proje Bilgileri: Öğrencinin okulda aldığı sınav, proje ve performans belirlemeye yönelik çalışmalarla ilgili puanlar,

Not Bilgileri: Öğrencinin hangi dersten ne zaman sınav olacağı ve projesini teslim edeceği tarihler,

Ders Programı: Ders programı, ders başlangıç ve bitiş saatleri, derslere giren öğretmen bilgileri haftalık ders programı,

Devamsızlık Bilgileri: Dönem içinde özürlü ve özürsüz devamsızlıkları,

Veliler ayrıca, okul yöneticileri ya da öğretmenler tarafından yapılan duyurular da e-Okul Sistemi'nden öğrenebilmektedirler.

2.7.4. e- Okul Sistemi'nin Özellikleri

e-Okul Sistemi'ni, Milli Eğitim Bakanlığı'ndaki diğer bilgi sistemlerinden ayıran bir takım bir kendine has özellikleri vardır. Bunlar:

1. e-Okul sistemi Türkiye’ deki sayılı projelerden birisidir. Dış kaynaklı kredi kullanmadan, onlarca yerli ve yabancı danışman çalıştırarak ülke ülke gezmeden, günlerce süren toplantılar yapmadan, süreci uzatarak teknoloji eskitmeden üretilmiş kurum içi kaynaklarla çok kısa sürede başarılmış ve hayata geçirilmiş bir projedir.
2. Sistemin en önemli özelliği her şeyiyle kurum içinde geliştirilmiş bir sistem olup başka hiçbir kurumda örneği bulunmamaktadır.
3. Sistem için zorunlu donanım harcamaları ve veritabanı bakım hizmeti haricince gider yoktur. Yurtiçi ve yurtdışı kaynaklı hiçbir kredi danışmalık hizmeti, teknik destek,..vb harcama yapılmamıştır.
4. e- Okul sistemine ilişkin bütün çalışmalar Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğü’nün kendi imkânlarıyla ve Bilişim Hizmetleri Dairesi Başkanlığı Yönetim Bilgi Sistemleri Şubesinde görevli öğretmenlerce yapılmaktadır. Bakanlık içinde öğretmen olarak görev yapan personel içinden seçilen ve deneme süresi için görevlendirmeleri yapılan öğretmenlerin başarı göstermesi durumunda kadroları Genel Müdürlüğümüze alınmakta, görevlendirildiği proje de çalışan diğer ekip arkadaşları tarafından desteklenerek yapılacak iş öğretilmekte ve yeni projelerde görev verilmektedir. Bu sistem başarının temelini oluşturmaktadır. Ekip üyeleri 26-40 yaş aralığında olup çoğunluğu master ve doktora derecesinde akademik çalışmalara da devam etmektedirler.

2.7.5. e-Okul Sistemi’nin Birlikte Çalıştığı Bilgi Sistemleri ve Kurumlar

MEBBİS ve e-okul veritabanları farklı olan birbirinden bağımsız iki sistem olmasına rağmen bir bütün şeklinde çalışmaktadır. Çünkü e-Okul öğretmen bilgilerini MEBBİS’ ten alırken, MEBBİS, MEİS öğrenci istatistiklerini e-Okul’dan almaktadır.

e-Okul’a veri girişinde öğrencilerin; T.C. Kimlik Numarası, Sınıfı, Şubesi, Yabancı Dili ve Okul Numarası gereklidir. Öğrenci kimlik bilgileri, anne baba bilgileri, kardeş bilgileri İçişleri Bakanlığı MERNİS Sistemi’nden alınmaktadır.

MEBBİS veritabanı, Milli Eğitim Bakanlığı bünyesindeki tüm birimlere destek verdiği gibi; öğrenci, öğretmen, kurum vb. konularda gerekli bilgileri diğer kurumlarla da paylaşmaktadır (Çelikkol, 2008, s.88). TÜİK, DPT, Emniyet Genel Müdürlüğü, Sağlık Bakanlığı, Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu, Kredi ve Yurtlar Kurumu, ÖSYM, okulların başarı durumlarıyla ve çeşitli nedenlerle okuma zorluğu içindeki

öğrencilerle ilgilenen kurum ve sivil toplum kuruluşları ihtiyaç duyduğu bilgilere MEBBİS'in bir modülü e-Okul'dan ulaşabilecektir.

e-Okul Sistemi, Ulusal Adres Veri Tabanı ile birlikte çalıştığı için ilköğretim çağına gelmiş çocuklar hiçbir başvuru olmaksızın okula kayıt edilebilmektedir.

Sistem, Bakanlığımız diğer sistemleriyle Personel Özlük, Personel Atama , Kurum Modülleri, ..vb uyumlu çalıştığı için herhangi bir bölümde olan bir gecikmeye anında müdahale edebilmektedir. Okula atanan bir yöneticinin bilgileri Atama Modülünden yapılmadığı zaman e-Okul Sistemi'nde okul yöneticisi görülmemekte ve ilgililer Atama bilgilerini işlemleri için uyarılmaktadır.

DPYB ve SBS 'ye katılmak isteyen öğrencilerin başvuruları yapabilmek için öncelikli olarak sınav ücretlerini sistemle birlikte çalışmakta olan üç bankadan (Vakıfbank, Ziraat Bankası ya da Halk Bankası) birine yatırmalıdır. e-Okul Sistemi üç bankanın sistemleriyle haberleşerek bankaya para yatırıldığı andan itibaren okul idareleri kimlerin ücret yatırıp yatırmadığını takip edebilmektedir.

2.7.6. e-Okul Sistemine İlişkin Genel Bilgiler

2.7.6.1. Kullanıcı Girişi

e-Okul Sistemi'nin okul bazında yönetici, öğretmen ve veli olmak üzere üç farklı kullanıcı tür vardır. MEB personeli olan yönetici ve öğretmenler kullanıcı girişi modülünü kullanmaktadırlar. MEB personeli olan yönetici ve öğretmenler, güvenlik kodu yerine giriş ekranında yazan rakamları, kullanıcı kodu yerine T.C kimlik numaralarını, şifre yerine T.C kimlik numaralarının ilk altı rakamını yazarak sisteme giriş yapabilmektedirler. Bu nedenle sisteme giriş için gerekli olan kullanıcı kodu ve şifre MEBBİS sistemiyle aynıdır.

Açıklama: Bu bölümdeki şekiller sistemi tanıtmak amacıyla MEB'nin resmi sitesi olan <http://mebbis.meb.gov.tr/> adresinden 25.03.2010 tarihinde alınmıştır.

Şekil 2.3. e-Okul Yönetim Bilgi Sistemi Kullanıcı Girişi

Veliler ise e- Okul Veli Bilgilendirme Sistemi modülünü kullanmaktadırlar. Veliler, güvenlik kodu yerine giriş ekranında yazan rakamlarını ve ilgili bölümlere öğrencilerinin T.C kimlik numaralarını, okul numaralarını yazarak sisteme giriş yapabilmektedirler.

Şekil 2.4. e-Okul Veli Bilgilendirme Sistemi Kullanıcı Girişi

e-Okul Veli Bilgilendirme Sistemi giriş ekranında yapılan son değişikliklerle birlikte görme engelli veliler de sistemden kolaylıkla faydalanabilmektedir. Ekran okuyucu (screen reader) program yardımıyla görme engelli veliler de e-Okul Sistemi'ni rahatlıkla kullanabilmektedir. Ekran okuyucu programı tarafından algılanan güvenlik kodu, veliye güvenlik kodu yerine yazılacak rakamları okumaktadır.

2.7.6.2. Sayfaların Yapısı

e-Okul modüllerindeki sayfaların yapıları sayfa başlığı, menü ve araç çubukları olmak üzere üç ana başlık altında toplanabilir.

Açıklama: Bu bölümdeki şekiller sistemi tanıtmak amacıyla MEB'nin resmi sitesi olan <http://mebbis.meb.gov.tr/> adresinden e-Okul Yönetim Bilgi Sistemi kullanıcısı olan bir öğretmen ile e-Okul Veli bilgilendirme Sistemi kullanıcısı olan bir velinin kendi sayfalarından 25.03.2010 tarihinde alınmıştır.

2.7.6.2.1. Sayfa Başlığı (Header)

e-Okul Yönetim Bilgi Sistemi'nde sayfa başlığı, sayfanın en üstünde yer alan, sisteme ve kullanıcıya dair en temel bilgilerin gösterildiği bölümdür. Başlığın sol tarafında sırasıyla okulun bulunduğu il ve ilçe, okulun ismi ve okul kodu gösterilmektedir.

Şekil 2.5. e-Okul Yönetim Bilgi Sistemi Sayfa Başlığı

Başlığın sağ tarafında ise yukarıdan aşağıya doğru sırasıyla sisteme giriş yapan kullanıcı adı, bağlantı sonu, sunucu ve aktif kullanıcı alanları gösterilmektedir.

Bağlantı Sonu alanı, kullanıcının 10 dakikalık bir zaman dilimini göstermektedir. Bu 10 dakikalık zaman dilimi kullanıcı sisteme giriş yaptığı anda başlar ve eğer kullanıcı 10 dakika boyunca sistem üzerinde hiçbir işlem yapmazsa, kullanıcının bağlantısını otomatik olarak sonlandırılır.

Sunucu alanı, kullanıcının sisteme bağlanmış olduğu sunucu adını, Aktif Kullanıcı alanı ise o an içerisinde sistemde bulunan aktif kullanıcı sayısını göstermektedir.

e-Okul Veli Bilgilendirme Sistemi'nin sayfa başlığının yapısı, e-Okul Yönetim Bilgi Sistemi'nin sayfa başlığının yapısına benzemekle beraber biraz farklıdır. e-Okul Veli Bilgilendirme Sistemi'nin sayfa başlığı, e-Okul Yönetim Bilgi Sistemi'nin sayfa başlığı

gibi sayfanın en üstünde yer almakta olup, sisteme ve sistemin kullanıcısı olan velinin öğrencisine dair temel bilgileri göstermektedir. Başlığın sol tarafında sırasıyla öğrencinin resmi, adı- soyadı ve öğrenim görmekte olduğu sınıf düzeyi yer almaktadır.

Şekil 2.6. e-Okul Veli Bilgilendirme Sistemi Sayfa Başlığı

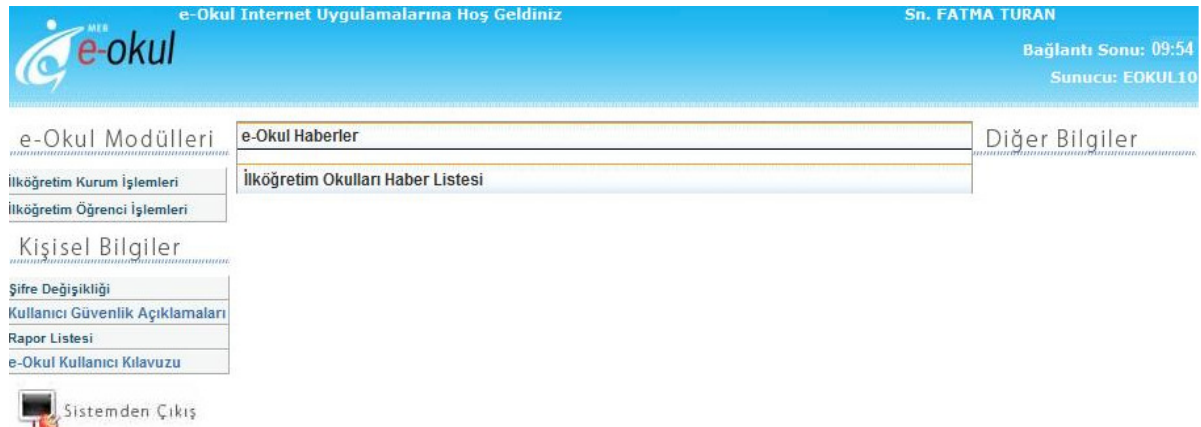
2.7.6.2.2. Menü

Kişilerin, kullanmaya yetkili oldukları modüllerin, sayfaların ve mevcut yetkileri doğrultusunda yapabildikleri işlemlerin görüntülediği yerdir. Ekranda sayfa başlığının altında, sayfanın en solunda bulunur.

Modülü kullanarak yapabilecek işlemler, kullanım kolaylığı açısından grupta birbiriyle ilişkilendirilerek gruplanmıştır. Bu gruplama birbiriyle ilişkili işlemler aynı grup altında toplanarak yapılmıştır. Her grubunun sol yanında birer ok bulunmaktadır. Bir oka tıklanıldığı zaman o gruba ait sayfalar görüntülenmektedir. Bir grup, bir ya da daha fazla sayfayı içerebilmektedir.

e-Okul Yönetim Bilgi Sistemi Modülü, İlköğretim Kurum İşlemleri ve İlköğretim Öğrenci İşlemleri olmak üzere iki ana menü grubundan oluşmaktadır. Bunların dışında şifre değişikliği modülü, kullanıcı güvenlik açıklamaları, raporlar listesi ve e-Okul Kullanıcı Kılavuzu sayfaları vardır.

Şekil 2.7. e-Okul Yönetim Bilgi Sistemi Menüleri

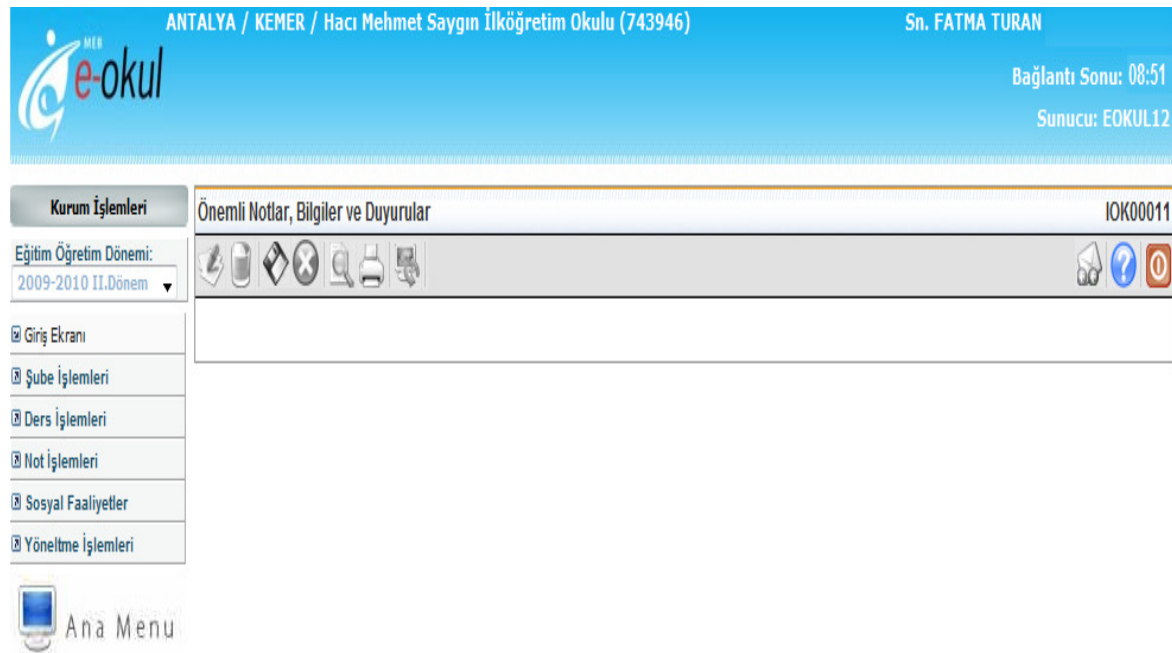
Şifre değişikliği modülü, kullanıcılara şifrelerini değiştirme imkânı sunmaktadır.

e-Okul Kullanıcı Kılavuzu, sistemi kullananlara pratik bilgiler sunarken, kullanıcı güvenlik açıklamaları ise sisteminin kullanımı esnasında dikkat etmesi gereken hususları belirtmektedir.

Raporlar listesi, sisteme içerisinde bulunan raporların bulunduğu modüle, ekrana ilişkin bilgilerin yanı sıra raporla ilgili açıklamalar da sunmaktadır.

İlköğretim Kurum İşlemleri Modülü'ne ilişkin menüde; Giriş Ekranı, Şube İşlemleri, Ders İşlemleri, Not İşlemleri, Sosyal Faaliyetler ve Yönelme İşlemleri grupları yer almaktadır. Bunları dışında menüde eğitim öğretim döneminin seçilebileceği bir açılır liste yer almaktadır. Programa her girişte açılır listede otomatik olarak aktif dönemi görüntülenmektedir. Bu açılır listenin kullanılması suretiyle dönem seçilebilmekte ve daha önceki dönemlerde yapılan işlemleri ve bilgileri görüntülenebilmektedir.

Şekil 2.8. İlköğretim Kurum İşlemleri Modülü

İlköğretim Kurum İşlemleri modülü okul ve öğrenciye ait işlemlerin yürütülmesini ve denetlenmesini sağlar. Okula ait genel bilgilerin girilmesi, okulun öğretim şeklinin belirlenmesi, Türk ve yabancı uyruklu öğrencilerin kaydının yapılması, sınıf ve şubelerin düzenlenmesi, ücretli derse giren öğretmenlerin bilgilerinin girilmesi, öğrenci

fotoğraflarının eklenmesi, nakil işlemleri, sınav işlemleri, sosyal faaliyetlerin belirlenmesi, olumsuz davranışların kaydedilmesi ve öğrenci genel bilgilerinin düzenlenmesi bu bölüm kullanılarak yapılabilecek işlerdir (MEB, 2007, s.9).

İlköğretim Öğrenci Modülü'ne ilişkin menüde; Arama, Öğrenci Dosya Bilgileri, Öğrenci Not Bilgileri, Sosyal Faaliyetler, Denklik ve Sınıf Yükseltme, Öğrencinin Aldığı Belgeler grupları yer almaktadır. Bunları dışında menüde hızlı öğrenci arama alanı yer almaktadır. Görüntülenmek istenen öğrencinin TC Kimlik numarası veya Okul numarasından herhangi birini biliniyorsa bu alanı kullanılarak daha hızlı bir arama gerçekleştirilebilir.

Şekil 2.9. İlköğretim Öğrenci Modülü

ANTALYA / KEMER / Hacı Mehmet Saygın İlköğretim Okulu (743946) Sn. FATMA TURAN

Bağlantı Sonu: 09:53
Sunucu: EOKUL12

Öğrenci İşlemleri Öğrenci Arama IOG01001

Eğitim Öğretim Dönemi: 2009-2010 II.Dönem

Hızlı Öğrenci Arama

T.C. Kimlik No Okul No

Ara

Arama

Öğrenci Dosya Bilgileri

Öğrenci Not Bilgileri

Sosyal Faaliyetler

Denklik ve Sınıf Yükseltme

Öğrencinin Aldığı Belgeler

Ana Menü

Öğrenci Bilgileri

Öğretmen kullanıcıları öğrencileri sol menüde bulunan 'Hızlı Öğrenci Arama' bölümünden okul numarası veya T.C. kimlik numarası girerek arayabilir...

T.C. Kimlik No : Okul No :

Adı : Soyadı :

Sınıfı : Şubesi :

Durumu :

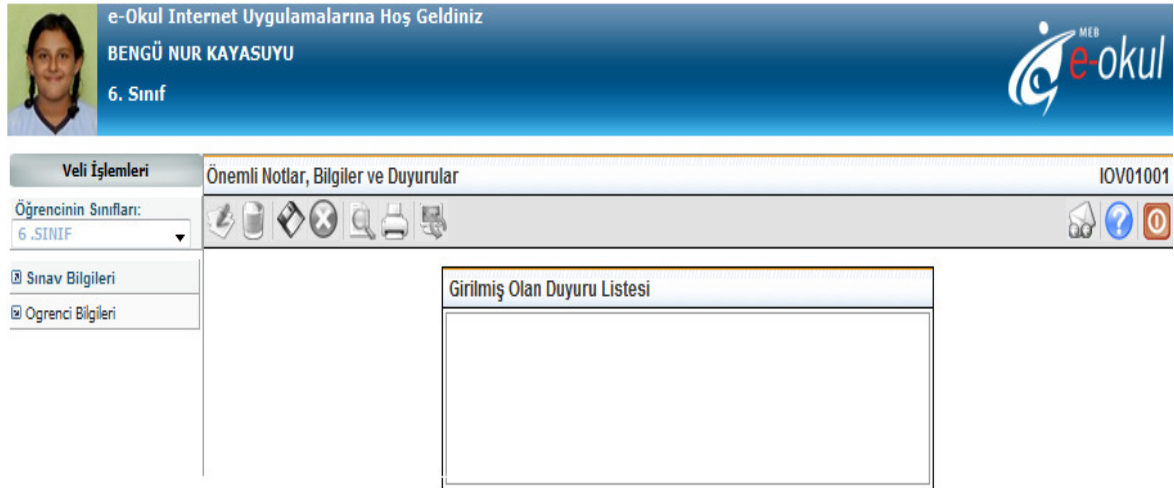
Ara

İlköğretim Öğrenci İşleri Modülü öğrenciye ait işlemlerin detaylı olarak yürütüldüğü bölümdür. Öğrenci arama işlemlerinin yapılması, öğrenciye ait bilgilerin daha detaylı olarak girilmesi bu modül kullanılarak yapılabilecek işlerdir (MEB, 2007, s.19).

e-Okul Veli Bilgilendirme Sistemi Modülü olmak üzere Sınav Bilgileri ve Öğrenci

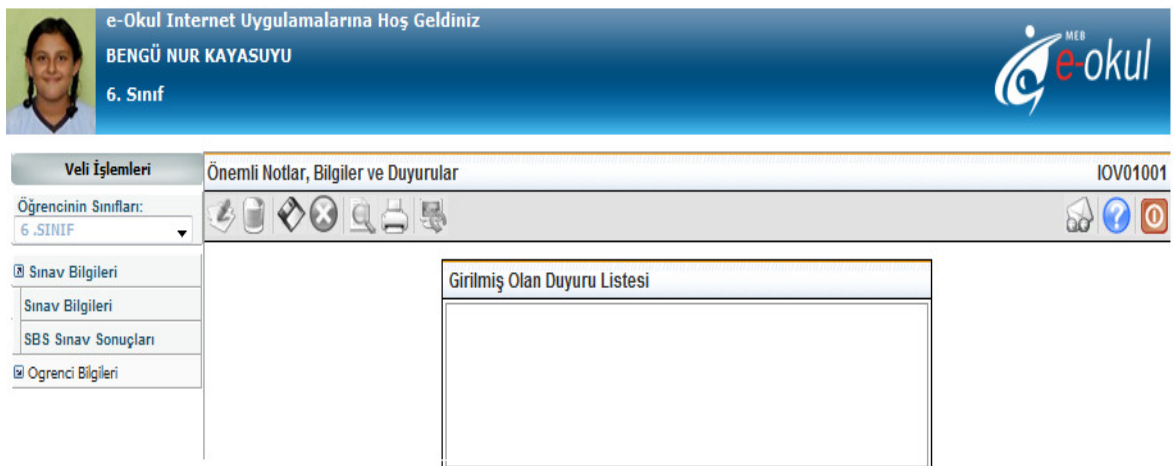
Bilgileri olmak üzere iki ana menü grubundan ve oluşmaktadır. Bunları dışında menüde öğrencilerin sınıflarının seçilebileceği bir açılır liste yer almaktadır. Programa her girişte açılır listede otomatik olarak aktif sınıf görüntülenmektedir. Bu açılır listenin kullanılması suretiyle öğrencinin sınıfları seçilebilmekte ve daha önceki dönemlerde öğrenciye ait bilgiler görüntülenebilmektedir.

Şekil 2.10. e-Okul Veli Bilgilendirme Sistemi Menüleri

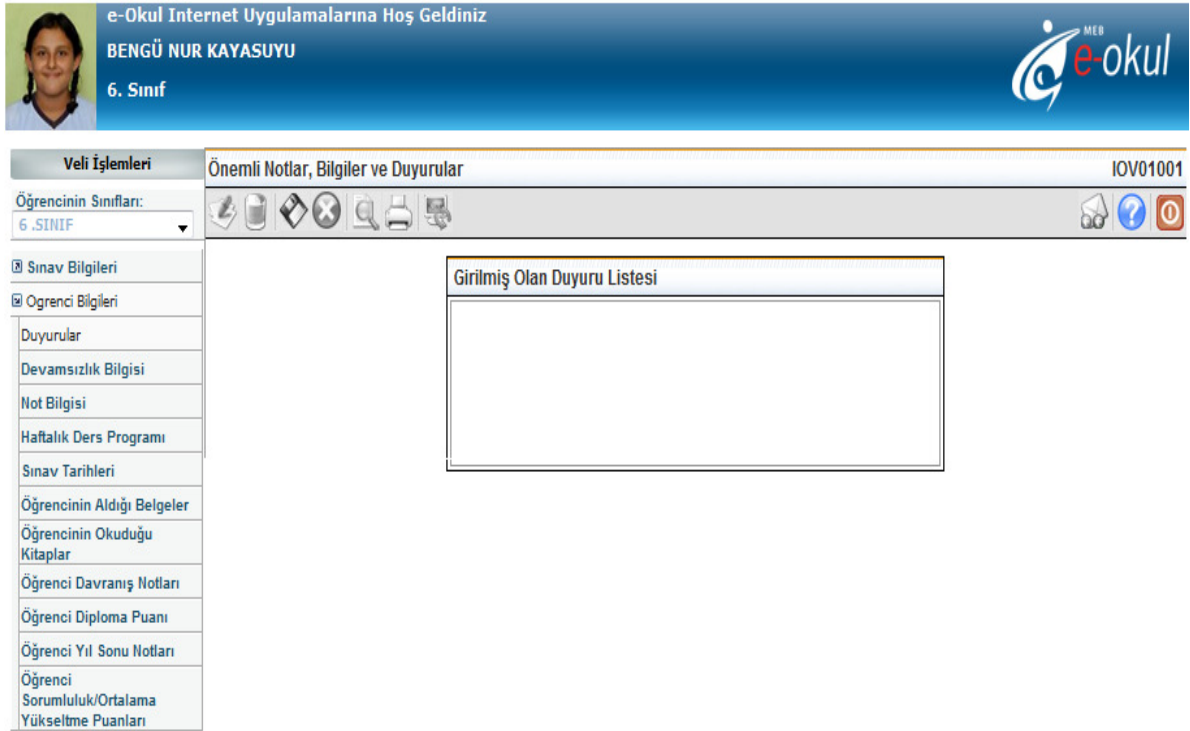
Sınav Bilgileri' ne ilişkin menüde; Sınav Bilgileri ve SBS Sınav Sonuçları sayfaları yer almaktadır. Sınav Bilgileri Modülü öğrencinin gireceği ulusal sınavlara ilişkin detaylı bilgilerin görüntüldüğü bölümdür. Bu bölüm sayesinde bir veli öğrencisinin katılacağı ulusal sınavların başvuru ve bitiş tarihleri, öğrencisinin sınavlara ilişkin başvuru durumunu, öğrencisinin SBS sonuçlarını öğrenebilmekte ve SBS ile ilgili açıklamalara erişebilmektedir.

Şekil 2.11. Sınav Bilgileri Menüsü

Öğrenci Bilgileri'ne ilişkin menüde; duyurular, devamsızlık bilgisi, not bilgisi, haftalık ders programı, sınav tarihleri, öğrencinin aldığı belgeler, öğrencinin okuduğu kitaplar, öğrenci davranış notu, öğrenci diploma puanı, öğrenci yılsonu notları, öğrenci sorumluluk/ortalama yükseltme puanları sayfaları yer almaktadır. Sayfaların isimlerinden de anlaşılacağı üzere, bir veli öğrencisinin okul yaşantısına ait tüm bilgileri bu modül sayesinde erişebilmektedir.

Şekil 2.12. Öğrenci Bilgileri Menüsü

2.7.6.2.3. Araç Çubuğu(Toolbar)

Sayfa başlığının hemen altında yer alan, kaydetme, silme, çıktı alma, ilgili yardım sayfasını görüntüleme gibi temel işlemler için kullanılan bir çubuktur. Bu çubuk üzerinde yukarıdaki işlemlerin yapılmasına olanak sağlayan butonlar aktif ya da pasif simgeler gösterilmektedir.

Şekil 2.13. Araç Çubuğu

2.7.7. e-Okul Yönetim Bilgi Sistemi'nin Kullanıcılarına Düşen Görevler veya Sorumluluklar

e-Okul Yönetim Bilgi Sistemi'nin amaçları doğrultusunda düzenli ve sağlıklı bir şekilde işleyebilmesi için sistemin kullanıcılarına bir takım görevler veya sorumluluklar düşmektedir. Bu sistemin kullanıcıları başta okullarımız olmak üzere İlçe Milli Eğitim Müdürlükleridir. Bu kapsamda okullarımıza düşen görevler veya sorumluluklar şunlardır (e-Okul Nedir ve Kapsamı Nelerdir?, 2010):

1. Okullarımıza düşen en öncelikli ve acil görev e-Okul Sistemi üzerinde şube ve öğrenci listelerinin tam ve doğru olmasını sağlamaktır. Bu nedenle, kaydı o okulda olup da e-Okul'da bir başka okulda görünen öğrencinin nakli hemen alınmalı, nakil giden öğrencilerin nakil onayları yönetmelikte öngörülen süre içerisinde verilmeli, e-Okul'a daha önce hiç kaydedilmemiş olan ara sınıf öğrencileri ilgili ekrandan sisteme kaydedilmeli, sınıfı ya da şubesi hatalı olan öğrencilerin bilgileri ivedilikle düzeltilmelidir.
2. Sınıf listelerindeki eksiklikleri ve hataları gideren okullarımız, sistemde öğrencilere ait istenen tüm bilgileri de doğru ve eksiksiz olarak işlemekle yükümlüdür. Sistemde yer alan hiçbir bilgi gereksiz değildir. Artık Bakanlığımız öğrencilerle ilgili bilgileri okullardan istemeyecek, sistemden anlık olarak alacaktır. Bu nedenle tüm bilgilerin büyük bir özenle doldurulması gerekmektedir.
3. Sınav belgelerinde kullanılacak olan öğrenci resimleri de sistem üzerinden alınacağından, okullarımızın son günlerde sıkışıklık yaşamamaları amacıyla özellikle 6,7 ve 8. sınıf öğrencilerin resimlerini öncelikli olarak sisteme kaydetmeleri gerekmektedir.
4. Okullarımız öğrencilere ait özürü ve özürsüz devamsızlık bilgilerini de sisteme GÜNLÜK olarak işlemekle yükümlüdür.
5. Gelişim raporu ile ilgili ekranlar okullarımıza açılmıştır. Bundan böyle öğrencilerin gelişimi sistem üzerinden takip edilecektir. Bu nedenle okullarımızın ilgili raporları bu hafta içerisinde mutlaka sisteme işlemeleri gerekmektedir.
6. Sınav tarihlerinin sisteme girilmesi ile ilgili ekran okullarımıza açılmıştır. Not işlemleri ile ilgili ekranlar da hazır olup şu an için açılmış da olabilir. Okul idarecileri not girişi için yetkilendirme yapmak, öğretmenlere bu işlem için şifre vermek ve bilgilendirmek ve not girişlerinin zamanında yapılmasını sağlamakla SORUMLUDUR.

7. Okullarımız sistemde yer alan resmi yazı, açıklama ve duyuruları takip ederek açılmış ya da açılacak olan ekranlarla ilgili iş ve işlemleri zamanında yerine getirmekle YÜKÜMLÜDÜR.

Milli Eğitim Bakanlığı, merkezi yapıya sahip olup taşra yönetimini il Milli Eğitim Müdürlükleri ve illere bağlı İlçe Milli Eğitim Müdürlükleri ile sağlamaktadır. İlçe Milli Eğitim Müdürlükleri kendisine bağlı okulların yönetimi ve denetiminden sorumludur. Bu nedenle e-okul yönetim bilgi sistemi sadece okullara değil, okulların bağlı Bulundukları İlçe Milli Eğitim Müdürlüklerine de bir takım görevler veya sorumluluklar yüklemektedir. Bu kapsamda İlçe Milli Eğitim Müdürlüklerine düşen görevler veya sorumluluklar şunlardır (e-Okul Nedir ve Kapsamı Nelerdir?, 2010):

1. İlçe Milli Eğitim Müdürlükleri yukarıda sayılan iş ve işlemlerin okullar tarafından zamanında yerine getirilmesini sağlamak ve gerekli kontrolleri ve uyarıları yapmakla YÜKÜMLÜDÜR.
2. Ayrıca İ.Ö.Kurumları Yönetmeliğinin 27.Maddesi gereğince devamsız öğrencilerin takibini yapmak ve bu öğrencilerin durumları ile ilgili bilgileri sisteme işlemekle YÜKÜMLÜDÜR.
3. İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü mahalli kurtuluş günü, doğal afet vb. nedenlerden ötürü ilçe genelindeki tatil günlerini sisteme işlemek ZORUNDADIR.
4. İlçe M.E.Müdürlükleri nakil işlemini zamanında tamamlamayan okulları sistem üzerinden takip edip gereken uyarıları yapmakla YÜKÜMLÜDÜR.
5. İlçe M.E.Müdürlükleri başka bir okulda görevlendirilen öğretmenlerin görevlendirme kayıtlarını zaman kaybetmeden işlemeli, görevlendirmesi biten öğretmenlerin görevlendirme bitiş tarihlerini de zamanında kaydetmelidir.

Milli Eğitim Bakanlığı merkez örgütünde ilgili birimlere düşen görevler ise eğitim-öğretim döneminin belirlenmesi, devam etmeyen öğrencilerin izlenmesi, başarı durumunun değerlendirilmesi, norm kadro tespiti, kitap dağıtım planlaması ve her türlü istatistiklerin oluşturulmasıdır.

2.7.8. Gelecekte e-Okul Sistemi'nde Yapılacak Olanlar

Analiz, tasarım ve altyapı çalışmalarına 2006 yılında başlanılan ve geliştirme çalışmaları hızla devam etmekte olan e-Okul Sistemi'nde son aşamaya gelinmiştir. Bu son aşamada e-Okul Sistemi'nde yer alması düşünülen tasarımlar ve işlevleri şunlardır:

1. SMS Modülü'nün uygulamaya geçmesi ile birlikte öğrenci okula gelmediğinde, devamsızlık sınırına yaklaştığında, sisteme yeni bir not girildiğinde velisine SMS gidecek.
2. Ders Dağıtım Modülü'nün uygulamaya geçmesi ile birlikte Haftalık Ders Programlarının oluşturulması sistem tarafından otomatik yapılacak.
3. Karar Destek Sistemi'nin uygulamaya geçmesi ile birlikte Sistemde yer alan bilgilerin çok boyutlu olarak incelenerek karar verme süreçlerini desteklemesi için ayrıntılı bir sistem olacak, Bakanlık ve Milli Eğitim Müdürlükleri ayrıntılı raporlama yapabilecek.

III. BÖLÜM

YÖNTEM

3.1. Araştırma Modeli

Araştırma nitel desende oluşturulmuştur. Işıkoğlu'na göre (2005) Nitel araştırma yöntemlerinde olay ve olgular doğal ortamlarında gözlemlenir. Bu bağlamda birden fazla ve sosyal olarak yapılandırıldığına inanan nitel araştırmacı, sosyal olayları araştırırken bunların gerçekliğini doğal ortamlarda insanları inceleyerek araştırmasını yapar. Nitel araştırma yöntemleri, araştırmanın gerçekliği doğal ortamı anlamaya, tanımaya ve sonuçlara olan etkilerini açıklamaya duyarlı olduğundan eğitimsel gerçekleri çok boyutlu olarak ortaya koyma imkânı tanır. Bu yönleri ile de eğitim araştırmalarına zenginlik katar (Yaman, Erkan, 2007, s.131).

Bilindiği gibi 2007-2008 eğitim öğretim yılında yeni bir okul yönetim bilgi sistemi olan e-Okul Sistemi'nin ilköğretim okullarında uygulanmaya başlaması ile birlikte yöneticiler, öğretmenler, öğrenciler ve veliler yeni bir durumla karşı karşıya kalmışlardır. Araştırmada ilköğretim okulundaki yöneticilerin, öğretmenlerin, öğrencilerin ve velilerin bu yeni durum hakkındaki algı ve düşüncelerinin neler olduğunun belirlenmesi amaçlanmaktadır. Bu amaca uygun olarak nitel araştırma desenlerinden durum çalışması deseni kullanılmıştır. Yin'e (1984) göre durum çalışması, araştırılan olguyu kendi yaşam çerçevesi içinde inceleyen, olgu ve içinde bulunduğu ortam arasındaki sınırların kesin hatlarla belirgin olmadığı ve birden fazla kanıt veya veri kaynağının mevcut olduğu durumlarda kullanılan bir araştırma yöntemidir (Özçelik ve Yıldırım, 2002, s.5).

Araştırmada durum çalışması desenlerinden bütüncül tek durum deseni kullanılmıştır. Bütüncül tek durum desenlerinde, isminden de anlaşılacağı gibi, tek bir analiz birimi (bir birey, bir kurum, bir program, bir okul ...vb) vardır. Bütüncül tek durum deseninin kullanım alanlarından biri de daha önce hiç kimsenin çalışmadığı veya ulaşmadığı durumlardır. Böyle durumların çalışılması da, daha sonraki araştırmacılar için daha önce bilinmeyen bir konunun su yüzüne çıkması ve daha sonra yapılacak araştırmalara temel oluşturması ya da yol göstermesi açısından önemlidir (Yıldırım ve Şimşek, 2005, s.290).

3.2. Araştırma Grubu

Araştırma bütüncül tek durum desenine uygun olarak Antalya Kemer Kuzdere Hacı Mehmet Saygın İlköğretim Okul'unun ikinci kademesinde gerçekleştirilmiştir. Bu ilköğretim okulunda ikinci kademedede görevli 3 yönetici ve 11 branş öğretmen ile öğrenim görmekte olan 283 öğrenci vardır.

Araştırmanın çalışma grubu ölçüt örnekleme yöntemine ve gönüllük esasına göre seçilmiştir. Ölçüt örnekleme yöntemi, araştırmacının derinlemesine bilgi edeceğini düşündüğü durumlarda önceden belirlenen ölçütler çerçevesinde çalışma gruplarının belirlenmesi için kullanılır. Bu araştırmadaki ölçüt, çalışma grubundaki bireylerin tabi oldukları sistemleri kullanabilme yeterliliğine sahip olmalarıdır. Araştırmanın çalışma grubunu bu ölçüte uyan ve gönüllük esasına göre seçilen 3 yönetici (1 müdür ve 2 müdür yardımcısı), 11 öğretmen (8'i aynı zamanda sınıf rehber öğretmeni), 6 öğrenci (2 öğrenci altıncı sınıftan, 2 öğrenci yedinci sınıftan, 2 öğrenci 8. sınıftan) ve 6 veli (bu altı öğrencinin velileri) oluşturmaktadır.

Araştırmaya katılan yöneticilerin 1'i bayan, 2'si erkektir. Öğrenim durumu bakımından yöneticilerin 2'si üniversite mezunu, 1'i köy enstitüsü mezunudur. Yöneticilerin yaş ortalaması 43 ve hizmet yılı ortalaması 18'dir. Yöneticilerin hepsinin hizmet içi eğitimle edinilmiş bilgisayar eğitimleri vardır. Yöneticilerin hepsinin evinde internet erişimli bilgisayar olmakla birlikte yöneticiler günlük ortalama 5 saat internet kullanmaktadırlar. Yöneticiler e-Okul Yönetim Bilgi Sistemi'ne ayda en az 30 kez giriş yapmaktadırlar. Yöneticilerin sistemi kullanma ortalaması ise aylık 3120 dakikadır.

Araştırmaya katılan öğretmenlerin 8'i bayan, 3'ü erkektir. Öğrenim durumu bakımından öğretmenlerin hepsi üniversite mezunudur. Öğretmenlerin yaş ortalaması 31 ve hizmet yılı ortalaması 11'dir. Öğretmenlerin 6'sının üniversitede bilgisayar dersi ile edinilmiş, 2'sinin hizmet içi eğitimle edinilmiş bilgisayar eğitimleri vardır. 2'sinin ise hiçbir bilgisayar eğitimi yoktur. Öğretmenlerin hepsinin evinde internet erişimli bilgisayar olmakla birlikte öğretmenler günlük ortalama 75 dakika internet kullanmaktadırlar. Yöneticiler e-Okul Yönetim Bilgi Sistemi'ne ayda ortalama 5 kez giriş yapmaktadırlar. Öğretmenlerin sistemi kullanma ortalaması ise aylık 170 dakikadır.

Araştırmaya katılan öğrencilerin 5'i bayan, 1'i erkektir. Öğrencilerin yaş ortalaması

13'tür. Öğrencilerin hepsinin evinde internet erişimli bilgisayar olmakla birlikte öğretmenler günlük ortalama 96 dakika internet kullanmaktadırlar. Öğrenciler e-Okul Veli Bilgilendirme Sistemi'ne ayda ortalama 10 kez giriş yapmaktadırlar. Öğrencilerin sistemi kullanma ortalaması ise aylık 71 dakikadır.

Araştırmaya katılan velilerin 4'ü bayan, 2'si erkektir. Öğrenim durumu bakımından velilerin 2'si ilkokul, 2'i lise ve 2'si üniversite mezunudur. Velilerin 3'nün kurs ile edinilmiş eğitimi vardır. 3'nün ise hiçbir bilgisayar eğitimi yoktur. Velilerin hepsinin evinde internet erişimli bilgisayar olmakla birlikte öğretmenler günlük ortalama 10 dakika internet kullanmaktadırlar. Veliler e-Okul Veli Bilgilendirme Sistemi'ne ortalama 2 kez giriş yapmaktadırlar. Velilerin sistemi kullanma ortalaması ise aylık 24 dakikadır.

Katılımcıların soruları içtenlikle cevaplandırmaları için isimleri belirtilmeyip kodlanarak araştırmacı tarafından saklı tutulmuştur. Katılımcıların görüşlerinden alıntılar yapılırken şu kodlama sistemi kullanılmıştır. Y; yönetici, Öğt; öğretmen, V; veli, Ö; öğrenci, K; kadın, E; erkek, olduğunu ifade etmektedir. Örneğin (V1, K) kodu birinci, kadın olan veliyi ifade etmektedir.

3.3. Veri Toplama Araçları

Araştırmada üç farklı nitel veri toplama yönetimi ve bu yöntemlere uygun araçlar kullanılmıştır. Bu veri toplama yöntemlerinden birincisi görüşme formlarıdır. Katılımcıların Milli Eğitim Bakanlığı Bilişim Sisteminin bir alt sistemi olarak e-Okul uygulamasına ilişkin görüşlerini almak amacıyla açık uçlu sorulara dayanan yarı yapılandırılmış görüşme soruları katılımcı türüne uygun bireysel ve odak grup görüşme formlarına dönüştürülmüş ve bu formlar uygulanmıştır.

Araştırmada ikincisi veri toplama yöntemi metaforlardır. Katılımcıların, e-Okul Sistemi'ne ilişkin ürettikleri metaforların, bu konuya bakış açılarını da yansıtacağı düşüncesinden yola çıkarak katılımcı türüne göre onlardan e-Okul Yönetim Bilgi Sistemi ya da e-Okul Veli Bilgilendirme Sistemi hakkında metafor üretmeleri istemiştir. Bu amaçla katılımcılara “e-Okul Yönetim Bilgi Sistemi'ni/ e-Okul Veli Bilgilendirme Sistemi'ni bir canlı veya nesneye benzetseydiniz bu ne olurdu? Neden?” sorusu sorulmuştur.

Araştırmada üçüncü veri toplama yöntemi dokümanlardır. Araştırma'nın gelişim basmağının somut işlemeler döneminden soyut işlemeler dönemine doğru geçiş sürecinde olan ilköğretim ikinci kademedeki öğrencilerin soyut düzeydeki bir soruyu daha rahat bir şekilde anlayıp cevap verebilmeleri onlardan bu soruyu sözel olarak cevaplamalarının yanı sıra bu soruya ilişkin resimler de çizmeleri istenmiştir.

3.3.1. Görüşme Kayıtları

Günergin, (1992) görüşmeyi “belli bir amaç doğrultusunda tarafların planlı olarak bir araya gelerek yüz yüze ve sözel olarak bilgi, düşünce, öneri ve fikir alışverişidir” şeklinde tanılamıştır (Yineoğlu, Ece, .2007, s67).

Patton’a göre (1987) görüşmenin amacı, bir bireyin iç dünyasına girmek ve onun bakış açısını anlamaktır. Görüşme yoluyla, deneyimler, tutumlar, düşünceler, niyetler, yorumlar ve zihinsel algılar ve tepkiler gibi gözlenmeyi anlamaya çalışırız (Yıldırım ve Şimşek, s.120).

Görüşme türleri farklı kaynaklarda çeşitli şekillerde sınıflandırılmıştır. Bu sınıflandırmalardan bir tanesi de katılımcı sayısına göre olan görüşmelerdir. Görüşmeye katılanların sayısına göre görüşmeler; bireysel ve (odak) grup görüşmeleri olmak üzere ikiye ayrılmaktadır. Karasar’a göre (1999) bireysel görüşmeler; görüşmeci ile cevaplayan (görüşme yapılan kişi) haricinde kimsenin görüşmede bulunmadığı türdedir. Kişiye özel bilgilere daha çok bireysel görüşmelerde ulaşılır. Ancak diğer yandan bireysel görüşmelerde edinilmeyen bilgilere de grup görüşmelerinde ulaşılabilir. Grupla görüşmeler; ortak bir problem çevresinde toplanmış, oluşan etkileşimle sorulara yanıt verecek grupla yapılır, bu esnada görüşmeci de gruptaki kişilerin görüşmenin amacından sapmadan ilerlemesini sağlamak ve not almakla görevlidir (Tiryaki, 2006, s.4).

Araştırmada kullanılan veri toplama araçlarından biri görüşmedir. Görüşme sorularının belirlenmesi ve geliştirilmesi için bir takım çalışmalarda bulunulmuştur. Öncelikli olarak sorular literatür taramasına bağlı olarak kavramsal çerçevede oluşturulmuş ve görüşme formunun yapılandırılması için katılımcılarla ön görüşmeler yapılmıştır. Daha sonra uzman görüşü alınarak açık uçlu sorulara dayandırılmış yarı yapılandırılmış görüşme formları oluşturulmuş ve bireysel görüşmeler bu formlar aracılığı ile sürdürülmüştür. En

son olarak bireysel görüşmeden elde edilen veriler ışığı altında açık uçlu sorulara dayandırılmış yarı yapılandırılmış odak grup görüşme soruları oluşturulmuş ve odak grup görüşmeleri bu formlar aracılığı ile yürütülmüştür.

Araştırmada yarı yapılandırılmış görüşme tekniğinin kullanılmasının nedeni bu tekniğin araştırmacıya görüşmenin akışına bağlı olarak değişik paralel ya da alt soruları sorma imkânı vermesi ve bu sayede araştırmacının görüşmenin akışını etkileyerek kişinin yanıtlarını daha da açmasını ve aydınlatmasını sağlamasıdır.

Araştırmada bireysel ve odak grup görüşme türlerinin kullanılma iki nedeni vardır: birincisi bireysel görüşmelerle elde edilemeyen bilgilere ulaşmak. İkincisi ise bireyin tek başına vereceği cevaplar ile grup içindeki etkileşimi sonucu vereceği cevapların farklı olacağı düşüncesidir.

Katılımcılarla yapılan görüşmeler ortalama olarak 25 dakika sürmüştür. Görüşmeden elde edilecek verilerin daha iyi analiz edilebilmesi ve zaman kazanmak için ses kayıt cihazı kullanılmıştır. Ses kayıt cihazındaki bu kayıtlar daha sonra metne çevrilmiştir.

3.3.2. Metaforlar

Günlük yaşantımızda farkında olmadan bir çok metafor kullanmaktayız. Palmquist'e (2001) göre iki nesne veya kavramı birbirine bağlayan dilsel bir araç olan metafor, bir yaşantı alanından diğerine bir geçiş veya karşılaştırma yapmak üzere iki değişik fikir veya kavramın bağlantılandığı sembolik bir dil yapısı olarak kabul edilmektedir. Metaforlar günlük konuşma dilinde isim, fiil veya niteleyiciler olarak karşımıza çıkmaktadırlar (Arslan ve Bayrakçı, 2006, s.101).

Lakoff ve Johnson'a göre (1980.) metaforun esası bir şeyi başka bir şeyin bakış açısı ile anlamak ve tecrübe etmektir (Arslan ve Bayrakçı, 2006, s.101). Taylor'a (1984) göre metafor, anlamak istediğimiz nesneyi veya olguyu, başka bir anlam alanına ait olan kavramlar ağına bağlayarak, yeniden kavramlaştırmamızı, değişik yönlerden görmemizi ve daha önceden gözden kaçan bazı durumları aydınlatabilmemizi sağlar (Arslan ve Bayrakçı, 2006, s.101).

Anlaşılması güç konularda metaforların kullanılması yerinde olacaktır. Metaforlar canlı cansız, soyut somut olabileceği gibi olumlu ve olumsuz da olabilmektedir. Metaforlar bilgi toplama aracı ve sorgulama aracı da olabilmektedir. Metaforlar aynı zamanda, yeterince anlaşılmamış konuların daha kolay anlaşılmasını sağlamaktadır. Ayrıca, problemlerin net olarak ortaya konulmasında önemli rol oynamakta, en önemlisi de düşüncelerin özetlenmesini sağlamaktadır (Semerci, 2007, s.133).

Metaforlar aynı zamanda soyut kavramları somutlaştırmamıza da yararlar. Bu somutlaştırma hem kendimizi ifade etmemizi hem de karşımızdakinin bizim tarafımızdan daha kolay anlaşılmasını sağlar. Gelişim basmağının somut işlemler döneminden soyut işlemler doğru geçiş sürecinde olan ilköğretim ikinci kademedeki öğrencilerin de doğal olarak kendini ifade etmede kullandıkları bir takım metaforları vardır.

Araştırmada veri toplama yöntemlerinden biri de metaforlardır. Katılımcıların e-Okul Sistemi'ne ilişkin ürettikleri metaforlar, onların bu konuya bakış açılarını da yansıtabilir. Bu sayede e-Okul Sistemi'nin amaçlanan hedefleri ile mevcut uygulama sonucunda algılanan durum arasındaki fark ortaya çıkacaktır.

3.3.3. Dokümanlar

Nitel araştırmada doğrudan gözlem ve görüşmenin olanaklı olmadığı durumlarda veya araştırmanın geçerliğini arttırmak amacıyla, görüşme ve gözlem yöntemlerinin yanı sıra, çalışılan araştırma problemiyle ilişkili yazılı ve görsel materyal ve malzemeler de araştırmaya dahil edilebilir (Yıldırım ve Şimşek, 2005, s.120). Araştırma problemine ilişkin olarak yazılı ve görsel dokümanların incelenmesi daha zengin ve kapsamlı bir çıkarım sağlanması açısından oldukça önemlidir. Zira olguya ya da olaya ilişkin çok çeşitli kaynaklardan bilgi toplanması farklı bakış açıları ve farklı yaklaşımların da incelenmesini ve sentezlenmesine imkân sağlayacak bu da araştırmanın geçerliliğini artıracaktır. Tüm bunlara ek olarak dokümanlar araştırmanın konusunun geçmişine ya da tarihsel sürecine ışık tutacaktır (Baş ve Akturan, 2008, s.99).

Araştırmada yer alan “2007–2008 Eğitim öğretim yılında uygulamaya geçen ve Milli Eğitim Bakanlığı Bilişim Sistemi'nin bir alt sistemi olan e- Okul uygulaması denilince aklınıza neler gelmektedir?” görüşme sorusu soyut işlemler düzeyde olan kişilere hitap etmektedir. Gelişim basamağının somut işlemler döneminden soyut işlemler

dönemine doğru geçiş sürecinde olan ilköğretim ikinci kademedeki öğrencilerin soyut düzeydeki sorulara cevap vermede zorlanmaları doğaldır. Bu nedenle bu sorunun somut işlemler dönemindeki öğrenciler tarafından daha rahat bir şekilde anlaşılabilmesi için araştırmada görüşme yöntemi ve metaforlar dışında farklı bir veri toplama yöntemine başvurulmuştur. Öğrenciler bu soruyu sözel olarak cevaplamalarının yanı sıra bu soruya ilişkin resimler de çizmişlerdir. Elde edilen çizimler araştırma için birer doküman olarak veri kapsamında incelenmiştir.

3.4. Verilerin Toplanmasında Etik Prosedürler

3.4.1. Araştırmanın Fiilen Yürütüleceği Birimin Bağlı Olduğu Kurumdan İzin Alınması

Araştırma Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı ilköğretim okulunda gerçekleştirileceği için yasal izin alınması gerekiyordu. Bunun için bu ilköğretim okulunun bağlı bulunduğu İl Milli Eğitim Müdürlüğü'ne Akdeniz Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü aracılığıyla başvurularak izin alındı.

3.4.2. Araştırma İçin Katılımcıların Bilgilendirilmesi ve Katılım İçin İzin Formlarının Doldurulması

Bu araştırmada dört farklı katılımcı türü bulunmaktadır: yöneticiler, öğretmenler, veliler ve öğrenciler. Bu katılımcılardan yöneticiler, öğretmenler ve velilerle görüşmeye geçmeden önce onlar araştırmanın amacı hakkında bilgilendirildi. Araştırmaya katılımlarının gönüllülük esasına dayalı olarak gerçekleştirileceği belirtildi. Araştırmada hiçbir surette isimlerinin geçmeyeceği ve kendilerine takma bir isim atanacağını söylenildi. Bu sayede araştırmanın gizliliği ve güvenliği konusunda katılımcılara güven verildi. Araştırmanın kaydedilmesindeki iki neden açıklandı: birincisi görüşmeden elde edilecek verilerin daha iyi analiz edilebilmesi ve ikincisi zaman kazanmak. Katılımcıların görüşmenin kaydedilmesi konusunda hem fikir olmaları ve araştırmaya gönüllü olarak katılacaklarını beyan etmelerinin ardından onlardan araştırmaya katılım için izin formunu okuyup imzalamalarını istenildi.

Araştırmadaki dördüncü katılımcı türü olan öğrencilerin 18 yaşından küçük

olmasından dolayı araştırmaya katılımlarını sağlayabilmek için ise velilerinden izin alınması gerekiyordu. Bu yüzden araştırmaya katılacak öğrencilerin velileri ile bu konuda bir görüşme yapıldı. Bu görüşmede aynı şekilde araştırma hakkında velileri bilgilendirip onlara gerekli açıklamaları yapıldı. Velisi oldukları öğrencilerin araştırmaya katılımlarını kabul eden velilerden izin formunu okuyup imzalamalarını istenildi.

3.5. Verilerin Çözümlemesi ve Yorumlanması

Araştırma üç çeşit nitel veri toplama aracı kullanılmıştır: bireysel ve odak görüşmeleri, metafor ve doküman incelemesi. Veri toplama araçlarının da özellikleri dikkate alınarak veriler içerik analizi ile çözümlenmiştir.

Fox'a göre (1969) içerik analizi, sözel ve yazılı verilerin belirli bir problem veya amaç bakımından sınıflandırılması, belirli değişken veya kavramların ölçülmesi ve bunlardan belirli bir anlam çıkarılması için taranarak kategorilere ayrılmasıdır (Yalçın, 2009, s.3). İçerik analizinde temel amaç, toplanan verileri açıklayabilecek kavramlara ve ilişkiler ulaşmaktır. Nitel araştırma verileri dört aşmada analiz edilir: (1) verilerin kodlanması, (2) temaların bulunması, (3) kodların ve temaların düzenlenmesi, (4) bulguların tanımlanması ve yorumlanması ulaşmaktır (Yıldırım ve Şimşek, 2005, s.227).

Görüşmelerden, metaforlardan ve doküman incelemesinden elde edilen verilerin çözümlenmesinde içerik analizinden yararlanılmıştır. Görüşme ve doküman incelemesinden elde edilen veriler ilk olarak kodlanmış (kavramlaştırılmış) ve bu kodlar arasındaki ilişkiler (temalar) belirlenmiştir. Daha sonra kodların ve temaların düzenlemesi yapılmış ve elde edilen bulgular yorumlanmıştır.

3.6. Araştırma Sürecinde Karşılaşılan Güçlükler

Araştırmada bir takım zorluklarla karşılaşmıştır. Bu zorluklardan katılımcı türüne göre olanları şöyledir:

3.6.1. Yöneticilerle Yaşanan Zorluklar

Yöneticilerle yaşanan zorlukların nedeni araştırmacı olarak ben kendi kurumumda çalışma yapmayı tercih etmiş olmamdır. Kendi kurumumda bu çalışmayı yürütmem ise hiç

kolay olmadı. Özellikle yöneticilerimle olan görüşmelerde çok zorlandım. Çünkü hem araştırmacı kimliğimi korumak hem de ast- üst ilişkisini dengede tutmak benim için çok zor oldu.

3.6.2. Öğretmenlerle Yaşanan Zorluklar

Öğretmenlerle yaşanan zorluklarının iki nedeni vardır. Bu nedenlerden ilki okulun öğrenim türüdür. Okuldaki ikili eğitimden dolayı öğretmenlerle olan görüşme saatlerinin ayarlanması çok zor oldu. Görüşmeleri teneffüslerde yapamazdım çünkü teneffüsler 10dk ile sınırlıydı ve görüşmeler de en az 15 dakika sürmekteydi. Görüşmeleri okul çıkışında da yapamazdım. Çünkü öğretmenler haklı olarak 6 saat aralıksız çalıştıktan sonra evlerine gidip biraz dinlemek ve yemek yemek istiyorlardı. Bu yüzden görüşmeleri öğretmenlerin derslerinin boş olduğu saatlerde düzenledim.

İkincisi ise öğretmen arkadaşlarım daha önce benim araştırmacı yönümü görmedikleri için görüşmelerin başında benim ciddi tavırlarımı yadırgamalarıdır. Ama görüşme ilerledikçe bu duruma alıştılar ve rahat bir şekilde görüşmeleri yürüttüm.

3.6.3. Velilerle Yaşanan Zorluklar

Velilerle yaşanan zorlukların birçok nedeni vardır. Bu nedenlerden ilki velilerin uzun zamandır e-Okul Veli Bilgilendirme Sistemi'ne girmemelerinden dolayı sistemi oluşturan modülleri ve işlevlerini unutmalarıdır. Bu yüzden görüşme esnasında çoğu zaman e-Okul Veli Bilgilendirme Sistemi'ndeki modüller ve işlevleri hakkında hatırlatmalar yapmak zorunda kaldım.

İkincisi ise görüşme yapılacak velilerde aranan ölçüttür. Görüşme yapılacak velilerde aranan ölçüt, velinin e-Okul Veli Bilgilendirme Sistemi'ni kullanabilmesidir. Bu nedenle önce okul genelinde küçük çaplı bir araştırma yapmam gerekiyordu. Velisi e-Okul Veli Bilgilendirme Sistemi'ni kullanabilenleri öğrencilere tek tek sorarak tespit ettim ve onların evlerine görüşmelere gittim. Gittiğimde karşılaştığım manzara ise bunun tam tersiydi. Yani e-Okul Veli Bilgilendirme Sistemi'ni kullanamayan bir veli vardı karşımdı. Bunun nedeni öğrencilerimin öğretmenleri olarak beni evlerine misafir etmek istemeleriydi. Ve bu uğurda küçük yalanlarda söylenebiliyordu.

Üçüncüsü ise velilerin görüşme saatinde görüşme yerinde olmamalarıdır. Görüşme yapılacak velilerde aranan ölçüt, velinin e-Okul Veli Bilgilendirme Sistemi'ni kullanabilmesidir. Bu ölçüte uyan veliler ise genelde babalardı. Ama bu veliler gündüz çalıştıkları için görüşmeyi çalışmadıkları bir zaman yani ya bir akşam vakti ya da hafta sonu bir gün yapmak zorundaydım. Hafta sonu görüşmelere gittiğimde ise karşılaştığım manzara hayal kırıklığıydı. Çünkü veliler görüşme randevularını unuttukları için görüşme yerine gelmemiştiler.

Dördüncüsü ise bazı velilerin görüşmeler esnasında ses kayıt cihazından rahatsız olmalarıdır. Şimdiye kadar ilk kez bir öğretmen evlerine ziyarete geliyordu ve elinde bir ses kayıt cihazı vardı. Onlara neden ses kayıt cihazı kullanmam gerektiğini açıkladıktan sonra bu sorun ortadan kalktı.

3.6.4. Öğrencilerle Yaşanan Zorluklar

Öğrencilerle yaşanan zorlukların nedeni öğrencilerin içinde bulundukları gelişim dönemidir. İlköğretim ikinci kademedeki öğrencilerin gelişim özellikleri bakımından somut işlemler ile soyut işlemler dönemi arasında bir yerdedir. Özellikle 6. sınıf öğrencileri somut işlemler döneminde olduğu için araştırma sorularını algılamakta zorluk çektiler. Ayrıca öğrencilerle yaptığım odak grup görüşmesi için farklı gelişim özelliklerine sahip öğrencilere yönelik ortak sorular hazırlamakta zorlandım.

3.7. Araştırmanın Araştırmacıya Kazandırdıkları

Matematik dersi öğrenciler tarafından en az sevilen derslerden biridir. Dolayısıyla bu dersi veren öğretmenler de pek fazla sevilmez. Matematik öğretmenleri olarak öğrencilerimin gözünde sert ve katı öğretmen imaja sahiptim. Ancak öğrencilerle olan görüşmelerim esnasında öğrencilerim benim diğer yönümü gördükte bana bakış açıları da değişti. Görüşmeler bir öğretmen –öğrenci ilişkisinden çok iki samimi arkadaş arasında geçen bir sohbet havasında geçti. Bu çalışma ile öğrencilerimin gözündeki sert ve katı öğretmen imajını yok ettim.

Velileri görüşme için evlerinde ziyaret etmiş olmam onları yakından tanıma, öğrencilerimin aile ve çalışma ortamlarını gözlemlememi sağladı. Ziyaretlerde bazı öğrencilerimin çalışma odalarının olmadığını fark ettim. Dolayısıyla onların ödevlerine

neden yapamadıklarını şimdi daha iyi anlıyorum. Bu çalışma ile öğrencilerimle empati kurmam kolaylaştı.

Bazı meslektaşım ile görüşmemizden sonra daha samimi dostluklar kurdum. Özellikle odak grup görüşmesinin beyin fırtınası şeklinde geçmesi öğretmen arkadaşlarıma çok hoşuna gitti. Bundan sonra belli dönemlerde sadece eğitim konusunda değil her konuda görüşme yapmaya karar verdik.

Özetle, bu araştırmayı kendi kurumumda yapmış olmam çalıştığım kurumda gerek meslektaşlarıma gerek velilerle ve gerekse öğrencilerimle olan iletişimi güçlenmiştir.

IV. BÖLÜM

BULGULAR VE YORUM

Katılımcılardan iki farklı yöntemle veri elde edilmiştir. Bunlardan birincisi katılımcılarla bireysel görüşmelerden elde edilen verilerdir. İkincisi ise katılımcılarla bireysel görüşmelerden elde edilen veriler doğrultusunda yeniden görüşme sorularının hazırlanıp katılımcılarla odak görüşmesi yapılması sonucunda elde edilen verilerdir.

4.1. Yöneticilerle Bireysel Görüşmelerden Elde Edilen Bulgular

4.1.1. Yöneticilerinin e-Okul Yönetim Bilgi Sistemi'ne İlişkin Görüşleri

Yöneticilerinden ikisi e-Okul Yönetim Bilgi Sistemi ile ilgili olarak olumlu algıya sahipken diğer yönetici ise ne olumlu ne de olumsuz bir algıya sahiptir. Olumlu algıya sahip bu iki yönetici e-Okul Yönetim Bilgi Sistemi'ni bir düzen ve bir kolaylık olarak algılanmaktadır.

Yöneticiler, öğretmenler için kolaylık, daha temiz daha düzenli bir ortamda çalışma geliyor. (Y, 2, E)

Geçmişteki sistemleri de bildiğim için e- Okul denince aklıma rahatlık geliyor. Nedeni ise bu sistem geçmiş sistemlerden farklı olarak birçok işimizi kolaylaştırdı. (Y, 1, E)

Bu iki yöneticiden farklı olarak diğer yönetici ise e-Okul Yönetim Bilgi Sistemi ile ilgili olarak ne olumlu ne de olumsuz algıya sahip olup e-Okul Yönetim Bilgi Sistemi'ni diğer sistemlerle işbirliği içinde çalışan ve yöneticilerin, öğretmenlerin ve öğrencilerin kullanımına açık bir sistem olarak algılanmaktadır.

Aklıma gelen şey öğrencilerin bilgilerinin kayıtlı olduğu bir sistem. Öğretmen öğrenci kullanımına açık, idarecilerinin farklı bir sisteminin olduğu öğrenci bilgilerinin tamamen Mernis ile bağlantılı olarak çalıştığı bir sistem. (Y, 3, K)

4.1.2. Yöneticilerin e-Okul Yönetim Bilgi Sistemi İle İlgili Ürettikleri Metaforlar

Her üç yönetici de e-Okul Yönetim Bilgi Sistemi'nin farklı özelliklerine odaklanarak farklı metaforlar üretmişlerdir. Yöneticilerin ürettikleri bu metaforların tek ortak yönü ise hepsinin de olumlu olmalarıdır. Yöneticilere göre e-Okul Yönetim Bilgi Sistemi'ni kullanıcıları arasında bir bağ kurması açısından köprüye, kapsadığı bilginin çokluğu açısından uzaya sürekli genişleyen bir sistem olması açısından balona benzemektedir.

e-Okul denince aklıma gelen ilk şey bir köprü oluyor. Çünkü bu sistem öğretmen, öğrenci ve veliler arasında bir köprü kuruyor ve onları birbirine bağlıyor. (Y, 2, E)

Uzaya benzetiyorum. e-Okul da onun gibi kapsayıcı. Birçok bilgiyi barındırıyor içerisinde. (Y, 3, K)

e-Okul ilk çıktığında ben bir balon benzetmesi yapmıştım. Bu benzetme de arkadaşlarımın çok hoşuna gitmişti. Hani balon üfleyince şişip büyür ya e-Okul tıpkı bir balon gibi yeni özellikler eklendiği için sürekli büyüyor. Sistem ilk çıktığında küçük bir balondur büyüdükçe de hem bizim daha kolay iş görmemizi hem de eğlenmemizi sağladı. (Y, 1, E)

4.1.3. Yöneticilerin e- Okul Yönetim Bilgi Sistemi'nin Getirdiği Yenililer, Kolaylıklar ve Sorumluluklara İlişkin Görüşleri

e-Okul Yönetim Bilgi Sistemi'nin getirdiği yeniliklere yönelik olarak yöneticiler e-Okul sistemi ile birlikte evrak işleri ile iletişimin elektronikleştiğini ve sistemin diğer yönetim bilgi sistemlerini tamamen ortadan kaldırdığını ifade etmişlerdir.

Yöneticiler bütün işlemlerini e- Okul üzerinden yapmaya başladılar. Artık evrak işlemleri, kağıt işleri tamamıyla e- Okul'un üzerine yapılıyor. Defter ve dosya tutmalar kalktı. (Y, 2, E)

Okullar arası mektuplaşma işi bitti. Nakil, gelip giden işi bitti. (Y, 1, K)

Daha önce biz özel şirketlerin geliştirdiği paket programları kullanıyorduk. Şimdi ise e-Okul'u kullanıyoruz. (Y, 1, E)

e-Okul Yönetim Bilgi Sistemi'nin getirdiği sağladığı kolaylıklara yönelik olarak yöneticiler e-Okul'un evrak işlerinde, nakil işlerinde kolaylık sağladığını ayrıca diğer yönetim bilgi sistemlerini eksik yönleri olmasına karşın e-Okul Yönetim Bilgi Sistemi'nin tüm hizmetleri bir arada sunması açısından okul yönetiminin tüm ihtiyacını karşıladığını ifade etmişlerdir.

Eskiden büyük ciltlerle dolu dosyalar, evraklar tutardık. Bu dosyalar, evraklar çok yer kaplıyordu. Üstelik bu dosya ve evraklar içerisinde yer alan ve bizim açımızdan gerekli olan bir bilgiye ulaşmak da kolay değildi. Çünkü bazen gerekli olan o bilgi için bilgiyi arşive gidip tek tek dosyaları aramanız gerekiyordu. Ama şimdi bütün bilgiler elimizin altında. (Y, 2, E)

Artık internetten çocuğun T.C.'sini giriyorsunuz. Diğer okuldaki çocuğunun nâkilini isteyebiliyorsunuz. Onlar da onay verdiklerinden internet üzerinden 2 dk'lık iş. Nakil işini %100 kolaylaştırdı. (Y, 3, K)

..... paket programlar genelde okullara göre üretilmiş çok eksik yönleri olan programlardı. Mesela, birisi haftalık ders programı yapamıyordu, birisi diplomaları basamıyordu. Fakat e- okul gerek devlet okulları gerek özel okullar düşünüldüğünde öğretmenlerin haftalık ders saatlerinden, yazılı tarihlerine, sınav tarihlerine öğrencilerin bilgilerine varıncaya kadar okuldaki ihtiyaçlarımızın tamamını karşıladı. (Y, 1, E)

e-Okul Yönetim Bilgi Sistemi'nin getirdiği sorumluluklara yönelik olarak yöneticilerinden ikisi e-Okul'la ilgili sorumluluklarının sistemle ilgili güncel bilgileri takip etmek, bu güncel bilgileri öğretmenlere duyurmak olduğunu ifade etmişlerdir.

Öğretmenleri sistem hakkında sürekli ve güncel olarak bilgilendirmemiz gerekiyor. (Y, 2, E)

Güncellenen olayları takip etmek zorundasınız. İdarecilerin işleri daha zorlaştı. Takip etmek zorunda kaldıkları şeyler var. Her gün bir şey çıkıyor onu takip

etmek zorundasınız. Güncellenen olaylar var. Duyurular bölümü var. Bir noktayı kaçırdığınız zaman kaçındırdığınız yerler olabiliyor. (Y, 3, K)

Bu iki yöneticiden farklı olarak diğer yönetici ise e-Okul Yönetim Bilgi Sistemi sisteminin bir yöneticiye yüklediği sorumlulukların başında bu sistemi iyi tanımak ve kullanmak olduğunu belirtmiştir. Çünkü bir öğretmenin, bir öğrencinin, bir velinin sistemle ilgili karşılaştığı sorunun çözümüne yardımcı olmada bir yönetici olarak yetersiz kalmayı istememektedir. Ayrıca bu yönetici bu sorumlulukların yerine getirilmesinin sonucu olarak gerek merkez gerekse taşra teşkilatında otonominin sağladığını ifade etmiştir.

e-Okul'un bir yöneticiye yüklediği sorumlulukların başında bu sistemi iyi tanımak ve kullanmak geliyor. Çünkü okul yönetimi ile ilgili hemen hemen her şeyi e-Okul üzerinden yürütmekle görevli yetkili kişilerden biri de benim. Eğer e- Okul'u yeterince iyi bilmezsem bir öğretmenin, bir öğrencinin, bir velinin sistemle ilgili karşılaştığı sorunun çözümüne yardımcı olmada yetersiz kalırım. Aynı şekilde e-Okul ile ilgili güncel bilgileri takip etmek, resmi yazıları okula duyurmak benim sorumluluklarımın arasında. (Y, 1, E)

Devlet, sistemin düzgün işlemesi adına bir sorumluk yüklüyor. Biz bazı şeyleri yapmak durumunda kalınca devletin de bunlar takip etmesi kolaylaşıyor diye düşünüyorum. Haftalık ders programları, sınav tarihleri, öğrencilere ait diğer bilgiler sisteme giriliyor mu? İdareciler de girilenleri kontrol ediyor mu? Çünkü bizim onay verdiğimiz zaman en üstteki yetkililer bu bilgilere ulaşabiliyor. Yani aslında bizler de bu yolla kontrol ediliyoruz. Bu açıdan e-Okul oto kontrolü sağladı diyebiliriz. (Y, 1, E)

4.1.4. Yöneticilerin e- Okul Yönetim Bilgi Sistemi'nin Kullanım Sürecinde Karşılaştıkları Sorunlar ve Bu Sorunlara İlişkin Çözüm Yolları

Yöneticilerden ikisi geçmişte sınıflara öğretmen atamalarında zorlandıklarını ifade etmişlerdir. Böyle bir sorunla karşılaşmalarının altında yatan neden olarak geçmişteki e-Okul Yönetim Bilgi Sistemi hakkındaki bilgisizlikleri olduğunu belirtmişlerdir. Çünkü e-Okul Yönetim Bilgi Sistemi'nin ilk uygulanmaya başladığı zamanlarda bu sistem hakkında hiç kimsenin bir bilgisi yoktur ve hiç kimse onlara bu konuda bir eğitim vermiştir. Ancak okul yöneticileri hala bazı konularda hala sorun yaşamaktadırlar. Bu sorunların başında

sistemin hata vermesinden dolayı şifrenin gözükmemesi bunun bir sonucu olarak da e-Okul Yönetim Bilgi Sistemi'ne girilememesidir. Yöneticiler bu sorunların çözümü için sisteme belirli bir süre girmemeyi ya da sistemin yoğun olmadığı zamanlarda sisteme girmeyi tercih etmektedirler.

e-Okul'u kullanırken bazen hata veriyor. Özellikle dönem sonunda karnelerin verilmesine yakın zamanlarda. Bu sistemin yoğun olarak kullanıldığından kaynakladığını düşünüyorum. Böyle durumlarda bir süre sonra tekrar sisteme giriyorum. Bu gibi durumlarda veri girişi yapmak için sistem rahatladığı öğle aralarını bekliyorum. Bunun dışında her hangi bir güçlükle karşılaştığımı hatırlamıyorum. (Y, 2, E)

Sınıflara öğretmen atamasında çok zorluk yaşadım. Tabi 3 yıl öncesinden bahsediyorum. O zamanlar e- Okul yeniydi. Kimse ne yapacağını bilmiyordu. Ama artık şimdi e- Okul'u biliyor ve rahatça kullanabiliyor. Geçmişe dönük olarak söyledim. İlk girişlerde şifre girilmesi ise hala bir sorun. Bu konuyla ilgili olarak bazen sorunlarla karşılaşabiliyorum. Örneğin; şifre hatalı diyor ya da sistem hata verdi diyor. Bu gibi durumlarda çalışmaya ara veriyorum. (Y, 3, K)

İlk zamanlarda hiçbir eğitim verilmeden alın kullanın gibi bir dayatma olduğu ve bu konuda bilgisiz olduğumuz için sistemi kullanmakta çok zorluk çektik. Biz de e- Okul'un kendi içinde yayınlanan kılavuzdan ne anladıysak onu uygulamaya çalıştık. Eğitimsizliğimizin ilk acısını ise şöyle bir olayla yaşadık: SBS birinci tercihlerinde herhangi bir üst kuruma yerleşemeyen bir öğrencimiz ikinci tercihlerin yapılacağı dönemde okulumuza geldi ve tercih yapmak istediğini söyledi. Ancak öğrencimiz şifresini kaybetmiş doğal olarak bizde öğrencinin şifresini bilmiyoruz. Öğrencinin şifresini bulabilmek için birçok kişi ile iletişime geçmek zorunda kaldım. Bu görüşmelerden bir sonuç almayınca deneme yanılma yoluyla şifrenin e-Okul içerisinde bir yerlerde olduğunu keşfettik. Bu bize çok zaman kaybetti. (Y, 1, E)

Yine aynı şekilde ilk zamanlarda e-Okul ile karşılaştığım sorunlarda biri de öğrenmelere sınıf atmaması yapmamak olmuştur. Öğretmenlere sınıf ataması yapamadığımız için öğretmenlerimiz de verilerini sisteme giremediler.

Nerdeyse karne vermez duruma geldik. Okulların kapamasına 2 hafta gibi bir süre kala sorunu çözdük. Ancak hem sistemin yoğun olmasından hem de biriken veri girişlerinden dolayı öğretmenlerimiz bu iki hafta içinde veri girmekte epey zorlandılar. (Y, 2, E)

4.1.5. Yöneticilerin En Çok Kullandıkları Hizmet veya Modüllere İlişkin Memnuniyet Durumları

Yöneticilerden biri genel olarak e-Okul Yönetim Bilgi Sistemi'nin sunmuş olduğu tüm hizmetlerden memnun olduğunu belirtmiştir. Diğer iki yöneticiden birincisi e-Okul Yönetim Bilgi Sistemi ilgili olarak gerekli bilgilere istenildiği zaman kolay ve hızlı bir şekilde ulaşılabilmesinden ikincisi ise okul yönetiminin bütün ihtiyaçlarının e-Okul Yönetim Bilgi Sistemi tarafından karşılanmasından memnun olduğunu ifade etmişlerdir.

Gerekli bilgilere istediğimiz zaman kolay ve hızlı bir şekilde ulaşmamız. Örneğin; öğrenci listesini gerek ada gerekse sıra numarasına göre kolayca çıkartabiliyoruz. Bazen öğrenciler arasında sorun çıkabiliyor ya da bazı öğrencilerde davranış bozukluğu görülebiliyor. Biz bu durumda veli bilgilerine e-Okul'dan kolayca ulaşp o velilerle iletişim kurabiliyoruz. (Y, 2, E)

Genel itibari ile e-Okul'dan çok memnunum. Sadece birkaç husus var memnun olmadığım. (Y, 3, K)

Daha önceden de bahsettiğim gibi e- Okul gerek devlet okulları gerek özel okullar düşünüldüğünde öğretmenlerin haftalık ders saatlerinden, yazılı tarihlerine, sınav tarihlerine öğrencilerin bilgilerine varıncaya okuldaki ihtiyaçlarımızın tamamını karşıladığı için çok memnunum. (Y, 1, E)

Yöneticilerden ikisi e-Okul Yönetim Bilgi Sistemi'nin tasarımının pratik ve kullanışlı olmamasından memnun değildirler. Bu iki yönetici sistemin bu tasarımının zaman kaybına neden olduğunu ifade etmişlerdir.

e-Okul'a girilecek öğrenci bilgilerin çok fazla detay var. Değil verileri girmek ekrana bakmaktan bile yoruluyorum. Aslın bu bilgilerin bir öğrenciyi tanımak adına gerekli olduğunu düşünüyorum. Ancak bu bilgilerin girileceği ekran o

kadar kalabalık ki bu durum hem gözümü yoruyor hem de psikolojik olarak rahatsızlık duyuyorum. (Y, 2, E)

e-Okul'un bazı modüllerinden memnun değilim. Örneğin; Servis araçları öğrenci kimlik kartı çıkartabilmek için öğrenci belgesi istiyor. Öğrenci belgesine ulaşabilmek için 3-4 like tıklamanınız gerekiyorsunuz. Sonra istenen öğrenciyi bulmak için 2 linke daha tıkladıktan sonra öğrenci belgesi alabiliyorsunuz. Öğrenciler ile ilgili kısa yollar ya da arama motorları olsaydı daha iyi olurdu. Böylece öğrenci ile ilgili tüm bilgilere kolay ve hızlı bir şekilde ulaşabilirdik. (Y, 1, E)

Bu iki yöneticiden farklı olarak diğer yönetici ise e-Okul Yönetim Bilgi Sistemi'ndeki işlerin yapılması için sistemin tanıdığı sürenin 10 dakika ile sınırlı olmasından ve sisteme her seferinde şifre ile girmekten memnun olmadığını ifade etmiştir.

Dakikanın sınırlı olmasından memnun değilim. Çünkü biri geliyor mesela öğrenci belgesi çıkaracak bir imza atıyorsun bir de bakıyorsun silinmiş. Ayrıca ilk girişlerde şifre olmasından memnun değilim. Bilgisayarın tanınması açısından beni anımsa kısmı olsa daha iyi olur. (Y, 3, K)

4.1.6. Yöneticilerin e- Okul Yönetim Bilgi Sistemi'ni Etkin ve Uygun Kullanma Konusundaki Kendi Yeterliliklerine İlişkin Algıları

Yöneticilerden ikisi sistem ile ilgili bazı bölümleri bilmedikleri için e-Okul Yönetim Bilgi Sistemi'ni etkin ve uygun kullanma konusundaki yeterliliklerini orta düzeyde görürken diğeri ise tamamen çözdüğünü ifade etmekte ve kendi yeterliğini iyi düzeyde görmektedir.

İlk başlarda bir idareci olarak e-Okul'u kullanmakta çok zorladım. Ancak artık sistemin büyük bir bölümünü çözdüm. Bu açıdan iyiye yakın ama orta düzeyde bir yeterliğe sahip olduğumu düşünüyorum. (Y, 2, E)

e-Okul'u tamamen çözdüm. O yüzden kendimi iyi bir kullanıcı olarak görüyorum. (Y, 3, K)

e-Okul'u etkin ve uygun kullanma konusundaki yeterligimi orta düzeyde görüyorum Çünkü hala bilmediğim ve öğrenmeye çalıştığım bölümleri var. (Y, 2, E)

4.1.7. Bir Yönetici Açısından e- Okul Yönetim Bilgi Sistemi'nin Olumlu ve Olumsuz Yönlerine İlişkin Düşünceleri

Yöneticiler, bu konuya e-Okul Yönetim Bilgi Sistemi'nin okul yönetimi üzerindeki olumlu ve olumsuz etkilerini açısından bakmışlardır. Üç yönetici de e-Okul Yönetim Bilgi Sistemi'nin okul yönetimi açısından herhangi olumsuz yönünü belirten hiç bir açıklama yapmamıştır. Yöneticilerinden ikisi e-Okul Yönetim Bilgi Sistemi'nden önceki sistemlerin maddi açıdan okul yönetimini sıkıntıya soktuklarını ama e-Okul Yönetim Bilgi Sistemi sayesinde bu sıkıntılardan kurtulduklarını ifade etmişlerdir. Ayrıca bu iki yöneticiden biri e-Okul Yönetim Bilgi Sistemi'nin tüm okullar arasında bir standartlaşma sağlaması açısından olumlu bulduğunu da belirtmiştir.

Eskiden devam ve devamsızlık takibini yapabilmek için özel şirketlerden yıllık fiyatı 80 ile 100 TL arasında olan yazılımlar satın alıyorduk. Ama e-Okul sayesinde artık bu şirketlere para vermekten kurtulduk. Çünkü devam ve devamsızlık takibini her hangi bir yazılıma gerek kalmadan e-Okul üzerinden sisteme işleyebiliyoruz. Bunun ayrıca ülke çapında okullar arasında bir standartlaşmayı sağladığını düşünüyorum. Bu açıdan geçekten çok güzel bir sistem. (Y, 2, E)

.....e-Okul maddi açıdan bize çok katkısı oldu. A şirketi ve B şirketi ile sözleşme yapmak ve her yıl o sözleşmemizi yenilemek büyük bir meblağ tutuyordu. Programı satın almak için 1000TL, onu yenilemek için her sene deyim yerindeyse sorma ver parası gibi 300TL ödüyorduk. e-Okul bizi bu aidatlardan kurtardı. (Y, 1, E)

Yöneticilerinden biri e-Okul Yönetim Bilgi Sistemi'nin maddi açıdan tasarruf sağlamanın yanın da zamandan da tasarruf sağladığını ifade etmiştir.

e- Okul'un okul yönetimi açısından bir çok önemli yönü var: örneğin; bazı işlemlerde zamandan tasarruf sağlıyor. Öğrencinin kimlik bilgilerine anında

ulaşılabilmesi gibi. Aynı şekilde maddi açıdan da çok bk tasarruf sağlıyor. Birçok bilgiyi e- Okul'a girebiliyoruz. Bylelikle tonlarca kâğıt harcamaktan kurtulmuş oluyoruz. Hem doğayı korumuş oluyoruz hem de okulumuzun ekonomisini boşa harcamamış oluyoruz. (Y, 2, E)

Yöneticilerinden biri e-Okul Yönetim Bilgi Sistemi'nin okul yönetiminin işlerini kolaylaştırdığına belirtirken bir başka yönetici ise okul yönetiminde işlerin sistemin yapısı gereği öğretmenlerle paylaşılmasından dolayı okul yönetimindeki iş yükünün azaldığını belirtmiştir.

Okul yönetimi açısından okul işlerini kolaylaştırdığına inanıyorum. Bu açıdan baktığımızda çok olumlu buluyorum. Sonradan eklenen şeyler olacaktır. (Y, 3, K)

Öğretmenlere biraz sorumluluk yükleyerek bizim sırtımızdaki yükleri hafifletti. Zaten sistem de bunu gerektiriyor. (Y, 1, E)

4.1.8. Yöneticilerin e- Okul Yönetim Bilgi Sistemi'ndeki Bilgilerin Güvenirliğine İlişkin Görüşleri

Yöneticiler e-Okul Yönetim Bilgi Sistemi'nin diğer sistemlerle birlikte çalışmasından ve kendilerinin de bu bilgileri kontrol etmelerinden dolayı e-Okul Yönetim Bilgi Sistemi'ndeki bilgilerin doğru ve güvenilir olduğunu ifade etmişlerdir. Ancak bir okul yöneticisi ise sistemdeki bilgilerin güvenilir olmasının öğretmenlerin girdiği verilerin doğru olup olmamasına bağlı olduğunu belirtmiştir.

Doğru olup olmadığına bakıyoruz zaten. Ama bir öğrencinin annesinin, babasının ve kendisinin T.C. numarası Mernis'ten alındığı için % 100 güvenilir olduğunu söyleyebilirim. (Y, 3, K)

Bilgiler güvenilir. Çünkü idare olarak tüm bilgileri kontrol ediyoruz. (Y, 1, E)
şimdiye kadar hiçbir yanlış bilgiyle karşılaşmadım. Eğer öğreten arkadaşlarımız da yanlış bilgi girmiyorlarsa doğrudur. (Y, 2, E)

4.1.9. Yöneticilerin e- Okul Yönetim Bilgi Sistemi'nin Güvenirliğine ve Sistemdeki Bilgilerin Gizliliğine İlişkin Görüşleri

Bu konuda bir yönetici görüş belirtmezken diğer iki yönetici sistemin güvenliği olmadığını ifade etmişlerdir. Bu iki yöneticiden biri okuldaki bazı öğretmenlerin kendi şifreleri öğrencilerine vererek veri girişlerini onlara yaptırmalarında dolayı e-Okul Yönetim Bilgi Sistemi'nin tam anlamıyla güvenli olmadığını ifade etmiştir. Ayrıca bu yönetici güvenliğin artması için her ne kadar belli periyotlarda yöneticilerin şifre değişiklikleri yapılırsa da öğretmenlerin şifre değişikliği yapılmadığı için sistemin güvenliğinin riskte olduğunu belirtmiştir.

Bu programın tam anlamıyla güvenli olduğunu düşünmüyorum. Çünkü bazı öğretmenlerimizin evinde internet olmadığı için ya da boş saatlerini değerlendirmek istedikleri için öğretmenler odasında öğrencinin yanında veri girişi yapabiliyorlar. Bu gerçekten çok sakıncalı bir durum. Hatta bazı öğretmenlerimiz ise bir öğrencisine şifresini vererek ondan kendi adına veri girmesini isteyebiliyor. Böyle bir durumun olması kötü niyetli öğrencilerimizin sistemdeki bilgilerini değiştirmesini olanak veriyor. Öğrenci isterse kendi arkadaşının bile bilgilerini değiştirebilir. Örneğin notlarını yükseltebilir, devamsız olduğu günleri azaltabilir. Şimdiye kadar böyle bir durumla hiç karşılaşmadık ama bu böyle bir durumla karşılaşmayacağımız anlamına gelmez. Aynı şekilde bazen bizler de öğretmenlerimizin yanında veri girişi yapabiliyoruz. Bu bile sakıncalı aslında. (Y, 2, E)

Sistem şimdilik güvenli. Zaten güvenliği artırmak adına belli periyotlarla yönetici şifrelerini değiştiriyoruz. Ancak öğretmenlerimize verdiğimiz şifreleri şimdiye kadar hiç değiştirmedik. Bunun da nedeni çok fazla öğretmenimizin olması ve buna ayıracak zamanı bulmakta sıkıntı yaşamamız. (Y, 2, E)

Bu konuda görüş belirten diğer yönetici ise sistemin şimdilik güvenli olduğunu ancak ileride sistemle ilgili güvenlik sorunlarının da yaşanabileceğini ifade etmiştir.

..... çok güvenli bir sistem değil gibi. Sistemde 13 milyon öğrencimiz ve bunların velilerinin de bu sistemden yaralandığını düşündüğümüzde şifreleme sistemi çok basit ve kırılabilir gibi geliyor. (Y, 1, E)

Yöneticilerinden ikisi e-Okul Yönetim Bilgi Sistemi'nin gizliliğin okul yönetiminin elinde olduğu ifade etmişlerdir.

İdare olarak öğretmenlerin tüm bilgilerini görebiliriz. Ama onlar sistemde tüm bilgileri göremiyor. Çünkü onların görmesini engelliyoruz. Ama bir boşluk anımızda tüm bilgileri görebilirler. Okulumuzdaki öğretmen arkadaşlarıma güveniyorum ama diğer okullarda bu bir sorun teşkil edebilir. (Y, 2, E)

İdarecinin engelleme bölümü var. Oraya giriş yaparsak eğer öğretmen isteğini görür istemediğini göremez. O açıdan gizli. (Y, 3, K)

Bu iki yöneticiden farklı olarak diğer yönetici ise yine e-Okul Yönetim Bilgi Sistemi'nin işleyişi açısından sistemin gizli olmadığını düşünmektedir.

..... gizlilik derecesine çok fazla güvenmiyorum. Şifre ve okul kodlarımızı bilmeyen yok. İlçe Milli Eğitim Müdürlükleri'nde çalışan memurlar bile okulumuzun şifre ve okul kodlarını biliyor. Gizlilik ile ilgili olarak başımızdan şöyle bir olay geçti. Okulumuzda kayıtlıyken nakille bir başka okula giden öğrencimizin babasının İlçe Milli Eğitim'deki bir memura borcu varmış. Memur okulumuzu arayıp "Sistemden baktım sizin okuldaki şu öğrenci şuraya nakil olmuş doğru mu? Onun babasının bana borcu vardı "dedi. e-Okul söz gelimi Ahmet'in Mehmet'in senedinin takip edildiği bir sistem değil. Bu yüzden gizlilik açısından bir sorun var gibi görünüyor. Benim okulum şifresini benden başkası bilmemeli. Eğer bir başkasının bilmesi gerekiyorsa da bunun bir memur değil en yetkili olan İl ya da İlçe Milli Eğitim Müdürü olmalı. (Y, 1, E)

4.1.10. Yöneticilerin e-Okul Sistemi'nin Okul Başarısına Etkisine İlişkin Algıları

Yöneticilerden ikisi e-Okul Sistemi'nin okul başarısını arttığını düşünmediklerini ifade etmişleridir. Bu iki yönetici e-Okul Sistemi'nin okulun başarısını artırmamasının altında yatan farklı iki görüş belirtmiştir. Bu görüşlerden biri okulun sahip olduğu veli profilinin bu sistemi kullanacak yapıda olmamasından dolayı sistemin veliler tarafından kullanılmaması diğeri ise başarının sistemle ilgili olmayıp öğrencinin yapısı ile ilgili

olmasıdır.

e-Okul'un başarısına artırmasına bir katkı sağladığını düşünmüyorum. O sadece bir sistem olarak öğretmenlerimizin ya da idarenin işlerini kolaylaştıran bir sistem. Okulun başarısına katkısı olması için e-Okul Veli Bilgilendirme Sistemi'nin aktif olarak kullanılması gerektiğini düşünüyorum. Ancak ben gerek okulumuzun gerekse ülkemizdeki diğer velilerinin bu sistemi çok fazla kullandığını düşünmüyorum. Çünkü hem alt yapı hem de sahip olunan kültür bakımından velilerimizin bu sisteme hazır olduğunu düşünmüyorum. Sizin de bildiğiniz gibi bizim velilerimizin birçoğu okuma yazmayı sonradan öğrenmiş ya da ilkokul mezunu. Aralarında lise mezununu bulmak çok zor. Bunların içerisinde bilgisayarı ve interneti kullanmayı bilen kişi sayısı çok az. “Bakın şuraya öğrencinizin T.C. numarasını gireceksiniz, çıkan şifreyi şu bölüme yazacaksınız, sonra da şuradan öğrencinin notlarına, devam- devamsızlığına, okuduğu kitaba ilişkin bilgilere kolaylıkla ulaşabileceksiniz” diyerek e-Okul'un kullanımını anlatmaya çalıştığım veli sayısı belki de okulumuzdaki veli sayısının beşte birine ulaşmıştır. Ancak yine de e- Okul Veli Bilgilendirme Sistemi hakkında bilgilendirdiğim bu velilerimizin bile bu sistemi çok fazla kullandığını düşünmüyorum. (Y, 1, E)

Öğrencilerin kendi notunu internetten görmesi kendisine çeki düzen vermesini sağlıyor. Ancak çocukların aldığı notu e- Okul'dan görmesi okulun başarısını somut olarak artırdığını düşünmüyorum. Sınıfta okunduğunda ne hissediyorsa e- Okul'da gördüğünde aynı şeyleri hissediyordur. Biri umursuyordur. Biri yine umursamıyordur. Birinde biraz daha kıpırdanma olabilir. (Y, 3, K)

Bu iki yöneticiden farklı olarak diğer yönetici de e-Okul Sistemi'nin az da olsa okul başarısını arttığını ifade etmiştir. Ayrıca başarının artması için sistemin işleyişi ile ilgili olarak bir düzenleme yapılması gerektiğini belirtmiştir.

Gerek öğrenciler gerekse veliler e-Okul Veli Bilgilendirme Sistemi sayesinde daha bilinçlendiler. Bu da dolaylı olarak okul başarısına yansıdı diye düşünüyorum. Belki çok büyük bir başarı yakalayamadık ama yine de okul başarısında hiç etkisi yoktur diyemem. Yalnız şunu belirtmekte bir fayda görüyorum: öğrenciler okulun kapanmasına son 20 gün kala sisteme girip

notlarını göremiyorlar. Bence öğrenciler her istediklerinde notlarını görebilmeliler. Bir öğrenci notlarını görebilsin ki kendini toparlasın. Hem bu sistemi onlar için kullanıyoruz hem de onların kullanmasını yasaklıyoruz. Burada bir çelişki var sanki. (Y, 2, E)

4.1.11. Yöneticilerin e- Okul Sistemi'nin İletişimdeki Etkisine İlişkin Algıları

Yöneticiler, e-Okul Yönetim Bilgi Sistemi'nin okuldaki iletişime etkisine değinmezken, bu sistemle birlikte çalışmakta olan e-Okul Veli Bilgilendirme Sistemi'nin velilerle olan etkisine ilişkin görüşler belirtmişlerdir.

Yöneticilerinden ikisi e-Okul Veli Bilgilendirme Sistemi'nin okuldaki iletişimi etkilemediğini ifade etmişleridir. Bu iki yönetici e-Okul Veli Bilgilendirme Sistemi'nin okuldaki iletişimi etkilememesinin altında yatan farklı iki görüş belirtmiştir. Bu görüşlerden biri sistemin veliler tarafından yoğun bir şekilde kullanılmaması ya da velilerin çocuklarının okuldaki durumlarına karşı duyarsız olmaları diğeri ise sistemin iletişimi etkileyecek bir işlevinin olmamasıdır.

Bana hiçbir veli gelmedi. e- Okul Veli Bilgilendirme Sistemi'nde şu not baktım. Sorun yaşadım diyen olmadı. Ama şey oldu Veli Bilgilendirme Sistemi'ne giremedim diyen oldu. Özellikle karne zamanında sisteme giremediklerini söylediler. Ben de şu anda sistemin yapım aşamasında olmasından dolayı bunun normal olduğunu söylediğim ve onlara daha sonra tekrar girmeleri konusunda yönlendirdiğim oldu. Ama çocuğumun notuna baktım niye bu not böyle diyen hiç olmadı. Böyle bir sorgulama durumu yok. Velilerden böyle bir duyarlılık olmadı. (Y, K, 3)

Şahsi olarak benim ilişkilerimi olumlu ya da olumsuz etkilemedi. Benim ilişkilerim hala eskiden olduğu gibi devam ediyor. Ben dediğim gibi e-Okul'u okulun yönetim işlerine yardımcı olan bir sistem olarak görüyorum. (Y, 1, E)

Bu iki yöneticiden farklı olarak diğeri yönetici e-Okul Veli Bilgilendirme Sistemi'nin velilerle olan iletişimi olumlu yönde artırdığını ifade etmiştir.

Eskiden öğrenci velisine notlarını söylemiyordu ya da velisini yanlış

bilgilendiriyordu. e-Okul bunu ortadan kaldırdı. Artık veliler bilinçlenmeye başladı. Okullardaki toplantıları kaçırsalar bile e-Okul sayesinde öğrencisinin notlarını görebiliyorlar. Hatta öğretmene gelip neden bilgilerin girilmediğini bile soruyor. Ya da öğrencisinin başarı durumu kötü ise bu konuda öğretmenle konuşmak için okula geliyor. Bu açıdan e- Okul'un öğretmen- veli iletişimin arttığını söyleyebiliriz. (Y, 2, E)

4.1.12. Yöneticilerinin e- Okul Yönetim Bilgi Sistemi'nin İşleyişini Değerlendirmeleri ve Sistemin Gelişimine Katkıda Bulunmak İçin Sundukları Öneriler

Yöneticilerinin sistemin gelişimi üzerine sundukları öneriler zamandan tasarruf, maddi açıdan tasarruf, tasarım estetiği ve diğer sistemlerle veya kurumlarla bağlantı başlıkları altında toplanabilir.

Yöneticilerinden ikisi e-Okul Yönetim Bilgi Sistemi üzerinden yürütülen nakil işlemlerinin çok zaman alması nedeni ile zamandan tasarruf sağlaması açısından nakil işlemlerinin bir uyarı sistemi ile birlikte sunulmasını istediklerini ifade etmişlerdir.

Okulumuzun bulunduğu çevrenin özellikleri düşünülürse sürekli bir öğrenci sirkülasyonu oluyor. Bu yüzden nakil işlemleri ile çok fazla uğraşmak zorunda kalıyoruz. e-Okul'dan nakil işlemlerini yürütmek ise gerçekten çok zaman alıcı. Çünkü öğrencinin geldiği kurumun nakil vermesi gerekiyor. Bazen bu konularda kurumlar arasında iletişim sorunları da yaşanabiliyor. Karşı okul nakil vermeyi unutabiliyor. Bu taktirde karşı okulla iletişime geçip nakil istemek zorunda kalabiliyoruz. Bunun yerine karşı kurumdan bir nakil geldiği zaman bir uyarı devreye girse ve bizler de bu konudaki çalışmalarımızı kolayca yürütebilsek iyi olur diye düşünüyorum. (Y, 2, E)

Nakil gelen öğrencileri göstermek adına bir uyarı sisteminin olması iyi olur diye düşünüyorum. Zaten duyurular kısmında şey var. Son bilgiler mevcut. Tarih vererek sunuyor. O zaman haberimiz olunca öğretmen arkadaşlara bilgi veriyoruz. (Y, 3, K)

Yöneticiler ayrıca zaman tasarruf edilmesi açısından e-Okul Yönetim Bilgi Sistemi

üzerinden yürütülecek işlemler için her seferinde şifre istenmesi yerine gerekli olan şifrenin sadece sisteme ilk girişte istenmesini ve uzun linkler yerine kısa arama motorlarının olmasını istediklerini ifade etmişlerdir.

e-Okul'da yapılacak işlemler için her seferinde şifre istenmesi yerine sisteme ilk girişte tek bir şifre girilmesini istiyorum. Bu sayede zamandan tasarruf edilebilir. (Y, 2, E)

Biraz önce söylediğim gibi öğrencilerimizle ilgili bilgilere ulaşmada kadar uzun linkler yerine kısa yollar ya da bir motoru olsa daha iyi olur diye düşünüyorum. (Y, 1, E)

Yöneticilerden biri e-Okul Yönetim Bilgi Sistemi'nin sunduğu tüm bu hizmetlerin yanı sıra haftalık ders programı ile öğretmenlerin nöbet listesinin de sistem üzerinden yapılmasını istediğini ifade etmiştir. Çünkü bu yöneticiye göre bu isteğinin gerçekleştirilmesi durumunda okulun bu hizmetleri için satın aldığı programlara harcadığı masraflar ortadan kalkacaktır. Dolayısıyla da maddi açıdan tasarruf sağlanacaktır.

e-Okul'la ilgili olarak bir başka isteğim ise öğretmenlerin haftalık ders programlarının ve nöbetlerin atanması konusunda. Bildiğiniz gibi her sene başında öğretmenlerin haftalık ders programların ve nöbet listeleri oluşturulur. Okullar bu işlemleri yazılımlar sayesinde yapar. Ama bu yazılımları her kurum kendi temin etmek zorundadır. Okullarda bu programları para ödemeyerek elde ederler. Keşke e-Okul bu konu üzerinde de bir çalışma yapsa. Ve bizler de her sene bu yazılımlara para vermek zorunda kalmamak. (Y, 2, E)

Bu yönetici ayrıca bu kadar sık kullanılan bir alt sistemin diğer alt sistemler arasında kolayca ayırt edilmesi açısından e-Okul Sistemi'nin MEBBİS yapısı içerisinde daha farklı ve görsellik açısından daha dikkat çekecek bir konumda olmasını istediğini ifade etmiştir.

e-Okul başlı başına bir sistem diğer sistemlerden soyutlanamaz ancak bu kadar sık kullanılan bir sistemin gerek ulaşım açısından gerekse görsellik açısından diğerlerinden farklı bir konumda olmalı. (Y, 2, E)

Başka bir yönetici ise yönlendirmenin ve mezun takibinin yapılabilmesi açısından e-Okul Sistemi'nin uygulanmakta olduğu (ilk ve orta öğretim) kurumlar arasında bağlantı olmasını istediğini ifade etmiştir.

.....ve nasıl ki Mernis gibi bir sistem ile bir bağlantısı varsa MEBBİS 'in diğer alt sistemleri ile de bağlantılı olarak çalışması iyi olmalıdır diye düşünüyorum. Örneğin; ortaöğretim geçiş sistemi ile birleştirilmeli bu sayede ben kendi okulumdan mezun olan öğrencilerin başarı durumunu takip edebilmeliyim. Mezun olan bir öğrencim okula ziyaretime geldiği zaman onunla başarı durumu hakkında konuşabilmeliyim. Eğer başarı durumu düşükse onu okul rehber öğretmenime yönlendirebilmeliyim. Yani bir öğrencim mezun olduktan sonra onunla olan bağlantım kopmamalı. (Y, 1, E)

Bu sistem uygulanmaya başladığından beri her öğrenci için bir arşiv oluşturuldu. Bu arşiv ortaöğretime de aktararak ve orta öğretilmeden elde edilen bilgilerle bütünleşerek öğrencinin bir sonraki öğrenim kurumuna iletilebilir. Bu o öğrencinin bir sonraki gideceği kuruma onun hakkında geniş kapsamlı bir bilgi sunması açısından gerçekten yararlı olabilir diye düşünüyorum. (Y, 1, E)

4.1.13. Yöneticilerinin e-Okul Yönetim Bilgi Sistemi Üzerinden Yürüttükleri ve En Çok Vaktin Alan İşlemler ve Bu İşlerin Vakit Almaması İçin Sundukları Öneriler

Yöneticiler yönetimdeki görev dağılımından dolayı e-Okul Yönetim Bilgi Sistemi üzerinden yürütülen en çok vakit alan işlemleri konusunda farklı görüşler ifade etmişlerdir. Yöneticilerin e-Okul Yönetim Bilgi Sistemi üzerinden yürüttükleri en çok vakit alan işlemler şunlardır: öğrenci dosya bilgileri, öğrenci nakil işlemleri ve yılsonu işlemleri.

Öğrenci dosya bilgilerinin zaman aldığını düşünen okul yöneticisine göre bu işlemin zaman almasındaki neden dosya bilgisi için gerekli tüm verilerin tek tek girilmesidir. Bu işlemin vakit almaması için yöneticinin sunmuş olduğu çözüm öğrenci dosya bilgisi için gerekli tüm verilerin tek tek girilmesi yerine bu verilerin toplu olarak girilmesi ve bilgilerin bütün bir şekilde sunulmasıdır.

.....öğrenci bilgilerinin girileceği ekranda, anne, baba, kardeş bilgisi var ve bu bilgileri girmek için tek tek gerekli alanı tıklamanız gerekiyor. Ve her seferinde bu bilgileri girdikten sonra şifre girerek kayıt etmeniz gerekiyor. Bu ise hem zaman kaybına yol açıyor hem de gözü yoruyor. Bunun yerine tek bir başlık altında bu bilgiler olsa ve tek bir seferde hepsini kaydedebilsek daha iyi olur diye düşünüyorum. Yani baktığımda gözüm o bilgileri anında seçebilsin istiyorum. Bu nedenle e-Okul'un biraz daha pratikleşmesi lazım. (Y, 2, E)

Nakil işlemlerinin zaman aldığını düşünen yöneticiye göre bu işlemin zaman almasındaki neden nakil olunan kurumla olan iletişimin yavaş olmasıdır. Bu işlemin vakit almaması için yöneticinin sunmuş olduğu çözüm nakil uyarı sisteminin olmasıdır.

En çok nakil işlemleri vaktimi almakta. Nakil istediğim zaman veya karşı okul karşı okul nakil verdiği zaman devamlı sisteme girip bakman gerekiyor. Nakil gelmiştir diye bir uyarı verse iyi olur. (Y, 3, K)

Yılsonu işlemlerinin zaman aldığını düşünen yöneticiye göre bu işlemin zaman almasındaki neden sistemin işleyişinden kaynaklanmaktadır. Bu işlemin vakit almaması için yöneticinin sunmuş olduğu çözüm sistemin işleyişinde düzenlemeler yapılmasıdır.

Sene sonu işlemleri çok vaktimizi alıyor. Örneğin sınıfta bırakmak istediğiniz ve sınıf tekrarının kendisi için iyi olacağını düşündüğümüz bazı öğrenciler var. Öğretmen bunun notlarını sisteme giriyor. Sistem geçeni algılıyor ama kalanı algılamıyor. Bu yüzden bazı ekstra işlemler daha yapmak zorunda kalıyoruz. Aslında yönetmelikte olmamasına rağmen ŞÖK varmış gibi kurul kararı girmemiz, birkaç yere işlemiz ve işledikten sonra sistemin bunu algılamasını sağlamamız gerekiyor. Tüm bunlar ise çok vaktimizi alıyor. Bu yüzden sistemin geçeni algılamasının yanın da kalanı da algılaması gerekir bence. (Y, 1, E)

4.2. Öğretmenlerle Bireysel Görüşmelerden Elde Edilen Bulgular

4.2.1. Öğretmenlerin e-Okul Yönetim Bilgi Sistemi İlişkin Görüşleri

Öğretmenlerden beşi e-Okul Yönetim Bilgi Sistemi ile ilgili olarak olumlu algıya

sahipken diğer öğretmenler ise ne olumlu ne de olumsuz bir algıya sahiptir. Olumlu algıya sahip bu beş öğretmen e-Okul Yönetim Bilgi Sistemi'ni bir düzen, kolaylık, hızlı erişim ve rahatlık olarak algılanmaktadır.

Düzen geliyor. Sistemde her şey çok düzenli çünkü. (Öğrt, 8, E)

e- Okul uygulaması denilince aklıma kolaylık ve çabukluk geliyor. Çünkü e-Okul size internet ağının olduğu her yerden öğrenciler hakkındaki bilgilere kolay ve hızlı bir ulaşabilme imkânı sağlıyor. (Öğrt, 4, K)

Hızlı iletişim geliyor. Velinin hemen bilgilendirilmesi geliyor. Öğretmenin de zamanında sınav okuyup hemen girmesi geliyor. (Öğrt, 5, K)

Rahatlık geliyor. Eskiden çarşaf diye tabir ettiğimiz not çizelgeleri şeyler vardı. Yanlış yaptık mı daksille düzeltme de olmadığı için yeni baştan yazıyorduk. Şimdi daha rahat isteğin zaman e-Okul'a girip düzeltebiliyoruz. (Öğrt, 10, K)

Öğrenmelerden altısı e-Okul Yönetim Bilgi Sistemi ile ilgili olarak ne olumlu ne de olumsuz algıya sahip olup e-Okul Yönetim Bilgi Sistemi'ni okuldaki işlerin özellikle de öğrenci ile ilgili bilgilerin elektronik ortama aktarıldığı bir sistem olarak algılanmaktadır.

Okulla ilgili işlerin elektronik ortama aktarılması. (Öğrt, 9, K)

Sorumluluk geliyor. Yapmam gereken, girmem gereken yazılılar geliyor. (Öğrt, 2, K)

Öğrencilerin bilgileri. Karne geliyor. Notların, performansların girildiği karne yerine geçen bir sistem geliyor. (Öğrt, 1, K)

Öğrencilerin notları, öğrencilerin bilgileri. Daha çok öğrenci ile ilgili şeyler geliyor. (Öğrt, 3, K)

Öğrencilerin notları geliyor. Çünkü sisteme en çok not giriyoruz. (Öğrt, 6, E)

Öğrencilerin yaptığı çalışmaların sonucunun sanal ortamda görülebilmesi.

(Öğrt, 5, K)

Bütün öğretmenlerden farklı olarak bir öğretmen ise ne olumlu ne de olumsuz algıya sahip olup e-Okul Yönetim Bilgi Sistemi'ni yapılandırmacı eğitimin doğasına uygun olarak ortaya konmuş bir sistem olarak algılanmaktadır.

Öğretmenlerin, yöneticilerin, öğrencilerin velilerin yapılandırmacı eğitim sisteminin doğasına uygun olarak bilgiye kendilerinin erişimlerini sağlayan bir sistem aklıma gelmektedir. Klasik eğitim sisteminden farklı olarak bu sistemde kişiler bilgiye ulaşma yollarından bilirler. e-Okul sayesinde kişiler bu bilgileri bir başkasından öğrenmek yerine kendileri öğrenebilirler. (Öğrt, 11, E)

4.2.2. Öğretmenlerin e-Okul Yönetim Bilgi Sistemi İle İlgili Ürettikleri Metaforlar

Öğretmenlerden yedisi e-Okul Yönetim Bilgi Sistemi ilgili olarak olumlu metaforlar üretirken dördü ise ne olumlu ne de olumsuz bir yargı belirten metaforlar üretmiştir. e-Okul'la ilgili olarak üretilen bu 11 metafordan sadece ikisi e-Okul Yönetim Bilgi Sistemi'nin olumlu bir özelliği konusunda ortaktır. Diğer metaforlar ise e-Okul'un farklı özelliklerine odaklanılarak farklı metaforlar üretmiştir.

Ortak konuda benzer olumlu metaforlar üreten bu iki öğretmen e-Okul Yönetim Bilgi Sistemi'ni bilgileri hızlı bir şekilde iletmesi bakımında uçağa ve dünyanın en hızlı koşan hayvanı olan çıtaya benzetmişlerdir.

Bilgileri hızlı bir şekilde sunması bakımından uçağa benzer. (Öğrt, 5, K)

e-Okul'u en hızlı koşan hayvan olan çıtalara benzetiyorum. Çünkü kişiler e-Okul sayesinde yöneticiler, öğretmenler, öğrenciler, veliler bilgilere çok hızlı bir şekilde ulaşabilmektedirler. (Öğrt, 11, E)

Farklı özelliklere odaklanarak olumlu metaforlar üreten bu beş öğretmen e-Okul Yönetim Bilgi Sistemi'ni detayları göstermesi açısından merceğe, öğretmene yardımcı olması açısından sekretere, harcanan emek karşında alınan sonuç bakımından ağaca, içerisindeki bilgilerin düzenli olması bakımından kütüphaneye benzemektedir.

Merceğe benzetiyorum. Mercek görünmeyen şeylerin bile görülebilir kılar. Veliler açısından baktığımızda e-Okul sayesinde önceden göremedikleri şeyleri bile görebiliyorlar. (Öğrt, 2, K)

Sekretere benzetiyorum. Öğretmene yardımcı olup onu işlerini kolaylaştırdığı için. (Öğrt, 4, K)

Ağaca benzetirim. Ağaca su verirsin. Sana meyve verir. e-Okul'a da öğrencilerin notlarını, okuduğu kitapları, dersteki davranışlarını girersin. O sana öğrencinin başarısını gösterir. (Öğrt, 7, K)

Kütüphaneye benzetiyorum. Çünkü sistemde bir düzen var. Tıpkı kütüphanede olduğu gibi istediğini istediğin yerde bulabiliyor. (Öğrt, 8, E)

Beyne benzetiyorum. Bilgileri hafızasına kaydedebiliyor. İsteddiği zaman değiştirip yenisini ekleyebiliyor. (Öğrt, 10, K)

e-Okul Yönetim Bilgi Sistemi ilgili olarak ne olumlu ne de olumsuz yargı belirten metaforlar üreten bu dört öğretmen göre e-Okul Yönetim Bilgi Sistemi, kapsadığı alanın genişliği ve çeşitliliği bakımından ağaca, bilgileri tekrar edebilme özelliğinden dolayı papağana, bilgilerin gizliliği açısından yöneticiye ve veri girişinin yapılabilmesi açısından not defterine benzemektedir.

Bir ağaca benzetirdim. Çünkü e- Okul bütün milli eğitim camiasını kapsıyor. e-Okul bir ağaçsa okullar onun ana gövdesi, öğretmenler dalları, öğrenciler de yaprakları. (Öğrt, 9, K)

Eğer e-Okul bizim oraya yazdıklarımızı söyleyebilseydi papağana benzerdi. Çünkü biz de öğrencilere notlarını söylüyoruz. e-Okul da öğrencilere notlarını söylüyor. (Öğrt, 1, K)

Yöneticiye benzetiyorum. Her şey ondan saklı. e-Okul'da da öyledir ya. (Öğrt, 3, K)

Not defterine benzetiyorum. Çünkü eskiden not defterlerine yazdık notları

şimdi ise e-Okul'a yazıyoruz. (Öğrt, 6, E)

4.2.3. Öğretmenlerin e-Okul Yönetim Bilgi Sistemi'nin Getirdiği Yenililer, Kolaylıklar ve Sorumluluklara İlişkin Görüşleri

e-Okul Yönetim Bilgi Sistemi'nin getirdiği yeniliklere yönelik olarak öğretmenlerden beşi sistem ile birlikte not defterlerinin ve öğrenci gelişim dosyalarının ortadan kalktığını bunun yerine sisteme öğrenci ile ilgili daha çok veri girişinin yapıldığını ve verilerin elektronik ortama girilmesi sonucunda hata payının azaldığını ifade etmişlerdir.

Not defterleri kalktı. Öğrenci bilgilerini evraklara yazma ortadan kalktı. (Öğrt, 3, K)

Eskiden not defterleri tutardık. Bu not defterlerine tek tek öğrencilerin isimlerini yazıp fotoğraflarını eklerdik. e- Okul sayesinde not defteri tutma angaryasından kurtulduk. (Öğrt, 4, K)

Çarşaf şeklindeki not çizgeleri ortadan kalktı. Sayfalarca not defterleri yazardık. Hesaplama yapardık. Bunlar kalktı. (Öğrt, 10, K)

Not defteri tutma, öğrencilerin gelişim dosyaları işleme kalktı. Bunun yerine sisteme veri girişi yapma geldi. (Öğrt, 11, E)

En başta hata azaldı. Önceden notları geçirirken, yazarken ister istemez hata yapıyorduk. e- Okul'daki hata payı çok daha az. Bu işlemler için harcanan süreler de azatlı tabii ki de. (Öğrt, 9, K)

e-Okul Yönetim Bilgi Sistemi'nin getirdiği sağladığı kolaylıklara yönelik olarak öğretmenler e-Okul sistemi sayesinde öğrencilerin resimlerini, diğer derslerdeki başarı durumlarını görebildiklerini bu nedenle de öğrencileri bütün yönleri ile tanımayabildiklerini, sistemin düzenli olması nedeniyle de öğrenciler ile ilgili bilgilere pratik bir şekilde erişebildiklerini ifade etmişlerdir.

Öğrencileri tanıma ve görme açısından kolaylık sağlıyor. Özellikle branş

öğretmenleri öğrencileri çok sıkıntı çekebiliyor. Sınıf kalabalık olduğu için ve haftada çok az saat onlarla ders işlediğim için öğrencileri çok fazla tanıma fırsatı bulamıyorum. Ama öğrencileri foto grafik olarak e-Okul'dan görebildiğimiz için bu bizim için avantaj. (Öğrt, 1, K)

Notları verdikten sonra bilgisayar ortalamaları kendisi hesaplıyor. Dolayısıyla notlar üzerinde oynama yapabiliyorsunuz. En son getirdiği yenilik şu soru işareti. Soru işaretine tıklayınca öğrencinin resmini ve diğer derslerden aldığı notları da görebiliyorsunuz. Eskiden çocuk kritik bir noktada ise nasıl bir not vereceğimizi konusunda kararsız kalıyorduk. Ama şimdi soru işaretinden diğer derslerden aldığı notlara bakarak öğrenciye vereceğin not hakkında daha kolay karar verebiliyorsun. Kopya çekerek mi almış yoksa kendi hakkı ile almış anlayabiliyorsun. (Öğrt, 2, K)

Not defteri üzerinde oyama yapamıyorduk. Ama e-Okul üzerinde oyma yapabiliyoruz. Eskiden karne yazmak çok zaman aldığı için öğrencilere karne vermede zorlanıyorduk. Şimdi bir tıkla e-Okul'dan karneleri alabiliyoruz. (Öğrt, 3, K)

Öğrenciler hakkında bilgi edinmek daha kolay. (Öğrt, 4, K)

Öğrenci hakkında bilgileri görebiliyorum. Hele şimdi bir de soru işareti, öğrencinin resmini görebildiğin gibi diğer derslerindeki durumunu da görebiliyorsun. Öğrenciyi resmini gördüğün için kolayca hatırlayabiliyorsun. (Öğrt, 5, K)

Bütün bilgilerin sistemde yer alması, öğrenciyi bütün yönleri ile tanımak açısından kolaylık sağlıyor. Ayrıca not girişi yaptıktan sonra sistem ortalamayı kendisi hesaplayıp öğrencinin notunu size sunuyor. (Öğrt, 6, E)

Eskiden çocukla ilgili bilgileri defterlerden buluyorduk. Ama şimdi birkaç tıklama ile çocukların tüm bilgilerine ulaşabiliyoruz. Eskisiyle kıyaslanamayacak kadar güzel. (Öğrt, 7, K)

Öğrencilerin bilgilerini görebiliyorum. (Öğrt, 8, E)

Öğrencilerin dosya bilgileri hazır önümüze geliyor. Eskiden sarı dosyalara bakmak zorundaydık. (Öğrt, 5, K)

Çok düzenli, temiz ve pratik. İstenen her şey açıldığında karşıya çıkıyor. Öğrenci hakkındaki her türlü bilgiye ulaşabiliyorsun. Öğrencilerin kişisel bilgilerin tutu okul bilgilerine, not bilgilerine kadar her şeyi görebiliyorsun. (Öğrt, 11, E)

Bundan 2-3 sene önce bilgisayar programı vardı. Gene notlarımızı oraya giriyorduk. Ama başka hiçbir bilgi girmiyorduk. Çocukların okuduğu kitaplar, davranış notları, sosyal çalışmaları...vb tarz bilgiler girmiyorduk. (Öğrt, 7, K)

e-Okul Yönetim Bilgi Sistemi'nin getirdiği sorumluluklara yönelik olarak öğretmenlerden sekizi sisteme zamanında ve düzenli bir şekilde veri girişi (ders ve davranış notları) yapmak, sistemdeki bilgileri güncellemek, olduğunu ifade etmişlerdir.

Ders notlarının girişi, davranış notları girişi. (Öğrt, 1, K)

Düzenli bir şekilde verileri girmek. (Öğrt, 2, K)

e-Okul öğrencilerin ders notlarını ve davranış notlarını sisteme girme gibi sorumlulukları yüklüyor. (Öğrt, 4, K)

Öğretmenlere hızlandırmıştır. Çünkü eskiden öğretmen sınavları ya da çok geç okuyordu. Ama şimdi notları e-Okul'a girme zorunluluğu olduğu için sınavları günü güne okuyup sisteme giriyor. (Öğrt, 5, K)

e-Okul'da daha fazla bilgi var. Eskiden bilgileri de biz yazmak zorunda olduğumuz için kısaltarak yazıyorduk. Şimdi e-Okul'da doldurmak zorunda olduğumuz yerler olduğu için daha fazla bilgi var. Görmek istediğimiz zaman daha çok bilgi görebiliyoruz. (Öğrt, 7, K)

İşlerin zamanında yapılması gerekir. (Öğrt, 5, K)

Yazılıları vaktinde okuma, sisteme girme, bilgileri güncelleme. Öğrencilerle

ilgili bilgileri sürekli güncellemek zorundasınız. (Öğrt, 5, K)

Notları e-Okul'a girme. (Öğrt, 10, K)

Öğretmenlerden ikisi e-Okul Yönetim Bilgi Sistemi'nin getirdiği sorumluluklara yönelik olarak okul yönetiminin üzerindeki sorumluluğunda bulunun bazı görevlerin de öğretmenler üzerine devredildiğini ifade etmiştir.

Daha önce karnelere notları okul yönetimi giriyordu. Şimdi artık biz giriyoruz. Öğrencilerin dosya bilgilerini güncellemek zorundayız. (Öğrt, 3, K)

Kolaylık getirdiği gibi sorumluk da yüklüyor. Eskiden biz notları idareye verirdik o da bilgisayardaki bu işlemle ilgili olan bir programa işlerdi. Ama şimdi ise durum farklı. Artık not girişini biz kendimiz yapıyoruz. Yani idarenin bu konudaki sorumluluğunu biz devraldık. (Öğrt, 11, E)

Bütün öğretmenlerden farklı olarak bir öğretmen e-Okul Yönetim Bilgi Sistemi'nin güvenliği açısından şifrelerin gizliliğinin onların sorumluluğunda olduğunu ifade etmiştir.

Her bir öğretmenin şifresi var. Bu şifreleri kullanarak e-Okul'a not girişi yapabiliyoruz. Bu yüzden bizim en büyük sorumluluğumuz bu şifrelerin gizliliği. Eve bazen öğrencilerim geliyor. Onların eline geçer mi yanlışlıkla diye korkuyorum. (Öğrt, 6, K)

4.2.4. Öğretmelerinin e-Okul Yönetim Bilgi Sistemi'nin Kullanım Sürecinde Karşılaştıkları Sorunlar ve Bu Sorunlara İlişkin Çözüm Yolları

Öğretmenlerden yedisi ilk zamanlarda sistemin çok sık hata verdiğini ancak şimdi ise kullandıkları bilgisayarda veya ağ sistemde herhangi bir sorun olmadığı takdirde sistemin çok düzenli bir şekilde işlediğini olduğunu ifade etmişlerdir. Yine de öğretmenler e-Okul Yönetim Bilgi Sistemi'nin kullanımı esnasında bir takım güçlüklerle karşılaştıklarını belirtmişlerdir. Öğretmenler e-Okul Yönetim Bilgi Sistemi'nin kullanımı sürecinde karşılaştıkları bir sorun olarak okulların kapanmasına birkaç hafta kala sistem çok yoğunlaşmasından dolayı veri girişi yapmadıklarını ifade etmişlerdir. Öğretmenler böyle bir sorunun çözümü için sisteme belirli bir süre girmemeyi ya da sistemin daha az

yoğun olduğu gecenin geç saatlerinde veri girişi yapmayı tercih etmektedirler.

İlk zamanlar e-Okul'a girmekte sorunlar yaşırdık. Okulların kapanmasına bir hafta kala sisteme giremezdik. Sistem eskisine göre çok düzelti. Artık internet ağında bilgisayarda bir sorun yoksa herhangi bir güçlükle karşılaşmıyorum. (Öğrt, 4, K)

Sistemi kullanırken öyle çok büyük güçlükle karşılaşmadım daha. Eskiden öğrencinin okuduğu sisteme kitapları girerken kaydetmeden başa dönüyor ve tekrar şifre istiyordu. Ama hala bazı dönemlerde sistem yoğun olduğu için hata verebiliyor ve böyle zamanlarda yeniden veri girişi yapmak zorunda kalabiliyoruz. (Öğrt, 9, K)

e-Okul işe yaramadığı zamanlarda sorun çıkartmıyor. Ama işimize yarayacağı okulun zamanlarında sorun çıkartıyor. Notları giriyor kaydetmiyor. O yüzden yeni baştan girmek zorunda kalıyoruz. Bunun nedeni genelde son yazılılar tüm Türkiye'de aynı zamanlarda yani okulun kapanmasına birkaç hafta kala yapılması. Öğretmenler de son yazılıları girme işini son zamanlara bırakınca sistem yoğunlaşıyor. Bun da biraz bizim de hatamız var aslında. (Öğrt, 2, K)

Son haftalarda çok sisteme yüklenildiği için bir yere girilemiyor. Hata veriyor. Kapatıp zamanın geçmesini bekliyorum ya da gece yoğun olmayan saatlerde giriyorum. (Öğrt, 6, E)

Hafta sonu notlarımı yoğunluktan dolayı yazamadım. Hep hata verdi. Bekledim 5- 10 dk sonra tekrar denedim. Ama yine olmayınca pes ettim. Her ilin kendine ait bir e-Okul Sistemi olursa bu yoğunluğun önüne geçilebilir. (Öğrt, 7, K)

Bazen bağlantı sorunu oldu. Ya da zaman kaybı oldu. Bu durumda daha çok zaman ayırdım. Özellikler okulların kapanmasına bir hafta kala sistem çok yoğunlaşıyor ve hata veriyor. Böyle durumlarda sistemin daha az yoğun olduğu gecenin geç saatlerinde veri girişi yapıyorum. Bunun dışında her hangi bir güçlülükle karşılaşmıyorum. (Öğrt, 11, E)

Bazen sistem kilitleniyor. Giremiyoruz istediğimiz zaman. Özellikle son haftalarda notları giremiyoruz. Birkaç kere deniyorum. Baktım giremiyorum bırakıyorum. Gece geç saatlerde tekrar deniyorum. (Öğrt, 8, E)

Öğretmenlerden üçü e-Okul Yönetim Bilgi Sistemi'nin kullanımı sürecinde karşılaştıkları bir başka bir sorun olarak sistemin belirttiği süre içerisinde veri girişi yapamadıkları taktirde sistemin kapandığını ve dolayısıyla veri girişi yapmadıkları ifade etmişlerdir. Eğer söz konusu yazılı sınav sonuçlarının sisteme girişinde bir sorun yaşıyorsa öğretmenler böyle bir sorunun çözümü için ya idareye başvurmayı ya da veri giriş tarihi üzerinde değiştirme yapmayı tercih etmektedirler. Eğer veri girişinin 10 dk ile sınırlı olmasından kaynaklanan bir sorun yaşıyorsa öğretmenler böyle bir sorunun tek çözümünün sisteme yeni baştan veri girişi ile olacağını belirtmişlerdir.

Bir de yazılıları zamanında girmediğimiz de sistem kapanıyor ve idareye başvurmak zorunda kalıyoruz. Bu sefer idare hoş karşılamıyor. Her zaman interneti bulamayabiliriz. Ya da bir sebepten dolayı 2 hafta içerisinde notları giremeyebiliriz. Bence bu tarihler için ensemeye yapılabilir. Biz bu soruna şöyle bir çözüm bulduk. Yazılı tarihini verirken gerçek sınav tarihin de değil de e-Okul'a girebileceğimiz bir tarihe atıyoruz. Ama aslında böyle bir çözüm yanlış. Sınıf defterine baksalar bir de e-Okul'dan yazılı tarihine baksalar farklı olduğunu görebilirler. Ama kimse bakmadığı için biz de böyle yapıyoruz. (Öğrt, 2, K)

En çok karşılaştığım sorun şu 10 dakika olayı. Hani 10 dakika boyunca bir şey yapmayınca sistem başa dönüyor ya işte ondan dolayı bazen sorun yaşayabiliyorum. Geçenlerde bir sınıf notları gireyim dedim. Aralarda kaybetmek için zaman kaybetmeyeyim kaydetme işini sona bıraktım. Tam son öğrencinin notunu giriyordum ki “10 dakika boyunca işlem yapmadınız....” dedi ve sistem başa döndü. Dolayısıyla yaptıklarımı kaydetmedi. Öğrencilerin sözlü notlarını düşündüğüm için 10 dakika süre az geldi. Bu sorun için süre uzatılabilir ya da ek süre verilemeyebilir. (Öğrt, 2, K)

Bazen kesinti olabiliyor. O zaman e-Okul'a giremiyoruz. Bir sınav, proje – performans tarihlerini gireceksiniz diyorlar. Mesela o süre içinde bir şeyler oluyor giremiyoruz o zaman da idareye başvurmak zorunda kalıyoruz. (Öğrt,

10, K)

Bütün öğretmenlerden farklı olarak bir öğretmen ise e-Okul Yönetim Bilgi Sistemi'nin kullanımı sürecinde sistemden değil de kullandığı bilgisayarın yavaş olmasından dolayı verileri kaydetmede sorun yaşadığını ifade etmiştir. Bu öğretmen böyle bir sorunun çözümü için ise bilgisayardaki F5 tuşuna basarak bu sorunu çözmeye çalışmayı tercih etmektedir.

Sistemden değil de okuldaki bilgisayarın yavaş olmasından sorun yaşıyorum. Geçen sene notları giriyorduk kaydetmiyordu. F5'E basıp kaydediyorduk. (Öğrt, 5, K)

4.2.5. Öğretmenlerin En Çok Kullandıkları Hizmet veya Modüllere İlişkin Memnuniyet Durumları

Öğretmenler e-Okul Yönetim Bilgi Sistemi ile birlikte not defterlerinin ortadan kalkmasından, sisteme hızlı ders notu girişi yapabilmekten, öğrencilerin resimleri, notlarını ve dosya bilgilerini görebilmekten memnun olduklarını ifade etmişlerdir.

Daha öncesinde öğrencilerin notlarının yanında resimleri olmadığı için onları hatırlayamayabiliyorduk. Öğrenciyi hatırlayabilmek için öğrencinin no'su ile e-Okul'dan yeni bir sekme açıp öğrencinin resmine bakıyorduk. Ama şimdi ise soru işaretine tıklayarak öğrencinin resmini gördüğümüz için daha kolay hatırlayabiliyoruz. (Öğrt, 2, K)

Öğrencinin bütün notlarını bir anda girme imkânımız olduğundan hızlı ders notu girişinden çok memnunum. (Öğrt, 3, K)

Az önce de bahsettiğim gibi öğretmenlerin not defteri tutmak ve onu taşımasını kaldırması gerçekten çok güzel. Hızlı not girişinden memnunum. (Öğrt, 4, K)

Hızlı ders notunu verirken ekranın sağ tarafında bulunan soru işaretinden çok memnunum. Hangi dersten başarılı hangi dersten başarısız? Acaba sadece benim dersimden mi başarılı diye merak edip soru işaretini tıklıyorum. Ders içi performans notlarını ona göre veriyorum. (Öğrt, 5, K)

Öğrencilerin diğer derslerdeki notlarını görebilmekten memnunum. Öğrenci hakkında bilgi sahibi olma açısından çok güzel. (Öğrt, 6, E)

Ders notu girişinden memnunum. Not defterleri yok. Notu silip yeniden yazabiliyorsunuz. (Öğrt, 7, K)

Öğrenciye ilişkin bilgileri bir arada sunması öğrenciyi tanımak adına çok güzel. Bir öğrencinin ders notunu sisteme girerken suru işareti bölümüne tıkladığınız zaman onun bütün ders notlarını görebiliyorsunuz. Hatta onun resmini bile görebiliyorsunuz. Bazen öğrencilerin ismini hatırlayamadığımız durumlar oluyor. Bu hizmet öğrenciyi hatırlamanıza yardımcı oluyor. (Öğrt, 8, K)

Hızlı ders notu girişinden çok memnunum. Çünkü notların girilmesi çok pratik ve hızlı. (Öğrt, 5, K)

Hızlı ders not girişi. Çünkü tarihi girince tık tık hepsini girebiliyorsun. Bir de diğer vermiş olduğun yazılı notlarını da görebiliyorsun. (Öğrt, 5, K)

Öğrencilerin dosya bilgileri. Eskiden sarı dosyalar işlenir ve raflarda toz tutmaya bırakılırdı. Ancak e- Okul sayesinde öğrencilerin bilgileri elektronik ortamda olduğu için böyle bir durum söz konusu değil. (Öğrt, 11, E)

Bütün öğretmenlerden farklı olarak bir öğretmen ise e-Okul Yönetim Bilgi Sistemi'nde yer alan yöneltme işlemlerindeki Gardner'ın Çoklu zekâ Kuramı'na göre oluşturulmuş kriterlerin öğretmenlere öğrencileri değerlendirme imkânı vermesi açısından bu modülden memnun olduğunu ifade etmiştir.

Yöneltme işlemleri. Gardner 'ın Çoklu zekâ Kuramı'na göre belli kriterler koymuşlar. Öğrenci orada o kriterlere göre birebir değerlendiriliyor. Örneğin müziksel zekâ, kinestetik zekâ, görsel zekâ gibi alanlar var. Bunları da her öğretmenin verdiği notlar ile ortaya çıkartabiliyoruz. (Öğrt, 1, K)

Öğretmenlerden dördü yazılıların sınav tarihinden sonra 2 hafta içerisinde okunup sisteme girilme zorunluluğundan memnun olmadıklarını ifade etmişlerdir. Bu

memnuniyetsizliklerinin altında yatan bir neden olarak öğretmenler sistemin sınav tarihinden 2 hafta sonra kapansından dolayı geçmişe dönük sisteme veri girişi yapılamadığını belirtmişlerdir.

Dersimdeki etkinliklerin dışarıda yapılması gerektiği için okulun içerisinde çok fazla bulanamıyorum. Bu yüzden idarenin e-Okul’la ilgili duyurularını duyamıyorum. Notları girebilmek için sınavlardan sonra sınav tarihlerini giriyorum. Ancak değdim gibi okul içersinde pek fazla bulunmadığım için notları 15 gün içerisinde giremiyorum ve sistem kapanıyor ve not girişi yapamıyorum. (Öğrt, 1, K)

e-Okul’un bu özelliğinden pek memnun olmadığım yönü sınav tarihi atadıktan sonra sınavları değerlendirip 2 hafta içerisinde notları sisteme girmek zorundasınız. Gerçi ben yazılıları okuduktan sonra hemen sisteme giriyorum. Ancak insanlık hali öğretmen sınavı yaptıktan sonra hasta olup bu raporlu olabilir ya da tam tersi öğrenci raporlu olduğu için sınava sonradan girebiliyor. Böyle durumlarda sınavların okunması 2 haftayı geçebiliyor. Sınavlar 2 hafta içerisinde sınavları okunup e-Okul’a girilmezse, sistem kişinin not girişi yapmasını izin vermiyor ve kişi idareye başvurmak zorunda kalınıyor. (Öğrt, 4, K)

Bir öğretmen sınav tarihini sisteme girdiği zaman kendisi değiştiremiyor. Okul yönetimini durumu bildirmesi gerekiyor. Okul yönetimi de sisteme girip sınav tarihini düzeltiyor. Ama ben veri girişini sadece okuldan yapmıyorum. Ya da sadece gündüz yapmıyorum. Mesela akşam not girmek istedim ve sınav tarihini yanlış girdim diyelim. Bu durumda okul yöneticilerinden birini aramak zorunda kalıyorum. Belki o arkadaşım o saatte müsait ya da internet erişimi olmayabiliyor. Üstelik bir de onu rahatsız etmiş de olabilirim. Bir öğretmen sınav tarihini yanlış girdiği zaman idareye başvurmasına gerek kalmadan değiştirebilmeli bence. (Öğrt, 9, K)

Bir başka konu da geçmişe dönük olarak bir öğrencinin notunu sisteme giremem. Örneğin öğrenci sınavın olduğu hafta raporlu ya da devamsız olabiliyor. Okula geldiği zaman tekrar sınav yapıyoruz ama sınav tarihinden 2 hafta geçtiği için sistem bu öğrencinin notunu kabul etmiyor. (Öğrt, 9, K)

Öğretmenlerden ikisi sistemde veri girişinin 10 dakika ile sınırlı olmasından memnun olmadıklarını ifade etmişlerdir. Bu memnuniyetsizliklerinin altında yatan bir neden olarak öğretmenler bu sürenin verileri girmek için çok kısa olduğunu ve sürenin aşılması durumunda verileri tekrar girmek zorunda kaldıklarını belirtmişleridir.

Bana göre 10 dk sisteme verileri girmek için çok kısa bir süre. Bazen 10 dk'nın dolduğunu unutuyorum. O zaman da yeni baştan sistem veri girmek zorunda kalıyorum. (Öğrt, 9, K)

Sürenin 10 dakika ile sınırlı olması. Süre koymasalar daha iyi. Kaydetmeyi unuttuğun zaman tekrar baştan girmek zorunda kalıyorum. (Öğrt, 10, K)

Öğretmenlerden beşi sisteme öğrencilerin okuduğu kitapları girmekten memnun olmadıklarını ifade etmişlerdir. Öğretmenlerin bu memnuniyetsizliklerinin altında yatan birçok nedenleri vardır: Bu nedenlerden birincisi öğretmenlerin bu konudaki algılayışlarıdır. Öğretmenler öğrencilerin okuduğu kitapları girmenin onlar için külfet olarak algılamakta ve zaman içerisinde bu bilgilerin sistemden silineceği için böyle bir veri girişinin gereksiz olduğunu düşünmektedirler. İkincisi öğretmenlerin bu konudaki ifadelerinden de anlaşılacağı gibi sisteme tek tek kitap girmenin çok zaman alması ve öğrencilerin kitap okumasa dahi okul yönetiminin yine de sisteme kitap girişi yapması yönünde ısrar etmelerinden dolayı ki zorla da olsa kitap girişi yapmak zorunda kalmalarıdır.

Her öğrenciye en az bir kitap girme zorunluluğunun tutulması bence yanlış. Öğrenci okumadığı halde okumuş gibi kitap giriyoruz. Bu biraz öğretmene angarya gibi geliyor sanki. (Öğrt, 2, K)

Öğrencilerin okudukları kitapları girmek külfet gibi geliyor. (Öğrt, 3, K)

Yönetim kitap yazılacak dediği için çocukların okumadığı kitapları da girmek zorunda kalıyorum. (Öğrt, 6, E)

Öğrencinin okuduğu kitapları giriyoruz ya eğitim öğretim yılı sonunda siliniyor. Bir sonraki sene bu çocuk hangi kitapları okumuş diye bakmakla istegimizde göremiyoruz. (Öğrt, 7, K)

Öğrencilerin okuduğu kitapları tek tek girmekten memnun değilim. Bunun yerine bir öğrenci için tüm kitapları girdikten sonra toplu kayıt olsaydı daha iyi olurdu. (Öğrt, 11, K)

Öğretmenlerden ikisi sisteme öğrencilerin yöneltme ve sosyal etkinlik işlemlerini yapmaktan memnun olmadıklarını ifade etmişlerdir. Öğretmenlerin bu memnuniyetsizliklerinin altında yatana neden ise onların bu konudaki algılayış biçimleridir. Öğretmenler sosyal etkinlik işlemlerinin işlevsiz olduğunu ve yöneltme işlemlerinin ise sınıf rehber öğretmenin yapabileceği bir görev olmadığını düşünmektedirler. (Öğrt, 5, K)

Bir de şunu hala anlamış değilim: Sosyal etkinlikleri tamamladı /tamamlamadı. Hangi sosyal etkinliği tamamladı ya da tamamlamadı bu belirtilmiyor. Sadece tamamladı şeklinde tıklamanız gerekiyor. Bence bu çok saçma ve işlevsiz. (Öğrt, 7, K)

Yöneltmeler sınıf rehber öğretmenlerinin yapacağı şey değil. Sınıf rehberi öğretmenleri orada belirtilen özellikleri tam olarak göremeyebilir. Çünkü bazı arkadaşlarımız rehberliğini yaptığı sınıfa haftada 1 saat giriyor. Hatta hiç girmedeği bir sınıfa bile rehberlik yapabiliyor. Örneğin böyle bir öğretmenin yaptığı yöneltme ne kadar güvenilirirdir? (Öğrt, 8, E)

4.2.6. Öğretmenlerin e-Okul Yönetim Bilgi Sistemi'ni Etkin ve Uygun Kullanma Konusundaki Kendi Yeterliliklerine İlişkin Algıları

Öğretmenlerden sekizi zamanı iyi kullanamadıkları, bilgisayar kullanmasını iyi bilmedikleri, e-Okul Yönetim Bilgi Sistemi'ni sadece belli dönemlerde yoğun kullandıklarını ve bu dönemler dışında kullanmadıkları için sistemi etkin ve uygun kullanma konusundaki yeterliliklerini orta düzeyde görmektedir.

Zamanı düzün kullanamadığım için orta düzeydeyim diyebilirim. (Öğrt, 1, K)

Henüz tam olarak e-Okul'u keşfedemediğim için orta düzeydeyim. (Öğrt, 2, K)

Çok sık kullanmadığım için çok iyi değilim. Sistemi iyi kullanabilmek için sadece biraz araştırmak ve zaman ayırmak gerekiyor. Yoksa e-Okul zor ve

karışık bir sistem değil. (Öğrt, 3, K)

e-Okul'u etkin ve yeterli kullanma konusunda iyi düzeyde görmüyorum. Bunun nedeni de iyi bir internet kullanıcısı olmamamdan kaynaklanıyor. (Öğrt, 4, K)

e-Okul'a dönemin başında öğrencilerin bilgilerini yenilemek için, yazılıları okuduktan sonra girmek için ve öğrencilerin okuduğu kitapları girmek için giriyorum. Girdiğim zaman not döneminde giriyorum. Başka da ne için giriliyor e-Okul'a bilğim yok. Orta düzeydeyim herhalde. (Öğrt, 5, K)

e-Okul'u sadece not girme dönemlerinde kullandığım için çok iyi bilmiyorum. O yüzden orta düzeydeyim. (Öğrt, 6, E)

Bilgisayar kullanımı konusunda yeterli olmadığım için e-Okul'u kullanma konusunda da kendimi yeterli bulmuyorum. Orta düzeyde diyebilirim. (Öğrt, 9, K)

Bilgisayar ile herhangi bir sorunum yok bu yüzden e-Okul'u kullanabiliyorum. Ancak yine de kendimi e okulu kullanma çok iyi düzeyde görmüyorum. Bunun için eğitim almak lazım. (Öğrt, 11, E)

Öğretmenlerden üçü e-Okul Yönetim Bilgi Sistemi'ni bütün modüllerini ve ne zaman ne yapılacağını bildikleri, her şeye kolayca ulaşabildikleri ve zorluk çekmedikleri için sistemi etkin ve uygun kullanma konusundaki yeterliliklerini iyi düzeyde görmektedir.

İyi bir kullanıcı olduğumu düşünüyorum. İki yıldır acemiliğimiz bitti. Her yerini biliyorum. Ne zaman ne yapmam gerekiyor biliyorum. Hiçbir sıkıntım sorunum yok. (Öğrt, 8, E)

Her şeye kolay ulaştığım için iyi olduğumu görüyorum. (Öğrt, 7, K)

İyi kullandığımı düşünüyorum. Gerekli olduğu zaman açıp bakabiliyorum. Yani zorluk çekmiyorum. (Öğrt, 10, K)

4.2.7. Bir Öğretmen Açısından e-Okul Yönetim Bilgi Sistemi'nin Olumlu ve Olumsuz Yönlerine İlişkin Görüşleri

Öğretmenler bu konuya e-Okul Yönetim Bilgi Sistemi'nin okul ile yaptıkları iş ve işlemler üzerindeki olumlu ve olumsuz etkileri açısından bakmışlardır.

Öğretmenlerden yedisi sisteme veri girişinin elektronik ortama aktarılması sayesinde elle yazma işinin ortadan kalkması ile zamandan tasarruf sağlanması ve elle yazma işinin ortadan kalkması ile hata payının azalması bakımından e-Okul Yönetim Bilgi Sistemi'nin okul ile yaptıkları iş ve işlemler üzerinde olumlu etkisi olduğu ifade etmişlerdir.

Zamandan tasarruf sağlaması bakımından olumlu. Önceden elimizle kâğıtlara yazıyorduk. Şimdi teknoloji geliştiği için bir tuşla her şeyi hallediyoruz. Daha güvenilir bir şekilde saklıyoruz. Üstelik yedekleme imkânımız da var. (Öğrt, 1, K)

e-Okul ile ilgili olarak hiç olumsuz göremiyorum. Birçok olumlu yönü var. İlk aklıma gelen olumlu bir yönü zamandan tasarruf sağlaması. Örneğin; e- Okul bizi sarı dosyalara günlerce bilgileri yazmaktan kurtardı. (Öğrt, 4, K)

Çarşaf şeklindeki not çizelgelerini doldurmak çok zaman alıyordu. e-Okul'un sağladığı en büyük yarar zaman tasarrufu sağlaması. (Öğrt, 10, K)

.....değim gibi e-Okul bizim doldurmamız gereken evrakları azaltıyor ve zaman tasarrufu sağlıyor. (Öğrt, 7, K)

Bir öğrenci için bir dönemde ortalama 60-80dk süre harcıyorum. Bir dönemde bütün bilgileri girmek bir günümüzü alıyor. Ama eski sistemde bir haftamızı alıyordu. (Öğrt, 11, E)

Eskiden öğretmenler karneleri elle yazıyordu ya da öğrencilere yazdırıyordu. Bu yüzden karnelerin için yetişmeme gibi bir durum söz konusu olabiliyordu. Şimdi tek tuşla hemen aynı gün içerisinde alabiliyorsunuz. (Öğrt, 6, E)

e-Okul'da öğretmenlerin notları çarşaf gibi kağıtlara yazması ortadan kalıktı. Eskiden notları yanlış yazabiliyorduk. Düzeltelim diye biraz karalıyorduk ister istemez. Haliyle bu da hoş bir görüntü yaratmıyordu kağıt düzerinde. Şimdi ise böyle bir durum yok. e- Okul hata payımı ortadan kaldırdı. (Öğrt, 9, K)

Öğretmenlerden üçü veri girişinin düzenli olarak yapılması dolayısıyla sene sonu yapılacak işlerinin azalması ve öğrencinin geçen dönemlere ait başarı durumunu görebilmeleri imkânlarının olmasından dolayı öğrenci hakkında bilgi edinmenin daha kolay olması bakımından e-Okul Yönetim Bilgi Sistemi'nin okul ile yaptıkları iş ve işlemler üzerinde olumlu etkisi olduğu ifade etmişlerdir.

Düzenli olarak verileri girdiğin için sene sonuna yapmak zorunda olduğun işler birikmiyor. (Öğrt, 2, K)

Eskiden de öğrencilerin bilgilerinin yazıldığı yerler vardı ve oradan öğrenci hakkında bilgi alırdık. Ama bu sistem daha düzenli olduğu için öğrencilerle ilgili bilgilere daha rahat ulaşabiliyorum. (Öğrt, 3, K)

Geçen dönemlerde öğrencinin durumunun nasıl olduğunu öğrenmek için geçen dönemlerde onun dersine giren öğretmenlere sormaktansa e-Okul'dan öğrencilerin geçmişteki durumunu görebiliyorsun. (Öğrt, 5, K)

Öğretmenlerden üçü e-Okul Yönetim Bilgi Sistemi ile birlikte çalışan Veli Bilgilendirme Sistemi sayesinde velilerin de kendi çocukları hakkında bilgi sahibi olması ve velilerde iletişime geçilmesi gereken durumlarda sistemin buna imkân sağlaması bakımından e-Okul Yönetim Bilgi Sistemi'nin okul yönetimini de olumlu etkilediğini ifade etmişlerdir.

Olumsuz bir yönü yok. Öğretmen dönüt veriyor dolayısıyla çocuk anında dönüt alabiliyor. Veli de çocuğunu takip edebiliyor. Bu da öğretmeni rahatlıyor. (Öğrt, 8, E)

Veli okula gelmeden çocuğunun notlarını öğrenebiliyor. Çocuğu yalan söylese bile bunu biliyor. Çocuklarını takip edebiliyor. (Öğrt, 5, K)

Bir başka olumlu bir yönü ise veli iletişim bilgilerinin sistemde yer alması. Çünkü öğrenci ile ilgili her hangi bir olumsuz durumla karşılaşıldığı zaman veli ile iletişime geçmek durumun kaldığımız zamanlarda bu tür bilgilere çok ihtiyaç duyuyoruz. (Öğrt, 4, K)

Öğretmenlerden ikisi veri girişinin elektronik ortama aktarılması sayesinde elle yazma işinin ortadan kalkması ve öğrenci ile ilgili bilgilerin sistemde yer alması bakımından e-Okul Yönetim Bilgi Sistemi'nin okul yönetimini de olumlu etkilediğini ifade etmişlerdir

e-Okul'un hiçbir olumsuz yönüne rastlamadım. Bu yüzden hep olumlu görüyorum. Özellikle okul yönetiminin işlerinin daha da kolaylaştığını düşünüyorum. Daha önceden de dediğim gibi okul yönetimi not girme işlerinden kurtuldu. Aynı şekilde eskiden elle yazılırdı karneler. Bazı durumlarda idare bu karneyi elle yazmak konusunda zorlanırdı ve gerek bizlerden gerekse öğrencilerden yardım istenirdi. Ancak artık tüm bunlardan kurtulduk. Bir de yanlış bilgi de uyarı veriyor ve hata yapmaktan kurtulduk. (Öğrt, 11, E)

e- Okul bir öğretmenin işlerini kolaylaştırır ama idarenin işlerini ise daha da kolaylaştırır. Bir dönem idarecilik yaptığım için şunu söyleyebilirim: nakiller konusunda, öğrencilerin kayıtları konusunda okul yönetiminin işini kolaylaştırdı. Eskiden nüfus cüzdanı olmayan, anne ve baba bilgileri eksik olan öğrenciler olabiliyordu ve bunların kayıtları çok zor yapılıyordu. Ancak şimdi ise bakanlık Mernis ile bağlantılı olarak bu bilgileri size sunuyor. (Öğrt, 9, K)

Öğretmenlerden ikisi veri girişinin düzenli olarak yapılmaması durumunda okul yönetimi ile karşı karşıya kalmaları ve öğrencilerin diğer derslerdeki başarı durumunu görüp etkilenmelerinden dolayı ölçmeye hata katmaları bakımından e-Okul Yönetim Bilgi Sistemi'nin okul ile yaptıkları iş ve işlemler üzerinde olumsuz etkisi olduğunu ifade etmişlerdir.

Bu sistem bize işlerin zamanında ve günü güne yapılması zorunluluğunu getiriyor. İşleri herhangi bir nedenden dolayı aksatırsanız idareyle karşı karşıya kalabildiğiniz durumlarda olabiliyor. (Öğrt, 9, K)

e-Okul’da öğrencilerin diğer derslere ait notlarının görülebiliyoruz. Bunun şöyle bir olumsuz yönü var. İster istemez ölçmeye hata katıyoruz. Mesela ben çocuğun diğer derslerdeki performans notlarına bakıyorum. Diyorum şu dersten şu öğretmen şöyle vermiş. Ben de öyle vereyim diyorum. Demek ki ben çocuğa haksızlık etmişim ya da o benim dersimde kendini gösteremedi diye düşünüyorum. O öğrenciye düşük vereceksem de diğer derslerdeki durumundan dolayı yüksek veriyorum. Bir de şöyle bir durum oluyor. Biz diğer arkadaşların verdiği notları görünce bu sefer birimizi yargılamaya başlıyoruz. Bak bu öğretmen çok düşük veriyor. Bu yüksek veriyor diye. Bence bu yüzden sadece çocukların resmini görebilmeliyiz diğer derslerden aldığı notları değil. (Öğrt, 2, K)

4.2.8. Öğretmenlerin e- Okul Yönetim Bilgi Sistemi’ndeki Bilgilerin Güvenirliğine İlişkin Görüşleri

Öğretmenlerden sekizi e-Okul Yönetim Bilgi Sistemi’ndeki bilgilerin tümünün güvenilir olmadığını ifade etmişlerdir. Öğretmenler ders notlarının, davranış notlarının, öğrencilerin okudukları kitap bilgilerinin ve öğrenci dosya bilgilerinin gerçeği yansıtmadığını düşünmektedirler. Böyle bir düşüncenin altında yatan nedenler ise öğretmenlerin ifadelerinde de anlaşılabileceği üzere öğretmenler, öğrencilerin SBS’ye girecek olması nedeniyle öğrenci notlarının yükseltmeleri, davranış notlarındaki kriterlerin belirsiz olmasından dolayı bu notları geliş güzel vermeleri, öğrencilerin okuduğu kitaplarla ilgili bilgilerin sisteme yanlış girmemeleridir. Ayrıca öğrencilerden elde ettikleri dosya bilgilerin ise güvenirliliğine inanmamaktadırlar. Çünkü olanlara göre öğrenciler kişisel bilgilerini ya yanlış ya eksik vermektedirler.

e-Okul’daki verdiğimiz notlar güvenilir değil. Ama bu e-Okul’dan dolayı değil de SBS sisteminden dolayı. Çünkü SBS’de okul başarısı önemli. SBS’de başarı gösterebilecek öğrencilerin notunu yükselttiğimiz için şu anda verdiğimiz notların tamamı doğrudur diyemem. Bu e-Okul olsa da olur olmasa da. e-Okul sadece bize notları oynamada kolaylık sağladı. Burada notları gördüğümüz için, bilgisayar ortalamaları kendi hesapladığı için notları kolayca değiştirebiliyoruz. Yani güvenirlilik sorunu e-Okul’dan değil de eğitim sistemimizden kaynaklanıyor. (Öğrt, 2, K)

Sistemdeki bütün bilgiler güvenilirdir diyemem. Davranış notlarını verirken tek tek düşünmüyoruz. Ortalamaya ya da öğrencinin durumuna göre not veriyoruz. (Öğrt, 3, K)

Çoğu eksiktir veya yanlıştır. Özellikle sıfıftayken çocuktan alınan bilgilerin doğru olmadığını düşünüyorum. Çünkü öğrenci tanıma fişleri rehberlik saatlerinde öğrencilere doldurtuluyor. Tanıma fişlerinde ise bazen çocukların bilemeyeceği ait bilgiler de soruluyor. Örneğin; ailenin geliri gibi. Gerçi bazı bilgiler Mernis'ten geliyor. Bu bilgiler yanlıştır diyemem. (Öğrt, 4, K)

Davranış notlarını nasıl verdiğimizizi düşünürsek kesinlikle güvenilir değil. Birçok öğretmen belki ben de olabilirim öğrencileri tanımadan, öğrenci hakkında kişisel bilgi edinmeden, ön yargılarımızla not veriyoruz. (Öğrt, 1, K)

Davranış notları samimiyetsiz. Örneğin; verdiğimiz davranış notlarından bir tanesi okul kültürüne uyum. Çocuk ne yaparsa 5 alması gerekir? Ben bunu nereden bileceğim? Bir de sınıf öğretmeni gibi sadece 30 öğrencimiz yok. Branş öğretmeni olduğum için 6 sınıfa giriyorum. Her bir sınıfta 30 öğrenci olsa 6 sınıfta toplam yaklaşık 180 öğrencim var. Bu yüzden öğrencileri hatırlamak çok zor oluyor. Orada da hızlı ders notu girişindeki gibi öğrencilerin resmi olmalı bence. (Öğrt, 5, K)

Çok da güvenilir olduğu söylenemez. Son hafta artık tüm ortalamaları görebildiğimiz için kendi kafana göre notları değiştirebiliyorum. Öğrencinin diğer derslerdeki durumuna göre notunu yükletiyorum bazen de düşürüyorum. (Öğrt, 6, E)

Notlar kısmı doğrudur ama kitap okuma açısından düşünürsek o biraz şaibelidir. Aklıma gelmişken şunu da söyleyeyim: Davranış notlarını girerken sadece göze çarpan öğrencilere düşük veriyorum onun dışında tüm öğrencilere beş verip geçiyorum. (Öğrt, 10, K)

Benim açımdan doğru. Ama diğer öğretmen arkadaşları bilemem. Çünkü ben çocuklar hangi notu aldıysa veya hangi kitabı okuduysa aynen giriyorum. (Öğrt, 7, K)

Öğretmenlerden üçü sisteme veri girişini kendileri yaptıkları için ise e-Okul Yönetim Bilgi Sistemi'ndeki bilgilerin güvenilir olduğunu ya da güvenirliliğin öğretmenlerin verileri doğru bir şekilde girip girmemesine bağlı olduğunu ifade etmişlerdir.

Bence eskiye nazaran doğrudur. Eskiden öğretmen notu verir geçerdi. Veli de karne de görürdü. Ama şimdi notlar e-Okul'dan görülebildiği için veli de seni teftiş edebilir durumda. Yanlışlığı fark edip seni uyarma durumu daha rahat. Öğretmen de ona göre daha rahat. (Öğrt, 8, E)

Ben öğretmen arkadaşlarımın sisteme isteyerek yanlış bir bilgi gireceklerini zannetmiyorum. Bakanlık tarafından otomatik olarak sisteme girilmiş bilgilerden de şimdiye kadar hiç yanlış olanını görmedim. (Öğrt, 9, K)

Öğretmen arkadaşlarımız sisteme yanlış veri girmezlerse sistem tamamen güvenilir bence. (Öğrt, 11, E)

4.2.9. Öğretmenlerin e- Okul Yönetim Bilgi Sistemi'nin Güvenirliliğine ve Sistemdeki Bilgilerin Gizliliğine İlişkin Görüşleri

Öğretmenlerden sekizi e- Okul Yönetim Bilgi Sistemi şifrelendirme sisteminin T.C. numaralarına dayanıyor olmasından dolayı sistemdeki bilgilerin gizli ve T.C. numaralarını hem öğretmenler odasındaki panoda hem de müdür yardımcılarının odasında yer almasından dolayı sistemin güvenli olmadığını ifade etmişlerdir. Ayrıca öğretmenlerden biri okuldaki bazı öğretmenlerin kendi şifreleri öğrencilerine vererek veri girişlerini onlara yaptırmalarından ve okul yönetimine ait şifrenin öğretmenler tarafından biliniyor olmasından dolayı e-Okul Yönetim Bilgi Sistemi'ndeki bilgiler güvenliğinin riskte olduğunu belirtmiştir.

Sistemin gizliliğinden şüpheliyim. Çünkü geçenlerde öğretmenler odasına bilgisayar üzerine okulun şifresi asıldı. Bizim öğretmenler odasına giren çıkan belli olmadığı için öğrencilerden biri bunu görmüş olabilir. Aynı şekilde öğretmen arkadaşlarımızdan kaynaklanan hatalar da var tabi. Bazı öğretmen arkadaşlarımız notları girmesi için şifresini öğrencilerine veriyor. Çünkü ben bazı öğrencilerimizden okulun şifresini bildiklerini duyuyorum. Not defteri

tutmayıp e-Okul'a yazılı kâğıtlarından geçirdiğim için notları hangi öğrenci kaç almış bilmiyorum. Biri notunu değiştirse bundan benim haberim bile olmaz doğrusu. (Öğrt, 2, K)

Gizli olmalı ama değil. Mesela çocuk yazılıya gelmiyor. Sonraki hafta okula gelince yazılı yapıyoruz. Ama 15 gün geçtiği için çocuğun aldığı notu e-Okul'a giremiyoruz. Böyle olunca gidip idareden okulun şifresini alıyoruz ve yazılı tarihini değiştirip çocuğun notunu giriyoruz. Dolayısıyla idarenin tüm bilgilerini görebiliyoruz. (Öğrt, 3, K)

Bu bilgilerin çok gizli olduğunu düşünmüyorum. İsteyen bir kişi benim T.C. no'ma çok rahat ulaşabilir. Böylece sistem çok rahat benim yerime girebilir. Millet bankların güvenlik şifrelerini bile kırabiliyor. e-Okul'unkini kırmakta zorlamayacaklarının düşünüyorum. (Öğrt, 4, K)

Kendi şifremizi başkasının öğrenmemesi için bir şekilde bir saklayabiliyoruz. Ama bazen sınav tarihlerimizi yanlış girdiğimiz için idarecilerden okul şifresini istiyoruz ya da idareciler ders programlarımızı girmemiz için kendileri veriyorlar. Eğer öğretmen arkadaşlarımızın dalgınlığına gelir de bu şifre yanlışlıkla bir öğrencinin eline geçerse o zaman çok kötü olur. (Öğrt, 5, K)

Benimkisini kolay kolay kimse bilemez. Birçok arkadaşım idarenin şifresini biliyor ama bilmemesi lazım. (Öğrt, 6, E)

Bir T.C. kimlik numarası ile yapılan hiçbir şeyin gizliliğine inanmıyorum. Şifreleme sistemi kötü. Benim T.C. numaram kullanıcı kodu, onun ilk 6 rakamı da şifre. Benim T.C. numaram okulun her yerinde asılı. TC numaramı öğrenen bir öğrenci benim yerime e-Okul'a girebilir. Hatta karnelerin verileceğinden bir gün önce e-Okul'a girip notları değiştirebilir. Ve bizim ruhumuz bile duymaz. (Öğrt, 7, K)

Gizli değildir. Genelde TC numarasını kullanarak e-Okul'a girerek kullanıyoruz. okul yönetimi zaten şifremi biliyor. Eğer öğrenci de bir yerden öğrenirse bizim sayfamıza girip notları değiştirebilir. (Öğrt, 10, K)

Dışarıya göre gizli. Okulun kodunu ve şifresini bilmedikleri için sisteme izinsiz giriş yapamazlar. Ama içerisi için aynı durum söz konusu değil. e- Okul'un şifrelendirme sistemi T.C. numaralarımıza dayanıyor. T.C. numaralarımız hem öğretmenler odasındaki panoda hem de müdür yardımcılarının odasında var. Okul yöneticilerinden olsun, bir öğretmen arkadaşım sistemine benim yerime çok rahatlıkla girebilir. (Öğrt, 11, E)

Öğretmenlerden üçü ise e-Okul Yönetim Bilgi Sistemi'ndeki bilgilerin gizliliğin öğretmenlerin elinde olduğunu ifade etmişlerdir.

Biraz öğretmenin yapısı ile alakalı. Herkesin kendine özel şifresi var. Bunu bir başkasına vermezse gizlidir. (Öğrt, 8, E)

Bu konu biraz idareyle ya da öğretmenler arasındaki iletişimle alakalı. Örneğin ben bir arkadaşıma rica edebilirim: “Benim bu gün çok işim var. Benim yerime şu notları girebilir misin? Bu benim şifrem, notlar da şunlar.” Her ne kadar arkadaşıma güvensen de insanoğlu bu. Farkında olarak ya da olmadan notları değiştirebilir. Böyle bir şey olmadı ama olabilir de. (Öğrt, 1, K)

Şifremini kimseye vermediğim sürece gizli. Bakanlık tarafından otomatik olarak sisteme girilmiş, ekranda mat bir sarı renk ile belirtilen bu bilgiler değiştirilemiyor. (Öğrt, 9, K)

4.2.10. Öğretmenlerin e-Okul Sistemi'nin Okul Başarısına Etkisine İlişkin Algıları

Öğretmenlerden sekizi e-Okul Veli Bilgilendirme Sistemi'nin veliler tarafından çok fazla kullanılmadığı için sistemin okulun başarısını artırmadığını düşünmektedirler. Çünkü onlara göre okulun sahip olduğu veli profilinin bu sistemi kullanacak yapıda değildir ya da veliler öğrencilerinin okuldaki başarı durumlarına ilgisizdirler.

Veli eğer gerçekten duyarlıysa artırabilir. Nasıl artırabilir? Öğrencisinin durumu hakkında öğretmenlerle ya da idareyle birebir gelip görüşürse başarı artar ve e-Okul anlamlı olur. Ben şahsen şu ana kadar şimdiye kadar hiçbir veli ile birebir görüşme yapamadığım için başarının arttığını söyleyemem. (Öğrt, 1,

K)

Eğer veli ilgiliyse veli toplantısını beklemeden öğrenci hakkında bilgi sahibi olabilir ve böyle öğrencisinin başarısını artırmak için bir takım önlemler alabilir. (Öğrt, 5, K)

e-Okul'un okul başarısına çok bir etkisi olduğunu düşünmüyorum. Çünkü bizim okulumuzdaki birçok veli internet olanağına sahip değil. Kaldı ki internet olanağına sahip olanların da birçoğunun babası biliyor annesi bilmiyor. Çocukla ilgilenen daha çok anne olduğu ve annenin de internet kullanmasını bilmediği için e-Okul öğrencinin dolayısıyla da okulun başarısını artırmıştır diyemeyiz. Anne ve baba değişmediği sürece e-Okul'un varlığı, okulun başarısını etkilemez. Yoksa e-Okul Veli Bilgilendirme Sistemi çok güzel. (Öğrt, 4, K)

Bizim okulumuzda velilerin ve öğrencilerin e-Okul'u ne kadar kullandıkları tartışılır. Yılbaşından önce 2. sınavları okuyup e-Okul'a girdim mesela. Çocuklar hala bana gelip hocam ne zaman okuyacaksınız diye soruyorlar. e-Okul'a girdim oradan bakın diyorum ama hala soranlar var. (Öğrt, 3, K)

Bence hiçbir etkisi yok. Sadece öğrencilerden aldığım tepkiler genelde “Notumuzu gördük, şunu almışız.” şeklindedir. Velileri de ilgilendirdiğini düşünmüyorum. Sınıfımda öğrencisinin durumunu e-Okul'dan takip eden veli sayısı beşi geçmez. (Öğrt, 11, E)

Veli çocuğunun kötü notlarını öğrendiği için çocuğunu teşvik ederse başarı artabilir. Çocuk aile tarafından teşvik edildiği için çok fazla olmasa da okulun başarısı da artar. (Öğrt, 10, K)

e-Okul çocuğun başarısını artırabilir. Bu da değdim gibi dönüt vermekle ilgili. Bizim okulumuzda ise başarıyı sağlamadı. Çünkü bizim okuldaki çocukların evinde bilgisayarlar yok. Çocuklar e-Okul'u kullanmayı bilmiyor. Aile ise hiç bilmiyor. (Öğrt, 8, E)

Bizim okulumuzda e-Okul'un başarıyı artırıcı bir yönü yok. Biz zaten

öğrencilerin performans notlarını yüksek veriyoruz. Öğrenci de bu yüksek notu görünce yazılısı düşük bile olsa çalışmıyor. (Öğrt, 5, K)

Artırmaz gibi geliyor. Bilemiyorum. Dersle ilgili bir şey yok. Çocuk sadece notu görüyor. Orada ayrıca SBS ile ilgili bir çalışma yok. (Öğrt, 5, K)

Öğretmenlerden üçü ise e-Okul Sistemi'ni sadece okul yönetimindeki işleri kolaylaştırması için tasarlanmış bir sistem olup sistem içerisinde öğrenciye dönük çalışmaların olmamasından dolayı e-Okul Sistemi'nin okul başarısını artırmadığını ifade etmişlerdir.

Okulun başarısını etkilemez. Sonuçta notları alan öğrenciler. E-Okul sadece bizim notları girebilmemizi velilerin de bilgilенmesini sağlar. (Öğrt, 6, E)

Başarısı ile alakası yok. Sadece okul işleri hızlandırır. Başarı eğitim ve öğretim faaliyetleri ile olur. Bunun ile eğitim öğretim faaliyetlerinin sonuçlarını bildiriyoruz ki hepsi bile yok. Sadece okuduğu kitaplar var. (Öğrt, 7, K)

e- Okul nihayetinde yöneticilerin, öğretmenlerin okul yönetimi ile ilgili işleri kolaylaştırmak için tasarlanmış bir sistem. Bu yüzden e-Okul'un pek okul başarısını artırmak gibi bir amacının olduğunu düşünmüyorum. (Öğrt, 9, K)

4.2.11. Öğretmenlerin e- Okul Sistemi'nin İletişimdeki Etkisine İlişkin Algıları

Öğretmenler e-Okul Sistemi'nin iletişimdeki etkisini iki boyutta ele almışlardır. Birinci öğretmenlerin velilerle olan iletişim, ikincisi ise kendi meslektaşları ile olan iletişim. Öğretmenlerin e-Okul Sistemi'nin velilerle olan iletişimi etkisi konusundaki düşünceleri çok farklıdır.

Öğretmenlerden altısı velilerin e-Okul Veli Bilgilendirme Sistemi'ni kullanmadıkları için sistemin iletişime hiçbir etkisini olmadığını ifade etmişlerdir.

Velilerle e-Okul'dan kaynaklanan bir iletişim yaşamadım şimdiye kadar. Ama e-Okul ile karşılaştığım sorunlar için idareye başvurdum ya da öğretmen arkadaşlarımdan yardım istedim. (Öğrt, 1, K)

Açıksa notları öğrenip “Şu not şöyle gelmiş. Neden?” diyen olmadı daha. Bilgisayarla haşır neşir olan bir veli profili yok burada. (Öğrt, 5, K)

Hiç etkisi yok. e-Okul yokken de böyleydi e-Okul varken de böyle. (Öğrt, 7, K)

e-Okul konusunda velilerin çok bilinçli olduğu zannetmiyorum. Sadece bazı veliler gelip çocuğumun notunu internetten öğrendim diyor. Yani hiç e-Okul kelimesini kullanan duymadım. (Öğrt, 9, K)

Etkilemesi lazım ama etkilemedi. Bizim okulun genelini düşünürsen çok fazla okul-veli ilişkisi artmadı. Sadece internetle haşır neşir olan e-Okul’u kullanmasını bilen belli ailelerle olan iletişimimiz daha da arttı. e-Okul’dan bir haber olan velilerle de iletişimimiz eskisi gibi devam ediyor. (Öğrt, 8, E)

Çocuğunun notunu e-Okul’dan duyup gelen çok fazla duyarlı veli olmadığı için iletişime çok fazla etkisi olmadı. Bu konuda veli ile hiçbir ilişkim olmadı yani. e-Okul’a girdim notları gördüm diye hiçbir veliden dönüt almadım. Sadece birkaç öğrenci e-Okul’a girip notları gördüğünü söyledi. Zaten birçok öğrencinin evinde internet olmadığını düşünüyorum. Bu yüzden olabilir. (Öğrt, 10, K)

Öğretmenlerden üçü ise e-Okul Veli Bilgilendirme Sistemi’nden öğrencisinin okuldaki durumunu öğrenen velinin okula daha çok geldiğini bu yüzden de sistemin velilerle olan iletişimi etkilediğini ifade etmişlerdir.

Öğrencisinin notlarında bir düşüş gören ilgili veliler de okula geliyor. Ancak dediğim gibi eğer veli ilgili ve e-Okul Sistemi’ni kullanma imkânına sahipse ise iletişim de artıyor. Yoksa diğer türlü iletişim yine değişmiyor. (Öğrt, 11, E)

Bazı durumlarda veli okula geliyor “hoca hanım bizim çocuğun notu kaçtır?” diye soruyor. Böyle durumlar da “ben de e-Okul’a girdin mi? diye soruyorum. Çoğu evinde internet imkânı olmadığı için girmemiş oluyor. Ama imkânı olup da girmeyenlere notunu söylemiyorum. Velilerin bu sistemden daha çok yararlanmaya teşvik etmek için. Bir de şöyle bir durum var e- Okul’a bakıp

notlarını öğrenen veli okula daha çok okula geliyor. Özellikle notlar düşük gelmişse. (Öğrt, 4, K)

Herkes herkesin verdiği notları görebildiği için bu sefer birbirimizden etkilenip ona göre not vermeye başlıyoruz. Aynı şekilde veliler de senin verdiği notu görüp seni etkilemeye başlıyorlar. Eskiden olduğu gibi herkes karne de görseydi notları hiç kimse kimseyi etkilemeyecekti. (Öğrt, 6, E)

Öğretmenlerden ikisi e-Okul Yönetim Bilgi Sistemi'nin öğretmenler arasındaki iletişimi de etkilediğini ifade etmişlerdir.

Bir kere herkesin ortak bir konuşma konusu oldu. e-Okul'da bir şey yapılacaksa birbirine haber veriliyor. Şu zamana kadar notlara girilecekmiş sen girdin mi, kaç performans notu verdindiye konuşuluyor. (Öğrt, 2, K)

Zaman zaman neyi ne zaman yapacağız, bitirdik mi..... şeklinde öğretmen arkadaşlarımızla konuşuyoruz. (Öğrt, 11, E)

Bir öğretmen ise bilgisayar üzerinden yapılacak işlemlerin iletişimi azaltacağını ifade etmiştir.

Birebir insanlarla diyalogla yapacağın işleri bilgisayarla yapıyorsun. Öyle olunca iletişimi olumsuz yönde etkiler. Çocukla yine birebiriz ama veli ile iletişim azalır. (Öğrt, 3, K)

4.2.12. Öğretmenlerin e-Okul Yönetim Bilgi Sistemi'nin İşleyişini Değerlendirmeleri ve Sistemin Gelişimine Katkıda Bulunmak İçin Sundukları Öneriler

Öğretmenlerin sistemin gelişimi üzerine sundukları öneriler velilerin sisteme karşı olan ilgisizliğinin nedenlerinin belirlenmesi, sistemin etkin ve uygun kullanılabilmesi için öğretmenlere yönelik eğitimin verilmesi, öğrenciye yönelik modüllerin eklenmesi, öğrencilere sorumluluk verilmesi, okulun fiziki alt yapısının geliştirilmesi, bazı modüllerin yeniden düzenlenmesi başlıkları altında toplanabilir.

Öğretmenlerden biri velilerin e-Okul Veli Bilgilendirme Sistemi'ne karşı ilgisiz olmasının altında yatan nedenlerin ortaya çıkarılması yönelik bir çalışmanın yapılması ile e-Okul'un amaçlarına daha kolay ulaşabileceğini ifade etmiştir.

Benim söylemek istediklerim sistemden çok Sistemin okulumuzdaki işleyişi ile ilgili. Bizim velilerimiz e-Okul'a karşı çok ilgisiz. Mademki TKY'nin amacı okulumuzdaki sorunları tespit edip iyileştirme çalışmaları yapmak o zaman TKY gündemine bu konuyu da ele alabilir. Velilerin e-Okul'a karşı neden ilgisiz olduğu, ilgilerini çekmek için neler yapılması gerektiğini bulabilir. Böylece e-Okul amaçlarına daha kolay ulaşır. (Öğrt, 1, K)

Başka bir öğretmen ise okulda e-Okul Yönetim Bilgi Sistemi'ni kullanmasını bilmeyen öğretmenlerin olduğunu bu yüzden e-Okul Yönetim Bilgi Sistemi'nin etkin ve uygun kullanımı konusunda öğretmenlere yönelik eğitimlerin olması gerektiğini ifade etmişlerdir.

e-Okul'un nasıl kullanacağını bilemeyen öğretmenler var. Geçen sene ben de bunlar arasındaydım. Geçen sene her öğrenciye üç tane performans üç tane de ders içi performans notu verdim. Çünkü beni konuda bilgilendirmediği için hepsine not verilecek diye düşündüm. Sonra bunu öğretmen arkadaşlarıma dediğim de bana "Kendine niye eziyet ediyorsun? Hepsini not vermek zorunda değilsin." dediler. Bu yüzden e-Okul'u kullanmasını bilmeyen arkadaşlarımıza seminerler düzenlenmeli diye düşünüyorum. (Öğrt, 2, K)

Bu öğretmen ayrıca sistemde bazı modüllerin hiç kullanılmadığına dikkate çekerek bu modüllerin görsel açıdan daha çekici bir hale getirilmesi gerektiğini ifade etmiştir.

Bir de girişteki duyuruları hiç okumuyoruz. Hani bazı sitelerde yeni bir duyuru olunca duyurunun yanında yeni diye yanıp sönen bir yazı oluyor. Dikkatimizi çekmek için böyle bir şey yapabilirler. (Öğrt, 2, K)

Öğretmenlerden dördü öğrencilerin sistemden daha iyi yararlanabilmesi için gerek e-Okul sisteminde gerekse e-Okul Veli Bilgilendirme Sistemi'nde öğrenciye yönelik ek modüllerin olması gerektiğini düşünmektedirler. Öğretmenler proje ve performans ödevi konusunda başlıklar ve değerlendirme kriterlerinin, öğrencilerin görüş yazabilecekleri bir

forum sayfasının, öğrencilere yönelik sorularının sistemde olmasının gerektiğini ifade etmişlerdir.

e-Okul ile değil de e-Okul Veli Bilgilendirme Sistemi için şunu önerebilirim: Öğrencileri proje ve performans ödevi konusunda başlıklar ve değerlendirme kriterleri olsa da öğrenciler bunlardan yararlanabilse. (Öğrt, 5, K)

Bence e-Okul'un en büyük eksikliklerinden biri öğrencilerle hakkında görüş ve tavsiyelerimizi belirtebileceğimiz bir bölümün olmaması. Eskiden öğrencilerin ruhsal dosyalarına onlarla ilgili görüş ve tavsiyeleri yazardık. Bu bir sonraki dersine girecek öğretmenler öğrenciler hakkında ön fikir sahibi olması açısından güzeldi. O yüzden e-Okulda da böyle bir bölüm olabilir. (Öğrt, 6, E)

Öğrenciler de e-Okul'a girip görüşlerini yazabilecekleri bir forum olmalı. Mesela o gün işleri derslerle ilgili görüş bildirebilirler. Bu sayede bizlerin de derslerdeki etkinliğimiz öğrencilerin gözü ile değerlendirilmiş olur. Ya da o gün hangi derste hangi konuyu anlayamadıklarını yazsalar. Ya da bir sorunu olan ancak gelip bu sorunu anlatmaktan çekinenler rehber öğretmenine bu durumu sistem aracılığıyla bildirirler. (Öğrt, 9, K)

Çocuklara da özel bir sayfası olmalı. Çocuk kendi e-Okul'a kendi yazsın. Ben okulun şu takımındayım. Bu hafta takımda şunları yaptık. Ya da ben enerji tasarrufu haftasındaki kutlama programındaki tiyatrodaki görev aldım. Ya da velilerin istek ve görüşlerinin alınabileceği bir sayfa da olabilir. Biz de öğretmenler olarak o sayfadan velilerin istek ve görüşlerini öğrenebiliriz. (Öğrt, 7, K)

Okulun başarısına yönelik eklemeler yapılabilir. Örneğin; öğretmenler soru yükler ve öğrenciler de oradan çalışabilir. (Öğrt, 3, K)

Öğretmenlerden biri sistemdeki bazı sorumlulukların ise öğrencilerle paylaşılmasını istediğini ifade etmiştir.

Bence çocuğa doğru olanı öğretip okudukları kitapları onlara girdirmeliyiz. Çocuklara da güvenmeliyiz. Onlara da güvenmeliyiz. Ya da velilere şifre

veririz çocuklar da velilerinin gözetiminde okudukları kitapları girebilirler. (Öğrt, 8, E)

Başka bir öğretmen sistem daha iyi işlemesi için okulun fiziki alt yapının geliştirilmesinin gerektiğini ifade etmiştir.

Sistemin geliştirilmesi için önerilere geçmeden şundan da bahsetmek istiyorum. Bu söyleyeceklerim biraz sistemin alt yapısını oluşturma ile ilgili olacak. Öğretmenlerin veri girişleri sağlıklı bir şekilde yürütebilmesi için daha fazla bilgisayarın veya dizüstü bilgisayarların olması gerekiyor. (Öğrt, 9, K)

Öğretmenlerden beşi sosyal faaliyetler, davranış notları, karne görüş bölümü gibi bazı modüllerin yeniden düzenlenerek daha işlevsel hale getirilmesi gerektiğini ifade etmiştir.

Sosyal faaliyet ders dışında etkinliktir. Ama e-Okul'da sosyal faaliyet başlığı altında sadece öğrencinin okuduğu kitap görülüyor. Sosyal faaliyetlerin yeniden düzenlenmesi gerekiyor. (Öğrt, 10, K)

Aklıma gelmişken şunu söylemek isterim. Öğrencilerin okuduğu kitapları, sisteme sosyal faaliyetler başlığı altında giriliyor. Ama sosyal faaliyet denilince aklıma kitap okuma gelmiyor. Bir öğrencinin girdiği yarışmalar, bir okul takımında yer alarak oynadığı maçlar, satranç takımında yer alarak katıldığı turnuvalar....vb faaliyetlerin bu başlık altında yer alması daha doğru olacaktır diye düşünüyorum. Bu istatistik çıkartılması açısından yararlı olabilir. Ayrıca öğrencilerin kulüp bilgileri de girilebilir. (Öğrt, 4, K)

Davranış notlarında bir samimiyetsizlik görüyorum. Çok fazla davranış notu görüyoruz. Biliyorsun davranışlar objektif ölçme aracı kullanılarak ölçülemiyor. Ortada kriterler olmalı. Ama e- okul böyle bir kriter sunmuyor. O yüzden davranış notlarını belirlemekte zorlanıyoruz. e-Okul biz davranış kriterleri sunabilirse daha iyi olur. Bu konuda velinin de katılımı da olmalı diye düşünüyorum. Bu çocuk okulda böyle ama acaba evde nasıl? (Öğrt, 11, K)

Karnede öğrencinin derslerdeki durumu ilgili olarak öğretmen görüşünün

olduğu bir bölüm var. Karnenin üzerine elle yazmaktansa e-Okul'a bir bölüm açılıp oraya önceden yazılabilir. Böylelikle karne günü biz de ne yazacağız şimdi diye düşünmek zorunda kalmayız. (Öğrt, 10, K)

4.2.13. Öğretmenlerin e-Okul Yönetim Bilgi Sistemi Üzerinden Yürüttükleri ve En Çok Vakit Alan İşlemler ve Bu İşlerin Vakit Almaması İçin Sundukları Öneriler

Öğretmenler, sınıf rehberliği görevlerinin olup olmamasına bağlı olarak e-Okul Yönetim Bilgi Sistemi üzerinden yürütülen en çok vakit alan işlemleri konusunda farklı görüşler ifade etmişlerdir. Sınıf rehberliği görevi olan/olmuş öğretmenlerin tamamı en çok öğrencilerin okuduğu kitapları sisteme girmenin vakit aldığını ifade etmişlerdir. Öğretmenler, öğrencilerin okuduğu kitaplarının sayfasından türüne kadar bütün ayrıntıların sisteme girilmesi, kitap türünü belirlemenin zor olması ve e-Okul Yönetim Bilgi Sistemi'nde yapılacak her işlem için belirli bir süre beklenilmesi gibi nedenlerden dolayı öğrencilerin okuduğu kitapların sisteme girilmesinin çok vakit aldığını belirtmişlerdir. Onların bu konudaki sundukları çözüm önerileri ise okuldaki kitapların tüm bilgileri ile birlikte sisteme önceden girilmesi ve öğrencilerin okuduğu kitapların sistemde işaretlenmesi ya da sisteme kitapla ilgili tüm bilgilerin girildikten sonra toplu kayıt edilebilme imkânının olmasıdır.

Öğrencilerin okudukları kitapları girmek. Çünkü kitapları tek tek giriyorsun. Hadi o neyse de kitap türünü, sayfa sayısını da giriyorsun. Ben bütün kitapların türünü bilemem ki. İnternette kitap türünü araştırmak çok vakit alıyor. Bir de amacımız ne? Öğrencilerin okuduğu kitap sayısını mı belirlemek yoksa sayfa sayısını mı? Farklı yayınevleri aynı kitabı farklı sayfalarda basabiliyorlar. (Öğrt, 2, K)

Öğrencilerin okuduğu kitabı girmek. Okuduğu kitabın adı, türü sayfa sayısı.....vb her türlü ayrıntıyı veriyoruz ya o biraz vakit alıcı ve gereksiz geliyor bence. Çünkü en karnede öğrencilerin okuduğu kitap sayısını görünüyor. Bu girmiş olduğumuz ayrıntılar görünmüyor. (Öğrt, 3, K)

Öğrencilerin okuduğu kitapları sisteme girme konusunda sıkıntıları var. Her seferinde tek tek öğrenciyi bulup, kitabın ismini yazmak, yaş kategorisinden

kitabın düzeyine uygun yaşı belirlemek çok zaman alıyor. Hadi kitap ismini ve kitabın düzeyine uygun yaşı belirlemek önemli anlıyorum ama tek tek kitap girmemin nedenini anlamış değilim. Bunun yerine sistem birden fazla kitap girmemize izin verse de böylece bizde tek tek onay vermekten kurtulsak. (Öğrt, 4, K)

.....geçen sene sınıf rehber öğretmeniydim o yüzden biliyorum öğrencilerin okuduğu kitapları girmek daha zaman alıyor. Öğretmen çocuğun hangi kitabı okuduğu, ne kadar okuduğu takip edemeyebilir. Ya da bütün kitapları bilmediği için kitabın türünün ne olduğunu bilemeyebilir. (Öğrt, 8, E)

Benim en çok vaktimi alan öğrencilerin okuduğu kitapları ve davranış notlarını girmek oluyor. Bazen davranış notlarını girerken yukarıya bakmadan (açıklama: davranış notlarının olduğu ekranın üst kısmında davranışlar yer alır. Öğretmen her öğrenciye not verdikçe ekran alta doğru kaydığı için üst kısımdaki davranış notları gözükmez) tab 5 tab 5 (açıklama: davranış notları verilirken sütunlar ve satırlar arasındaki en kolay geçiş tab tuşu ile olur) diye giriyorum. (Öğrt, 5, K)

Yönetim ille de kitap yazılmasını istediği için çocuklar okumadığı halde bir yerden kitap bulup yazıyorum. Çocuk ne okuyorsa o yazılmalı. (Öğrt, 6, E)

Öğrencilerin okuduğu kitapları girmek çok zaman alıyor. Her seferinde okuduğu kitabı yaz bekle, kitap türünü seç bekle, kitap sayfasını yaz bekle. Her kitabı bu şekilde tek tek kaydediyorsun. Kullandığınız bilgisayar çok yavaşsa yandınız. Bu nasıl olmalı biliyor musun? Sınıf kitaplığımızdaki kitaplar oraya önceden yazılmalı. Biz de oradan tıklayarak öğrencinin okuduğu kitapları seçmeliyiz. (Öğrt, 7, K)

Öğrencilerin okuduğu kitapları girmek daha önce de dediğim gibi çok zaman alıyor. bir öğrenci için tek tek girmek gerine toplu giriş yapabilelim. Ya da her ayrıntıyı girmeyelim. Kitabın türü, uygun olduğu yaş grubu, sayfa sayısı.....vb ayrıntılar gereksiz bence. (Öğrt, 9, K)

Çocukların okuduğu kitaplar. İlle de şu kadar kitap sayısı gireceksiniz diyorlar

ya bence onun olmaması gerekir. Çocuk ne kadar kitap okumadığı halde kitap girmek zorunda kalıyoruz. Bence onu kaldırsalar iyi olur. (Öğrt, 5, K)

Sınıf rehberliği görevi olan bir öğretmen, öğrencilerin okuduğu kitapları sisteme girmenin yanı sıra öğrencilerin dosya bilgilerini güncellemenin ve bu bilgileri öğrencilerden elde etmenin de vakit aldığını ifade etmişlerdir. Ancak sorunun çözümü için herhangi bir öneri sunmamışlardır.

Bir öğrenci tam olarak bütün bilgilerini bir dönem boyunca sisteme girmek yaklaşık olarak 45-50 dk alıyor. Eğer sisteme bilgiler bir kere girilip güncellenmek zorunda kalmasaydı bu süre fena değil. Ancak sistemdeki bilgileri sürekli olarak güncellemek durumunda kalıyoruz. Yaklaşık 150 öğrencimin olduğunu düşünürsek bu epey bir zaman demek. Bir de bu bilgileri öğrencilerden almak ise daha zor. Çünkü verdiğiniz öğrenci tanıma fişini kaybedebiliyor ya da o fişe gerçek olmayan bilgiler yazabiliyor. Bu bilgileri toplamamanın bir başka yolu olmalı. (Öğrt, 4, K)

Sınıf rehberliği görevi olmayan öğretmenler verilerin girilmesi esnasında düşünmeye fazla zaman ayırdıkları en çok öğrencilerin davranış notlarının vakit aldığını ifade etmişlerdir. Onların davranış notların sisteme girilmesi konudaki sundukları çözüm öneri ise davranış notlarındaki kriterleri daha belirgin olmasıdır.

Davranış notlarını verirken düşünme süreci çok vakit alıyor. Çünkü branş öğretmekleri olarak her öğrenciyi birebir tanımamız mümkün değil. Bu uygulama ne güvenilir ne de geçerlidir benim için. Yanlış, hatta hiç güvenilir olmayan bir uygulama diye düşünüyorum. İki yol var: Nasıl olsa işe yaramıyor diye hepsini 5 verip geçeceksin ya da okullarda denemiş ve geçerli ve güvenilir ölçütlerin olması lazım ki biz de ona göre davranış notlarını verelim. Mesela A öğrenci ikinci ölçüte uyduğu için notu 2 olmalı gibi. (Öğrt, 1, K)

En çok zaman davranış notlarını girmek. Bunun davranış notlarını her hangi bir ölçme aracına dayalı olarak girmediğim için bu notları çok düşünüyorum. Ben düşünürken sistemde kalış sürem 10 dk'yı aştığı için her şey siliniyor ve yeni baştan veri girişi yapmak zorunda kalıyorum sisteme bu da çok vakit kaybettiriyor. (Öğrt, 11, E)

4.3. Öğrencilerle Bireysel Görüşmelerden Elde Edilen Bulgular

4.3.1. Öğrencilerin e-Okul Veli Bilgilendirme Sistemi'ne İlişkin Görüşleri

Öğrencilerden beşi e-Okul Veli Bilgilendirme Sistemi ile ilgili olarak ne olumlu ne de olumsuz bir algıya sahipken bir öğrenci ise olumsuz bir algıya sahiptir. Ne olumlu ne de olumsuz bir algıya sahip bu beş öğrenci e-Okul Veli Bilgilendirme Sistemi'ni öğretmenlerin, öğrencilerin karne almadan önce ders notlarını, davranış notlarını ve dersle ilgili her türlü bilgiyi girdiği yalnızca kendilerin değil ailelerinin de bu bilgileri görmek için girebildiği bir site olarak algılanmaktadır.

e-Okul denince aklıma, öğrencilerin karne almadan önce bilgi aldıkları yer geliyor. (Ö, 1, E6)

e-Okul denince aklıma, içinde ders notlarımızın, davranış notlarımızın ve dersle ilgili şeylerin olduğu bir site geliyor. (Ö, 2, K6)

e-Okul denince aklıma, öğretmenlerimizin notlarımızı girdiği bizim de notlarımızı gördüğümüz bir site geliyor. (Ö, 4, K7)

e-Okul Veli Bilgilendirme Sistemi denince aklıma, annem ve babamın benim okuldaki sınav sonuçlarım hakkında bilgi sahip olması geliyor. (Ö, 5, K8)

Bu beş öğrenciden farklı olarak bir öğrenci ise e-Okulla ilgili olarak olumsuz algıya sahip olup ailesinin e-Okul Veli Bilgilendirme Sistemi'ni bir soru bankası olarak algılanmaktadır. Öğrencinin görüşünde de anlaşılağı üzere böyle bir bu algılayışında yatan neden ailesinin onun okuldaki düşük başarı durumunu görmeleri sonucunda kendisine baskı yapıp ders çalışması için soru bankaları vermeleridir.

e-Okul denince aklıma, anne ve babamın baskısı ile soru bankaları geliyor. e-Okul'dan notlarımın düşük olduğunu babam soru bankası eve getiriyor ve bu kitaptaki soruların hepsini çözeceksin diyor. (Ö, 3, E7)

4.3.2. Öğrencilerin e-Okul Veli Bilgilendirme Sistemi İle İlgili Ürettikleri Metaforlar

Öğrenciler e-Okul Veli Bilgilendirme Sistemi'nin farklı özelliklerine odaklanarak farklı metaforlar üretmişlerdir. Okul yöneticilerinin ürettikleri bu metaforların tek ortak yönü ise hepsinin de olumlu olmalarıdır. Öğrencilere göre e-Okul Veli Bilgilendirme Sistemi gizliliği açısından kara kutuya, sunduğu bilgiler açısından kitaba, bilgilerin evlerine kadar gelmesi açısından arabaya, bilgilerin kendilerine hızlı bir şekilde sunulması açısından uçağa, bilgileri saklaması açısından beyne ve kapsadığı bilginin çeşitliliği açısından ağaca benzemektedir.

Kara kutuya benzetiyorum. Çünkü şifresini bilmeyen çocuklar ve ebeveynler giremez. (Ö, 1, E6)

e-Okul'u kitaba benzetiyorum. Çünkü kitaptan bilgiler alırsınız. e-Okul'dan da kendimizle ilgili bilgileri alıyoruz. (Ö, 2, K6)

Arabaya benzetiyorum. O da kapımıza kadar gelen bilgi gibi. (Ö, 3, E7)

Uçağa benzetiyorum. Çünkü uçak bir yere kısa sürede gidip geliyor. Biz de e-Okul'dan notlarımıza kısa sürede bakabiliyoruz. (Ö, 5, K8)

Beyine benzetiyorum. Çünkü e-Okul da beyin gibi notlarımızı hafızasında tutuyor ve onları saklıyor. (Ö, 4, K7)

Ağaca benzetirdim. Eğer okul bir ağaç olsaydı ağacın bir dalı ders notları, bir dalı davranış notları, bir dalı sene sonu not ortalaması.....vb olurdu. (Ö, 6, K8)

4.3.3. Öğrencilerin Okul Veli Bilgilendirme Sistemi'nin Kendileri İçin İfade Ettiği Anlamı Yansıtan Çizimleri

Öğrencilerin e-Okul Veli Bilgilendirme Sistemi hakkındaki algılayışlarını daha belirgin hale getirmek için öğrencilerden e-Okul Veli Bilgilendirme Sistemi'nin onlar için ifade ettiği anlamı yansıtan çizimleri istenmiştir. Aşağıda her bir öğrencinin bu konudaki çizimi ve bu çizimlere ilişkin yorumlar yer almaktadır.

Şekil 4.1. e-Okul Veli Bilgilendirme Sistemi'nin Öğrenci –Veli İletişimine Etkisi

Şekil 4.1. altıncı sınıfa giden bir numaralı erkek öğrenci tarafından çizilmiştir.

Şekil 4.1.'de masa üstünde bir bilgisayar, bir kanepe ve iki insan figürü yer almaktadır. Burada yer alan iki insan figürü aslında biri öğrenci diğeri öğrencinin velisi (babası) olmak üzere iki kişiyi temsil etmektedir. Resim bir ev ortamına aittir. Resimdeki bilgisayar ekranında e-Okul Veli Bilgilendirme Sistemi'nin görülmektedir. Öğrenci ve velisinin yüzü gülmekte olup birbirlerine sarılmaktadırlar. Bütün bu çizilenlerden yola çıkarak bu resmi şu şekilde yorumlayabiliriz: Buradaki veli evindeki bilgisayardan çocuğunun notlarının iyi olduğunu gördüğü zaman sevinmekte ve çocuğuna sarılmaktadır. e-Okul Veli Bilgilendirme Sistemi veli ile öğrencisi arasında bir iletişimi etkilemektedir.

Öğrencinin resim arkasındaki açıklaması ise şöyledir: e-Okul annemin ve babamın okula gelmedikleri halde notlarımı öğrenmelerini sağlıyor. Öğrenci bu açıklama ile anne ve babasının evlerinden bile kendi notlarını öğrenebildiklerime işaret ediyor.

Şekil 4.2. Bazı Öğretmenlerin Veri Girişini Öğrencilere Yaptırması

Şekil 4.2. altıncı sınıfa giden iki numaralı kız öğrenci tarafından çizilmiştir.

Şekil 4.2.'de bir okul ve üç insan figürü yer almaktadır. Burada yer alan üç insan figürü aslında biri öğretmen diğeri öğrenci olmak üzere iki kişiyi temsil etmektedir. Bu resimde öğretmen öğrenciye e-Okul Yönetim Bilgi Sistemi'ne geçirmesi için notları vermektedir. Öğrenci de bu notları alıp sisteme geçirmektedir. Öğrencinin resim üzerindeki açıklamasını da göz önünde bulundurarak bu resmi şu şekilde yorumlayabiliriz: Okuldaki bazı öğretmenlerimiz sisteme veri girişlerini kendileri yapmayıp öğrencilerine yaptırmaktadırlar.

Öğrenci, resimdeki okulu neden çizdiğini yazılı olarak ifade etmemiştir. Ancak öğrenciye neden bu okul resmi çizdiği sorulduğunda e-Okul Veli Bilgilendirme Sistemi'ni bilgiler vermesi açısından bir okula benzettiği için çizdiğini söylemiştir.

Şekil 4.3. e-Okul Veli Bilgilendirme Sistemi'nin Öğrencilere Okuldaki Sınavları Hatırlatması

Şekil 4.3. yedinci sınıfa giden üç numaralı erkek öğrenci tarafından çizilmiştir.

Şekil 4.3.'te tane sıra masa ve bu sıralarda birinde üzerinde ise bir sınav kâğıdı ile kalem yer almaktadır. Resim bir sınıf ortamına, muhtemelen öğrencinin kendi sınıfına aittir. İnsan figürü olmadığı için resim çok açıklayıcı değildir. Bu nedenle öğrencinin resim üzerindeki açıklaması bu resmi yorumlamada çok önemli bir yere sahiptir. Resmin üzerindeki açıklamada öğrenci sınıf, yazılı ve sınav kelimelerini birden fazla kez kullanmıştır. Öğrencinin böyle bir resim çizmedeki neden büyük bir olasılıkla e-Okul Veli Bilgilendirme Sistemi'nden okuldaki yazılı ve sınav sonuçlarını öğrenebilmesidir. Buradan yola çıkarak şu yorumu yapabiliriz: Öğrenci e-Okul Veli Bilgilendirme Sistemi'nden okuldaki yazılı ve sınav sonuçlarını öğrenebildiği için, sistem ona okuldaki yazılı ve sınavları anımsatmaktadır.

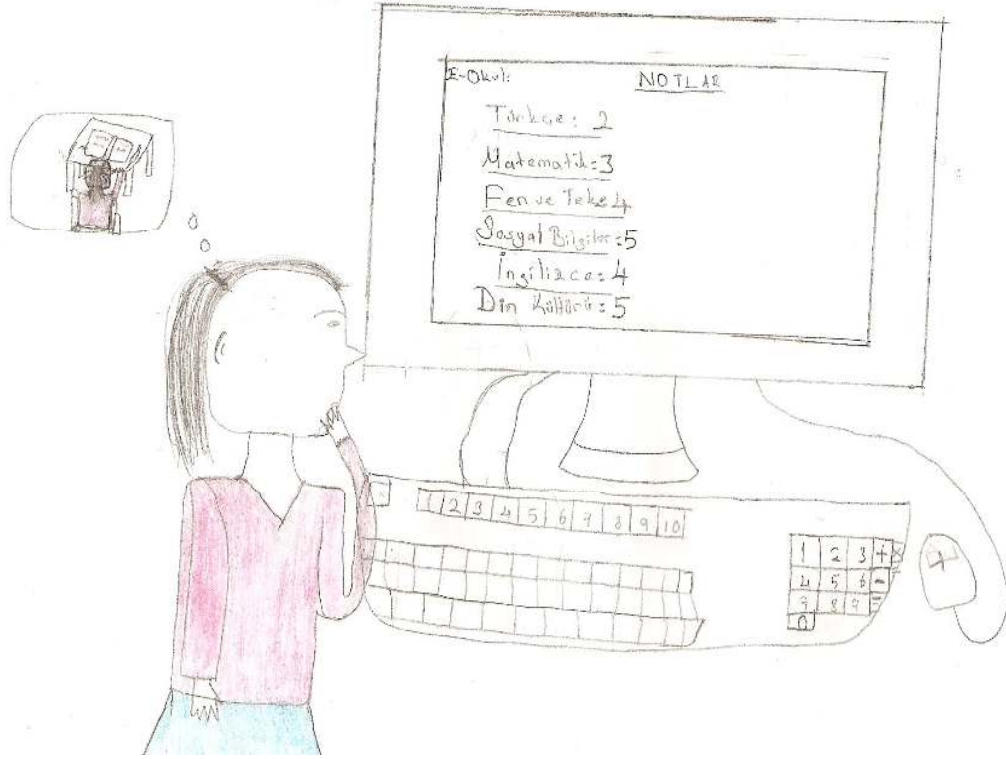
Şekil 4.4. e-Okul Veli Bilgilendirme Sistemi'nin Öğrenciler Tarafından Kullanılması

Şekil 4.4. yedinci sınıfa giden kız dört numaralı öğrenci tarafından çizilmiştir.

Şekil 4.4.'te masa üstünde bir bilgisayar, bir paspas ve bir insan figürü yer almaktadır. Burada yer alan insan figürü öğrencinin kendisini temsil etmektedir. Resim bir ev ortamına, muhtemelen de öğrencinin kendi odasına aittir. Resimdeki bilgisayar ekranında e-Okul Veli Bilgilendirme Sistemi'nin görülmektedir. Öğrenci bilgisayar ekranından Sistemdeki notlarına bakmaktadır. Bütün bu çizilenlerden yola çıkarak bu resmi şu şekilde yorumlayabiliriz: Bu öğrenci evindeki bilgisayardan kendi notlarına bakarak okuldaki başarı durumunu öğrenebilmektedir. e-Okul Veli Bilgilendirme Sistemi'nden sadece veliler değil aynı zaman da öğrencileri de bilgi almaktadırlar.

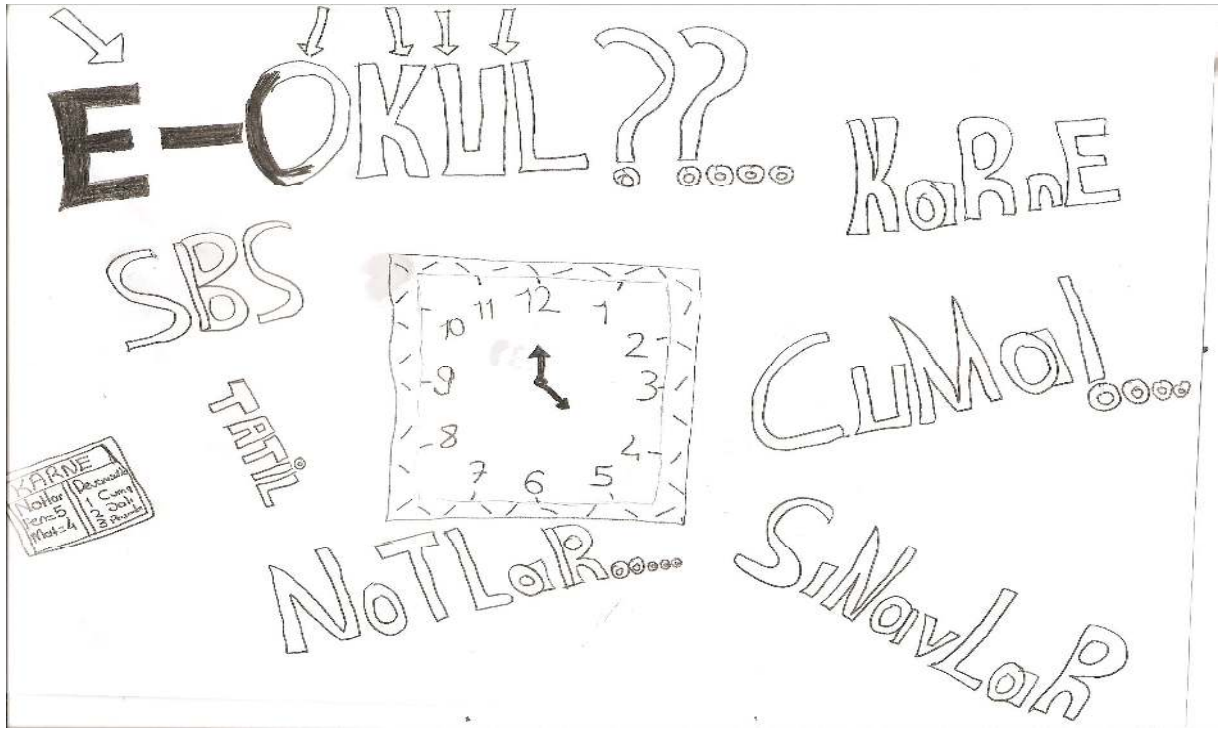
Şekil 4.5. e-Okul Veli Bilgilendirme Sistemi'nin Öğrenciye Kendi Durumunu Değerlendirme İmkânı Sunması

Şekil 4.5. sekizinci sınıfa giden beş numaralı kız öğrenci tarafından çizilmiştir.

Şekil 4.5.'te masa üstünde bir bilgisayar ve düşünen bir insan figürü yer almaktadır. Burada yer alan insan figürü öğrencinin kendisini temsil etmektedir. Resmin hangi ortama ait olduğu belli değildir. Resimdeki bilgisayar ekranında e-Okul Veli Bilgilendirme Sistemi görülmektedir. Öğrenci bilgisayar ekranından sistemdeki notlarına bakmaktadır. Öğrencinin yüz ifadesine bakılırsa öğrenci notlarını düşük bulmakta ve çalışması gerektiğini düşünmektedir. Bütün bu çizilenlerden yola çıkarak bu resmi şu şekilde yorumlayabiliriz: Bu öğrenci sistemden kendi notlarına bakarak okuldaki başarı durumunu öğrenebilmek, değerlendirmek ve durumu ile ilgili olarak ne yapması gerektiğini düşünmektedir. e-Okul Veli Bilgilendirme Sistemi öğrencinin kendi durumu hakkında bilgi sahibi olmasını ve durumu hakkında öz değerlendirme yapmasına olanak vermektedir.

Şekil 4.6. e-Okul Veli Bilgilendirme Sistemi'nin SBS Sınavı Açısından Zamanını Önemini Vurgulaması

Şekil 4.6. sekizinci sınıfa giden altı numaralı kız öğrenci tarafından çizilmiştir.

Şekil 4.6.'da bir saat, bir karne ve yazılar yer almaktadır. Resimde insan figürü olmadığı gidi yer de belirtilmemiştir. Resimde en dikkat çekici unsur resmin tam ortasındaki saattir. Bu saat figürünün anlaşılması için öğrencinin resimle ilgili açıklamasına yer vermek gerekir. Öğrencinin resimle ilgili açıklaması şu şekildedir: “Zaman hızla akıp gidiyor. Geri dönüş yok.” Bu açıklamayı öğrencinin resimdeki yazıları ile birlikte ele alırsak öğrenci e-Okul, öğrenci de SBS’ nin yaklaştığını ve zamanın daraldığını anımsatmaktadır. Sınavlar, tatil ve karne ise öğrenci için e-Okul ile özdeşleşmiş diğer kavramlardır.

4.3.4. Öğrencilerin e-Okul Veli Bilgilendirme Sistemi'nin Getirdiği Kolaylıklar ve Sorumluluklara İlişkin Görüşleri

e-Okul Veli Bilgilendirme Sistemi'nin getirdiği kolaylıklara yönelik olarak öğrenciler sistem sayesinde istedikleri zaman notlarına bakıp meraklarını giderdiklerini, geçmişe dönük not ortalamalarına ulaşabildiklerini, sadece kendilerinin değil

ebeveynlerinin de sisteme girip notlarını görebildiklerini için artık onlara okuldaki başarı durumunu sormalarına gerek kalmadığını ifade etmişlerdir.

İstediğim zaman notlarımı öğrenebiliyorum. Haftalık ders programımı kaybettiğim zaman e-Okul’u açıp bakabiliyorum. (Ö, 2, K6)

Notlarımızı karneden önce öğrenebiliyoruz. Okula gelmediğim zamanlarda notlarımı öğrenebiliyorum. (Ö, 4, K7)

Notların okunduğu zaman sınıfta olmasam bile notumu e-Okul’dan öğrenebiliyorum. Aynı şekilde ders programını kaybetsem bile ders programımı bir başkasına sormaya gerek kalmadan e-Okul’dan öğrenebiliyorum. Merakımızı gidermemizi kolaylaştırır. Karnemizi erken görmemizi sağladığı için. (Ö, 1, E6)

Notlarımı e-Okul’dan kolayca öğrenebiliyorum. Genelde notlara okunmaya başladığı zaman sınıfta bir gürültü oluyor ve öğretmenimiz kızdığı için notları okumaktan vazgeçiyor ve o zaman notlarınızı e-Okul’dan öğrenin diyor. Biz de e-Okul’dan bakmak zorunda kalıyoruz. (Ö, 6, K8)

Karnemi almadan önce notlarımı görebiliyorum. Merakımı gideriyorum. Notları öğrenmemi kolaylaştırdı. Ama benden çok anneme ve baba kolaylık sağladı. Artık eskisi gibi sürekli “notların kaç, derslerin nasıl?....vb soruları sormuyorlar. (Ö, 3, E7)

İstediğim zaman notlarıma bakabiliyorum. Notlarımın ortalamasını alabiliyorum. Geçmiş yıllara ait dönem sonu not ortalamalarına bakabiliyorum. (Ö, 5, K8)

e-Okul Veli Bilgilendirme Sistemi’nin getirdiği sorumluluklara yönelik olarak öğrencilerden beşi sistem ile ilgili sorumluluklarının sistemden notlarına bakmak, çalışmalarını okuldaki başarı durumuna göre düzenlemek, ulusal sınavlar hakkında bilgi almak ve okunan kitaplar sistemde görüntülendiği için kitap okumak olduğunu ifade etmişlerdir.

Ona bakma mecburiyeti hissediyorum. Kaç düşeceğini hesaplayabiliyoruz o yüzden daha çok çalışıyorum. e-Okul'un duyurular bölümünden parasız yatılı ve bursluluk sınavların ne zaman yapılacağını öğreniyorum. Ben de ona göre kendimi sınavlara hazırlıyorum. (Ö, 4, K7)

Notlarıma bakma sorumluluğu duyuyorum. Notlarımı görebildiğim için daha da hırslanıyorum. (Ö, 3, E7)

e-Okul'dan notlarıma bakıyorum. Eğer notlarım düşükse yükseltmek için sorumluluk duyarım. (Ö, 2, K6)

Aldığım puanlara bakarak sınavlara daha çok çalışıyorum. Anneler notlarım düşük geldiği zaman evde sıkıyönetim başlatıyorlar. Ben de notlarımı düzeltmek için daha çok çalışmak zorunda kalıyorum. (Ö, 6, K8)

Öğretmenlerimiz okuduğumuz kitapları e-Okul'a girdiği için kitap okumak zorundayım. Bir de okuduğumuz kitapları panodaki kitap okuma listesine yazmak zorundayım. (Ö, 1, E6)

Bu beş öğrenciden farklı olarak bir öğrenci sisteme giriş yapılması ya da yapılmamasının durumda hiçbir kimsenin bir şey söylememesinden e-Okul Veli Bilgilendirme Sistemine kendisine hiçbir sorumluk yüklenmediğini ifade etmiştir. Ayrıca öğrenci sınav sonuçlarının sınıfta da duyurulmasından dolayı e-Okul Veli Bilgilendirme Sistemi'ne ihtiyaç duymadığını belirtmiştir.

Hiçbir sorumluluk duymuyorum. e-Okul'a bakmadın diye kimse bir şey demiyor. Notlar sınıfta da okunuyor. e-Okul'a bakmasam da notlarımı öğrenebiliyorum. (Ö, 5, E8)

4.3.5. Öğrencilerin e- Okul Veli Bilgilendirme Sistemi'nin Kullanım Sürecinde Karşılaştıkları Sorunlar ve Bu Sorunlara İlişkin Çözüm Yolları

Öğrencilerden dördü e-Okul Veli Bilgilendirme Sistemi'nin karnelerin verilmesine yakın dönemlerde yani okulların kapanmasına birkaç hafta kala hata verdiği için sisteme girmekte zorlandıklarını ifade etmişlerdir. Öğrencilerin ifadelerinden anlaşılacağı üzere bu

hata şeklinin daha çok sisteme giriş için gerekli olana şifrenin gözükmemesi şeklindedir. Öğrencilerin bu sorunların çözümü için bilgisayarı kapatıp tekrar açmayı, sistemden çıkıp tekrar giriş yapmayı ve şifrenin girildiği ekrandaki sembole (insan figürü) tıklamayı tercih etmektedirler.

Bir keresinde e-Okul'a girdiğimde hata oluştu diye bir yazı çıktı. Bunun çözümü olarak o siteden çıkarak yeniden denedim. Bir de resimdeki rakamlar çıkmadı. Ben de adam resminin üzerine tıkladım. Resimdeki adam bana rakamları söyledi. (Ö, 2, K6)

Karne alacağımız zaman e-Okul açılmıyor veya şifre gözüküyor. O zaman açamıyorum. Ve bir şeye yapamıyorum ve daha sonra yeniden deniyorum. (Ö, 5, K8)

Okulların kapanmasına yakın e-Okul'a girip notlarımı göremiyorum. e-Okul'a girmek zor. O yüzden okulların kapanmasına yakın insanlara hastanedeki gibi bekleme sırası verebilirler. (Ö, 3, E7)

Bazen girmeye çalıştığım da ya sunucu yoğun diyor ya da çalışma aşamasında oluyor. Böyle olunca ben de sinirleniyorum ve bilgisayarı kapatıp yeniden açıyorum. Notlarımı öğrenmek için kendime yeni bir site açacağım. (Ö, 4, K7)

Öğrencilerden ikisi ise e-Okul Veli Bilgilendirme Sistemi'nden daha çok kullandıkları bilgisayarın yetersizliğinden ve kişisel kullarımdaki hatalardan dolayı zorlandıklarını ifade etmişlerdir.

e-Okul'da not bilgisine girdikten sonra çıkıyorsun sonra not bilgisinin üzerinde durum gibi bir yer var oraya giremiyorum. Sanırım bizim bilgisayarda bir sorun var. Ben de aşağıya komşularımıza gidip onların laptopundan bakıyorum. (Ö, 1, E6)

İlk zamanlar e-Okul'a giremiyordum. e-Okul'a girmek için uğraşıyordum ama olmuyordu. Bu da beni yoruyordu. Ama artık okula girmeyi öğrendim. Çünkü ben önceden yanlış yerleri tıklıyordum. Bazen yine de e-Okul'a girerken şifrede zorlanıyorum. Bu sorunu çözmek için uğraşıyorum ama olmayınca

çıkıyorum. (Ö, 6, K8)

4.3.6. Öğrencilerin En Çok Kullandıkları Hizmet veya Modüllere İlişkin Memnuniyet Durumları

Öğrenciler genel olarak e-Okul Veli Bilgilendirme Sistemi'nin sunmuş olduğu tüm hizmetlerden memnun olduklarını ifade etmişlerdir. Öğrenciler özellikle ders notlarını, davranış notlarını, okudukları kitapları, yılsonu ortalamalarını, SBS sınav sonuçlarını görebilmekten memnun olduklarını belirtmişlerdir.

e-Okul'un hizmetlerinden memnunum ama bazen notlarımı düşük görünce moralim bozuluyor. (Ö, 1, E6)

Ders ve davranış notlarını görebilmekten memnunum. (Ö, 2, K6)

Okulda derslerim için yaptığım için yaptığım her şeyi görebiliyorum. (Ö, 3, K7)

Sabah okula sınıfa girmeden okul müdürü veya müdür yardımcılarımız bu sınavlar hakkında bilgi vermeye çalışıyorlar ancak mikrofon bozuk olduğu için ve arkadaşlarımızda çok konuştuğu için söylenenlerden bir şey anlamıyoruz. O konuda bilgileri olmadığı için öğretmenlerimiz de sınıfta açıklama yapmıyorlar. Bu yüzden duyuruları takip ediyorum ve en çok duyurulardan memnunum. (Ö, 4, K)

Notlarıma her an bakabilmekten ve okuduğum kitapları toplu olarak bir ekranda görebilmekten çok memnunum. Bu benim kültürümü gösterir nihayetinde. (Ö, 5, K8)

Bütün ders notlarımı ayrıntılı bir şekilde e-Okulda görebilmekten memnunum. İstedğim zaman notlarıma bakabilmekten, yıl sonu puanlarıma bakıp SBS puanımı hesaplayabilmekten memnunum. (Ö, 6, K8)

Öğrencilerden ikisi notlarının hem kendileri hem de ebeveynleri tarafından görülebilmesinin memnun olmadıklarını ifade etmişlerdir. Bu memnuniyetsizliklerinin

altında yatan iki dene vardır: Birincisi notların kendileri tarafından görülmesinden dolayı karne heyecanlarının kalmamasıdır. İkincisi ise notların düşük olması ve ebeveynleri tarafından bu düşük notları görmesi sonucunda ebeveynlerinin onlara notlarını yükseltmesi konusunda baskı uygulamalarıdır.

Karneyi aldığımızda hiçbir heyecanım kalmıyor o yüzden notlarımı görmekten memnun değilim. (Ö, 1, E6)

Notlarımın annemin ve babamın görmesinden memnun değilim. Düşük notlarımı görünce çalışmıyorsun diye kızıyorlar. Güvenlik şifresi gereksiz. O rakamları oraya neden yazdığımızı anlamıyorum. Zaten üstte yazıyor. Tekrar o rakamları neden alttaki kutucuğa yazıyoruz ki? (Ö, 4, K7)

Öğrencilerden biri davranış notlarının nasıl verildiğini anlayamadığı için bundan memnun olmadığını ifade etmiştir.

e-Okul'dan davranış notlarını görüp birbirimize söylüyoruz. Sonra bana neden böyle düşük verdi sana neden yüksek verdi diyoruz arkadaşlarla. Yazılılardan aldığımız notların neden düşük ya da yüksek geldiğini biliyoruz ama davranış notlarının neden düşük ya da yüksek geldiğini bilmiyoruz. O yüzden davranış notlarımızı sadece karnede görsek daha iyi olur. Hiç değilse sadece karneden görürüz de öğretmenimizden soğumayız. (Ö, 5, K8)

Öğrencilerden ikisi okunulan kitapların sistemde görülmesinden memnun değildir. Böyle bir memnuiyetsizliğin altında yatan iki neden vardır: Birincisi kitap okumanın öğrenci açısından sıkıcı olmasıdır. İkincisi sistemde okunulan kitapların sadece sayısının görülebilmesi ve kitaba ait diğer ayrıntıların ise görülememesidir.

Okuduğumuz kitapların görülmesinden memnun değilim. Çünkü okumayı sevmiyorum. Çok sıkıcı. (Ö, 6, K8)

Bir tek okuduğumuz kitapların görülmemesinden memnun değilim. e-Okul'da sadece okuduğumuz kitapların sayısını görebiliyoruz. Ama hangi kitabı okuduğumuz ve kaç sayfa okuduğumuzu göremiyoruz. (Ö, 2, K6)

Öğrencilerden biri ise e-Okul Veli Bilgilendirme Sistemi'nin memnun olmadığı herhangi bir yönün bulunmadığını olmadığını ifade etmiştir.

Memnun olmadığım herhangi bir yönü yok. (Ö, 3, E7)

4.3.7. Öğrencilerin e- Okul Veli Bilgilendirme Sistemi'ni Etkin ve Uygun Kullanma Konusundaki Kendi Yeterliliklerine İlişkin Algıları

Öğrencilerden ikisi sistemle ilgili bazı bölümleri bilmedikleri ve sistemden sadece kendi notlarına bakmakla yetindiği için e-Okul Veli Bilgilendirme Sistemi'ni etkin ve uygun kullanma konusundaki yeterliliklerini orta düzeyde görürken diğer dördü sistemi rahat bir şekilde kullanabildiklerini ifade etmekte ve kendilerini iyi düzeyde görmektedir.

Kullanıyorum ama çok ayrıntılı bilmiyorum. Orta düzeydeyim diyebilirim. (Ö, 1, E6)

Kendi notumu bakmanla yetindiğim için orta düzeydeyim. (Ö, 3, E7)

e-Okul'un her yerini biliyorum diyemem ama notlarımı görebilecek kadar yeterliyim. Yani iyiyim. (Ö, 2, K6)

e-Okul'u rahat bir şekilde kullanabiliyorum. İyiyim. (Ö, 5, K)8

e-Okul'u kullanmak çok kolay olduğu için bu konudaki yeterliğimi iyi olarak görüyorum. (Ö, 6, K8)

4.3.8. Bir Öğrenci Açısından e- Okul Veli Bilgilendirme Sistemi'nin Olumlu ve Olumsuz Yönlerine İlişkin Görüşleri

Öğrenciler bu konuya ele alırken e-Okul Veli Bilgilendirme Sistemi'nin bir öğrencinin ya da kendilerinin gerek okulla ilgili çalışmalarına gerekse ebeveynleri ile olan ilişkileri üzerindeki olumlu ve olumsuz etkilerine bakmışlardır.

Öğrencilerden üçü e-Okul Veli Bilgilendirme Sistemi sayesinde bilgilenen öğrencilerin kendi çalışmalarını düzenleyecek, davranışlarına yön verecek olmasından

dolayı sistemin olumlu olduğunu ifade etmiştir.

Bir öğrenci kaç gün devamsızlık yaptığını, kaç gün geç kaldığını öğrenir. O yüzden okula gelir. Eğer davranış notlarımda bir düşme varsa davranışlarını düzeltir. (Ö, 1, E6)

Bir öğrencinin aldığı puanlara bakıp daha çok çalışmasını gerektiğini bilmesi çok olumlu. Olumsuz yönü yok. (Ö, 6, K8)

e-Okul'a girince notlarımın düşük olduğunu görünce moralim bozuluyor ama bunu gördükten sonra notlarımı düzeltmek için çabalıyorum ve notlarımın düzeldiğini görünce mutlu oluyorum. Bu yüzden olumlu diyebilirim. (Ö, 5, K8)

Öğrencilerden üçü e-Okul Veli Bilgilendirme Sistemi'nden ebeveynlerinin de yararlanabilmesinin olumsuz olduğunu ifade etmişlerdir. Öğrenciler e-Okul Veli Bilgilendirme Sistemi'nden okuldaki başarı durumlarının ebeveynleri tarafından görülmesi sonucunda ebeveynlerinin onlara daha başarılı olmaları konusunda baskı uyguladıklarını ya da uygulayabileceklerini belirtmişlerdir.

Olumlu yönü notlarıma bakabilmem. Olumsuz yönü annem yanımdayken e-Okul'dan notlarıma baktığımda annemi durmadan konuşması. (Ö, 2, K6)

Bizi bilgilendirdiği için olumlu. Ailemizi bilgilendirdiği için olumsuz. Annem veya babam e-Okul'a girdiğinde notlarımı görüyor. Notlarımız iyi olsa bile okuduğumuz kitap sayısını beğenmiyorlar ve daha çok üstümüze düşüp beni sıkıyorlar. (Ö, 4, K7)

Çocuk tembelse ve notları kötüyse ailesi ile arası bozulur. Annesi okulda nasıl davrandığını bilmiyor. e-Okul'dan bakıp davranış notlarının düşük olduğunu görürse ona kızabilir. (Ö, 3, E7)

4.3.9. Öğrencilerin e- Okul Veli Bilgilendirme Sistemi'ndeki Bilgilerin Güvenirliğine İlişkin Görüşleri

Öğrencilerden beşi e-Okul Veli Bilgilendirme Sistemi'ndeki bilgilerin güvenilir

olduğunu ifade etmişlerdir. Bu öğrenciler şimdiye kadar kendi not bilgilerinin başka bir öğrenci ile karışmadığını, sınıfta okunan notlar ile sistemde görünen notların aynı olduğunu ve bir hatanın söz konusu olduğu durumlarda bunu öğretmene bildirdikleri taktirde bu hatanın düzeltilmesinden dolayı sistemdeki bilgilerin tamamen doğru olduğunu belirtmişlerdir.

e-Okul’a güveniyorum. Çünkü ben yazılı notlarını önceden bir yere yazıyorum. e-Okul’dan baktığımda da doğru çıkıyor. Karne geldiğinde de aynı notlar oluyor. (Ö, 1, E6)

e-Okul’daki bilgiler doğru. Çünkü bir başkasının notu ile karışmıyor. Ama bazı öğretmenlerimiz bizim iyiliğimizi düşündüğü için fazla fazla notlar veriyor. Öğretmenler notları kendileri yükseltebilir ya da azaltabilir ama bilgisayar yine de doğru hesaplıyordur. (Ö, 3, E7)

Ben kendim de kontrol ediyorum doğru. Öğretmenler girdiğimiz girdiği için güvenilirdir. Okuduğumuz kitaplar doğru olmuyor genelde. Geçen sene 3 kitap okudum demiştim ama sıfır gözüküyordur. (Ö, 4, K7)

Genel olarak doğru ama bazen öğretmenler notlarımızı e-Okul’a yanlış geçirebiliyorlar. Öğretmenlerimizi e-Okul’daki notumuzun yanlış olduğunu söyleyince onlar eğer yazılıdan sonra 15 gün geçmemişse da düzeltiyorlar. Ama yazılıdan sonra 15 gün geçmişse e-Okul’daki notumuzu değiştiremeyeceğini ancak bir sonraki yazılının sonucuna o eksik puanı ekleyeceklerini söylüyorlar ve öyle de yapıyorlar. (Ö, 6, K)

Ders notları doğru olabilir ama kitap bilgilerinin doğru olmadığını düşünüyorum. Okuduğumuz kitaplar bence tam olarak yazılmıyor. Çünkü e-Okul’a baktığımda 3 kitap okumuş görünüyorum ama ben daha çok kitap okumuştum. Bunu nedeni biraz da bizden kaynaklanıyor sanırım. Sene başında öğretmenimiz bize 100 temel eseri dağıtmıştı. Bizde onları arkadaşlarımızla değiştirerek okuyorduk ve okuduğumuz kitapları da bir yere kaydediyorduk. Ama bazı arkadaşlarımız kitapları kaybedince kitap okuyamaz dolayısıyla da okuduğumuz kitapları o kâğıda yazamaz olduk. Sonra da biz öğretmenlerimize okuduğumuz kitapların listesini vermeyince onlar da biz okumuşuz gibi

kafalarına göre kitap girdiler e-Okul'a. (Ö, 5, K8)

Öğrencilerden biri ise e-Okul Veli Bilgilendirme Sistemi'ndeki bazı bilgilerin güvenilirliğinin öğrencilerin öğretmenlere sisteme girmesi için verdiği bu bilgilerin doğru olup olmamasına bağlı olduğunu belirtmiştir.

e-Okul'dan okuduğumuz kitapları görebiliyoruz. Eğer arkadaşlarımız okudukları kitapları öğretmene yanlış bilgi vermezse doğrudur. Mesela bir kişi 3 kitap okuyup da 5 kitap okudum diye öğretmene yazdırıyorsa öğretmen de o şekilde e-Okul'a giriyorsa e-Okul'daki bilgilerde yanlış olur. (Ö, 2, K6)

4.3.10. Öğrencilerin e- Okul Veli Bilgilendirme Sistemi'nin Güvenirliğine ve Sistemdeki Bilgilerin Gizliliğine İlişkin Düşünceleri

Öğrencilerden üçü T.C. numaralarının ve okul numaralarının bilinmesi taktirde herkes bir başkasının bilgilerini rahatça görebileceğini bu yüzden de e-Okul Veli Bilgilendirme Sistemi'ndeki bilgilerin gizli olmadığını ifade etmişlerdir.

e-Okul'da herkes bir başkasının onun bilgilerine yerine bakabilir. T.C. kimlik no ve okul numarasını bilmesi yeterlidir. Dolayısıyla kişiye göre gizlidir. T.C. no ve okul numaranı bir başkasına vermezsen gizli verirsen gizli değildir. (Ö, 4, K7)

Bence çok gizli değil. Çünkü T.C numaralarımız okul listesinde yazıyor. Herkesin kendine özel şifresi olmalı. Kimse kimseninkini açamamalı. (Ö, 5, K8)

e-Okulda bilgiler güvenlidir ama gizli olmayabilir. Çünkü bir başkası T.C kimlik numaramızı öğrenip e-Okul'dan notlarımıza bakabilir. (Ö, 3, E7)

Öğrencilerden ikisi bir başkasının T.C. numarasını veya şifresinin kolay elde edilemeyeceği için e-Okul Veli Bilgilendirme Sistemi'nin gizli olduğunu ifade etmiştir.

Geçen senelerde sınıf listelerinde T.C. numaralarımız olurdu. Bu yüzden arkadaşlarımız çok rahat bir şekilde e-Okul'a bizim yerimize girip

bakabiliyordu. Ama şimdi böyle bir durum söz konusu olmadığı için sistem daha gizli bence. (Ö, 5, K8)

Herkesin şifresi farklı. Şifreyi yanlış yazdığımızda siteye girilmiyor. O yüzden kimse kimsenin notunu göremez.. (Ö, 1, E6)

Öğrencilerden biri okuldaki bazı öğretmenlerin verileri öğrencilere yaptırdığını bu yüzden de e-Okul Sistemi'nin güvenli ve gizli olmadığını ifade olduğunu belirtmiştir.

Bazı öğretmenlerimiz e-Okul'a notları geçirmesi için bilgisayar kullanmasını iyi bilen bazı arkadaşlarımıza görev veriyor. Sonuçta bu arkadaşlarımız bizim de notlarımızı görüyor. Bu yüzden bence güvenli ve gizli değil. (Ö, 2, K6)

4.3.11. Öğrencilerin e-Okul Veli Bilgilendirme Sistemi'nin Öğrenci Başarısına Etkisine İlişkin Algıları

Öğrencilerden üçü e-Okul Veli Bilgilendirme Sistemi'nin bir öğrencinin okul başarısını artıracığını etmişleridir. Bu öğrencilere göre sisteminden okuldaki başarı durumunu gören bir öğrenci ebeveynlerinin taktirini kazanmak için ya da arkadaşlarına kıyasla daha başarılı olabilmek için daha çok çalışacağından dolayı e-Okul Veli Bilgilendirme Sistemi'nin o öğrencinin başarısını artıracaktır.

Evet, artır. Çünkü düşük notlarımı gördüğümde bir daha böyle not almamak için çalışıyorum. Bu da başarımın arttığının göstergesi oluyor. (Ö, 1, E6)

Bazı arkadaşlarımızın evinde internet yok. Bende onlara T.C.numaranızı getirin bizim evdeki bilgisayardan bakalım diyorum. Birimizin notlarını görünce yüksek aldıysam seviniyorum ama düşük aldıysam üzülüyorum. Düşük alınca arkadaşlarım gittikten sonra ders çalışmaya başlıyorum. (Ö, 2, K6)

Evet, artırır. Çünkü ailesi karşısında başarılı görünmek her çocuğun istediğidir. Bir çocuk e-Okul'a bakınca notlarının düşük olduğunu görürse ailesine karşı bir daha ezik görünmemek için daha çok çalışır ve notlarını yükseltir. (Ö, 4, K7)

Öğrencilerden üçü e-Okul Veli Bilgilendirme Sistemi'nin bir öğrencinin okul başarısını artmayacağını ifade etmişleridir. Bu öğrencilere göre e-Okul sisteminde öğrencilerin çalışmasını sağlayan, onlara nasıl çalışması gerektiği konusunda bilgiler sunan bir modül olmadığı için e-Okul Veli Bilgilendirme Sistemi'nin bir öğrencinin okul başarısına etkisi yoktur.

Bence artırmaz. Çünkü bir öğrenci e-Okul'da sadece notlarına bakıyor orada soru falan çözmiyor. (Ö, 3, E7)

e-Okul olsa da olmasa da ben zaten başarılı olurdum diye düşünüyorum. Bu yüzden e-Okul'un benim başarımda bir etkisinin olduğunu söyleyemem. (Ö, 5, K8)

Bence e-Okul'un başarıyı tek başına artırdığını söyleyemeyiz. Ben e-Okul'u açtığım zaman annem notlarımı görüyor ve “daha çok çalışmalısın” diyor. Ancak okula gelip öğretmenimle konuştuğu zaman daha çok benimle ilgileniyor. Çünkü e-Okul sadece notlarımı söylerken öğretmenim bunun yanında neler anneme benim yapmam gerektiğini de söylüyor. Bu yüzden bence ikisi birlikte başarıyı artırıyor. (Ö, 6, K8)

4.3.12. Öğrencilerin e- Okul Veli Bilgilendirme Sistemi'nin İletişimdeki Etkisine İlişkin Algıları

Öğrencilerden dördü ebeveynlerinin e-Okul Veli Bilgilendirme Sistemi'nden onların okuldaki başarı durumu hakkında bilgi alması durumunda onlarla iletişime geçtikleri için sistemin ebeveynleri olan iletişimi etkilediğini ifade etmişleridir.

Bence olumlu etkiler. Çünkü veliler çocuklarının notlarını bildikleri zaman başarıları hakkında yorum yapabilirler. Mesela benim annem karşılaştırma yapıyor. Şu şöyle almış sen neden böyle aldın diye. (Ö, 2, K6)

Annem bir dersimin e-Okul'dan kötü geldiğini görünce “dışarıda oyun oynama ders çalış!” diyor. Yüksek not alınca da ben onlara “beni dershaneye yazdırmıştınız ya bakın emeğimin karşılığını aldım.” diyorum. (Ö, 5, K8)

Yazılım kötü geçtiği zaman bunu aileme söylüyorum. Notlar açıklandıktan

sonra hemen e-Okul’u açıyorum ve annemlere gösteriyorum. O zaman “Hani çok kötü diyordun? Baksana o kadar da kötü değil hatta iyi gelmiş” diyorlar ve beni teselli ediyorlar. (Ö, 3, E7)

Babam bilgisayar kullanmasını biraz biliyor ama annem hiç bilmiyor. Annem ancak ben girdiğim zaman e-Okul’dan notlarıma bakabiliyor. Notlarımın düşük olduğunu görünce çalış diyor o kadar. (Ö, 4, K7)

Öğrencilerden ikisi ebeveynlerinin e-Okul Veli Bilgilendirme Sistemi’ni çok sık kullanmadığını ya da herhangi bir yardım almaksızın e-Okul sistemini kullanmadıkları için ebeveynleri olan iletişimi etkilemediğini ifade etmişleridir.

Annem babam çok sık bakmadığı için onlarla e-Okul hakkında konuşmuyoruz. Ama arkadaşlarımla da aldığımız notları tartışabiliyoruz. (Ö, 1, E6)

Annem ve babam benim yardımım olmadan e-Okul’dan notlara nasıl bakılacağını bilmedikleri için e-Okul’un onlarla olan iletişimimi pek etkilediğini söyleyemem. (Ö, 6, K8)

4.3.13. Öğrencilerin e- Okul Veli Bilgilendirme Sistemi’nin İşleyişini Değerlendirmeleri ve Sistemin Gelişimine Katkıda Bulunmak İçin Sundukları Öneriler

Öğrencilerin sistemin gelişimi üzerine sundukları öneri öğrencilere yönelik modüllerin sisteme eklenilmesi şeklindedir. Öğrencilere yönelik olarak ise e-Okul Bilgilendirme Sistemi’nden sınav soru ve cevaplarını görebilmelerine, sadece kendi durumu ile bilgilere değil de arkadaşlarının durumu hakkındaki bilgilerini gözlemleyebilmelerine, öğretmenlerin kendileri hakkındaki yorumları öğrenebilmelerine, ödevleri sistemden takip edebilmelerine, öğrenciler için yararlı linklere ulaşabilmelerine, öğretmenlerle e-Okul Veli Bilgilendirme Sistemi üzerinden görüşebilmelerine, soru çözebilmelerine imkân sağlayan modüllerin sisteme eklenilmesini istenilmektedir.

Öğretmenlerin her sınavdan önce sınavda çıkacak soruların benzerlerinin yayınlanmasını istedim. (Ö, 1, E6)

Arkadaşlarımda da notlarını görmek istedim. Okulda veya sınıfta kaçını

olmuşum onu görmek isterdim. (Ö, 2, K6)

e-Okul'da Dyned gibi bir sistem olsun isterdim. Hem soru çözmek için kaynak aramamıza gerek kalmazdı hem de öğretmenlerimiz o gün kaç saat ders çalıştığımızı e-Okul'dan görürlerdi. (Ö, 2, K6)

e-Okul'da Messenger gibi bir hizmet olsaydı. Öğretmenlerimizle derslerimizden veya sınıfımızda söyleyemediğimiz sorunlarımızdan konuşabilseydik. Proje ve performans ödevlerinin nasıl yapılacağını açıklayan birer örnekler de yer almalı bence e-Okul'da. Öğretmenlerimiz nasıl yapmamız gerektiği ile ilgili açıklamalar yapıyorlar ancak bazen bu yeterli olamayabiliyor. (Ö, 3, E7)

Tıpkı deneme sınavlarından sonra bize verdikleri kağıtta yazdığı gibi öğretmenlerimiz de e-Okul'a her yazılıdan sonra hangi konularda eksikimiz olduğumuzu yazarlarsa çok sevinirim. (Ö, 4, K7)

Öğretmenlerin öğrenciler hakkındaki yorumların, yazılı tarihlerinin, ödevlerin e-Okulda yer almasını isterdim. (Ö, 5, K8)

Öğretmenler ödevlerimizi e-Okul üzerinden verseler. e-Okul'da ödevlerimizi yapmamızda bize yardımcı olacağı düşünülen siteler önerileri veya linkler olsa. (Ö, 5, K8)

Bazı öğretmenler yazılı kâğıtlarını okuduktan sonra onları okula getirmeyip getirmiyor sadece notlarımızı söylüyorlar. Yazılıların okunması ise yaklaşık iki haftayı buluyor. Bu süre içinde zaten biz soruları ve cevaplarımızı unuttuğumuz için yazılı kâğıtlarını getirseler de bir anlamı kalmıyor. Bu yüzden her yazılıdan sonra sınav soru ve cevaplarının e-Okul'dan görülebilmesini isterdim. Böylelikle nerede hata yaptığımızı ve kaç puan alacağımızı yazılı sonucunu okunmasını beklemeden öğrenebiliriz. Ayrıca o günkü derse katımlının nasıl olduğunu öğrenmek isterdim. (Ö, 6, K8)

4.4. Velilerle Bireysel Görüşmelerden Elde Edilen Bulgular

4.4.1. Velilerin e-Okul Veli Bilgilendirme Sistemi'ne İlişkin Görüşleri

Veliler beşi e-Okul Veli Bilgilendirme Sistemi ile ilgili olarak olumlu algıya sahipken biri ise ne olumlu ne de olumsuz bir algıya sahiptir. Olumlu algıya sahip bu beş veli Sistemi günümüzün koşulları gereği öğrencilerin eğitim ile ilgili her türlü bilginin elektronik ortama aktarıldığı, velilerin de istedikleri zaman hızlı bir şekilde bu bilgilere ulaşabildikleri bir sistem bir düzen ve bir kolaylık olarak algılanmaktadır.

Günümüzde her alanda olduğu gibi eğitim alanında da her türlü bilginin elektronik ortama taşındı. e-Okul çocuğumun okulla ilgili tüm bilgilerini internet aracılığı ile daha çabuk görebildiğim bir sistem. (V,1, K6)

Öğrencilerin eğitim ile ilgili her türlü bilginin olduğu bir sistem. (V,2, K6)

Anne ve babaları çocuklarının notları, davranışlarını, okuldaki durumunu hakkında bilgilendiren sistem. (V,3, K7)

e-Okul Veli Bilgilendirme Sistemi'ni, okula gelmediğimiz zamanlarda çocuğumuzun devam- devamsızlık durumunu, ders notlarını, sınıf içerisindeki derse katılımını öğrenebildiğimiz bir hizmet olarak algılıyorum. (V,4, E7)

e-Okul Veli Bilgilendirme Sistemi'ni, çocuğumuzun okulla ilgili olarak her türlü bilgilerin her an elimizin altında olmasını sağlayan velilere yönelik bir hizmet olarak algılıyorum. (V,6, K8)

Bu beş veliden farklı olarak veli ise e-Okulla ilgili olarak ne olumlu ne de olumsuz algıya sahip olup e-Okul Veli Bilgilendirme Sistemi'ni öğrencilerin yazılı sonuçlarına, performans notlarına bakabildiğimiz bir internet ortamı olarak algılanmaktadır.

e-Okul'a çok fazla girmediğim için bu konuda fazla bir bilğim yok. Genel olarak e-Okul'un yazılı sonuçlarına, performans notlarına bakabildiğimiz bir internet ortamı diye biliyorum. (V,6, K8)

4.4.2. Velilerin e-Okul Veli Bilgilendirme Sistemi İle İlgili Ürettikleri Metaforlar

Velilerin e-Okul Veli Bilgilendirme Sistemi ile ilgili ürettikleri metaforların hepsi de olumludur.

Velilerden ikisine göre e-Okul Veli Bilgilendirme Sistemi öğrencileri kendi eğitim durumları hakkında bilgilendirip gelişmesine yardımcı olması açısından sarmaşığın ağdığı bir desteğe yine öğrencileri kendi eğitim durumları hakkında bilgilendirmesi açısından ansiklopediye benzemektedir.

Ben e-Okul Veli Bilgilendirme Sistemi'ni bir sarmaşığın ağdığı bir desteğe benzetiyorum. Çünkü sarmaşıktaki birçok sürgün vardır ve bu sürgünlerin gelişmesi için bir yerden destek alması gerekir. Eğer çocuklara gelişmeye çalışan birer sarmaşıklarsa e-Okul Veli Bilgilendirme Sistemi de onların gelişimine destek olan bir sistem. Çünkü e-Okul Veli Bilgilendirme Sistemi velileri öğrencilerin eğitim durumları hakkında bilgilendirdiği için veliler öğrencilerine destek olabiliyor. (V,1, K6)

e-Okul'u çocuğumun eğitim durumu hakkında öğrenmek istediğim her şeyi gösteren bir ansiklopediye benzetiyorum. Ansiklopediler kitaplarımızda yer alır ve istediğimiz zaman o ansiklopediye bakabiliriz tıpkı e- Okul gibi. İstediğim zaman çocuğumla ilgili her türlü bilgiyi görebiliyorum. (V,2, K6)

Velilerden üçüne göre e-Okul Veli Bilgilendirme Sistemi öğrencilerinin eğitim durumları hakkında bilgilendirip uyardı açısından için alarm sistemine, rehber öğretmen veya postacıya benzemektedir.

e-Okul denince aklıma bir alarm geliyor. Eğer siz alarmın sesini kısırsanız o çalıştığı halde onu duyamazsınız. e-Okul da böyledir. O hep bir alarm gibi sizi çocuğunuz konusunda uyarır. Ancak bu uyarıyı duyup duymamak size bağlıdır. Siz ilgili bir veliyseniz onun bu uyarılarını duyarsınız yok değilseniz duyamazsınız. (V,3, K7)

e-Okul'u bir sınıf rehber öğretmenine benzetiyorum. Çünkü eskiden veli

toplantılarına katıldığımız zamanlarda çocuklarımızın durumu hakkında bilgi almak için ilk olarak sınıf rehber öğretmeni ile görüşürdük. Şimdi ise çocuğumuzun durumu hakkında bilgi almak için e-Okul'a başvuruyoruz. (V,4, K7)

e-Okul'u postacıya benzetiyorum. Çünkü postacılar size genelde sevdiklerinizden haber getirir. Bu haberler bazen iyi de olabilir kötü de. e-Okul da en değerli varlıklarımız çocuklarımız hakkında bizlere haberler veriyor. Bu haberler bazen bizi sevindirebiliyor bazen de üzebiliyor. (V,1, K6)

Bir veliye göre ise e-Okul Veli Bilgilendirme Sistemi karneden önce tüm notlar görülebilmesi açısından elektronik karneye benzemektedir.

Karneden önce E'nin bütün notlarını görebildiğimiz için e-Okul'u elektronik bir karneye benzetiyorum. (V,6, K8)

4.4.3. Velilerin e- Okul Veli Bilgilendirme Sistemi'nin Getirdiği Yenililer, Kolaylıklar ve Sorumluluklara İlişkin Görüşleri

e-Okul Veli Bilgilendirme Sistemi'nin getirdiği kolaylıklara yönelik olarak veliler sistemin okula gidemedikleri zamanlarda öğrencilerinin derslerdeki durumunu öğrenebilme imkanı sağladığını ve öğrencileri ile ilgili bilgilere anında ulaşabildiklerini ifade etmişlerdir.

Çocuğum ile ilgili tüm bilgileri anında görebiliyorum. Onun okuldaki durumunu daha rahat takip edebiliyor. (V,1, K6)

Bazen okullardaki toplantıları kaçırabiliyoruz. Ya da çoğu zaman okula gidemiyoruz. e-Okul'un sağladığı en büyük kolaylık okula gitmeye gerek kalmadan çocuğumun notlarını görebilmek. (V,2, K6)

e-Okul sayesinde son bir ay içerisinde yapılan bütün sınavların sonuçlarını çocuğuma sormadan öğrenebiliyorum. Onun derslerindeki başarı durumunu düzenli olarak takip edebiliyorum. (V,3, K7)

Bir kız babası olarak e-Okul'un benim için sağladığı en büyük kolaylık kızımın o gün okula gidip gitmediğini iş yerinden bilgisayara girerek öğrenebilmem. Bulduğumuz çevre itibari ile çok dikkatli olmamız gerekir. Okulun bulunduğu yer sanayi bölgesine çok yakın. Dolayısıyla kızımın o gün okulda olup olmaması benim için çok önemli. (V,1, K6)

Okul aile birliğinin bir üyesi olarak okula her gün geliyorum. Yani öğretmenlere çocuğumun notlarını, derslerdeki durumunu sorma imkânına sahibim. Ancak okulumuzdaki ikili eğitimden dolayı teneffüslerimiz çok kısa. Bu kısa sürede öğretmenlerin vaktini almak istemediğim için e-Okul'a girip çocuğumla ilgili her türlü bilgiyi öğrenebiliyorum. Böylece hem öğretmenlerimizi gereksiz yere rahatsız etmemiş oluyorum hem de hızlı bir şekilde çocuğum hakkında bilgi edinmiş olabiliyorum. (V,6, K8)

Ben gün boyu işte olduğum ve eşimde küçük kızımızla ilgilenmek zorunda olduğu için çoğu zaman okula gidemiyoruz. e-Okul çocuğumuzun derslerdeki durumunu okula gitmediğimiz zamanlarda öğrenmemize olanak sağlıyor. (V,6, K8)

Veliler e e-Okul Veli Bilgilendirme Sistemi'ne girmenin velilerin inisiyatifine bırakılmasından dolayı kendilerinde bu konu ile ilgili olarak hiçbir sorumluluk duymadıklarını ifade etmişlerdir. Ancak veliler birer ebeveyn olarak kendilerinde çocuklarının okuldaki durumunu takip etme, okuldaki durumun kötüye gittiği zamanlarda ona durumunu düzeltmesi konusunda yardımcı olma sorumluluğu hissettiklerini de ifade etmişlerdir.

Sistem herhangi bir sorumluluk yüklemiyor ancak çocuğu ile ilgili bir veli olarak kendimde onun okuldaki durumunu takip etme sorumluluğu duyuyorum. (V,1, K6)

e-Okul ile ilgili olarak hiçbir sorumluluk hissetmiyorum. Sadece ihtiyaç duyduğumda e-Okul'dan çocuğumun notlarına bakıyorum. (V,2, K6)

e-Okul Veli Bilgilendirme Sistemi bir veliye direkt bir sorumluluk yüklüyor diyemem. Ama çocuğumun ders notları düşük geldiğini gördüğüm zaman e-

Okul'dan kendimde bu notların bir an düzeltilmesi için bir sorumluluk duyuyorum. Çocuğumu ders çalışmaya teşvik etmek için elimden geleni yapıyorum. (V,3, K7)

e-Okul Veli Bilgilendirme Sistemi'ne girmek velilerin istediğine bırakıldığı için kendimde bu konuda herhangi bir sorumluluk duymuyorum. Bu yüzden pek sık girmiyorum e-Okul'a. (V,6, K8)

e-Okul bir veliye herhangi bir sorumluluk yüklemiyor. Ancak ben vicdani olarak çocuğuma karşı bir sorumluluk duyuyorum. Bu sorumluluk çocuğumun okuldaki durumunu taklip etmem, okuldaki durumun kötüye gittiği zamanlarda ona durumunu düzeltmesi konusunda yardımcı olmam şeklinde. (V,4, E7)

e-Okul bize yasal bir sorumluluk yüklemiyor bize ama yinede bir anne olarak çocuğumla ilgilenmek benim en büyük sorumluluğum. e-Okul ek bir yükümlülük sunmadığı gibi bana bu konuda yardımcı oluyor. e-Okul sayesinde ben çocuğum hakkında bilgi sahibi oluyorum. Bu bilgilerden bir şeylerin yanlış gittiğini öğrendiğimde veya çocuğumun benim yardımına ihtiyacının olduğunu hissettiğimde yapılması gereken ne ise onu yapmaya çalışıyorum. (V,6, K8)

4.4.4. Velilerin e- Okul Veli Bilgilendirme Sistemi'nin Kullanım Sürecinde Karşılaştıkları Sorunlar ve Bu Sorunlara İlişkin Çözüm Yolları

Velilerden üçü okulların kapanmasında birkaç hafta kala sistemin kapalı olmasından dolayı sisteme girişte zorlandıklarını ifade etmişlerdir. Böyle bir sorunun çözümü için sisteme birkaç kez girme denemesi yapmayı ya da sisteme belirli bir süre girmemeyi tercih etmektedirler.

Şöyle bir durumla karşılaşabiliyorum bazen: okulların kapanmasına bir iki hafta kala çocuğumun notlarını göremiyorum. Böyle durumlarda tek çözüm yolu ise karne gününe kadar beklemek. (V,1, K6)

Şunu itiraf etmek istiyorum: e-Okul'a en son geçen yıl karnelerin verilmesine

yakın bir dönemde girmiştım. Bu dönem e-Okul'a hiç girmedim. Bu yüzden geçen sene karşılaştığım bir sorunu söylemek istiyorum: o dönemde e-Okul'a girmekte epey zorlanmıştık. Sistem bir ara kapalıydı sanırım. (V,3, K7)

Şimdiye kadar herhangi bir sorunla karşılaşmamıştım ancak okulların kapanmasına birkaç gün kaldığı şu günlerde e-Okul'a girişte sıkıntı yaşıyorum. e-Okul'a girişte şifre isteniyor ama bu günlerde bu şifreler ekranda gözükmediği için e-Okul'a giremiyorum. Birkaç kez daha giriş yapmaya çalıştım ancak yine de başarılı olmadığımından e-Okul'dan çıktım. Galiba başka biz zaman tekrar denemem gerek. (V,6, K8)

Velilerden üçü gerek sisteme girişte gerekse sistemin kullanımı esnasında herhangi bir sorunla karşılaşmadıklarını ifade etmişlerdir.

e-Okul'a pek sık girmediğim için herhangi bir güçlükle karşılaştığımı da hatırlamıyorum. Çocuğunuzun T.C.numarası ile öğrenci numarasını biliyorsanız sisteme çok rahat girebilirsiniz. (V,6, K8)

e-Okul'u düzenli olarak takip etmeye çalışırım. Ama şimdiye kadar e-Okul'u kullanırken herhangi bir sorunla karşılaşmadım. (V,4, K7)

e-Okul Veli Bilgilendirme Sistemi'ni kullanırken her hangi bir sorunla karşılaşmadım henüz. Kullanımı zaten çok kolay. (V,3, K7)

4.4.5. Velilerin En Çok Kullandıkları Hizmet veya Modüllere İlişkin Memnuniyet Durumları

Veliler e-Okul Veli Bilgilendirme Sistemi ile ilgili olarak memnun olmadıklarının hiçbir yönün olmadığını ifade etmişlerdir. Veliler bir öğrencinin başarı durumu denince akla ilk gelen ders notları olmasından dolayı en sistemde ders notlarının görülebilmesinden memnun olduklarını belirtmiştir. Bunun dışında veliler sistemden devam- devamsızlıkların takip edilebilmesinden, geçmiş yıllara göre kıyaslamak yapabilmek için öğrencilerin önceki yıllara ait yılsonu notları ve sınav sonuçlarının görülebilmesinden memnun olduklarını ifade etmişlerdir.

Ders notlarının görüldüğü ekran. Çünkü okula gitmeye gerek kalmadan çocuğumun notlarını öğrenebiliyorum. (V,1, K6)

Sınav sonuçlarını istediğim zaman istediğim zamanda görebilmem dolayı ders notlarının görülebildiği modülden memnunum. (V,2, K6)

Ders notlarının görünebildiği modülden çok memnunum. Çünkü bir veli için en önemli olan şey öğrencisinin başarı durumudur. Bir öğrencinin başarı durumu denince akla ilk gelen ders notlarıdır diye düşünüyorum. (V,3, K7)

Kızımın derslerindeki durumun iyi olduğunu biliyorum. Bu ilkokul birinci sınıftan beri böyle. Benim endişelendiğim durum okulun çevresi. Bu yüzden devam- devamsızlıkların takip edilebilmesinden çok memnunum. (V,4, E7)

Sanırım ben de her veli gibi en çok çocuğumun ders notlarını görebilmekten memnunum. Bunun dışında çocuğumun önceki yıllara ait yılsonu notlarına görebilmek onu geçmiş yıllara göre başarısını kıyaslamak açısından çok yararlı. (V,1, K6)

Sınav sonuçlarının hemen görülmesinden çok memnunum. Örneğin; SBS sınavının sonucuna nereden bakacağımızı bilmiyorduk. Ama e-Okul'a bakınca hemen gördük. (V,6, K8)

4.4.6. Velilerin e- Okul Veli Bilgilendirme Sistemi'ni Etkin ve Uygun Kullanma Konusundaki Kendi Yeterliliklerine İlişkin Algıları

Velilerden üçü bilgisayarı çok fazla kullanmadıkları, interneti kullanmayı yeni öğrendikleri ve sistemde sadece bazı bölümlere bakmakla yetindikleri için e-Okul Veli Bilgilendirme Sistemi'ni etkin ve uygun kullanma konusundaki yeterliliklerini orta düzey görmektedir.

e-Okul'u kullanmak aslında çok kolay ancak ben bilgisayarı çok fazla kullanan biri olmadığım için bazen çocuğumdan yardım istemek durumunda kalabiliyorum. e-Okul'u kullanma konusunda kendi yeterliğimi orta düzeyde görüyorum. (V,2, K6)

e-Okul Veli Bilgilendirme Sistemi'ni kullanmayı biliyorum. Ama iyi bir kullanıcı olduğumu söyleyemem. Benim e-Okul'dan görebildiklerim ders notları ile devam – devamsızlık. Öğrenci ile ilgili daha farklı bilgiler vardır sistemde ama ben bilmiyorum. O yüzden orta düzeydeyim. (V,4, E7)

İnterneti kullanmayı yeni öğrenen biri olarak e-Okul'u rahatça kullanabildiğimi söyleyebilirim. Bu konuda iyi olmasam da orta düzeydeyim diyebilirim. (V,6, K8)

Diğer üç veli ise bilgisayar kullanmasını iyi bildikleri ve ihtiyaç duydukları zaman sistemden öğrencileri ile ilgili bilgilere çok rahat bir şekilde erişebildikleri için e-Okul Veli Bilgilendirme Sistemi'ni etkin ve uygun kullanma konusundaki yeterliliklerini iyi düzeyde görmektedir.

Kendimi bu konuda çok yeterli yani iyi düzeyde görüyorum. Mesleğimin gereği günde 6 saat internet başındayım. İhtiyaç duyduğum zaman e-Okul'a çok rahat bir şekilde erişebiliyorum ve çocuğumun tüm okul bilgilerine bakabiliyorum. (V,3, K7)

e-Okul Veli Bilgilendirme Sistemi'ni kullanma konusunda da kendimi yeterli görüyorum. Çünkü halk eğitimin düzenlediği kurslara katılarak bilgisayar kullanmayı öğrendim. Bilgisayarı kullanmasını bildiğim için de e-Okul'u kolay bir şekilde kullanabiliyorum. Yani iyi düzeyde diyebilirim. (V,1, K6)

Okulla aile birliğinin bir üyesi olarak okulla ilgili işlerin yürütülmesinde görev alıyorum. Okulumuz müdürü bize bunun için bir oda tahsis etti. Bu odada işlerimiz yürütebileceğimiz internet erişimli bir bilgisayarımız var. Bu nedenle bilgisayarla ve internette bu kadar yoğun bir etkileşim içerisindeyim. Bu imkâna sahip olduğum için e-Okul'u kullanma konusunda da kendimi geliştirdim. Bu nedenle e-Okul'u iyi düzeyde kullanabiliyorum. (V,5, K8)

4.4.7. Velilerin e- Okul Veli Bilgilendirme Sistemi'nin Olumlu ve Olumsuz Yönlerine İlişkin Görüşleri

Velilerden dördü e-Okul Veli Bilgilendirme Sistemi'nin bir veli açısından hiçbir

olumsuz yönün olmadığını aksine birçok olumlu yönünün olduğunu ifade etmişlerdir. Bu velilere göre sistemin onlara öğrencileri hakkında bilgi sunmasından, öğrenci üzerinde bir kontrol mekanizması gibi bir işleve sahip olmasından ve öğrenciye dürüst olma vasfı kazandırmasından dolayı olumludur. Ayrıca veliler, öğrencinin de ebeveynleri tarafından takip edildiğini bildikleri için kendilerini güvende hissetmelerini sağlaması nedeniyle e-Okul Veli Bilgilendirme Sistemi'nin sadece bir veli açısından değil aynı zamanda öğrenci açısından da olumlu olduğunu ifade etmişlerdir.

Bu sistemin bir veli açısından hiçbir olumsuz yanını göremiyorum. Aksine birçok olumlu yanı var. Örneğin; F ona sınavlarının nasıl geçtiği konusunda sormamdan hiç hoşlanmıyor. Her ne zaman ona sınavının nasıl geçtiğini sorduğumda aldığım cevap hep şöyledir:“ Sınavlara girmek değil de senin sınavın nasıl geçti diye sorman beni ürkütüyor. Ne olur bana bu konuda soru sorma anne! ”. e-Okul Veli Bilgilendirme Sistemi sayesinde çocuğumu strese sokmadan onun hakkında bilgi sahibi olabiliyorum. (V,3, K7)

Her anne babanın çocuklarının okulda olduğunu bilmesi onlara güven verir. e-Okul'un öğrenci üzerinde bir kontrol mekanizması gibi işleve sahip olması bir veli açısından çok olumdur diye düşünüyorum. (V,4, E7)

Bence e-Okul hem veli açısından hem de öğrenci açısından olumlu etkilere sahiptir. Veli çocuğu hakkında bilgi sahip olur ve çocuklar anne ve babaları tarafından takip edildiğinin farkına varırsa çocuk kendini güvende hisseder. En azından birileri tarafından önemsendiğini düşünür. Kendi çocuğumdan gözlemlediğim kadarıyla bunu söyleyebilirim. (V,5, K8)

Her anne baba evladının dürüst olmasını ister. Dürüst olmak ise yalan söylememek ilgilidir. e-Okul çocuklarımızın dürüst olmasını sağlıyor. Eskiden çocuklar anne babalarından korktukları için derslerdeki durumlarını söylemezlerdi ya da iyi deyip yalan söylerlerdi. Ama artık çocuklarımız bunu yapmıyor. Çünkü biliyor ki yalan söylerlerse e-Okul'dan dolayı bu hemen belli olacak. e-Okul Veli Bilgilendirme Sistemi'ni, çocuğumuzun yalan söylemesini engelleyip ona dürüst olmayı aşılamasından dolayı çok olumlu buluyorum. (V,6, K8)

Bir veliye göre e-Okul Veli Bilgilendirme Sistemi'nin bir veli açısından olumlu veya olumsuz yönün olmasının velinin sahip olduğu profile bağlıdır. Bu veliye göre eğer veli sistemle ilgisiz ise onun için sistemin ne olumlu ne de olumsuz bir yanı vardır.

e-Okul Veli Bilgilendirme Sistemi'nin bir veli açısından olumlu ya da olumsuz olması biraz da veliye bağlı. Eğer ilgili bir veli ise öğrencisinin durumuna takip ettiği için onun açısından olumludur. Ama ilgisiz veli için bu sistem olmuş ya da olmamış çok önemli değil bence. Çevremde bir sürü ilgisiz var. e-Okul'un ne olduğunu bile bilmeyenler var hala. (V,1, K6)

Bir başka veliye göre ise e-Okul Veli Bilgilendirme Sistemi'nin bir veli açısından olumlu veya olumsuz yönün olmasının velinin sahip öğrencisinin okuldaki başarı durumuna bağlıdır. Bu veliye göre e-Okul Veli Bilgilendirme Sistemi öğrencisinin okuldaki başarı durumu iyi ise olumlu, iyi değilse olumsuz bir yöne sahiptir.

Eğer çocuğunuz başarılı ve çalışkan bir sorun yok. e-Okul'dan notlarına bakarsınız ve sevinirsiniz. Ama çocuğunuzun durumu iyi değilse durum değişir. Benim çocuğum neden bu notları aldı, acaba dersleri mi anlamıyor, sınıfta bir sorunu var, ne yapmam gerekir diye düşünmeye başlıyorsunuz. Bu düşünceler de sizi de bazen strese sokabilir. (V,2, K6)

4.4.8. Velilerin e- Okul Veli Bilgilendirme Sistemi'ndeki Bilgilerin Güvenirliğine İlişkin Düşünceleri

Velilerden ikisi şimdiye kadar herhangi yanlış bir bilgiyle karşılaşmadıklarından dolayı e-Okul Veli Bilgilendirme Sistemi'ndeki bilgilerin doğru ve güvenilir olduğunu ifade etmişlerdir.

e-Okul Veli Bilgilendirme Sistemi'ndeki tüm bilgilerin güvenli olduğunu düşünüyorum. Çünkü ben sisteme çocuğumla birlikte giriyorum genelde notlarını öğrenmek için. Ve şimdiye kadar herhangi yanlış bir bilgiyle karşılaşmadık. Okulda öğretmenin söylediği not ile bizim ekranda gördüğümüz not hep aynıdır. (V,1, K6)

Bence sistemdeki bilgiler doğrudur. Söz gelimi devamsızlık açısından

baktığımızda öğretmenler sınıfta yoklamaları alır, idareciler de bunu sisteme girer. Geçenler de M hastalandığı için okula gidememişti. Ertesi gün e-Okul'dan baktık gerçekten de o gün okulda yok görünüyordu. (V,4, K7)

Velilerden üçü ise sistemdeki bazı bilgilerin yanlış veya eksik olabileceğini ama sistemin genel anlamda güvenilir olduğunu ifade etmiştir.

Öğretmenlerin sisteme girdiği notların doğru olduğunu düşünüyorum. Ama F'nin okuduğu kitapların ve sayısının doğru olmadığını düşünüyorum. Benim bildiğim F, 15 günde bir kitabı zor bitirir. Ama sistemde yazan sayı ise daha fazla. Gerçi F “anne ben okulda da kitap okuyorum.” diyor ama benim buna pek inanasım gelmiyor. (V,3, K7)

e-Okul'a bilgileri öğretmenler girdiği için oradaki bilgiler doğrudur bence. Ama geçenlerde E. “Yazılılar okundu.dersinden 70 aldım anne” dedi. Ama sistemde 78 görünüyordu. Belki öğretmen sisteme yanlış girmiş olabilir ya da yazılı sonucunu sınıfta yanlış okumuş olabilir. Ne de olsa insanız ve hepimiz hata yapabiliriz. (V,6, K8)

Sistemdeki bilgilerin doğru olduğunu ancak bazen eksik olabileceğini düşünüyorum. Çünkü çocuğumun okuduğu kitapların tamamını e-Okul'dan göremedim. (V,2, K6)

Bir veli ise sistemdeki bilgilerin özellikle de öğrencilere ait not bilgilerinin doğru olmadığı için sistemin güvenilir olmadığını ifade etmiştir.

Okul aile birliğinin bir üyesi olarak gözlemlerim sisteminde bilgilerin pek de güvenilir olmadığı yönünde. Şöyle ki bazen öğretmenler odasına girdiğimde öğretmenleri sisteme not girişi yaparlarken görüyorum. Ve kendi aralarındaki konuşmalara tanık oluyorum. Öğretmenler arasındaki bu konuşmalardan birinde “SBS’ de okul başarısının önemli olduğu için mümkün olduğunca notların sisteme düşük girilmemesi” geçiyor. (V,5, K8)

4.4.9. Velilerin e- Okul Veli Bilgilendirme Sistemi'nin Güvenirliğine ve Sistemdeki Bilgilerin Gizliliğine İlişkin Düşünceleri

Veliler beşi sistemin güvenliğine ilişkin hiçbir görüş belirtmezken biri bir ilköğretim öğrencisinin şifre kırma yeteneğine sahip olmasının imkânsız olmasından dolayı sistemin güvenli olduğunu belirtmiştir.

Bu gün insanlar çok güvenilir dediğimiz büyük bankaların bile şifrelerini kırıp bankayı dolandırabiliyorlar. e-Okul'un şifrelerini kırmak zor olmasa gerek. Ancak kim e-Okul'un şifresini neden kırmak istesin ki? Maddi açıdan bu ne kazanç sağlar ki şifre kıran birine. Diyelim ki öğrenci notlarını değiştirmek istediği için kırmak istedi şifreleri. Bir ilköğretim öğrencisi için bu çok zor hatta imkânsız gibi bir şey. Zaten bir ilköğretim öğrencisinin böyle bir düşüncesinin olacağını da zannetmiyorum. Özetle sistem güvenli dolayısıyla da gizlidir. (V,6, K8)

Sistemin gizliliğine ilişkin olarak ise velilerden dördü sisteme girişte geçerli olan T.C ve öğrenci numaralarının bulunmasının geçen yıllara nazaran artık çok da kolay olmamasından dolayı sistemin uygulamaya geçtiği ilk yıllara nazaran daha gizli olduğunu ifade etmişlerdir.

Sisteme girmek için öğrencinin T.C.numarasına ihtiyacınız var. O yüzden sistemdeki bilgilerin gizli olduğunu düşünüyorum. Eğer F, arkadaşlarına T.C. numarası vermediyse bizim dışımızda sisteme kimse giremez. Bundan dolayı sistemin gizlidir denilebilir. (V,1, K6)

T.C. numaraları ile sisteme giriş yapıldığı için sistemdeki bilgiler gizlidir. Eskiden T.C. numaraları çok rahat netten öğrenilebiliyordu. Ama şimdi birinin T.C. numarasını öğrenebilmek için o kişi hakkında özel bilgilere (cilt no, aile sıra no.....vb) sahip olmanız gerekiyor. Bu bilgilere de ulaşmak çok zor olduğu için sistem güvenli dolayısıyla da gizlidir. Yani benim çocuğumun bilgilerini benden bir başkasının görmesi çok zor. (V,4, E7)

Eskiden T.C. numaraları ve öğrenci numaraları sınıf listesinde yer aldığı için öğrenciler birbirilerinin notlarına e- Okul'dan bakabiliyorlardı. Mesela benim

çocuğum arkadaşlarının da notlarını bakabiliyordu ve bana da gösteriyordu. Ancak bu sene çocuğumun dediğine göre T.C. numaraları sınıf listelerinde yer almıyormuş. O yüzden artık sistem daha gizli. (V,1, K6)

Sistemin gizliliğine ilişkin olarak ise velilerden ikisi sisteme girişte geçerli olan T.C ve öğrenci numaralarının bulunmasının çok zor olmadığını hatta bu numaraların idarecilerin ve öğretmenlerin elinde olmasından ve öğrencilerin T.C. numaralarını birbirlerine vermelerinden dolayı sistemin gizli olmadığını ifade etmişlerdir.

Sistemdeki bilgiler gizli değildir diye düşünüyorum. Çocuğumun notlarını okuldaki idareciler, öğretmenleri hatta arkadaşları çok rahat görebilir. Çünkü zaten çocuğumun T.C. ve öğrenci numarası okuldaki idareciler ve öğretmenler bildikleri için sisteme girip tüm bilgilerini görebilirler. Çocuklar zaten birbirlerinin öğrenci numaralarını ya defter- kitaplarının üzerlerine yazdıkları ya da sınıfta yoklama alınırken okunduğu için biliyorlar. İnternette T.C. numarasını bulabilirlerse çocuğuma ait tüm bilgileri görebilirler. (V,2, K6)

Benim açımdan sistemdeki bilgiler gizli değildir. Çünkü öğrenciler birbirlerine T.C numaralarını veriyorlar. (V,5, K8)

4.4.10. Velilerin e-Okul Veli Bilgilendirme Sistemi'nin Öğrenci Başarısına Etkisine İlişkin Algıları

Velilerden üçü e-Okul Veli Bilgilendirme Sistemi'nin öğrencilere sürekli olarak okuldaki başarı durumlarını hatırlatarak öğrenciyi çalışmaya teşvik etmesinden dolayı öğrenci başarısını ve okuldaki başarı durumlarını kıyaslama imkânı sağlamasından dolayı öğrenciler arasındaki rekabeti arttığını düşündüklerini ifade etmişleridir.

Hem kendi çocuğumda hem de çevremde başarının arttığını gördüm. Çocukların “ Bu dersten niye düşük almışım” diye daha çok çalıştıklarına şahit oldum. Derste bir kere duyuyor notunun düşük olduğunu ancak e-Okul her gün söylüyor ona o notunun düşük olduğunu. Bu yüzden daha çok çalışıyorlar. (V,1, K6)

e-Okul bir öğrencinin başarısını artırır mı bilmiyorum ama bizim çocuklar

arasında rekabeti arttırdığı kesin. Benim ilköğretime giden iki çocuğum var. Bazı akşamlar e-Okul'a girip notlarına bakıyorlar ve “anne, baba bak ben ablamdan/ kardeşimden daha yüksek almışım” diye söylüyorlar. Eğer diğer öğrenciler arasında da böyle rekabet varsa okulun başarısı artar. (V,4, E7)

Biz belki e-Okul'dan E'nin notlarına çok sık bakmıyoruz ya da bakamıyoruz ama E düzenli olarak notlarını sistemden takip edebiliyor. Notları beklediğinden düşük geldiği zaman çok üzülüyor ve daha çok çalışıyor. Bu yüzden e-Okul onun başarısını olumlu yönde etkiliyor bence. (V,6, K8)

Velilerden ikisi e-Okul Sistemi'nin öğrenci başarısını arttığını düşünmediklerini ifade etmişleridir. Bu velilere göre e-Okul Sistemi'nin bir öğrencinin başarısını artırması için iki koşulun yerine getirilmesi gerekir. Birincisi öğrencinin kendisinin de başarıyı istemesi, ikincisi ise velinin de öğrencisi ile ilgilenmesidir.

e-Okul Veli Bilgilendirme Sistemi'nin sağladığı olanaklardan biri de velilerin etkin olarak öğrencilerin başarı durumunu takip edebilmesidir. Ancak bu durum öğrencinin başarısını artırır diye söylemek doğru olmaz. Çünkü veli ne kadar öğrencisini takip ederse etsin öğrenci derslerine karşı ilgisiz ise bir başarı getirmez. Başarının olması için öğrencinin de bunu istemesi gerekir. Bunu kendi çocuğumdan da biliyorum. Ben “B.’ye bak notların kötü. Çalışmalısın!” diye ne kadar dersem diyeyim de beni dinlemiyor. (V,2, K6)

Tek başına e-Okul bir öğrencinin başarısını artırır diyemeyiz. Ben okul aile birliğinden olduğum için sürekli okuldayım ve çocuğumla sürekli ilgileniyorum. Böyleyken bile çocuğumun başarısız olduğu dersler oluyor. Ama öyle aileler var ki okula hiç gelmiyor ve çocukları ile ilgilenmiyorlar. Zaten onlar için bırakın e-Okul bir anlam ifade etmeyi, e-Okul'un ne olduğundan haberleri bile yok. Bu durumda böyle bir sistem nasıl başarı sağlayabilir ki? Velinin okulla alakası yoksa hangi sistem gelirse gelsin başarı sağlanamaz bence. (V,5, K8)

Bir veli ise e-Okul Veli Bilgilendirme Sistemi'nin öğrencinin başarısını artırmak gibi bir amacının olmadığını bu yüzden de sistemin öğrenci başarısını artırmayacağını düşündüğünü ifade etmiştir. Bu veliye göre başarının artması öğrencinin çalışmasına

bağlıdır.

e- Okul Veli Bilgilendirme Sistemi'nin F'nin başarısını artırdığını düşünmüyorum. e-Okul Veli Bilgilendirme Sistemi'nin böyle bir amacının da olduğunu düşünmüyorum zaten. O sadece velileri öğrencileri bilgilendirmek amacıyla yapılan bir sistem. Çocuk çalıştıktan sonra e-Okul onun başarısını nasıl artırabilir ki? (V,3, K7)

4.4.11. Velilerin e- Okul Veli Bilgilendirme Sistemi'nin İletişimdeki Etkisine İlişkin Algıları

Velilerden üçü e-Okul Veli Bilgilendirme Sistemi'nin okulda öğretmenlerle ve yöneticilerle olan iletişimi etkilediğini ifade etmişleridir. Veliler okul Veli Bilgilendirme Sisteminden öğrencisinin okuldaki başarı durumu hakkında bilgi sahibi olmaların bir sonucu olarak bu durumu öğretmenlerle ya da yöneticilerle görüşmek için okul gittiklerini bu yüzden de iletişimin arttığını belirtmişlerdir.

Veli, öğrencisinin notu düşükse öğretmeni ile iletişime geçiyor. Öğretmenin gözüne girmek için daha çok çalışıyor. Çocuğumla olan iletişimi de arttı e-Okul sayesinde. Ona düşük olan derslerinde yardımcı olmaya çalışıyorum. Ve bir sonraki yazılının sonucu öğrenmek için beraber giriyoruz e-Okul'a. (V,1, K6)

Okulla iç içe olan bir veli olarak e-Okul, benim gerek okul yöneticileri ile gerekse öğretmenlerle olan iletişimim arttırdı diyebilirim. e-Okul'da düşük bir not görünce hemen öğretmene gidiyorum. E'nin o dersten neden düşük aldığı ve ne yapmamız gerektiği konusunda konuşuyoruz. Eğer e-Okul olmasaydı bir sene başında bir de sene sonunda yapılan toplantıları beklerdik herhalde çocuğumuzun durumundan bilgi almak için. (V,5, K8)

“e-Okul'dan notları öğrendim. Artık okula gitmeme gerek yok” gibi bir düşünce içerisine girmedim şimdiye kadar. Bu daha çok benim fırsat bulup okula gitmemle ilgili bir şey. Eğer fırsat bulursam yine de okula gidiyorum. Evet, e-Okul'dan E'nin notlarını öğrenmiş olabilirim ancak öğretmenin E hakkındaki tavsiyeleri göremiyorum ki. Bu nedenle e-Okul okulla olan iletişimi hala koparmadı. Aksine artırdı. E'nin notlarının çok düşük olduğunu görürsem

mutlaka tavsiye almak için okula gitmeye çalışırım. (V,6, K8)

Bir veli ise bu iki velinin tam karşıtı bir görüşe sahip olup e-Okul Veli Bilgilendirme Sistemi'nden öğrencisinin okuldaki başarı durumu hakkında bilgi sahibi olmaların bir sonucu olarak bu durumu öğretmenlerle ya da yöneticilerle görüşmek için okula daha az gittiğini bu yüzden de iletişimin azaldığını belirtmiştir.

İşimden dolayı okula gelmeye vakit bulamadığım ve çocuklarımın okuldaki durumlarını e-Okul'dan takip edebildiğim için artık eskisi gibi okula gelmiyorum. Yalnız çocuklarımla ilgili herhangi bir sorun olursa ya da çocuklarımın okuldaki durumunun kötü olduğunu görürsem e-Okul'dan okula öğretmenlerle konuşmak için geliyorum. Okulla olan iletişimim bu nedenle biraz azaldı diyebilirim. (V,4, E7)

Velilerden ikisi olan öğrencileri ile olan iletişimi etkilediğini ifade etmişleridir. Veliler, öğrencilerinin onların okuldaki başarı durumlarını görmelerinden memnun olmadıklarını için öğrencileri ile olan iletişimin e-Okul Veli Bilgilendirme Sistemi'nden dolayı olumsuz yönde etkilendiğini belirtmişlerdir.

e-Okul sayesinde B. ile aramız bazen bozulabiliyor. Notlarının düşük olduğunu gördüğüm zaman kızıyorum. O da “çalışıyorum ama olmuyor anne “diyor. Ben de ona karşılık verince tartışma büyüyor. Eskiden hiç değilse bir kere karnede görüyorduk ve bir kere sinirleniyorduk. Ama şimdi e-Okul'a her girişimden ve her kötü notu görüşümden sonra sinirleniyorum. (V,2, K6)

F, iyi not alınca hemen gelip söylüyor: “anne şu dersten şu notu aldım” diye. Ama kötü not aldığı zaman söylemeyip de benim bunu e-Okul'dan öğrendiğimi bilirse hemen surat asıyor. Bu yüzden e-Okul'a F'den gizli olarak işyerinde giriyorum ve ona “e-Okul'dan notlarına baktım neden bu notlar böyle gelmiş” demiyorum aramız bozulmasın diye. (V,3, K7)

4.4.12. Velilerin e- Okul Veli Bilgilendirme Sistemi'nin İşleyişini Değerlendirmeleri ve Sistemin Gelişimine Katkıda Bulunmak İçin Sundukları Öneriler

Velilerin beşi sistemin gelişimi üzerine sundukları öneriler velilerin kullanımına yönelik modüllerin eklenmesini şeklindedir. Veliler, sistemin üzerinden ödev takibinin yapılabilmesine, sadece okulda yapılan sınavların değil farklı kurum ve kuruluşlarca da yapılan denem sınav sonuçlarının da sistemden ayrıntılı bir şekilde incelenebilmesine öğretmenlerin öğrencileri hakkındaki görüşlerinin görülebilmesine imkân sağlayan modüllerin sistemde yer almasını istediklerini belirtmişlerdir.

Bazen “anne bu gün hiç ödev verilmedi” diye kandırabiliyor ya ödevini gerçekten unutmuş olabiliyor çocuğum. Keşke öğretmenler ödevleri de günü gününe e-Okul’a girseler de biz de bu sayede ödevleri öğrenebilsek. (V,1, K6)

e-Okul Veli Bilgilendirme Sistemi’ni çok başarılı buluyorum. Sistemdeki bu bilgilerin dışında keşke öğrencilerin o hafta çocuğumun hangi konulardan kaç soru çözdüğünü, bunlardan kaçının yanlış, kaçının doğru olduğunu öğrenebilseydim. Böylece çocuğumun başarı hakkında daha çok bilgi sahibi olurum. Çocuğun aldığı ders notlarının iyi olması SBS’de başarılı olacağı anlamına gelmiyor bunu sınav sonuçlarından daha net görebiliyoruz. Bu açıdan sistemde bu tür bilgilerin de yer almasını istiyorum. (V,2, K6)

Okula öğretmenlerle görüşmeye gittiğim zaman her öğretmene hangi SBS sınavına yönelik olarak hangi kitabı ya da kitapları tavsiye ettiğini sorarım. Bunun yerine sistemde sınıf düzeylerine uygun olarak SBS sınavına yönelik öğretmenlerin tavsiye ettiği kitaplar da olsa iyi olurdu bence. Madem bu sistem adı üzerinde Veli Bilgilendirme Sistemi ise sadece çocuğun okuldaki durumu hakkında değil bizi bu gibi konularda da bilgilendirmesini isterdim doğrusu. (V,3, K7)

e-Okul’da bu bilgilerin dışında okulda yapılan deneme sınav sonuçlarının ayrıntılı bir şekilde da yer almasını isterim. Evet, her deneme sınavından sonra sınav sonuç belgesi alıyoruz. Ancak bu sınav sonuç belgesinde hangi konularda hangi soruların yapılamadığı gösterilmiyor. Bir veli olarak çocuğumun hangi konularda eksik olduğunu bilmek isterdim doğrusu. (V,5, K8)

Karnelerde öğretmenlerin öğrenciler hakkındaki görüşleri var. Biz öğretmenin görüşünü karne gününe kadar beklemesek de e-Okul'dan görebilsek daha iyi olmaz mı? Belli süre aralıklarla öğrenciler hakkındaki görüşleri yazsa öğretmenler ne iyi olur. Tabi sadece sınıf rehber öğretmeni değil de her branş öğretmeni o öğrencinin dersteki durumu ile görüş yazarsa daha da iyi olur. (V,4, E7)

Bu beş veliden farklı olara bir veli ise e-Okul Veli Bilgilendirme Sistemi'nde yer alan bilgilerin bir velinin öğrencisinin genel durumu hakkında bilgi sahibi olması açısından yeterli olduğunu sistemde daha fazla bilginin yer alacak olmasını ise veli ile okul arasındaki iletişimi azaltacağını ifade etmiştir.

e-Okul'daki bilgiler bir veli için öğrencisinin genel durumu hakkında bilgi sahibi olması açısından yeterli bence. Sisteme aşırı bilgi yüklemek bence veli ve okul arasındaki iletişimi koparır. Örneğin; bir öğrenci ile ilgili tavsiyeler de sistemde yer alsa hiçbir veli okula gitmeye gerek duymaz. Bunu şuna benzetiyorum: nasıl ki internetin yaygınlaşmasıyla her türlü bilgiye ulaşabildiğimiz için kütüphanelere gitmemize gerek kalmadı, e-Okul'da da öğrenci ile ilgili her türlü bilgi yer alırsa okula gitmeye gerek kalmaz. (V,6, K8)

4.5. Öğretmenlerle Odak Grup Görüşmelerinden Elde Edilen Bulgular

4.5.1. Öğretmenlerin Milli Eğitim Bakanlığı'nın e-Okul Sistemi'ne Duyduğu Gereksinimlere ve Sistemin Amaçlarına İlişkin Algıları

Öğretmenlerden beşi Bakanlığın çağın gereklerine uygun olarak yapılanmak zorunda olduğu için böyle bir sisteme gereksinim duyduğunu ifade etmiştir. Ayrıca öğretmenler bu sistemle Bakanlığın öğretmenleri, öğrencileri ve velileri teknolojiyi kullanmaya teşvik etmeyi, okulların başarı durumunu takip etmeyi, kâğıt tasarrufu yapmayı ya da kırtasiye masraflarını azaltmayı amaçlamış olabileceğini belirtmişlerdir.

Teknolojinin getirdiği imkânlardan yararlanmak için olabilir. İnsanları teknolojik olarak daha bilinçli hale getirip bu teknolojiyi olumlu yönde kullanmalarını sağlamak için olabilir. Kâğıt tasarrufu yapmak için olabilir.

(Öğrt, 1, K)

Artık teknoloji çağında olduğumuzdan böyle bir sistemin olması doğal ve gerekli de. Bakanlık teknolojiden yararlanarak okulların başarı durumunu takip etmek için ya da karşılaştırmak için böyle bir sisteme ihtiyaç duymuş olabilir. (Öğrt, 3, K)

A' nın de dediği gibi teknoloji çağındayız ve bu çağda internet her alanda hayatımıza giriyor. Eğitimde teknolojinin ve internetin öğretmen, veli, öğrenci tarafından kullanılmasını sağlamak. (Öğrt, 4, K)

Birincisi zaten MEB içinde bulunduğumuz çağın özelliklerine uygun olarak interaktif bir sisteme geçmeye çalışıyor. Mesela İngilizcede öğretmenlere ve öğrencilere DYNED kullandırmaya çalışıyor. Bilgisayarın yani teknolojinin kullanımını teşvik ediyor. Dolayısıyla e-Okul gibi bir sistemle de MEB öğretmenleri ve öğrencileri teknolojiyi kullanımı sağlamaya teşvik ediyor. İkincisi daha önce de konuştuğumuz gibi MEB kırtasiye masrafını azaltmak ve öğretmene okul işlerinde kolaylık sağlamak istiyor. (Öğrt, 2, K)

Bence de teknoloji çağında internetsiz bir eğitim düşünülmez. MEB hem öğretmenleri hem velileri hem de öğrencileri buna dahil etmek için yapmış olabilir. Bir de kâğıt masrafını azaltmak için olabilir. (Öğrt, 5, E)

Öğretmenlerden ikisi Bakanlığın merkez yönetimi ile taşra yönetimi arasındaki iletişimi hızlandırmayı amaçlamış olabileceğini ifade etmişlerdir.

Milli Eğitim Bakanlığı istatistikleri okullardan yazılı bilgi alarak yapmak yerine merkezi bir sistemle rahat bir şekilde yapabilmek için. Çünkü eskiden bizi aralardı. Okulunuzda kaç kız kaç erkek var diye sorarlardı ya da resmi yazı ile isterlerdi. Ama şimdi e-Okul'dan kendileri de görebiliyorlar. (Öğrt, 1, K)

Bilginin hızlı yayılmasını, öğretmenin denetim altında tutulmasını, dosya yükünü kaldırmayı amaçlamış olabilir. İçinde yaşadığımız çağda internetin önemli bir yer tutmasından dolayı hızlı iletişimi sağlamak için olabilir. Yani internet gibi bir nimetten yararlanmak. (Öğrt, 6, K)

Öğretmenlerden ikisi Bakanlığın taşra yönetimine bağlı kurumlarda iş ve işlemleri düzenli hale getirmek istemeyi ya da bunların denetimini sağlamayı amaçlamış olabileceğini ifade etmişlerdir.

Okulda yapılan işleri düzenli hale getirmek için yapmış olabilirler. Eskiden not defterleri olduğu için öğretmenler notları sene sonunda veriyorlardı. Ama şimdi her yazılıdan sonra notları girmek zorundalar. Notlar zamanında verilmiş diye idare veya daha üst merciler bunları kontrol edebiliyor. (Öğrt, 2, K)

Bir de idarecilerin, bakanlığın, öğrencilerin notlarına, bilgilerine ve öğrencilerin yaptığı işlere daha kolay ulaşmak için yapmış olabilir. Yani her şeyi denetim altına almak için yapmış olabilirler. (Öğrt, 4, K)

4.5.2. Öğretmenlerin e-Okul Sistemi'nin Ülkemize Özellikle Eğitime Katkısına İlişkin Görüşleri

Öğretmenlerden üçü e-Okul Sistemi sayesinde kitle iletişim araçlarını etkin kullanabilen bilinçli nesillerin yetişecek olmasından, öğrencinin başarısını, başarısızlığını daha kolay değerlendirilebilmesinden dolayı eğitimde başarının ister istemez artacağını ifade etmişlerdir.

e-Okul sayesinde kitle iletişim araçlarını etkin kullanabilen bilinçli nesillerin yetişecek. Bu da başarıyı artıracaktır. (Öğrt, 5, E)

Bir kere bu sistem bizi gerçekten bir adım ileri götürür. Çünkü hem öğretmen hem veli hem öğrenci bilişim çağına girmiş oldu. Teknolojiyi kullanmaya başlamış oldu. Her veli e-Okul'u kullanmasa da böyle bir sistemin var olduğunu biliyor. Öğrenciler en azından hocam son hafta e-Okul kapanmış diyebiliyor. Öğrenciler bizim sürekli oraya işlediğimizi, notlarının düşebileceğinizi, yükselebileceğini biliyor. Öğretmenler de düzenli olarak notları e-Okul'a giriyor. Bu da eğitime artı sağlıyor. (Öğrt, 2, K)

Değerlendirmeyi kolaylaştırıyor. Öğrencinin başarısını, başarısızlığını daha kolay değerlendirebiliyoruz. Bu yüzden eğitimde başarı ister istemez artacaktır. (Öğrt, 4, K)

Öğretmelerden dördü e-Okul Sistemi'nin eğitimde başarıyı artırmasının bir takım şartların yerine getirilmesine bağlı olduğunu ifade etmişlerdir. Öğretmenlerin sunmuş oldukları bu şartlar okullar birbirlerinin başarılarını e-Okul Sistemi'nden görebilmesi, yönleltmelerin sağlıklı bir şekilde yapılabilmesi, velilerin de sisteme dahil edilmesi, sistemi kullanacak kişilerin sistem hakkında bilgilendirilmesi şeklindedir.

Şu an okul yönetimini rahatlattı. Okul başarısına pek etkisi yok. Ama ileride bir düzenleme yapılırsa da okullar birbirlerinin başarılarını e-Okul'dan görebilirse rekabet artar. Rekabette başarıyı artırır. Çocukları için de aynı şekilde. Eğer çocuklar arkadaşlarının sayfasından onun notlarını, okuduğu kitapları görürse hırslanırlar. O şu notu almış ben de çalışıp onu geçeyim ya da o şu kitabı okumuş ben de okuyayım diyebilirler. (Öğrt, 1, K)

Yönleltmeler sağlıklı bir şekilde yapılırsa her öğrenci ilgi, istek ve yetenekleri doğrultusunda kendilerine uygun liselere gidecekleri için başarı artabilir. Aynı şekilde okullar birbirlerinin başarı durumlarını görebilirse okullar arasında rekabeti oluşacağı için başarı artabilir. (Öğrt, 6, K)

İlerde düzenlemelerde yapılıncaya daha iyi olacağını düşünüyorum. Bence şu an için e-Okul'un amacı sadece veliyi bilgilendirmektir ya da öğretmenlerinin işlerini kolaylaştırmaktır. Onun dışında pek bir amacının olduğunu düşünmüyorum. (Öğrt, 1, K)

İleri için bir adım da olabilir. Veliler de işin içine dahil edilir. Velinin de yapması gereken sorumluluklar. Biz de öğrencinin evde yapması gerekenleri e-Okul'dan takip edebiliriz. (Öğrt, 5, E)

Tabi ki beklentimiz eğitime olumlu yönde katkılar sağlaması. Açıkçası konuda bilgilendirilmediğim için ileri de ülkemize ne gibi katkılar sağlayacağını tam olarak bilemiyorum. Ama bu amaçlara ulaşmak için öncelikle bu sistemi kullanılacak kişilerin mutlaka bilinçlendirilmesi gerekir diye düşünüyorum. (Öğrt, 1, K)

Bir öğretmen ise velilerin e-Okul Veli Bilgilendirme Sistemi'nden öğrencilerinin okuldaki başarı durumlarını öğrenmeleri sonucunda okula daha az geldikleri için eğitimde

başarının artacağından şüphe duyduğunu ifade etmiştir.

Veliyi işin içine kısmen de olsa kattı. Ama bu iyi mi kötü tartışılır. Veli eskisi gibi okula gelmiyor. Öğretmene gelip öğrencisinin notunu sormuyor. Ama en azından veli çocuğunun notları takip edebiliyor. İşte ne kadar kitap okumuş öğrenebiliyor. (Öğrt, 2, K)

4.5.3. Öğretmenlerin e- Okul Veli Bilgilendirme Sistemi'nin Ülke Geneline Yaygın Bir Şekilde Kullanımı İçin Sundukları Öneriler

Bu bölümde öğretmenlerden beyin fırtınası yaparak okul sisteminin ülke genelinde veliler ve öğrenciler tarafından yaygın bir şekilde kullanımını sağlamak için bir takım öneriler sunmaları istenmiştir.

Öğretmenlerin sundukları öneriler daha çok sistemin yapısının velinin de kullanımını gerektirecek şekilde yeniden düzenlenmesi gerektiğini üzerinde odaklanmaktadır. Öğretmenlerin tasarladığı bu yeni düzenlemeye göre veli sisteme her girişinde sistemdeki bilgileri gördüğüne dair onaylaması gerekecektir. Yine bu düzene göre karne iki kısımdan oluşacaktır: Birincisi öğretmen tarafından e-Okul sistemi üzerinden doldurulması gereken bir bölüm, ikincisi ise veli tarafından e-Okul Veli Bilgilendirme Sistemi tarafından doldurulması gereken bir bölümdür. Öğretmenlere göre bir velinin doldurması gereken bir bölümde şunlara yer verilebilir: öğrencinin okuduğu kitaplar, boş zamanlarında neler yaptığı ya da neler yapmaktan hoşlandığı, günde kaç saat ders çalıştığı olabilir. Ayrıca yine öğretmenlere göre sistem de öğrenciyi ve ailesini yakından tanıma için velinin öğrencisinin özel bir durumunu ya da ailevi sorunlarını ifade edebileceği bir sayfa da oluşturulabilir.

Veliyi e-Okul'un kullanımına teşvik etmek için Milli Eğitim Bakanlığı ne yapmalı? (Öğrt, 4, K)

Acaba şöyle bir şey mi olmalı? Biz veriyi girdikten sonra velinin onu girip onu onaylama butonu mu olmalı? (Öğrt, 2, K)

Yani olabilir. (Öğrt, 5, E)

Şöyle bir kota konulabilir: Bir ay boyunca doldurması gereken yerleri doldurmayan velilerin öğrencilerin karne almasında sıkıntı yaşatılabilir. (Öğrt, 4, K)

Bence bu zorunlu olmamalı. Velinin kendisinin istemesi gerekir. (Öğrt, 6, K)

Ama veliyi zorlamadıktan sonra bu denilenleri yapmayacaktır. Biz de bazı şeyleri girmek istemiyoruz ama zorunlu olduğumuz için giriyoruz. Mesela hangi birimiz öğrencilerin okuduğu kitapları girmek istiyor ki? (Öğrt, 1, K)

Veliye belli zamanlarda e-Okul'a girmesi için sorumluluk verilir. Belki bunu üç tane ya da beş tane veli yapacaktır başlangıçta. Ama zamanla bu sayı artacaktır. (Öğrt, 4, K)

Mesela şöyle bir şey de olabilir: Veli belirtilen süre içerisinde veli e-Okul'a girmezse bundan sonra e-Okul'dan notları görmesi engellenebilir. Yoksa velinin bu işe dahil edilmesi çok zaman alır. (Öğrt, 3, K)

Çocuğun annesinin ve babasının işine kadar tüm bilgileri girmeyi öğretmenin üzerine yükledi. Bu adaletli bir şekilde yükün paylaşılması gerekmez mi? Mesela 6., 7. ve 8. Sınıf öğrencileri okuduğu kitapları kendileri de girebilir. (Öğrt, 1, K)

Öğrencilerden kendiniz girin dersek onlar okumadıkları halde okumuş gibi görünmek için kitap girebilirler. Bence bu işi çocukların yapması sakıncalı. (Öğrt, 5, E)

Çocuğun okumadığını bildiğimiz halde çocuk okudum diyorsa biz bunu koşulsuz kabul ediyoruz. Çocuk okudum diyorsa onu girmek zorundayız. Gerçekten okuyup okumadığını bilemeyiz. Ama öğrencinin velisi çocuğunun o kitapları okuyup okumadığını bilir. Bu yüzden bu görevi bizden alıp velilere vermeliler. (Öğrt, 4, K)

Bence her veli bilgisayar kullanmayacağını bilmediği için bu şöyle olmalı. Çocuk okuduğu kitabı velinin gözetiminde evde kendi girebilir. Hem böylece işin içine veli de katılmış olur. (Öğrt, 2, K)

Öğrenci de otomatikman sürece dahil olur. Çocuk “ Anne bak kitabı bitirdim. Hemen e-Okul’a girelim.” der. Bu şekilde öğrenci velisiyle sisteme birlikte girer. (Öğrt, 5, E)

Çocukları sürece dahil etmek için şu da yapılabilir: Yazılılar sınıfta okunmayabilir ve gidip e-Okul’dan bakın denilebilir. Veya çocukların zevk alabileceği hale getirilebilir e-Okul. (Öğrt, 4, K)

Velinin sisteme dahil edilmesi çok önemli. Örneğin; Ben sadece çocuğun boş zamanlarında ne yapması gerektiğini tavsiye ederim. Ama çocuğun evde boş zamanlarında ne yaptığını takip edemem. Bunun takibini evde yapması gerekir. e-Okulda velinin doldurması gereken alanlar olabilir. Çocuğum bu hafta şunu yaptı ya da boş zamanlarında şunu yapmaktan hoşlanır gibi. Bizim bir de sınıf rehberliğimiz var. Çocuğun özel yaşamında ilgi duyduğu alanları bilirsek ona göre yaklaşım geliştirip yönlendirme yapabiliriz. Tabi bu şu an olacak gibi gözüküyor. Önce velilerin bilgisayarı kullanmayı öğrenmeleri gerekiyor. (Öğrt, 5, E)

İşin bir de şu boyutu var. Eğitim öğretim boyutunun yanında bir de çocuğun psikolojik boyutu ve geçirdiği rahatsızlıklar var. Veli bunu söyleyemiyor ama rahat bir şekilde yazabilir. Örneğin; veli bunu e-Okul’a yazar bunu da sınıf rehber öğretmeninden başka kimse göremez. (Öğrt, 2, K)

Ya da ailevi bir sorun da olabilir. Bir boşanma durumu. Biz bunu bilmiyoruz mesela. Bunu bilsek öğrenciye ona göre yaklaşırız. Veli bu durumunu e-Okul’a kendi girebilir. (Öğrt, 6, K)

Veliler için şöyle modüller geliştirilebilir. Çocuk bir günde kaç saat ders çalışıyor? Bir günde ne kadar süre kitap okuyor? Performans ödevlerine ne kadar süre ayırıyor? Aslında öğrencilere de böyle modüller açılabilir. (Öğrt, 4, K)

DYNED’te çocuğun kaç dakika çalıştığını görebiliyoruz. Diğer derslerde de bu olabilir. Karne de iki kısım olmalı. O davranışları veli ile birlikte doldurur ve ikisinin ortalaması alınır. (Öğrt, 3, K)

Öğrenciye karneyi yalnız başına öğretmen vermesin. Veli ile birlikte versin. Veli kısmı boş kaldığı zaman karne verilmesin. Böyle bir koşul konulabilir. Veli öğretmen gibi ders notu vermeyebilir ama öğrencisine davranış notu verebilir. (Öğrt, 4, K)

Veli ne kadar objektif olur? (Öğrt, 5, E)

Biz ne kadar objektifiz? Önemli olan veliyi işin içine katmak. (Öğrt, 2, K)

Tabi öncelikle gerçeği yansıtacak şekilde belirlenmeli davranış ölçütleri. (Öğrt, 4, K)

Çocuğun geleceğini tehlikeye sokacak şekilde değil de ilgisiz veliyi biraz cezalandıracak şekilde olabilir. Çocuk karnesini alamayınca anne ve babasına siz e-Okul'a girip benim notlarımı gördüm diye onay vermediğiniz için ben karne alamadım der. Bu durum da aileyi tabii ki rahatsız edecektir. Aile bir iki kez direnir ama üçüncüsünde e-Okul'a girmek zorunda kalır. Bazı şeyleri de zorunlu yapmak lazım. (Öğrt, 5, E)

4.5.4. Öğretmenlerin e-Okul Sistemi'nin Amaçları İle Uygulaması Arasındaki İlişkiye İlişkin Algıları

Bu bölümde öğretmenlere Bakanlık tarafından sunulan e-Okul Sistemi'nin amaçları araştırmacı tarafından okunmuştur. Daha sonra öğretmenlerden e-Okul Sistemi'nin amaçları ile kendi okullarındaki uygulaması arasındaki ilişkiyi değerlendirmeleri istenmiştir. Öğretmenler bu amaçlardan e-Okul Sistemi'nin okul başarısını artırma ve yöneltmenin yapılması konusunda değerlendirme yapmışlardır.

Amaç 1: Okul başarısının artırılması

Uygulama1: Başarısız

Öğretmenlerden üçü e-Okul Sistemi'nin okul başarısını artırma amacına kendi okullarında ulaşamadıklarını ifade etmişlerdir.

e-Okul uygulanmaya başlayalı 4 sene mi oldu? O zaman genel istatistiklere

bakıp başarıyı artırıp artırmadığını tespit edebilirler. Ama bizim okulda başarı artmadı. (Öğrt, 4, K)

e-Okul'da gerçekten bütün okullardaki başarıyı görebilirsin. Diğer okullar başarılı ya senin okulun mu daha başarılı bunu kıyaslayabilirsin. Ama okul başarısını artırmaz en azından bizim okulda durum böyle. (Öğrt, 6, K)

Benim memleketteki kız kardeşim 5. Sınıfa gidiyor. Annem internet kullanmasını bilmiyor ama ağabeyim e-Okul'a girip kız kardeşimin notlarına bakabiliyor. Annem ve babam kardeşimin notlarına bakıp onu derslerdeki durumunu takip edebiliyorlar. Eğer derslerindeki notlarda bir düşüş varsa kız kardeşim öğretmenleri ile konuşmaya gidiyorlar. Bunu gerçekten biliyorum. e-Okul bizim okulda başarıyı artırmamıştır ama Türkiye genelindeki diğer okullarda başarıyı artırmış olabilir.

Öğretmenlerden ikisi uygulamadaki başarısızlığın birinci nedenin öğretmenlerin e-Okul Sistemi'nin böyle bir amacının varlığından habersiz olmaları, ikinci bir nedenin ise onların bu konudaki eğitimsizlikleri olduğunu ifade etmişlerdir.

Belirlenmiş amaçlar doğrultusunda her aşamayı gerçekleştirmediğimizi söyleyebilirim. Bunun nedeni ise insanların bu konularla ilgili almış oldukları eğitim yeterli olmayabilir. Her idareci, her öğretmen ya da her veli bilgisayarı dört dörtlük kullanmayı bilmiyor olabilir. Uygulamanın amaçları idareciler, öğretmenler, veliler tam olarak anlaşılmamış olabilir. Özellikle veli iletişimin yetersiz olduğu bir ortamda bu anlatılanların ve amaçların çok istikrarlı bir şekilde ortaya konulması beklenemez. Bu amaçlar doğrultusunda velilerin aktif katılımını sağlayacak çalışmaların yapılması gerektiğini düşünüyorum. (Öğrt, 1, K)

Şimdiye kadar hep “Al bu senin şifren notları gir!” dendiği için e-Okul'u sadece not girilecek bir yer olarak düşünüyordum. e-Okul hakkında eğitimini almadığım gibi bu güne kadar amaçlarını bilmiyordum. e-Okul'un amaçlarından biri başarıyı artırmak ise başarının arttığını söyleyemem. Çünkü insanlar e-Okul'un amacını bilmedikleri için onlara külfet gibi geliyor. Ama eğer amacını bilseydik başarı aratabilirdi. (Öğrt, 3, K)

Başlangıçta e-Okul'un amaçları bize anlatılsaydı e-Okul belki de şimdi daha başarılı olacaktı. Öğretmenler amaçları bildikleri için e-Okulla ilgili işleri angarya gibi göremeyeceklerdi. Öğrencilerin okuduğu kitapları girmek bana hala angarya gibi geliyor. Ama bana bunun amacı söylenseydi ve bakın işte bundan dört yıl önce durum şöyleydi şimdi ise durum böyle denseydi eminim bu iş bana angarya gibi gelmezdi. Bunun için eğitim ya da seminer gibi şeylerin yapılması şart. (Öğrt, 2, K)

Bütün bir meslek hayatımızda kullanacağımız bir sistem hakkında bize hiçbir bilgi verilmedi. Bunun eğitimi stajyerlik eğitiminde ya da üniversitede de verilebilir. (Öğrt, 4, K)

Bizden bazı şeylerin yapılması isteniyor. Bizden istenen bu görevleri yerine getirmemizde Bakanlığın da bizi bu konuda desteklemesi gerekir. (Öğrt, 5, E)

Eğitim eğitim diyoruz ama eğitim sektöründe olduğumuz halde bizler eğitimsiz önce. Biz elimizden geleni deneme yanılmayla yapmaya çalışıyoruz. Sosyal faaliyetler girilecek deniyor ama nereden gireceğimiz söylenmiyor. Biz de e-Okulda her yere girip öyle buluyoruz. Sonra birbirimize soruyoruz. Neyi girdin? Neyi girmedin? Başka bir şey girilecek mi? Girmedığımız şeylerin uyarısını verebilir. Ya da gereksiz duyurular yerine bunun gibi önemli duyurulara yer verilebilir. (Öğrt, 2, K)

Öğretmenlerden üçü uygulamadaki başarısızlığın bir nedenin eğitim sisteminin yapısı ile ilgili olduğunu ifade etmişlerdir.

Normalde e-Okul'un amacı şu olmalı: Çocuk ve veli notları görecekler bu onları kırbaçlayacak. Yükseltmeye çalışacaklar. Birçok veli e-Okul'dan habersiz. Bir çok öğrenci e-Okul'dan notlarına bakmıyor. Sen öğrencinin 10 olan yazılısına 100 de versen bakmıyor, 100 olan yazılısına 10 da versen bakmıyor. Biraz da sistemin çarpıklığı ile ilgili. Bakan da 20 almış. Ama ders içi performans notu 60 verilmiş ve notu otomatikman ikiye üçe yükselmiş. Diyor ki ben niye çalışayım? (Öğrt, 2, K)

Eğitim sistemindeki başarı sadece notların internet ortamına aktarılması ile

başarılamaz. Sen 6., 7., ve 8. sınıfın sonunda sen SBS gibi bir sınav koyuyorsan ve ona göre eğitiyorsan e-Okul'da performans, ders içi performans gibi sütunu açmanın anlamı gerek yok. Biz performans ödevi vermiyoruz. Performans sütunu rastgele not veriyoruz. O ödevi yapmasının yerine test veriyoruz. Bu yüzden bence e-Okul başarıyla pek alakalı değil. (Öğrt, 4, K)

Bir dediğimiz gibi çarpıklık sistemden gelen var. Proje ödevi veriyorsun veli diyor: “Hocam, benim çocuğum sınava girecek sen onu bunlarla niye oyalıyorsun” .Test veriyorsun müfredata uygun davranmamış oluyorsun. Bu yüzden e-Okul Sistemi'nin başarıyı getirmesi için eğitim sisteminde de bir takım düzenlemelerin yapılması gerekir. (Öğrt, 5, E)

e-Okul Sistemi iyi ama biz eğitim sistemindeki çarpıklıkları e-Okul'a yansıtıyoruz. (Öğrt, 2, K)

Öğretmenlerden üçü uygulamadaki başarısızlığın bir nedenin bu yeniliğe ayak uyduracak öğretmen profilinin olmaması olduğunu ifade etmişlerdir.

İşin başka bir boyutu: Biz teknolojiye yatkın bir nesiliz. Bir de bizden önceki nesiller var daha bilgisayarı kullanamayan. Onlar notları öğrencilerine girdirtiyorlar. Aslında bir eğitime alınmalı ve e-Okul hakkında bilgilendirilmeli. Bu eğitimi başarı ile geçenlere de sertifika verilmeli. Bu seminerler belli periyotlar halinde sürekli hale getirilmeli. Öğretmenlerin kendilerini yenilemeleri sağlanmalı. (Öğrt, 5, E)

e-Okul'u kullanmasını bildiği halde işin kolayına kaçıp öğrencilere not girişi yaptıran öğretmenlerimiz de var. Bunların da denetimi idare tarafından yapılmalı bence. (Öğrt, 2, K)

Öğretmenlerden biri uygulamadaki başarısızlığın bir nedenin velilerin e-Okul sistemi ile birlikte çalışan e-Okul Veli Bilgilendirme Sistemi'nin varlığından habersiz olmaları olduğunu ifade etmişlerdir.

Eğitimde dönüt önemli. e-Okul sayesinde çocuk notunu hemen öğreniyor. Veli de öğreniyor. Ama yapılan veli toplantılarında sayılıdır. 100 tane veli

görüştüysem bundan sadece ikisinin ya da üçünün e-Okul'dan haberi vardır. (Öğrt, 5, E)

Öğretmenlerden üçü uygulamadaki başarısızlığın bir nedenin bu yeniliğe ayak uyduracak veli profilinin veya imkânın olmaması olduğunu ifade etmişlerdir.

Veli ilgisizse başarıya hiç etkisi olmaz. e-Okul değil de başka bir okul da olsa iletişim artmaz. Çok fazla başarı da sağlanmamıştır. Veliler bu konuda çok fazla bilgiye sahip değiller. Onları bu işin içine katamadık belki de ondan başarıyı sağlayamadık diye düşünüyorum. (Öğrt, 6, K)

Hatırlarsınız bizim öğrencilik yıllarımızda velilerimiz tek tek öğrencileri gezer notları alırlardı. Şimdi o sıkıntı velilerin üzerinden kalktı. Çocuğunun notlarını evinden ya da internet kafeye gidip oradaki bir bilgisayardan bunu kullanma imkânına sahip. Ama bu imkânı kullanan veli var mı? (Öğrt, 5, E)

Bundan 5 ya da 10 sene sonra veliler interneti ve e-Okul'u kullanmayı öğrendikçe belki o zaman başarı artabilir. Ama şu an bizim okulda başarıya etkisi yok. Hatta caydırıcı. Kullanan da çocuğunun notlarını öğreniyor, okula öğretmenle konuşmaya gelmiyor. (Öğrt, 3, K)

Biz hep şöyle düşünüyoruz: Bütün velilerin evinde internet var. Herkes e-Okul'dan haberdar. Ama bizim bulunduğumuz çevrede e-Okul'u bilen de kullanan da sayılıdır. (Öğrt, 4, K)

Eğitim uzun zamanda sonuç verir. Tohum ekersin birkaç yıl sonra meyve vermeye başlar. Eğitimde de öyle. Eğitime yatırılan da gelecek de meyvesini verecektir. Belki bu veli profili bunu yapamayacak ama gelecekteki veli profili ile başarıya ulaşılacağını düşünüyorum. (Öğrt, 5, E)

Amaç 2: Yöneltilmenin yapılması

Uygulama2: Başarısız

Öğretmelerden biri e-Okul Sistemi'nin öğrencilerimizin kendilerini tanımalarını, ilgi ve yetenekleri doğrultusunda yönlendirilmelerini sağlama amacına kendi okullarında

ulaşamadıklarını ifade etmişlerdir.

Yöneltilmelerinde tam başarıya ulaştığı söylenemez. Ben öylesine yapıyorum. Aslında o kriterler tam olarak belli değil. Çok belirgin, belirgin, belirgin değil. Ben belirgin olduğunu nasıl belirleyeceğim. Bu öğretmenlerin tek başına yapabileceği bir iş değil. Belki de okul rehber öğretmeni ile birlikte yapılması gereken bir şey. (Öğrt, 1, K)

Öğretmenlerden üçü yöneltilmelerin e-Okul Sistemi üzerinden sağlıklı bir şekilde yapılabilmesi için sistemin yapısında bir takım düzenlemelerin yapılması gerektiğini düşünmektedirler. Bu üç öğretmen tarafından tasarlanan yeni düzenlemede göre bir sınıftaki bütün öğrencileri yöneltmeye çalışmaktansa, sadece sistemde sunulan kriterlere belirgin bir şekilde sahip olan öğrencilerin yöneltilmesi yapılması ve sistemde olmayan ancak farklı özelliklere sahip öğrencilerin de sisteme yeni kriterler eklenilmesi yoluyla yöneltilmesi sağlanabilir.

Sınıf rehber öğretmenleri gerçek doğru ve düzgün bir şekilde yapabilirse yöneltilme güzel. Öğrencinin çok belirgin bir özelliği vardır. Örneğin; çocuk spora yatkındır. İdare yöneltilme yapılacağı zaman kitap defter karıştırmak yerine e-Okul'a bakarsa daha iyi olur. (Öğrt, 4, K)

Bütün öğrenciler için değil de belirgin özelliklere sahip öğrencilere yöneltilme yapılırsa daha iyi olur. Çünkü her öğrencinin belirgin bir özelliği yok. Oradaki özellikler dışında ekstra özellikler eklenebilmeli bence. (Öğrt, 2, K)

30 kişinin resim yeteneği normal demek yerine iki kişinin resim yeteneği vardır demek lazım. Böylece Bu iki kişi Güzel Sanatlar Lisesine yönlendirebiliriz. (Öğrt, 4, K)

Bir de işin şu boyutu var: Sınıf rehber öğretmeni her öğrenciyi ne kadar tanıyabilir? Dersine girmediği halde sınıf rehber öğretmenliği yapan arkadaşlarımız var. (Öğrt, 5, E)

4.6. Öğrencilerle Odak Grup Görüşmelerinden Elde Edilen Bulgular

4.6.1. Öğrencilerin Milli Eğitim Bakanlığının e-Okul Veli Bilgilendirme Sistemine Duyduğu Gereksinime ve Sistemin Amaçlarına İlişkin Algıları

Öğrencilerden ikisi Bakanlığın ebeveynlerin, çocuklarının okuldaki başarı durumunu görebilmesine yardımcı olmayı amaçlamış olabileceğini ifade etmişlerdir.

Annem ve babalarımızın bizim notlarımızı öğrenmeleri için. Oradan veli çocuğunun notlarına bakıp onu çocuğunu daha çok çalıştırsın diye.(Ö, 2, K6)
Veliler bilgi alsın diye. Belki bir çocuğun annesi hastadır ayağa kalkamıyordur. Bilgisayardan çocuğun durumunu öğrenebilir. (Ö, 1, E6)

Öğrencilerden ikisi Bakanlığın öğrencilerin, okuldaki başarı durumları hakkında bilgi sahibi olup daha başarılı olmalarını sağlamayı amaçlamış olabileceğini ifade etmişlerdir.

Hem bilgisayar gibi araçları kullanabilmemiz için hem de notlarımızı öğrenebilmemiz için. (Ö, 4, K8)

Öğrencilerin ailelerine yanlış bilgi vermemesi için. Bilgisayardan notlarını öğrenince notlarını düzeltmek için çalışırsın. Azimli olmalarını sağlar. Çok çalışarak öğretmen olabilirsin, doktor alabilirsin. (Ö, 3, K7)

4.6.2. Öğrencilerin e-Okul Veli Bilgilendirme Sistemi'nin Ülkemize Özellikle Eğitime Katkısına İlişkin Görüşleri

Öğrencilerden üçü e-Okul Veli Bilgilendirme Sistemi sayesinde öğrencilerin başarı durumunun öğrenilebileceği için başarısız öğrencilere yönelik olarak kursların açılacağını, öğrencilerin kendi notlarını görüp daha çok çalışacaklarını ve daha çok kitap okuyup bilgileneceklerini böylece Türkiye genelinde başarının artacağını ifade etmişlerdir.

e-Okul'dan bakarak Türkiye genelinde kaç kişinin okulda durumunun iyi ya da kötü olduğunu belirleyebilirler. Okuldaki durumu kötü olanlar için kurs açabilirler. Onlar da kursa gidip başarılı olabilirler. (Ö, 2, K6)

e-Okul'dan okuduğumuz kitaplar görülebildiği için biz daha çok kitap okuyoruz. Biz daha çok kitap okudukça daha da bilgileniyoruz. (Ö, 3, K7)

Bilgisayardan notlarını öğrenince notlarını düzeltmek için çalışırsın. Azimli olmalarını sağlar. Çok çalışarak öğretmen olabilirsin, doktor alabilirsin. (Ö, 1, E6)

Öğrencilerden ikisi e-Okul Veli Bilgilendirme Sistemi sayesinde öğrencilerin kitle iletişim araçlarını etkin ve uygun kullanmayı öğreneceklerini ifade etmişlerdir.

Öğrenci bir yönde gelişmezler. Daha iyi araç kullanılır. Notlarını oradan görüp daha çok çalışırlar. Daha da hırslanırlar. (Ö, 4, K8)

Çocuklar bilgisayar kullanmayı daha öğreniyorlar. İleride meslek sahibi olduklarında bu yardımcı olabilir. İnsan bilgilendiklerinde daha çok çalışıyorlar. Bu da ileride ülkemize katkı sağlar. Çünkü bilgili insan iyi bir meslek sahibi olur ve ülkesi için daha çok çalışır. (Ö, 1, E6)

4.6.3. Öğrencilerin e- Okul Veli Bilgilendirme Sistemi'nin Ülke Genelinde Yaygın Bir Şekilde Kullanımı İçin Sundukları Öneriler

Bu bölümde öğrencilerden beyin fırtınası yaparak e-Okul Veli Bilgilendirme Sistemi'nin ülke genelinde öğrenciler tarafından yaygın bir şekilde kullanımını sağlamak için bir takım öneriler sunmaları istenmiştir.

Öğrencilerin sundukları öneriler daha çok sistemin kullanma imkânı olmayan öğrencilere bu imkânın yaratılması ve sistemin yapısının öğrencilerin de kullanımını gerektirecek şekilde yeniden düzenlenmesi gerektiğini üzerinde odaklanmaktadır. Bu yeni tasarıma göre tasarladığı bu yeni düzenlemeye göre öğrencilerin sisteme velileri ile birlikte girmesi gerekecektir. Ayrıca bu yeni tasarımda öğrencilerin nasıl ders çalışması gerektiğine yönelik bilgilere, test çözebilecekleri sitelere yer verilmesi hatta e-Okul Veli Bilgilendirme Sistemi'nin yanı sıra e-Okul Öğrenci Bilgilendirme Sistemi adı altında tamamen öğrenciye yönelik yeni bir sistemin de kurulması söz konusudur.

Bazı arkadaşlarımızın evinde internet yok. Anne ve babaları da internet kafeye

gitmelerine izin vermiyor. Böyle olunca da internete dolayısıyla da e-Okul'a giremiyorlar. Eğer okulda bilgisayar odası olsaydı arkadaşlarımız öğleden sonraları okula gelip internete girebilirlerdi. Hem e-Okul'a da girebilirlerdi. (Ö, 1, E6)

Bizim e-Okul'u daha çok kullanmamız için annemiz ve babalarımızla bakma zorunluluğu gelsin. Mesela her hafta birlikte e-Okul'a birlikte bakalım. Durumuma göre birlikte ders programı hazırlayalım. (Ö, 4, K8)

e-Okul bize durumuz hakkında bilgi verdikten sonra bir de nasıl çalışmamız gerektiğini söyleseydi o zaman herkes daha çok girerdi. (Ö, 2, K6)

İçerinde bize uygun ders çalışma siteleri olsa. Oradan test çözebilsek. Konu anlatımları olsa. (Ö, 1, E6)

Bize uygun ayrı bir site olsa. Bizim de ayrı bir şifremiz olsa biz de o siteye girebilsek. e-Okul Veli Bilgilendirme Sistemi diyor ama ben annem ve babamdan daha çok bakıyorum. Hem sadece onların mı bilgilenecek gerekiyor. Bizim de kendi durumumuz hakkında bilgi sahibi olmak istiyoruz. (Ö, 4, K8)

4.7. Velilerle Odak Grup Görüşmelerinden Elde Edilen Bulgular

4.7.1. Velilerin Milli Eğitim Bakanlığı'nın e-Okul Veli Bilgilendirme Sistemine Duyduğu Gereksinimlere ve Sistemin Amaçlarına İlişkin Algıları

Velilerden ikisi Bakanlığın çağın gereklerine uygun olarak yapılanmak zorunda olmasından ve okulda yapılan iş ve işlemlerin hızlandırmak istemesinden dolayı böyle bir sisteme gereksinim duyduğunu ifade etmiştir.

Ben e-Okul'u çağımızın mutlaka uyulması gereken bir gereği olarak algılıyorum yapılmış bir sistem olarak algılıyorum. İçinde bulunduğumuz zamana ayak uydurmak için zorundayız. Buna da eski sistemlerle ayak uydurmak sağlıklı ve zor olsa gerek. Ama böyle bir elektronik ortamda daha sağlıklı olacağını düşünüyorum. (V, 1, K6)

Ben sürekli okulda olduğum halde yine de e-Okul'u kullanıyorum. Diyelim ki gündüz çocuğum okulda sınav oldu akşama e-Okul'dan bakıp notunu öğrenebiliyorum. Her şey daha hızlı oldu e-Okul sayesinde. Bakanlık e-Okul ile okuldaki işleri hızlandırmak istemiş olabilir. (V, 3, K7)

Velilerden dördü Bakanlığın velilerin, çocuklarının okuldaki başarı durumlarını görebilmesine yardımcı olmayı amaçlamış olabileceğini ifade etmişlerdir.

Velilerin bazıları okula gelmiyor. Bu velilerin okula gelmeden de evlerinden rahatça öğrencilerinin durumunu öğrenmeleri için yapmış olabilir. (V, 3, K7)

Ben de onu söyleyecektim. Öğrencisi ile ilgilenmeyen sorumsuz velilerin de öğrencilerinin durumu hakkında bilgi almalarını sağlamak amacıyla yapmış olabilirler. (V, 4, K8)

Sadece sorumsuz veliler için değil Bence de okula gelemeyen veliler için yapmış olabilirler. Çünkü veliler her zaman okula gelemeyebilirler. (V, 2, K6)

Velilerin çocuklarının başarılarını takip etmeleri için de olabilir. e-Okul Veli Bilgilendirme Sistemi'nde çocuğun aldıkları notlardan tutun da okuduğu kitaba kadar her türlü bilgi var. Çok güzel bir sistem. (V, 4, K8)

4.7.2. Velilerin e-Okul Veli Bilgilendirme Sistemi'nin Ülkemize Özellikle Eğitime Katkısına İlişkin Görüşleri

Veliler e-Okul Veli Bilgilendirme Sistemi sayesinde Bakanlığın daha kolay istatistik yapabileceğini, öğrenci devamsızlıklarının azalacağını, daha dürüst ve sorumlu bireylerin yetişmesi yoluyla başarının artacağını ifade etmişlerdir.

Bazı konularda daha kolay istatistikî bilgilerin elde edilmesi kolaylaşacak. (V, 3, K7)

Okula gidiyorum deyip de devamsızlıktan sınıfta kalan öğrenciler çok. Bunların sayısı da azalacak. E-Okul'dan çocuğun kaç gün okula gidip gitmediği gözüküyor çünkü. (V, 1, K6)

Çocukların yalan söylemesi ortadan kalkacak. Çocuklar eskisi gibi bir aldığı halde beş aldım diye anne ve babasını kandıramayacak. Lisede karnesinde zayıf not olan öğrencilerin çamaşır suyu ile notlarını değiştirdiğini de biliyoruz. Tüm bunlar e-Okul sayesinde ortadan kalkacak. (V, 2, K6)

Çocuk izlendiğini biliyor oradan şu an. İzlendiği bildiği için yalan söyleyemez. Bu şekilde daha sorumlu ve dürüst öğrenciler yetişecek. (V, 4, K8)

4.7.3. Velilerin e- Okul Veli Bilgilendirme Sistemi'nin Ülke Geneline Yaygın Bir Şekilde Kullanımı İçin Sundukları Öneriler

Bu bölümde velilerden beyin fırtınası yaparak okul sisteminin ülke genelinde veliler tarafından yaygın bir şekilde kullanımını sağlamak için bir takım öneriler sunmaları istenmiştir.

Velilerin sundukları öneriler e-Okul Veli Bilgilendirme Sistemi'nin tanıtımının yapılması, sistemin kullanılmaması durumunda bir takım yaptırım veya cezaların uygulamaya konması, evlerinde internet olmayan velilere okullarda bu imkanın sunulması, e-Okul Veli Bilgilendirme Sistemi'nin velilerin ihtiyaçlarına yönelik olarak yeniden düzenlenmesi gibi başlıklar altında toplanabilir.

Veliler e-Okul Veli Bilgilendirme Sistemi'nin tanıtımının kitle iletişim araçları, seminerler ya da veli toplantıları vasıtasıyla yapılabileceğini önermişlerdir.

Bakanlık televizyon programları yapabilir. Mesela televizyonlarda grip aşısı olun diye sürekli kampanyalara yer veriliyor. (V, 1, K6)

Bence televizyonlardaki programlar olmaz bu. Eğer televizyondaki programlar etkili olsaydı bu gün herkes aşı olurdu. Ama birçoğumuz aşı olmadı. (V, 2, K6)

En azından böyle bir sistemin olduğunun duyulması için yapılabilir. (V, 1, K6)
Daha birinci sınıfta veliler çocuğunu kaydettirirken böyle bir sistemin olduğunu söyleyebilirler. (V, 2, K6)

Seminerler düzenlenebilir. (V, 3, K7)

Okullarda veli toplantılarında e-Okul'un tanıtımı öğretmenler tarafından yapılabilir. (V, 1, K6)

Bence sorumluluk duyulması gereken bir şey olmalı ki aile onu yapsın. (V, 4, K8)

Veliler e-Okul Veli Bilgilendirme Sistemi'nin kullanılmaması durumunda bir takım yaptırım ya da cezaların uygulamaya konmasını önermişlerdir.

Öyle bir sistem olsun ki velinin de e-Okul'a girip girmediği görülsün. e-Okul'a girmeyen velilerin evlerine uyarı gelsin. (V, 4, K8)

Ceza sistemi de geliştirilebilir. Öğretmenler haftanın belirli günlerinde e-Okul'a girilecek diye velilere haber verilir. Eğer veli de girmezse ona ceza verilebilir. (V, 1, K6)

Mesela her veli geliyor çocuğum kaç aldı diye öğretmenlere soruyor. Öğretmenler bunu söylemesin. e-Okul'a girin oradan bakın desin(V, 4, K8)

Veliler evlerinde internet imkânına sahip olmayan velilere yönelik okullarda velilerin kullanımına açık bilgisayar odalarının önermişlerdir.

Ama evinde bilgisayar olmayan veliler de var. Bence bunun yerine okulda velilere yönelik bir bilgisayar odası yapılabilir. Veliler okula gelince oraya yönlendirilebilir. (V, 1, K6)

Kullanmasını bile bilmiyorsa bile orada velilere yardımcı olacak bir kişi de bulundurulabilir. (V, 4, K8)

Bizim okulumuz küçük bir okul. Belki velilerin tek tek öğretmene çocuklara soru sorması sorun olmayabilir ama büyük okullar da bu sorun olabilir. O yüzden velilerin e-Okul'u kullanmaya yönlendirilmesi şart. Yüz yüze görüşme daha sonraki aşamada olmalı. (V, 2, K6)

Çocukların ödevleri de e-Okul'dan verilebilir. Veliler de e-Okul'dan

çocuklarının ödevlerini takip edebilsin. (V, 3, K7)

Veliler e-Okul Veli Bilgilendirme Sistemi'nin velilerin ihtiyaçlarına yönelik olarak yeniden düzenlenmesini önermişlerdir.

Çocuklara başarısız oldukları derslerde nasıl yardımcı olabileceğimiz e-Okulda yazılsa. (V, 2, K6)

Duyurularda veli ilgilendirecek pek bir haber yok. Bakan şu saatte şurada toplantı yaptı tarzında haberler oluyor. Bu bizi ilgilendirmez ki. (V, 1, K6)

Velilerin de bu sisteme ihtiyaç duyması gerekiyor. e-Okul'un buna göre yeniden düzenlenmesi gerekir. (V, 3, K7)

V. BÖLÜM

SONUÇ ve ÖNERİLER

Bu çalışma ile yöneticilerin, öğretmenlerin e-Okul Sistemi'ne ilişkin görüşleri ile öğrencilerin ve velilerin e-Okul Veli Bilgilendirme Sistemi'ne ilişkin görüşleri nitel desenli olarak araştırılmıştır. Bu bölümde araştırma sonucunda elde edilen bulgular, yapılan çözümlemelere dayalı olarak ortaya çıkan sonuçlar ve geliştirilen önerilere yer verilmiştir.

Araştırmada kullanılan nitel desen, yöneticilerin, öğretmenlerin, öğrencilerin ve velilerin söz konusu sistemler hakkındaki düşüncelerinin derinlemesine elde edilmesini sağlamıştır. Nitel araştırmanın doğası gereği genelleme yapılmamakla birlikte yöneticilerin, öğretmenlerin, velilerin ve öğrencilerin söz konusu sistemler hakkındaki düşüncelerinin öğrenilmiş olması konun farklı boyutları ile bir bütün olarak görülmesi açısından önemlidir.

5.1. Bireysel Görüşmelerden Elde Edilen Sonuç ve Öneriler

Yöneticilerin e-Okul Yönetim Bilgi Sistemi'ni bir düzen ve bir kolaylık olarak gördüklerini belirtmeleri sisteme ilişkin olumlu algıya sahip olduklarını göstermektedir. e-Okul Yönetim Bilgi Sistemi'ni, sistemin kullanıcıları arasında bir bağ kurması açısından köprüye, kapsadığı bilginin çokluğu açısından uzaya sürekli genişleyen bir sisteme benzetmeleri yöneticilerde sisteme ilişkin olumlu algıların oluştuğunu destekleyici niteliktedir.

Öğretmenlerin e-Okul Yönetim Bilgi Sistemi'ni düzen, kolaylık, hızlı erişim ve rahatlık olarak gördüklerini belirtmeleri sisteme ilişkin olumlu algıya sahip olduklarını işaret etmiştir. e-Okul Yönetim Bilgi Sistemi'ni bilgileri hızlı bir şekilde iletmesi bakımında uçağa ve dünyanın en hızlı koşan hayvanı olan çitaya, detayları göstermesi açısından merceğe, öğretmene yardımcı olması açısından sekretere, harcanan emek karşında alınan sonuç bakımından ağaca, içerisindeki bilgilerin düzenli olması bakımından kütüphaneye benzetmeleri sistemle ilgili olarak öğretmenlerin büyük bir çoğunluğunda olumlu algıların oluşmaya başladığı söylenebilir.

Öğrencilerin e-Okul Veli Bilgilendirme Sistemi'ni öğretmenlerin, öğrencilerin

karne almadan önce ders notlarını, davranış notlarını ve dersle ilgili her türlü bilgiyi girdiği yalnızca kendilerin değil ailelerinin de bu bilgileri görmek için girebildiği bir site olarak belirtmeleri sistemine ilişkin ne olumlu ne de olumsuz bir algıya sahip olduklarına işaret etmiş görölse de e-Okul Veli Bilgilendirme Sistemi hakkında ürettikleri metaforlara ve sistemin onlar için ifade ettiği anlamı yansıtan çizimlere bakıldığında durum daha belirgindir. e-Okul Veli Bilgilendirme Sistemi'ni gizliliği açısından kara kutuya, sunduğu bilgiler açısından kitaba, bilgilerin evlerine kadar gelmesi açısından arabaya, bilgilerin kendilerini hızlı bir şekilde sunulması açısından uçağa, bilgileri saklaması açısından beyne ve kapsadığı bilginin çeşitliliği açısından ağaca benzetmeleri sisteme ilişkin olumlu algıların oluştuğunu destekleyici niteliktedir. Yine çizimlerde bir velinin evindeki bilgisayardan çocuğunun notlarının iyi olduğunu gördüğü zaman sevinmesi ve çocuğuna sarılması, öğrencinin bilgisayar ekranından sistemdeki notlarına bakması, öğrencinin notlarını düşük bularak ve çalışması gerektiğini düşünmesi, zamanın hızla akıp gitmesi gibi temaların yer alması öğrencilerde olumlu algıların oluştuğunu destekleyici niteliktedir.

Velilerin e-Okul Veli Bilgilendirme Sistemi'ni günümüzün koşulları gereği öğrencilerin eğitim ile ilgili her türlü bilginin elektronik ortama aktarıldığı, velilerin de istedikleri zaman hızlı bir şekilde bu bilgilere ulaşabildikleri bir sistem bir düzen ve bir kolaylık olarak gördüklerini belirtmeleri, sisteme ilişkin olumlu algıya sahip olduklarını göstermektedir. Sistemi, öğrencileri kendi eğitim durumları hakkında bilgilendirip gelişmesine yardımcı olması açısından sarmaşığın ağdığı bir desteğe, yine öğrencileri kendi eğitim durumları hakkında bilgilendirmesi açısından ansiklopediye, öğrencilerinin eğitim durumları hakkında bilgilendirip uyarması açısından için alarm sistemine, rehber öğretmen veya postacıya benzetmeleri velilerde sisteme ilişkin olumlu algıların oluştuğunun bir ifadesi olarak görülebilir.

Yöneticilerin e-Okul Yönetim Bilgi Sistemi ile birlikte evrak işleri ile iletişimin elektronikleştiğini ve sistemin diğer yönetim bilgi sistemlerini tamamen ortadan kaldırdığını ifade etmeleri istemin okul yönetimine getirdiği yenilikler olarak değerlendirilebilir.

Öğretmenlerin e-Okul Yönetim Bilgi Sistemi ile birlikte not defterlerinin, öğrenci gelişim dosyalarının ortadan kalktığını bunun yerine sisteme öğrenci ile ilgili daha çok veri girişinin yapıldığını ve verilerin elektronik ortama girilmesi sonucunda hata payının azaldığını ifade etmelere sistemin öğretmenlerin okulla ilgili yaptıkları iş ve işlemlere

getirdiği yenilikler olarak ele alınabilir.

Yöneticilerin e-Okul Yönetim Bilgi Sistemi'nin evrak işlerinde, nakil işlerinde kolaylık sağladığını ayrıca diğ er yönetim bilgi sistemlerini eksik yönleri olmasına karş ın e-Okul'un tüm hizmetleri bir arada sunması açısından okul yönetiminin tüm ihtiyacını karşıladığını ifade etmeleri, sistemin okul yönetimine sağladığı kolaylık olarak görülebilir.

Öğretmenlerin e-Okul Yönetim Bilgi Sistemi sayesinde öğrencilerin resimlerini, diğ er derslerdeki başarı durumlarını görebildiklerini bu nedenle de öğrencileri bütün yönleri ile tanımayabildiklerini, sistemin düzenli olması nedeniyle de öğrenciler ile ilgili bilgilere pratik bir şekilde erişebildiklerini ifade etmeleri, sistemin, öğrencilerin öğretmenler tarafından tanınmasına sağladığı kolaylık olarak değerlendirilebilir.

Öğrencilerin e-Okul Veli Bilgilendirme Sistemi sayesinde istedikleri zaman notlarına bakıp meraklarını giderdiklerini, geçmiş e dönük not ortalamalarına ulaşabildiklerini ifade etmeleri sistemin öğrencilere okuldaki başarı durumlarını takip etmede ve geçmiş e dönük kıyasla yapmada sağladığı kolaylık olarak ele alınabilir.

Velilerin e-Okul Veli Bilgilendirme Sistemi'nin okula gidemedikleri zamanlarda öğrencilerinin derslerdeki durumunu öğrenebilme imkânı sağladığını ve öğrencileri ile ilgili bilgilere anında ulaşabildiklerini ifade etmeleri sistemin velilerin öğrencilerin okuldaki başarısını durumunu takip etmede sağladığı kolaylık olduğu söylenebilir.

Yöneticilerin e-Okul Yönetim Bilgi Sistemi'ni iyi tanıyıp kullanmaları, sistemle ilgili güncel bilgileri takip etmeleri, bu güncel bilgileri öğretmenlere duyurmaları gerektiklerini ifade etmeleri sistemin bir yöneticiye yüklediği sorumluluklar olarak değerlendirilebilir.

Öğretmenlerin e-Okul Yönetim Bilgi Sistemi'ne zamanında ve düzenli bir şekilde veri girişi (ders ve davranış notları) yapmaları, sistemdeki bilgileri güncellemeleri, ş ifreleri gizli tutmaları gerektiklerini ifade etmeleri sistemin öğretmene yüklediği sorumluluklar olarak ele alınabilir.

Öğrencilerin e-Okul Veli Bilgilendirme Sistemi'nden kendi notlarına bakmaları, çalışmalarını okuldaki başarı durumuna göre düzenlemeleri, ulusal sınavlar hakkında bilgi

almaları ve okunulan kitaplar sistemde görüntülediği için kitap okumaları gerektiğini ifade etmeleri sistemin bir öğrenciye yüklediği sorumluluklar ya da bir öğrencinin sistemle ilgili duyması gereken sorumluluklar olarak görülebilir.

Velilerin e-Okul Veli Bilgilendirme Sistemi'ne girmenin velilerin inisiyatifine bırakılmasından dolayı kendilerinde bu konu ile ilgili olarak hiçbir sorumluluk duymadıklarını ifade etmeleri sistemin bir veliye herhangi bir sorumluluk yüklediği ya da velilerin sistemle ilgili olarak her hangi bir sorumluluk duymadıkları söylenebilir.

Bu bağlamda velilerin e-Okul Veli Bilgilendirme Sistemi'ni daha yoğun bir şekilde kullanmalarına teşvik etmek için sistemle ilgili olarak velilere bir takım sorumlulukların (öğrencilerin başarı durumlarının düzenli olarak takip edilmesi, öğrencilerin okuduğu kitapların sisteme girilmesi.....vb) verilmesi sağlanabilir.

Yöneticilerin, öğretmenlerin, velilerin ve öğrencilerin e- Okul Sistemi'nin kullanım sürecinde karşılaştıkları ortak sorun şudur: Özellikle okulların kapanmasına birkaç hafta kala sistemin yoğunlaşmasından dolayı sistemin hata vermesidir. Bu hata daha çok sisteme girişte gerekli olan şifrenin ekranda gözükmemesi şeklindedir. Bu soruna ilişkin olarak yöneticiler, öğretmenler ve veliler sisteme belirli bir süre girmemeyi ya da sistemin yoğun olmadığı zamanlarda sisteme girmeyi tercih ederken, öğrenciler ise bilgisayarı kapatılıp tekrar açılması, sistemden çıkıp tekrar giriş yapmayı ve şifrenin girildiği ekrandaki sembole (insan figürü) tıklamayı tercih etmektedirler.

Bu bağlamda yöneticilerin, öğretmenlerin, velilerin ve öğrencilerin ülke genelinde belli dönemlerde yoğun kullanımdan kaynaklanan bir sorunla karşılaşmamaları için sistemlerin alt yapıları güçlendirilebilir ya da merkezi bir sistem yerine yerel sistemler oluşturulabilir.

Yöneticiler e-Okul Yönetim Bilgi Sistemi ile ilgili olarak gerekli bilgilere istenildiği zaman kolay ve hızlı bir şekilde ulaşılabilmesinden, okul yönetiminin bütün ihtiyaçlarının e-Okul Yönetim Bilgi Sistemi tarafından karşılanmasından memnundurlar. Ancak e-Okul Yönetim Bilgi Sistemi'ndeki işlerin yapılması için sistemin tanıdığı sürenin 10 dakika ile sınırlı olmasından ve sisteme her seferinde şifre ile girmekten, e-Okul Yönetim Bilgi Sistemi'nin tasarımının pratik ve kullanışlı olmamasından memnun değildir.

Öğretmenler e-Okul Yönetim Bilgi ile birlikte not defterlerinin ortadan kalkmasından, sisteme hızlı ders notu girişi yapabilmekten, öğrencilerin resimleri, notlarını ve dosya bilgilerini görebilmekten memnundurlar. Ancak yazılıların sınav tarihinden sonra 2 hafta içerisinde okunup sisteme girilme zorunluluğundan, yöneticilerin ifade ettiği gibi e-Okul Yönetim Bilgi Sistemi'ndeki işlerin yapılması için sistemin tanıdığı sürenin 10 dakika ile sınırlı olmasından, sisteme her seferinde şifre ile girmekten, öğrencilerin yöneltme ve sosyal etkinlik işlemlerini yapmaktan, özellikle de öğrencilerin okuduğu kitapları girmekten memnun değildirler.

Bu bağlamda yöneticilerin ve öğretmenlerin veri girişlerini daha rahat girebilmeleri için e-Okul Yönetim Bilgi Sistemi'ndeki işlerin yapılması için sistemin tanıdığı 10 dakikalık bu süre artırılabilir ya da bu süre kaldırılabilir. Benzer bir şekilde öğretmenlerin yazılı tarihinden sonra tanıdığı iki haftalık bu süre artırılabilir ya da bu süre kaldırılabilir. Ayrıca sisteme veri kaydedilmesinde gerekli olan şifre her işlem için değil de tüm işlemlerin sonucunda istenebilir.

Öğrenciler ders notlarının, davranış notlarının, okudukları kitapların, yılsonu ortalamalarının, SBS sınav sonuçlarının görülebilmelerinden memnundurlar. Ancak hem ebeveynlerinin de bu bilgilere ulaşabilmelerinden, davranış notlarının verilmesindeki bilinmezlikten, okunulan kitapların e-Okul Veli Bilgilendirme Sistem'inde görülmesinden memnun değildirler.

Bu bağlamda davranış notlarının verilmesindeki kriter öğrencilere de sunulabilir. Bu sayede öğrenci kendi davranışları sistemin sunduğu kriterler çevresinde değerlendirebilir.

Veliler bir öğrencinin başarı durumu denince akla ilk gelen ders notları olmasından dolayı en sistemde ders notlarının görülebilmelerinden, sistem üzerinden den devam-devamsızlıkların takip edilebilmesinden, geçmiş yıllara göre kıyaslamak yapabilmek için öğrencilerin önceki yıllara ait yılsonu notları ve sınav sonuçlarının görebilmelerinden memnundurlar. Veliler e-Okul Veli Bilgilendirme Sistemi'nin memnun olmadıkları hiçbir yönü yoktur.

Yöneticilerden ikisi sistemle ilgili bazı bölümleri bilmedikleri için e-Okul Yönetim Bilgi Sistemi'ni etkin ve uygun kullanma konusundaki yeterliliklerini orta düzeyde

görürken diğeri ise tamamen çözdüğünü düşünmekte ve kendi yeterliğini iyi düzeyde görmektedir.

Öğretmenlerden sekizi zamanı iyi kullanamadıkları, bilgisayar kullanmasını iyi bilmedikleri, e-Okul Yönetim Bilgi Sistemi'ni sadece belli dönemlerde yoğun kullandıklarını ve bu dönemler dışında kullanmadıkları için sistemi etkin ve uygun kullanma konusundaki yeterliliklerini orta düzeyde görmektedir. Diğer üç öğretmen ise e-Okul Yönetim Bilgi Sistemi'nin bütün modüllerini ve ne zaman ne yapılacağını bildikleri, her şeye kolayca ulaşabildikleri için sistemi etkin ve uygun kullanma konusundaki yeterliliklerini orta düzeyde görmektedir.

Öğrencilerden ikisi Okul Yönetim Bilgi Sistemi ile ilgili bazı bölümleri bilmedikleri ve sistemden sadece kendi notlarına bakmakla yetindiği için sistemi etkin ve uygun kullanma konusundaki yeterliliklerini orta düzeyde görürken diğer dört öğrenci e-Okul Veli Bilgilendirme Sistemi'ni rahat bir şekilde kullanabildiklerini düşünmekte ve kendini iyi düzeyde görmektedir.

Velilerden üçü bilgisayarı çok fazla kullanmadıkları, interneti kullanmayı yeni öğrendikleri ve sistemde sadece bazı bölümlere bakmakla yetindikleri için e-Okul Veli Bilgilendirme Sistemi'ni etkin ve uygun kullanma konusundaki yeterliliklerini orta düzey görmektedir. Diğer üç veli ise bilgisayar kullanmasını iyi bildikleri ve ihtiyaç duydukları zaman sistemden öğrencileri ile ilgili bilgilere çok rahat bir şekilde erişebildikleri için e-Okul Veli Bilgilendireme Sistemi'ni etkin ve uygun kullanma konusundaki yeterliliklerini iyi düzeyde görmektedir.

Bu bağlamda yöneticilerin, öğretmenlerin, velilerin ve öğrencilerin e-Okul Sistemi'ni etkin ve uygun kullanma konusundaki yeterliliklerini artırmak için bu kullanıcılara yönelik olarak eğitimler düzenlenebilir.

Yöneticilere göre e-Okul Yönetim Bilgi Sistemi'nin okul yönetimi açısından olumlu etkileri şunlardır:

1. Maddi açıdan okul yönetimini rahatlatması
2. Türkiye genelindeki tüm okullar arasında standartlaşmanın sağlanması

Öğretmenlere göre e-Okul Yönetim Bilgi Sistemi'nin okul yönetimindeki olumlu etkileri şunlardır:

1. Veri girişinin elektronik ortama aktarılması sayesinde elle yazma işinin ortadan kalkması ile zamandan tasarruf sağlanması
2. Elle yazma işinin ortadan kalkması ile hata payının azalması
3. e-Okul Yönetim Bilgi Sistemi ile birlikte çalışan e-Okul Veli Bilgilendirme Sistemi sayesinde velilerin de kendi çocukları hakkında bilgi sahibi olması ve velilerle iletişime geçilmesi gereken durumlarda sistemin buna imkân sağlaması

Öğretmenlere göre e-Okul Yönetim Bilgi Sistemi'nin okul ile yaptıkları iş ve işlemler açısından olumlu etkilerini şu şekildedir:

1. Öğretmenlerden bir kaçısı ise veri girişinin düzenli olarak yapılması dolayısıyla sene sonu yapılacak işlerinin azalması
2. Öğrencinin geçen dönemlere ait başarı durumunu görebilmeleri imkânlarının olmasından dolayı öğrenci hakkında bilgi edinilebilmesi

Öğrencilere göre e-Okul Veli Bilgilendirme Sistemi öğrencilerin kendi çalışmalarını düzenlemesine, davranışlarına yön vermesine imkân sağlamasından dolayı bir öğrenci açısından olumlu etkiye sahiptir.

Velilere göre e-Okul Veli Bilgilendirme Sistemin bir ebeveyn açısından olumlu etkileri şunlardır:

1. Öğrencileri hakkında bilgi sunması
2. Öğrenci üzerinde bir kontrol mekanizması gibi bir işleve sahip olması
3. Öğrenciye dürüst olma vasfı kazandırması
4. Öğrencinin de ebeveynleri tarafından takip edildiğini bildikleri için kendilerini güvende hissetmeleri

Yöneticiler ve veliler her iki sistemin de olumsuz hiçbir yönünün olmadığını düşünmektedirler. Ancak öğretmenlerden bir kaçısı veri girişinin düzenli olarak yapılmaması durumunda okul yönetimi ile karşı karşıya kalmaları ve öğrencilerin diğer derslerdeki başarı durumunu görüp etkilenmelerinden dolayı ölçmeye hata katmalarının e-Okul

Yönetim Bilgi Sistemi'nin okul ile yaptıkları iş ve işlemler açısından olumsuz etkisi olduğunu düşünmektedirler. Öğrencilerden bir kaçı ise e-Okul Veli Bilgilendirme Sistemi'nden okuldaki başarı durumlarının ebeveynleri tarafından görülmesi sonucunda ebeveynlerinin onlara daha başarılı olmaları konusunda baskı uyguladıklarını ya da uygulayabilecekleri olmaları nedeniyle sistemin bir öğrenci açısından olumsuz etkisi olduğunu düşünmektedir.

Bu bağlamda öğretmenlerin ölçmeye hata katmaması için okul düzeyinde öğrencilerin tüm derslerdeki başarı durumu engellenip sadece kendi derslerindeki başarı durumu görmeleri sağlanabilir. Ebeveynlere de gelişim psikolojisi konusunda eğitimler düzenlenerek çocuklarına karşı nasıl bir yaklaşım içerisinde bulunacakları anlatılabilir.

Yöneticiler e-Okul Yönetim Bilgi Sistemi'nin diğer sistemlerle birlikte çalışmasından ve kendilerinin de bu bilgileri kontrol etmelerinden dolayı sistemdeki bilgilerin doğru ve güvenilir olduğunu ancak yine de sistemdeki bilgilerin güvenilir olmasının öğretmenlerin girdiği verilerin doğru olup olmamasına da bağlı olduğunu düşünmektedirler.

Öğretmenlerin büyük bir çoğunluğu ders notlarının, davranış notlarının, öğrencilerin okudukları kitap bilgilerinin ve öğrenci dosya bilgilerinin gerçeği yansıtmamasından dolayı e-Okul Yönetim Bilgi Sistemi'ndeki bilgilerin tümünün güvenilir olmadığını düşünmektedir. Öğretmenlerden bir kaçı ise sisteme veri girişini kendileri yaptıkları için ise sistemdeki bilgilerin güvenilir olduğunu ya da güvenirliliğin öğretmenlerin verileri doğru bir şekilde girip girmemesine bağlı olduğunu ifade etmektedir.

Öğrencilerin büyük bir çoğunluğu şimdiye kadar kendi not bilgilerinin başka bir öğrenci ile karışmamasından, sınıfta okunan notlar ile sistemde görünen notların aynı olmasından ve bir hatanın söz konusu olduğu durumlarda bunu öğretmene bildirdikleri zaman bu hatanın düzeltilmesinden dolayı e-Okul Veli Bilgilendirme Sistemi'ndeki bilgilerin tamamen güvenilir olduğunu düşünmektedirler. Bir öğrenci ise sistemdeki bazı bilgilerin güvenirliliğinin öğrencilerin öğretmenlere sisteme girmesi için verdiği bu bilgilerin doğru olup olmamasına bağlı olduğunu vurgulamaktadır.

Velilerin büyük bir çoğunluğu e-Okul Veli Bilgilendirme Sistemi'ndeki bilgilerin

genel anlamda güvenilir olduğunu ama yine de sistemdeki bazı bilgilerin eksik ya da yanlış olabileceğini düşünmektedirler. Bir veli ise sistemde bilgilerin özellikle de öğrencilere ait not bilgilerinin doğru olmadığı için sistemdeki bilgilerin güvenilir olmadığını belirtmektedir.

Bu bağlamda Sistemdeki bilgilerin güvenilirliğini artırmak için öğretmenlerin veri girişleri okul yönetimi tarafından denetim altında tutulabilir.

e-Okul Yönetim Bilgi Sistemi'nin güvenilirliği konusunda iki yönetici görüş belirtmezken bir yönetici ise okuldaki bazı öğretmenlerin kendi şifreleri öğrencilerine vererek veri girişlerini onlara yaptırmalarında dolayı sistemin tam anlamıyla güvenli olmadığını düşünmektedir. Sistemin gizliliğine ilişkin olarak yöneticilerden ikisi sistemin gizliliğinin okul yönetimin elinde olduğunu düşünürken bu iki yöneticiden farklı olarak diğer yönetici ise yine sistemin işleyişi açısından sistemin gizli olmadığını ifade etmektedir.

e-Okul Yönetim Bilgi Sistemi'nin güvenilirliği konusunda öğretmenlerin büyük bir çoğunluğu şifrelendirme sisteminin T.C. numaralarına dayanıyor olmasından dolayı sistemdeki bilgilerin gizli ve T.C. numaralarını hem öğretmenler odasındaki panoda hem de müdür yardımcılarının odasında yer almasından dolayı sistemin güvenli olmadığını düşünmektedir. Öğretmenlerden bir kaçı ise öğretmenlerden biri okuldaki bazı öğretmenlerin kendi şifreleri öğrencilerine vererek veri girişlerini onlara yaptırmalarından ve okul yönetimine ait şifrenin öğretmenler tarafından biliniyor olmasından dolayı e-Okul Yönetim Bilgi Sistemi'ndeki bilgiler güvenliğinin riskte olduğunu ya da sistemin gizliliği ile güvenliğinin öğretmenlerin ellerinde olduğunu düşünmektedir.

e-Okul Veli Bilgilendirme Sistemi'nin güvenilirliği konusunda öğrenciler herhangi bir görüş belirtmemişlerdir. Sistemin gizliliğine ilişkin olarak öğrenciler iki farklı görüşe sahiptir. Bu görüşlerden birine göre T.C. numaralarının ve okul numaralarının bilinmesi taktirde herkes bir başkasının bilgilerini rahatça görebileceğini bu yüzden de e-Okul Sistemi'ndeki bilgilerin gizli değildir. Diğer görüşe göre ise bir başkasının T.C. numarasını veya şifresinin kolay elde edilemeyeceği için gizlidir. Ayrıca bir öğrenci okuldaki bazı öğretmenlerin verileri öğrencilere yaptırmalarından dolayı sistemin güvenli ve gizli olmadığına dikkat çekmiştir.

e-Okul Veli Bilgilendirme Sistemi'nin güvenilirliği konusunda beş veli görüş belirtmezken bir veli bir ilköğretim öğrencisinin şifre kırma yeteneğine sahip olmasının imkânsız olmasından dolayı sistemin güvenli olduğunu düşünmektedir. Sistemin gizliliğine ilişkin olarak velilerin büyük bir çoğunluğu sisteme girişte geçerli olan T.C ve öğrenci numaralarının bulunmasının geçen yıllara nazaran artık çok da kolay olmamasından dolayı sistemin uygulamaya geçtiği ilk yıllara nazaran daha gizli olduğunu düşünmektedir. Velilerden bir kaçı ise bu görüşe tamamen karşı bir görüşe sahiptir.

Bu bağlamda sistemin güvenliğini ve gizliliğini artırmak için T.C. numaraları ve okul numaraları ile yapılan şifrelendirme sistemi değiştirilebilir. Öğretmenlerin öğrencilere veri girişi yaptırmaları yasaklanabilir ya da böyle bir durumda bir takım cezai uygulamalara gidilebilir.

Yöneticiler okulun sahip olduğu veli profilinin bu sistemi kullanacak yapıda olmamasından dolayı sistemin veliler tarafından kullanılmaması diğeri ise başarının sistemle ilgili olmayıp öğrencinin yapısı ile ilgili olmasından dolayı e-Okul Sistemi'nin okul başarısını arttırmadığını ya da artırsa bile bunun çok fazla olmadığını vurgulamaktadırlar.

Öğretmenlerden büyük bir çoğunluğu göre okulun sahip olduğu veli profilinin bu sistemi kullanacak yapıda olmaması ya da veliler öğrencilerinin okuldaki başarı durumlarına ilgisiz olmalarından dolayı e-Okul Veli Bilgilendirme Sistemi'nin veliler tarafından çok fazla kullanılmadığını bu nedenle de sistemin okulun başarısını arttırmadığını düşünmektedirler. Öğretmenlerden bir kaçı ise e-Okul Sistemi'nin sadece okul yönetimindeki işlerin kolaylaştırması için tasarlanmış bir sistem olup sistem içerisinde öğrenciye dönük çalışmaların olmasından dolayı e-Okul Sistemi'nin okul başarısını arttırmadığını ifade etmektedir.

Öğrencilerden e-Okul Veli Bilgilendirme Sistemi'nin okul başarılarını artırıp artırmaması konusunda iki farklı görüşe sahiptirler. Birinci görüş e-Okul Veli Bilgilendirme Sistemi'nden okuldaki başarı durumunu gören bir öğrenci ebeveynlerinin takdirini kazanmak için ya da arkadaşlarına kıyasla daha başarılı olabilmek için daha çok çalışacağından dolayı e-Okul Veli Bilgilendirme Sistemi'nin o öğrencinin başarısını artıracığıdır. İkinci görüş ise e-Okul Veli Bilgilendirme Sistemi'nde öğrencilerin çalışmasını sağlayan, onlara nasıl çalışması gerektiği konusunda bilgiler sunan bir

modülün olmamasından dolayı sistemin öğrencinin okul başarısını artırmayacağıdır.

Veliler e-Okul Veli Bilgilendirme Sistemi'nin öğrenci başarısını artırıp artırmaması konusunda üç farklı görüşe sahiptirler. Birinci görüş e-Okul Veli Bilgilendirme Sistemi'nin öğrencilere sürekli olarak okuldaki başarı durumlarını hatırlatarak öğrenciyi çalışmaya teşvik etmesinden dolayı öğrenci başarısını ve okuldaki başarı durumlarını kıyaslama imkânı sağlamasından dolayı öğrenciler arasındaki rekabeti arttırdığıdır. İkinci görüş e-Okul Veli Bilgilendirme Sistemi'nin öğrencinin başarısını artırmak gibi bir amacının olmamasından dolayı sistemin öğrenci başarısını artırmayacağıdır. Üçüncü görüş öğrenci başarısının artmasının öğrencinin kendisinin de başarıyı istemesi ve velinin de öğrencisi ile ilgilenmesi gibi iki koşulun yerine getirilmesine bağlı olduğudur.

Bu bağlamda e-Okul Veli Bilgilendirme Sistemi'nin veliler tarafından yaygın bir şekilde kullanımını velilere yönelik olarak eğitimler düzenlenebilir. Velilerin, öğrencilerinin okuldaki başarı durumlarına karşı ilgisiz olma nedenleri bulma ve bunlara çözüm üretme amacıyla araştırmalar yapılabilir. Öğrencilere yönelik yeni modüller eklenebilir ya da e-Okul Veli Bilgilendirme Sistemi'ne benzer bir şekilde e-Okul Öğrenci Bilgilendirme Sistemi tasarlanabilir.

Yöneticilerden ikisi e-Okul Veli Bilgilendirme Sistemi'nin veliler tarafından yoğun bir şekilde kullanılmamasından, velilerin çocuklarının okuldaki durumlarına karşı duyarsız olmalarından, sistemin iletişimi etkileyecek bir işlevinin olmamasından dolayı sistemin okuldaki iletişimi etkilemediğini düşünürken, diğer yönetici sistemin velilerle olan iletişimi olumlu yönde artırdığını belirtmektedirler.

Öğretmenler e-Okul Sistemi'nin iletişimdeki etkisini iki boyutta ele almışlardır. Birinci öğretmenlerin velilerle olan iletişim, ikincisi ise kendi meslektaşları ile olan iletişim. Velilerle olan iletişime yönelik olarak öğretmenlerin bir kısmı velilerin e-Okul Veli Bilgilendirme Sistemi'ni kullanmamalarından dolayı sistemin iletişime hiçbir etkisini olmadığını düşünmektedir. Diğer kısım ise öğrencisinin okuldaki durumunu öğrenen velinin okula daha çok geldiğini bu yüzden de sistemin iletişimi etkilediğini düşünmektedir. Öğretmenlerin kendi meslektaşları ile olan iletişime yönelik olarak bir öğretmen ise ortak bir konuşma konusunun olmasından dolayı e-Okul Yönetim Bilgi Sistemi'nin iletişimi de dolaylı olarak etkilediğini düşünmektedir.

Öğrencilerin çoğunluğu ebeveynlerinin e-Okul Veli Bilgilendirme Sistemi'nden onların okuldaki başarı durumu hakkında bilgi alması durumunda onlarla iletişime geçtikleri için sistemin ebeveynleri olan iletişimi etkilediğini düşünmektedir. Öğrencilerin bir kaçı sistemin çok sık kullanmadığını ya da herhangi bir yardım almaksızın e-Okul Veli Bilgilendirme Sistemi'ni kullanamadıkları için ebeveynleri olan iletişimi etkilemediğini belirtmektedirler.

Veliler e-Okul veli Bilgilendirme Sistemi'nin iletişimdeki etkisini iki boyutta ele almışlardır. Birincisi öğretmenlerle ve yöneticilerle, ikincisi öğrencileri ile olan iletişimidir. Öğretmenlerle ve yöneticilerle olan iletişime yönelik olarak velilerin bir kısmı e-Okul veli Bilgilendirme Sistemi'nden öğrencilerinin okuldaki başarı durumu hakkında bilgi sahibi olmaların bir sonucu olarak bu durumu öğretmenlerle ya da yöneticilerle görüşmek için daha çok okul gittiklerini bu yüzden de iletişimin arttığını düşünmektedir. Diğer kısım ise sisteminden öğrencilerinin okuldaki başarı durumu hakkında bilgi sahibi olmaların bir sonucu olarak bu durumu öğretmenlerle ya da yöneticilerle görüşmek için okula daha az gittiklerini bu yüzden de iletişimin azaldığını düşünmektedir. Öğrencileri ile olan iletişime yönelik olarak iki veli ise öğrencilerinin onların okuldaki başarı durumlarını görmelerinden memnun olmadıklarını için öğrencileri ile olan iletişimin e-Okul Veli Bilgilendirme Sistemi'nden dolayı olumsuz yönde etkilendiğini de ifade etmektedir.

Bu bağlamda velilerin okula gelmesini sağlamak için veli toplantılarında e-Okul Veli Bilgilendirme Sistemi'nin öğrenci başarı durumlarını görmede bir araç olduğu, sadece sistemdeki bilgilerle yetinmenin doğru olmadığı bu nedenle öğrencileri hakkında daha çok bilgi alabilmeleri için okula gelip öğretmenlerle görüşmeleri gerektiği söylenebilir.

Yöneticilerinin e-Okul Yönetim Bilgi Sistemi'nin gelişimi üzerine sundukları öneriler zamandan tasarruf, maddi açıdan tasarruf, tasarım estetiği ve diğer sistemlerle veya kurumlarla bağlantı başlıkları altında toplanabilir. Yöneticilerin sundukları öneriler ve gerekçeleri şunlardır:

1. Gerekçe: sistem üzerinden yürütülen nakil işlemlerinin çok zaman alması
Öneri: nakil işlemlerinin bir uyarı sistemi ile birlikte sunulmasını
2. Gerekçe: Sistem üzerinden yürütülecek işlemler için her seferinde şifre istenmesinin zaman alması
Öneri: gerekli olan şifrenin sadece sisteme ilk girişte istenmesini

3. Gerekçe: Sistemde bazı işlemler için birden fazla sayfanın açılmasının zaman alması
Öneri: uzun linkler yerine kısa arama motorlarının olmasını
4. Gerekçe: haftalık ders programı ile öğretmenlerin nöbet listesini sunana modüllerin Sistemin bünyesinde olmamasından dolayı okul yönetiminin özel şirketlerden satın alması sonucu maddi kayıp
Öneri: Sistemin bünyesine bu modüllerin dahil edilmesi
5. Gerekçe: e-Okul Sistemi'nin MEBBİS yapısı içerisinde fark edilememesi
Öneri: MEBBİS yapısı içerisinde daha farklı ve görsellik açısından daha dikkat çekecek bir tasarıma sahip olması
6. Gerekçe: yönlendirmenin ve mezun takibinin daha kolay yapılabilmesi
Öneri: e-Okul Sistemi'nin uygulanmakta olduğu (ilk ve orta öğretim) kurumlar arasında bağlantı olması

Öğretmenlerin e- Okul Sistemi'nin gelişimi üzerine sundukları öneriler e-Okul Veli Bilgilendirme Sistemi üzerinde yoğunlaşmaktadır. Bu öneriler velilerin e-Okul Veli Bilgilendirme Sistemi'ne karşı olan ilgisizliğinin nedenlerinin belirlenmesi, sistemin etkin ve uygun kullanılabilmesi için öğretmenlere yönelik eğitimin verilmesi, öğrenciye yönelik modüllerin eklenmesi, öğrencilere sorumluluk verilmesi, fiziki alt yapının geliştirilmesi, bazı modüllerin yeniden düzenlenmesi başlıkları altında toplanabilir. Öğretmenlerin sundukları öneriler ve gerekçeleri şunlardır:

1. Gerekçe: velilerin e-Okul Veli Bilgilendirme Sistemine karşı ilgisiz olması
Öneri: Bu ilgisizliğin altında yatan nedenlerin ortaya çıkarılması yönelik bir çalışmanın yapılması
2. Gerekçe: e-Okul u kullanmasını bilmeyen öğretmenlerin olması
Öneri: e-Okul un etkin ve uygun kullanımı konusunda öğretmenlere yönelik eğitimlerin düzenlenmesi
3. Gerekçe: sistemde bazı modüllerin hiç kullanılmaması
Öneri: bu modüllerin görsel açıdan daha çekici bir hale getirilmesi
4. Gerekçe: e-Okul veli Bilgilendirme Sistemi'nin öğrenciler tarafından daha yoğun kullanılmasını sağlanması
Öneri: sistemde öğrenciye yönelik modüllerin eklenmesi veya bazı sorumlulukların ise öğrencilerle paylaşılmasını
5. Gerekçe: sistem daha iyi işlemlerini sağlama

Öneri: okulun fiziki alt yapısının geliştirilmesi, sosyal faaliyetler, davranış notları, karne görüş bölümü gibi bazı modüllerin yeniden düzenlenerek daha işlevsel hale getirilmesi

Öğrencilerin e-Okul Veli Bilgilendirme Sistemi'nin gelişimi üzerine sundukları öneri öğrencilere yönelik modüllerin sisteme eklenilmesi şeklindedir. Öğrenciler, sistemden daha çok yararlanabilmek sistemden sınav soru ve cevaplarını görebilmelerine, sadece kendi durumu ile bilgilere değil de arkadaşlarının durumu hakkındaki bilgilerini gözlemleyebilmelerine, öğretmenlerin kendileri hakkındaki yorumları öğrenebilmelerine, ödevleri takip edebilmelerine, öğrenciler için yararlı linklere ulaşabilmelerine, öğretmenlerle sistem üzerinden görüşebilmelerine, soru çözebilmelerine imkân sağlayan modüllerin sisteme eklenilmesini istenilmektedir.

Velilerin e-Okul Veli Bilgilendirme Sistemi'nin gelişimi üzerine sundukları öneriler velilerin kullanımına yönelik modüllerin eklenmesini şeklindedir. Veliler, sistemden daha çok yararlanabilmek için sistemin üzerinden ödev takibinin yapılabilmesine, sadece okulda yapılan sınavların değil farklı kurum ve kuruluşlarca da yapılan deneme sınav sonuçlarının da sistemden ayrıntılı bir şekilde incelenebilmesine öğretmenlerin öğrencileri hakkındaki görüşlerinin görülebilmesine imkân sağlayan modüllerin sistemde yer almasını istemektedirler.

Yöneticilerin e-Okul Yönetim Bilgi Sistemi üzerinden yürüttükleri en çok vakit alan işlemler ve bu işlemlerin vakit almaması için sundukları öneriler şunlardır:

1 İşlem: öğrenci dosya bilgileri

Öneri: öğrenci dosya bilgisi için gerekli tüm verilerin tek tek girilmesi yerine bu verilerin toplu olarak girilmesi ve bilgilerin bütün bir şekilde sunulması

2 İşlem: nakil işlemleri

Öneri: nakil uyarı sisteminin olması

3 İşlem: yılsonu işlemleri

Öneri: sistemin işleyişinde düzenlemeler yapılması

Öğretmenlerin e-Okul Yönetim Bilgi Sistemi üzerinden yürüttükleri en çok vakit alan işlemler ve bu işlemlerin vakit almaması için sundukları öneriler şunlardır:

- 1 İşlem: Öğrencilerin okuduğu kitapların sisteme girilmesi
Öneri: okuldaki kitapların tüm bilgileri ile birlikte Sisteme önceden girilmesi ve öğrencilerin okuduğu kitapların sistemde işaretlenmesi ya da sisteme kitapla ilgili tüm bilgilerin girildikten sonra toplu kayıt edileme imkânının olması
- 2 İşlem: davranış notlarının sisteme girilmesi
Öneri: davranış notlarındaki kriterleri daha belirgin olması
- 3 İşlem: Dosya bilgilerinin elde edilmesi ve güncellenmesi
Öneri: Dosya bilgilerinin elde edilmesinde farklı bir yol izlenmesi

Bu bağlamda yöneticilerin, öğretmenlerin velilerin ve öğrencilerin sundukları bu öneriler dikkate alınarak sistemler üzerinde düzenlemeler yapılabilir.

5.2. Odak Grup Görüşmelerinden Elde Edilen Sonuç ve Öneriler

Öğretmenler Milli Eğitim Bakanlığı'nın e-Okul Sistemi ile şunları amaçlamış olabileceğini düşünmektedirler:

1. Çağın gereklerine uygun olarak yapılanmak
2. Öğretmenleri, öğrencileri ve velileri teknolojiyi kullanmaya teşvik etmek
3. Okulların başarı durumunu takip etmek
4. Kâğıt tasarrufu yapmayı ya da kırtasiye masraflarını azaltmak
5. Merkez yönetimi ile taşra yönetimi arasındaki iletişimi hızlandırmak
6. Taşra yönetimine bağlı kurumlarda iş ve işlemleri düzenli hale getirmek
7. Taşra yönetiminin denetimini sağlamak

Öğrenciler Milli Eğitim Bakanlığı'nın e-Okul Veli Bilgilendirme Sistemi ile öğrencilerin, okuldaki başarı durumları hakkında bilgi sahibi olup daha başarılı olmalarını sağlamayı, ebeveynlerin, çocuklarının okuldaki başarı durumunu görebilmesine yardımcı olmayı amaçlamış olabileceğini düşünmektedirler.

Veliler Milli Eğitim Bakanlığı'nın e-Okul Veli Bilgilendirme Sistemi ile çağın gereklerine uygun olarak yapılanmayı, okulda yapılan iş ve işlemlerin hızlandırmayı ve velilerin, çocuklarının okuldaki başarı durumlarını görebilmesine yardımcı olmayı amaçlamış olabileceğini ifade etmektedirler.

Bu bağlamda yöneticileri, öğretmenleri, öğrencileri ve velileri sistemlerin amaçlarının bazılarını beyin fırtınası yoluyla tahmin etmişlerdir. Ancak sistemlerin gerçek amaçlarının kullanıcılar tarafından bilinmesi amaçlara ulaşılma konusunda önemli bir işleve sahiptir. Bu nedenle Bakanlık, sistemin amaçlarının kullanıcılar tarafından bilinmesine ve benimsenmesine yönelik çalışmalar düzenleyebilir.

Öğretmenler e-Okul Sistemi'nin eğitimde başarıyı artırıp artırmaması konusunda üç farklı görüşe sahiptirler. Birinci görüş kitle iletişim araçlarını etkin kullanabilen bilinçli nesillerin yetişecek olmasından, öğrencinin başarısını, başarısızlığını daha kolay değerlendirilebilmesinden dolayı eğitimde başarının artacağıdır. İkinci görüş e-Okul Sistemi'nin eğitimde başarıyı artırmasının bir takım şartların yerine getirilmesine bağlı olduğudur. Üçüncü görüş velilerin e-Okul Veli Bilgilendirme Sistemi'nden öğrencilerinin okuldaki başarı durumlarını öğrenmeleri sonucunda okula daha az geldikleri için eğitimde başarının artmayacağıdır.

Öğrenciler e-Okul Veli Bilgilendirme Sistemi sayesinde öğrencilerin kitle iletişim araçlarını etkin ve uygun kullanmayı öğreneceklerini, kendi notlarını görüp daha çok çalışacaklarını ve daha çok kitap okuyup bilgileneceklerini, başarı durumlarının Bakanlık tarafından bilinmesinin bir sonucu olarak Bakanlığın başarısız öğrencilere yönelik olarak kurslar açacağını, böylece başarının artacağını düşünmektedirler.

Veliler e-Okul Veli Bilgilendirme Sistemi sayesinde Bakanlığın daha kolay istatistik yapabileceğini, öğrenci devamsızlıklarının azalacağını, daha dürüst ve sorumlu bireylerin yetişmesi yoluyla başarının artacağını belirtmektedirler.

Öğretmenlerin ülke genelinde e-Okul Veli Bilgilendirme Sistemi'nin yaygın bir şekilde kullanımını sağlamak için sundukları öneriler daha çok sistemin yapısının velinin de kullanımını gerektirecek şekilde yeniden düzenlenmesi gerektiğini üzerinde odaklanmaktadır. Öğretmenlerin tasarladığı bu yeni düzenlemeye göre veli sisteme her girişinde sistemdeki bilgileri gördüğüne dair onaylaması gerekecektir. Yine bu düzene göre karne iki kısımdan oluşacaktır: Birincisi öğretmen tarafından e-Okul Sistemi üzerinden doldurulması gereken bir bölüm, ikincisi ise veli tarafından e-Okul Veli Bilgilendirme Sistemi tarafından doldurulması gereken bir bölümdür. Öğretmenlere göre bir velinin doldurulması gereken bir bölümde şunlara yer verilebilir: öğrencinin okuduğu kitaplar, boş zamanlarında neler yaptığı ya da neler yapmaktan hoşlandığı, günde kaç saat ders çalıştığı

olabilir. Ayrıca yine öğretmenlere göre sistem de öğrenciyi ve ailesini yakından tanıma için velinin öğrencisinin özel bir durumunu ya da ailevi sorunlarını ifade edebileceği bir sayfa da oluşturulabilir.

Öğrencilerin sundukları öneriler daha çok e-Okul Veli Bilgilendirme Sistemi'ni kullanma imkânı olmayan öğrencilere bu imkânın yaratılması ve sistemin yapısının öğrencinin de kullanımını gerektirecek şekilde yeniden düzenlenmesi gerektiğini üzerinde odaklanmaktadır. Bu yeni tasarıma göre tasarladığı bu yeni düzenlemeye göre öğrencilerin sisteme velileri ile birlikte girmesi gerekecektir. Ayrıca bu yeni tasarımda öğrencilerin nasıl ders çalışması gerektiğine yönelik bilgilere, test çözebilecekleri sitelere yer verilmesi hatta e-Okul Veli Bilgilendirme Sistemi'nin yanı sıra e-Okul Öğrenci Bilgilendirme Sistemi adı altında tamamen öğrenciye yönelik yeni bir sisteminde kurulması söz konusudur.

Velilerin ülke genelinde e-Okul Veli Bilgilendirme Sistemi'nin yaygın bir şekilde kullanımını sağlamak için sundukları öneriler e-Okul Veli Bilgilendirme Sistemi'nin tanıtımının yapılması, sistemin kullanılmaması durumunda bir takım yaptırım veya cezaların uygulamaya konması, evlerinde internet olmayan velilere okullarda bu imkanın sunulması, e-Okul Veli Bilgilendirme Sistemi'nin velilerin ihtiyaçlarına yönelik olarak yeniden düzenlenmesi gibi başlıklar altında toplanabilir.

Bu bağlamda e-Okul Sistemi'nin eğitimde başarıyı artırması için özellikle de sistemin veliler ve öğrenciler tarafından yaygın kullanımı sağlamak için öğretmenlerin, velilerin ve öğrencileri bu konularda sundukları önerilerin yerine getirilmesi sağlanabilir.

Öğretmenler e-Okul Sistemi'nin okul başarısını artırma amacına kendi okullarında ulaşamadıklarını düşünmektedirler. Öğretmenlere göre sistemin bu amacına ulaşmamasının altında yatan nedenler şunlardır:

1. Öğretmenlerin e-Okul Sistemi'nin böyle bir amacın varlığından habersiz olmaları ve öğretmenlerin bu konudaki eğitimsizliği
2. Eğitim sisteminin yapısı
3. Bu yeniliğe ayak uyduracak öğretmen profiline olmaması olduğunu ifade etmişlerdir.

4. Velilerin e-Okul Sistemi ile birlikte çalışan e-Okul veli Bilgilendirme Sistemi'nin varlığından habersiz olmaları
5. Bu yeniliğe ayak uyduracak veli profilinin veya imkânın olmaması olduğunu ifade etmişlerdir.

Bu bağlamda öğretmenlerin e-Okul Sistemi'nin okul başarısını artırma değerlendirmelerin yola çıkarak sistemin bu amacına ulaşmasının önündeki engelleri kaldırmaya yönelik olarak gerek eğitim sisteminin yapısında gerekse sistemi kullanacak veli profilinin oluşturulması yönünde düzenlemeler yapılabilir.

Öğretmenler e-Okul Sistemi'nin yönleltmelerin yapılması amacına kendi okullarında ulaşamadıklarını düşünmektedirler. Öğretmenlere göre sistemin bu amacına ulaşmamasının altında yatan neden yönleltmedeki ölçütlerin belirgin olmamasıdır.

Öğretmenler yönleltmelerin e-Okul Sistemi üzerinden sağlıklı bir şekilde yapılabilmesi için sundukları öneriler şunlardır:

1. Sistemin işlevselliğini artırıcı yöndeki düzenlemelerin yapılması
2. Sınıftaki bütün öğrencileri yönleltmeye çalışmaktansa, sadece sistemde sunulan kriterlere belirgin bir şekilde sahip olan öğrencilerin yönlertilmesi yapılması
3. Sistemde olamayan ancak farklı özelliklere sahip öğrencilerin de sisteme yeni kriterler eklenilmesi

Bu bağlamda öğretmenlerin yönleltmenin yapılması konusundaki önerilerden yola çıkarak sistemin yapısında düzenlemeler yapılması yoluyla sistemin işlevselliğini artırmasına yardımcı çalışmalara gidilebilir.

KAYNAKÇA

- Abigem, Avrupa Dijital İçerik (e-Content) Programı (2001-2005), 01.04.2010 tarihinde <http://www.abigem.org/TR/Ana/BelgeGoster.aspx?F6E10F8892433CFFAAAF6AA849816B2EFB2E25F50F918EE46> adresinden alınmıştır.
- Acar Mustafa ve Kuma Erhan, 2008, Türkiye'nin Dönüşüm Sürecinde Anahtar Bir Mekanizma Olarak e-Devlet, e-Dönüşüm ve Entegrasyon Standartları, İzmir İktisat Kongresi Anısına 2. Ulusal İktisat Kongresi, 20-22 Şubat, Dokuz Eylül Üniversitesi, İzmir, 2008, 15.03.2010 tarihinde www.deu.edu.tr/userweb/iibf_kongre/dosyalar/acar.pdf adresinden alınmıştır.
- Ağır Ahmet, Bilişim Toplumuna Geçiş Sürecinde Bilgi Yönetimi Yaklaşımı, İstanbul Üniversitesi, İletişim Fakültesi Dergisi, Sayı: 30, (2007), 5-17
- Akçam Seda, Avrupa Birliğinde Bilgi Toplumuna Geçiş Çalışmaları, 2006, 15.03.2010 tarihinde www.tobb.org.tr/organizasyon/bilgi_hizmetleri/.../ab_bilgi_toplumu.pdf adresinden alınmıştır.
- Akdur Tunç ve Diğerleri, Milli Eğitim Bakanlığı Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğü Bilişim Teknolojileri Formatör Öğretmen Eğitimi Programı, MEB Yayınları, 2007, 21.03.2010 tarihinde http://bitefo.meb.gov.tr/24_bitefo.pdf adresinden alınmıştır.
- Akman İbrahim ve Diğerleri, e-Devlet Dönüşümünde Kamu Kurumlarının Yapması Gerekenler, 2004, 01.04.2010 tarihinde www.tbd.org.tr/webler/kamubiby/raporlarPDF/RP1-2004.pdf adresinden alınmıştır.
- Aktan C.Can, Etkin Devlet, Çizgi Kitabevi, Konya, 2003, 01.04.2010 tarihinde <http://www.canaktan.org/politika/e-devlet/turkiyede.htm> adresinden alınmıştır.
- Anameriç Hakan, Kütüphanelerde Yönetim Bilgi Sistemleri ve Bir Model Önerisi (Yüksek Lisans Tezi), Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara, 2003
- Arifoğlu Ali, e-Dönüşüm: Yol Haritası, Türkiye, Dünya. Ankara: Sas Bilişim Yayınları, 2004. 236 s. ISBN 975-97197-5-4., Türk Kütüphaneciliği, Cilt: 21, Sayı: 1, (2007),

104-108

Arslan, Gökhan, İhale Yönetim Bilgi Sistemi (Doktora Tezi), Anadolu Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Eskişehir, 2002

Arslan M. Metin ve Bayrakçı Mustafa, Metaforik Düşünme ve Öğrenme Yaklaşımının Eğitim Öğretim Açısından İncelenmesi, Milli Eğitim Dergisi, Sayı:171, 2006

Atak İlknur, Karar Destek Sistemleri, 2006, 01.04.2010 tarihinde <http://www.belgeci.com/dss-nedir--belgesi-701> adresinden alınmıştır.

Avrupa, Topluluk Programları, 01.04.2010 tarihinde http://www.avrupa.info.tr/AB_Mali_Destegi/AB_Program_Bilgileri,Abrojeleri.html?pageindex=2&LanguageID=1 adresinden alınmıştır.

Avrupa Komisyonu, e-Avrupa+ 2003 Avrupa’da Bilgi Toplumunun Oluşturulması İçin Ortak Girişim Eylem Planı, Haziran 2001, 01.04.2010 tarihinde <http://bilisimsurasi.org.tr/dosyalar/22.doc> adresinden alınmıştır.

Aydoğan İsmail, Değişim Süreci ve Okul Personeli, GAUJ, Soc. Appl. Sci., Sayı: 3(5), (2007), 13-24

Aysin Sadiye, e-Kurum Dönüşüm Stratejileri ve MEB’nın e-Devlet Uygulamalarının Öğretmenler Tarafından Değerlendirilmesi (Yüksek Lisans Tezi), Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara, 2007

Aytaç Tufan, Geleceğin Öğrenme Biçimi: e-Öğrenme, Bilim ve Aklın Aydınlığında Eğitim Dergisi, Sayı:35, 2003

Aytaç Tufan, 21. Yüzyılın Başında Öğretmenin Değişen Roller, Bilim ve Aklın Aydınlığında Eğitim Dergisi, Sayı:45, 2003

Balay Refik, 2004 Küreselleşme, Bilgi Toplumu ve Eğitim Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi, Cilt:37, Sayı:2, (2004), 61-82

Balcı Sinan, Bilişim Nedir?, 2006, 19.03.2010 tarihinde

www.bolukenti.com/forum/index.php?topic=14.msg20 adresinden alınmıştır.

Banger Gürol, Türkiye Ulusal Bir Bilgi Sistemi Esasları, 01.04.2010 tarihinde www.hssgm.gov.tr/.../turkiye_ulusal_bilgi_sistemi_esaslari.pdf adresinden alınmıştır.

Baş Türker ve Akturan Ulun, , Nitel Araştırma Yöntemleri NVivo 7. 0 ile Nitel Veri Analizi, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2008

Başbakanlık, e-Türkiye Girişimi Eylem Planı Taslak (Ağustos 2002), 2002, 01.04.2010 tarihinde www.bilgitoplumu.gov.tr/Documents/1/.../020800_E_TurkiyeEylemPlani.pdf adresinden alınmıştır.

Başbakanlık, Mernis Projesi, Başbakanlık Personel ve Prensipler Genel Müdürlüğü, 20 Haziran 2002 gün ve 2002/22 Sayılı Genelge, 02.04.2010 tarihinde www.bilgitoplumu.gov.tr/.../020620_2002-22SayiliGenelgeTCKimlikNo.pdf adresinden alınmıştır.

Başbakanlık, VIII. Beş Yıllık Kalkınma Planı Özel İhtisas Komisyonları Genelgesi, Devlet Planlama Müsteşarlığı'nın 1999/7 Tarih ve B.02.1.DPT.0/2456 Sayılı Yazısı

Başpınar N. Öztürk, Bilgi ve Kayıt Yönetimi: Bir Sanayi İşletmesinde Bilgi ve Kayıt Sisteminin Geliştirilmesine İlişkin Model Önerisi (Doktora Tezi), Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eskişehir, 1999

Baştan Serhat, Gökbnar, Ramazan, Kamu Hizmetlerinin Sunumunda e-Devletle İlgili Yeni Gelişmeler: Tümüleşik e-Devlet Sistemlerine Doğru, D.E.Ü.İ.İ.B.F.Dergisi, Cilt:19, Sayı:1, (2004), 71-89

Bayrakçı Mustafa, Avrupa Birliği Ve Türkiye Eğitim Politikalarında Bilgi ve İletişim Teknolojileri ve Mevcut Uygulamalar Millî Eğitim Üç Aylık Eğitim ve Sosyal Bilimler Dergisi, Sayı: 167, 2005

Bolat Tamer ve Aytemiz O.Seymen, Örgütlerde İş Etiğinin Yerleştirilmesinde "Dönüşümcü Liderlik Tarzı"nın Etkileri Üzerine Bir Değerlendirme, Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, Cilt: 6, Sayı: 9, 2003, 15.03.2010

tarihinde <http://sbe.balikesir.edu.tr/dergi/edergi/c6s9/makale/c6s9m4.pdf> adresinden alınmıştır.

Boztaş Köksal, Bilişim Toplumuna Doğru Eğitim Yöneticisinin Sorumluluğu, 15.03.2010 tarihinde http://www.egitirim.gen.tr/Boztas_Bilisim.htm adresinden alınmıştır.

Can Niyazi, Değişim Sürecinde Eğitim Yönetimi, Milli Eğitim Dergisi, Sayı 155-156, 2002

Çağatay Uluç, AB Sürecinde Türkiye’de Bilgi Yönetimi ve Konumsal Bilgi Sistemleri İle Taşınmaz Piyasalarının Analizine İlişkin Bir Model Tasarımı (Doktora Tezi), Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir, 2008

Çalık, T ve Sezgin, F., Küreselleşme, Bilgi Toplumu ve Eğitim. Kastamonu Eğitim Dergisi. 13(1), (2005), 55-66.

Çarıkçı, Oğuzhan, Türkiye’de Kamu Hizmetlerinin Sunumu ve e-Devlet Uygulamaları: Isparta İli Örneği (Yüksek Lisans Tezi) Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Isparta, 2009

Çavaş Bülent, Aşkar Hilal ve Kesercioğlu, Teoman, Web Tabanlı Öğretmen Destek Sistemleri: Feds Yaklaşımı, III International Educational Technology Conference and Fair, 2-30 Mayıs, Kıbrıs, 2003, 20.03.2010 tarihinde <http://ab.org.tr/ab03/tammetin/1.doc> adresinden alınmıştır.

Çavaş Bülent, Kışla Tarık ve Twining, Peter, Eğitimde Bilgi ve İletişim Teknolojilerinin Kullanımına Yönelik Bir Araştırma: dICTatEd Yaklaşımı, 2004, 15.03.2010 tarihinde <http://kn.open.ac.uk/public/getfile.cfm?documentfileid=4551> adresinden alınmıştır.

Çelik Tolga ve Karaaslan Enis, İnternet Toplumu Oluşum Süreci, İnet-Tr’03 9. Türkiye’de İnternet Konferansı, 11 Aralık, Askeri Müze, İstanbul, 2003, 15.03.2010 tarihinde <http://inet-tr.org.tr/inetconf9/bildiri/45.doc> adresinden alınmıştır.

Çelikkol Ömer, Kamu Yönetiminde e-Devlet Yapılanması ve Türkiye İçin E-Devlet Model Önerisi (Yüksek Lisans Tezi), Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler

Enstitüsü Isparta, 2008

Çoban Gökhan, e-Devlet ve İstanbul Valiliği Uygulaması (Dalı Yüksek Lisans Tezi), Yıldız Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul, 2006

Çötök N. Akıncı, Sanayi Toplumundan Bilgi Topluma Geçiş Sürecinde Eğitim Olgusu (Yüksek Lisans Tezi), Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sakarya, 2006

Çubukçu Faruk, Yönetim Bilgi Sistemleri, 01.04.2010 tarihinde <http://www.farukcubukcu.com/images/docs/yonetimbilgisistemleri.htm> adresinden alınmıştır.

Çukurçayır, M. Akif ve Esra Çelebi, Bilgi Toplumu ve e-Devletleşme Sürecinde Türkiye, ZKÜ Sosyal Bilimler Dergisi, Cilt:5 Sayı: 9, (2009), 59–82

Delikurt Adnan, e-Devlet ve Elektronik Dönüşüm Süreci Sanayi.Net Uygulaması (Yüksek Lisans Tezi), Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara, 2007

Demirel Demokaan, e-Devlet ve Dünya Örnekleri, Sayıştay Dergisi, Sayı:61, (2006), 83-118

Dönmez Burhanettin ve Sincar Mehmet, Avrupa Birliği Sürecinde Yükselen Ağ Toplumu ve Eğitim Yöneticileri, Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi, Cilt:7 Sayı:24, (2008), 001-019

DPT (Devlet Planlama Teşkilatı), Avrupa Birliği e-Ten Programına Katılıma İlişkin Açıklama, 04.04.2010 tarihinde <http://www.bilgitoplumu.gov.tr/eAvrupa/ida.html> adresinden alınmıştır.

DPT (Devlet Planlama Teşkilatı), Avrupa Birliği Yedinci Çerçeve Programı, 01.04.2010 tarihinde <http://www.bilgitoplumu.gov.tr/eAvrupa/ida.html> adresinden alınmıştır.

DPT (Devlet Planlama Teşkilatı), e-Dönüşüm Türkiye Projesi, 01.04.2010 tarihinde www.bilgitoplumu.gov.tr/Portal.aspx?value=UE9SVEFMSUQ9MSZQQUdFSUQ9

[MiZQQUdFVkvVSU0lPTj0tMSZNT0RFPVBVQkxJU0hFRF9WRVJTSU9O](http://www.bilgitoplumu.gov.tr/Documents/1/2005_Eylem_Plani/060500SonucRaporu.pdf)

adresinden alınmıştır.

DPT (Devlet Planlama Teşkilatı), e-Dönüşüm Türkiye Projesi 2005 Eylem Planı Sonuç Raporu, 2006, 01.04.2010 tarihinde http://www.bilgitoplumu.gov.tr/Documents/1/2005_Eylem_Plani/060500SonucRaporu.pdf adresinden alınmıştır.

DPT (Devlet Planlama Teşkilatı), e- Dönüşüm Türkiye Projesi Kısa Eylem Planı (2003-2004), 2004, 02.04.2010 tarihinde <http://ekutup.dpt.gov.tr/plan/aep/e-dtr/2004.pdf> adresinden alınmıştır.

DPT (Devlet Planlama Teşkilatı), Bilgi Toplumuna Geçiş, Bilgi Toplumuna Geçmek İçin Stratejik Planlama ve Yönetim Bilgi Sistemi Uygulaması, Devlet Planlama Teşkilatı Yayın ve Temsil Dairesi Başkanlığı Yayın ve Basım Şube Müdürlüğü, Ankara, 1996

DPT (Devlet Planlama Teşkilatı), Sekizinci Beş Yıllık Kalkınma Planı Bilişim Teknolojileri ve Politikaları Özel İhtisas Komisyonu Raporu, 2001, 15.03.2010 tarihinde www.dpt.gov.tr/DocObjects/Download/3207/oik576.pdf adresinden alınmıştır.

DPT (Devlet Planlama Teşkilatı), Sekizinci Beş Yıllık Kalkınma Planı 2005 yılı Programı, 2005, 21.03.2010 tarihinde <http://ekutup.dpt.gov.tr/program/2005/bilisim.html> adresinden alınmıştır.

e- Devlet Kapısı, Dünyada e-Devlet Uygulamaları, 21.02.2010 tarihinde <http://e-devlet-kapisi.blogspot.com/2008/12/dunyada-e-devlet-uygulamalari.html> adresinden alınmıştır.

e-Okul Bilgilendirme, e-Okul Nedir ve Kapsamı Nelerdir ?, 27.03.2010 tarihinde <http://www.e-okulbilgilendirme.com/e-okul/e-okul-nedir-ve-e-okul-sisteminin-kapsami-nelerdir#more-49> adresinden alınmıştır.

Bilginin Adresi, Eğitim Paradigmalarına Genel Bakış, tarihinde

www.bilgininadresi.net/.../Egitim-Paradigmelerine-Genel-bakis

(Erişim

15.03.2010) adresinden alınmıştır.

Ekinci Abdurrahman, Bilgi Toplumunda Eğitimin Anahtar Kavramı: Öğrenmeyi Öğrenme, Bilim ve Aklın Aydınlığında Eğitim Dergisi, Sayı:59, 2005

Epractice, Milli Eğitim Bakanlığı e-Okul Projesinin Değerlendirilmesi, 29.03.2010 tarihinde www.epractice.eu/files/documents/cases/1971-1182172600.pdf adresinden alınmıştır.

Erdem Ü. Rıfat, Yönetim Bilgi Sistemleri ve Bir Hastane İçin Yönetim Bilgi Sisteminin Geliştirilmesi (Yüksek Lisans Tezi), Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2006

Erkan Hüsnü, Bilgi Toplumu ve Ekonomik Gelişme, Türkiye İş Bankası Yayınları Özeti, 1993, 01.04.2010 tarihinde <http://www.guncelle.com/kitap-ozetleri/43177-prof-dr-husnu-erkan-bilgi-toplumu-ve-ekonomik-gelisme.html> adresinden alınmıştır.

Eroğlu Tuğba, e-Devlet Uygulamaları Çerçevesinde Mernis Projesi ve Beklentiler, Sayıştay Dergisi, Sayı:62, 2006

Fındıkçı İlhami, Bilgi Toplumunda Yöneticilerde Kendini Geliştirme, Kültür Koleji Eğitim Vakfı Yayınları, İstanbul, 1996

Formatorum, Yenilikçi Öğretmenler Programı, 21.03.2010 tarihinde <http://www.formatorum.org/yenilikci-ogretmenler-program.html> adresinden alınmıştır.

Genç S. Zeki ve Eryaman M. Yunus, Değişen Değerler ve Yeni Eğitim Paradigması, Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Cilt:9 Sayı:1, 2009,

Gerçek Adnan, Gelirler İdaresinde e-Devlet Uygulamaları ve Değerlendirmesi, Bilanço Dergisi, Sayı:119, (2009), 78-80

Gökdaş İbrahim ve Kayri Murat, e-Öğrenme ve Türkiye Açısından Sorunlar, Çözüm

Önerileri, Yüzüncü Yıl Üniversitesi Elektronik Eğitim Fakültesi Dergisi, Cilt:2 Sayı:2, 2005

Gud, Gümrük Uzmanları Derneği Yönetim Kurulundan, 05.04.2010 tarihinde <http://www.gud.org.tr/content/view/44/1/> adresinden alınmıştır.

Güler Güney, Yönetim Bilgi Sistemi, Eğitim Dergisi; e-Eğitim Bilim ve Sanat Dergisi, ISSN 1307-1785, Sayı:16, 2007.

Gümüştekin G. Eren, İşletmelerde Yönetim Bilişim Sistemleri, , Celal Bayar Üniversitesi İ. İ.B.F. Yönetim ve Ekonomi Dergisi, Cilt:11 Sayı:1, 2004

Gümüştekin Tulû, e- Dönüşüm İle Küresel Bilgi Topluma Dahil Olmak, 2009, 01.04.2010 tarihinde <http://www.bilgicagi.com/YaziDetay.aspx?ArticleID=2326>) adresinden alınmıştır.

Gürcü Neşe, Yönetim Bilgi Sistemlerinin Okul Yöneticilerinin Performansları Üzerindeki Etkileri (Yüksek Lisans Tezi), Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Edirne, 2006 adresinden alınmıştır.

Güvenen Orhan, Karar Sistemleri Kapsamında Sanayi-Bilim-Teknoloji Stratejileri İstatistik Alt Yapısı ve Ulusal Bilgi Sistemi, TMMOB 1993 Sanayi Kongresi: Kamu Sektöründe Devletin Rolü: KİT'ler: Değerlendirme, Öneriler ve Özelleştirme, Ankara, 1993, 01.04.2010 tarihinde http://www.inwosec.bilkent.edu.tr/papers_parta.html adresinden alınmıştır.

Hasanoğlu Mürteza, Türk Kamu Yönetiminde Örgüt Kültürü ve Önemi, Sayıştay Dergisi, Sayı: 52, 2004

İcisleri, Mernis Projesi, 02.04.2010 tarihinde http://www.icisleri.gov.tr/default.icisleri_2.aspx?id=2668 adresinden alınmıştır.

İlemod, İlemod, 01.04.2010 tarihinde <http://www.ilemod.gov.tr/index.asp> adresinden alınmıştır.

İnam Şaban ve Ayber Hakan, e-Devlet İçerisinde e-Kadastro ve e-Tapu'nun Yeri, Selçuk Üniversitesi Jeodezi ve Fotogrametri Mühendisliği Öğretiminde 30. Yıl Sempozyumu, 16-18 Ekim, Konya, 2002, 01.04.2010 tarihinde www.harita.selcuk.edu.tr/arsiv/semp_pdf/515_519.pdf adresinden alınmıştır.

İnce, Murat, e-Devlet Kamu İmkânlarının Sunulmasında Yeni İmkânlar, Devlet Planlama Teşkilatı Yayınları, 2001, 01.04.2010 tarihinde <http://www.sayistay.gov.tr/yayin/elek/ekutupana2.asp?id=372> adresinden alınmıştır.

İstanbul Ticaret Odası Bülteni, Bilgi Toplumu Zirvesi, Nisan 2006, 01.04.2010 tarihinde <http://www.ito.org.tr/Dokuman/eTicaret/04.02.03.02.24.pdf> adresinden alınmıştır.

Karaduman Sibel ve Karaduman Murat, Bilgi Toplununun Oluşmasında Televizyon Haberlerinin Yeri ve Önemine İlişkin Eleştirel Bir Bakış, Osmangazi Üniversitesi İktisadi İdari Bilimler Fakültesi, 3.Ulusal Bilgi, Ekonomi ve Yönetim Kongresi, 25 - 26 Kasım, Eskişehir, 2004, 15.03.2010 tarihinde <http://iibf.ogu.edu.tr/kongre/bildiriler/06-01.pdf> adresinden alınmıştır.

Karakaya Ziya ve Diğerler, e-Devlet: Kamuda Ortak Bilgi-Veri Paylaşımı, Türkiye Bilişim Derneği Yayınları, Ankara, 2004, 16.03.2010 tarihinde www.tbd.org.tr/webler/kamubiby/raporlarPDF/RP2-2004.pdf adresinden alınmıştır.

Karkın Naci, Kamu Hizmetlerinin Sunumunda Değişim Süreci: e-Devlet Uygulamaları ve Denizli Belediyesi Örneği (Yüksek Lisans Tezi), Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Denizli, 2003

Kocabal Ali, Polnet ve Emniyet Bilgi Sistemi, 01.04.2010 tarihinde <http://www.caginpolsi.com.tr/26/16-17-18-19.htm?ref=klasshop.com> adresinden alınmıştır.

Kocamaz Kaan, Hastane Bilgi Yönetim Sistemlerinde Veri Madenciliği ve Konya Meram Tıp Fakültesi Hastanesindeki Hastane Bilgi Yönetim Sistemi Uygulamasının İncelenmesi (Yüksek Lisans Tezi), Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya, 2007

Köse Ali, Yönetim Bilgi Sisteminin Bir Alt Sistemi Olan Üretim Sistemi ve Halıser ve Yer Döşemeleri Sanayii Ticaret A.Ş'deki Uygulamanın İncelenmesi (Yüksek Lisans Tezi), Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eskişehir, 1984

Küskü Fatma, Yönetim Bilgi Sisteminin Bir Yönetim Aracı Olarak İncelenmesi ve Holdingler Açısından Önemi (Yüksek Lisans Tezi), İstanbul Teknik Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul, 1990

Nugay Ömer, Bilgi Toplumu ve Eğitim, 2009, 15.03.2010 tarihinde <http://www.meb.gov.tr/belirligunler/24kasim/makaleler/bilgitoplumu.htm> adresinden alınmıştır.

Numanoğlu Gülcan, Bilgi Toplumu-Eğitim-Yeni Kimlikler-I Bilgi Toplumu ve Eğitime Yansımalar, 1999, 15.03.2010 tarihinde www.education.ankara.edu.tr/ebfdergi/1999/331-339.pdf adresinden alınmıştır.

Numanoğlu Gülcan, Bilgi Toplumu - Eğitim - Yeni Kimlikler-II, Bilgi Toplumu ve Eğitimde Yeni Kimlikler, , Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi, Cilt:32, Sayı:1, 1999

Nohutçu Ahmet ve Demirel Demokaan, Türkiye'deki e-Devlet Uygulamaları, Türk İdare Dergisi, Sayı: 447, (2005), 35-58

MEB (Milli Eğitim Bakanlığı), Bilgisayarlı Eğitime Destek Kampanyası, 21.03.2010 tarihinde http://www.meb.gov.tr/duyurular/duyurular2005/BilEgitimeDestek/BilEgtDes_2005.htm adresinden alınmıştır.

MEB (Milli Eğitim Bakanlığı), e- Okul Klavuzu, Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğü Bilişim Dairesi, 2007, 27.03.2010 tarihinde <https://e-okul.meb.gov.tr/Dokumanlar/e-Okul-Kilavuz.pdf> adresinden alınmıştır.

MEB (Milli Eğitim Bakanlığı), e- Okul Veli Bilgilendirme Sistemi Kullanıcı Girişi, 27.03.2010 tarihinde <https://eokul.meb.gov.tr/Ilkogretim/Veli/FnYardim.aspx> adresinden alınmıştır.

MEB (Milli Eğitim Bakanlığı), Okulların WEB Siteleri, Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğü'nün 20.10.2000 Tarih ve B.08.0.ETG.0.21.06.04 /8846 Sayılı Yazısı

MEB (Milli Eğitim Bakanlığı), e- Okul Projesi, Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğü'nün 25.01.2007 Tarih ve B.08.0.ETG.0.21.04-03.300 /1317 Sayılı Genelgesi,

MEB (Milli Eğitim Bakanlığı), e -Okul Sistemi'nin Ortaöğretim Okullarında Uygulanması, Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğü'nün 05.11.2008 Tarih ve B.08.0.ETG.0.21.01.01.00.2 /19638 Sayılı Yazısı

MEB (Milli Eğitim Bakanlığı), Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğü Tarafından Yürütülmekte Olan Projeler, 21.03.2010 tarihinde <http://egitek.meb.gov.tr/KapakLink/Projeler/YurutulenProjeler.html>, adresinden alınmıştır.

MEB (Milli Eğitim Bakanlığı), Eğitimdeki Tanıyalım, 31.03.2010 tarihinde <http://egitek.meb.gov.tr/Egitek/Birimlerimiz/EgitekiTaniyalim.pdf> adresinden alınmıştır.

MEB (Milli Eğitim Bakanlığı), Gelecek İçin Eğitim Projesi, Bilim ve Aklın Aydınlığında Eğitim Dergisi, Şubat 2004, Yıl:4, Sayı:48, 20.03.2010 tarihinde <http://yayim.meb.gov.tr/dergiler/sayi48/dosya-1.htm> adresinden alınmıştır.

MEB (Milli Eğitim Bakanlığı), İnternete Erişim Projesi, 21.03.2010 tarihinde http://www.meb.gov.tr/ADSL/adsl_index.html adresinden alınmıştır.

MEB (Milli Eğitim Bakanlığı), Orta Öğretim Projesi, 21.03.2010 tarihinde http://agri.meb.gov.tr/ar_ge/arge_dosyalar/Page1044.htm adresinden alınmıştır.

MEB (Milli Eğitim Bakanlığı), Temel Eğitim Projesi - II. Aşama, 21.03.2010 tarihinde <http://web.worldbank.org/WBSITE/EXTERNAL/COUNTRIES/ECAEXT/TURKEYINTURKISHEXTN/0,,contentMDK:20815988~pagePK:141137~piPK:141127~theSitePK:455688,00.html> adresinden alınmıştır.

MEB (Milli Eğitim Bakanlığı), 25212 Sayılı Milli Eğitim Bakanlığı İlköğretim Kurumları Yönetmeliği, Resmi Gazete, Yayın Tarihi ve Sayısı: 27.8.2003/25212, 01.04.2010 tarihinde http://mevzuat.meb.gov.tr/html/225_0.html adresinden alınmıştır.

Microsoft, Eğitimde Teknoloji Devrimi, 21.03.2010 tarihinde <http://www.microsoft.com/turkiye/mslife/sayi29/kapakKonusu.msp> adresinden alınmıştır.

Muhasebat, say 2000İ Nedir?, 01.04.2010 tarihinde http://www.muhasibat.gov.tr/say2000/say2000_1.php adresinden alınmıştır.

Oduncu, Mehmet, Türk Kamu Yönetiminde e-Devlete Geçiş Uygulamaları ve Mülki İdare Amirliği Mesleğine Etkisi: İçişleri Bakanlığı Uygulaması (Doktora Tezi), Cumhuriyet Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sivas, 2009

Oğuz, Esin Sultan, Avrupa Enformasyon Toplumu, 2005, 01.04.2010 tarihinde <http://yunus.hacettepe.edu.tr/~esinsultan/abt2005.pdf> adresinden alınmıştır.

Orhon Nezh, İletişim Teknolojileri ve Teknolojiye Dayalı Eğitim Ortamlarında Kimlikler Görevler ve Roller, Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi Açık ve Uzaktan Eğitim Sempozyumu, 23-25 Mayıs, Eskişehir, 2002, 15.03.2010 tarihinde http://aof20.anadolu.edu.tr/bildiriler/Nezh_Orhon.doc adresinden alınmıştır.

Öğretmenimiz, e-Kurum Dönüşümü Nedir?, 18.03.2010 tarihinde [http://www.ogretmenimiz.com/modules.php?name=Yazilar&file=print&id=3,\(Erişim:18.03.2010](http://www.ogretmenimiz.com/modules.php?name=Yazilar&file=print&id=3,(Erişim:18.03.2010) adresinden alınmıştır.

Önen Hakan, Bilgi Sistemlerinin İş Tatmini Üzerine Etkilerinin Değerlendirilmesi (Yüksek Lisans Tezi), Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eskişehir, 2007

Önür Nimet, Bilgi Topluma Geçiş Sürecinde Uzaktan Eğitim Olanaklarının Yapısal Engelleri Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi Açık ve Uzaktan Eğitim Sempozyumu, 23-25 Mayıs, Eskişehir, 2002, 15.03.2010 tarihinde http://aof20.anadolu.edu.tr/bildiriler/Nezh_Orhon.doc, adresinden alınmıştır.

Özbakış Onur, İşletmelerde Yönetim Bilgi Sistemleri Uygulamaları (Yüksek Lisans Tezi)
Yıldız Teknik Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul, 2009

Özbek, Güneş, Dış Ticaret İşlemlerinde e-İş ve Türkiye Gümrük İşlemlerinin Elektronik Ortama Taşınması e-Devlet ve e-Gümrük Uygulamaları (Yüksek Lisans Tezi),
İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul 2005

Özçelik Erol ve Yıldırım, Soner, Web Destekli Öğrenme Ortamlarında Bilişsel Araçların Kullanımı: Bir Durum Çalışması, Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi Uluslararası Açıkta ve Uzaktan Eğitim Sempozyumu, 23-25 Mayıs, Eskişehir, 2002, 19.03.2010 tarihinde http://aof20.anadolu.edu.tr/bildiriler/Erol_Ozcelik.doc adresinden alınmıştır.

Özgür, Erdem, Bilgi Toplumunda İnsan Kaynakları Yönetimi, 2007, 15.03.2010 tarihinde <http://www.stratejikboyut.com/haber/bilgi-toplumunda-insan-kaynaklari-yonetimi--28056.html> adresinden alınmıştır.

Özlü, Tülay Ç, e- Avrupa+, Avrupa Bilgi Toplumu ve Türkiye, Ankara Avrupa Çalışmaları Dergisi, Cilt 1, Sayı 2, (2002), 153-169

Özkalp Enver ve Diğerleri, Davranış Bilimlerine Giriş, Anadolu Üniversitesi Web-Ofset Tesisler, Eskişehir, 2004

Özyılmaz Ömer, Avrupa Birliği'ne Giriş Sürecinde A.B.'nin Eğitim Değer ve Standartları ve Eğitim Sistemimiz, 15.03.2010 tarihinde www.omerozyilmaz.com/.../abnn-etm-deer-ve-standartlari-ve-etm-sstemmz adresinden alınmıştır.

Pdfqueen, e-Yatırım Projesi, 30.03.2010 tarihinde www.pdfqueen.com/pdf/ya/yatirim-projeleri-planlama/ adresinden alınmıştır.

Polat, Necip, Yönetim Bilgi Sistemi ve Sayıştay'da Yürütülen Çalışmalar, Sayıştay Dergisi, Sayı:65 (145. Yıl Özel Sayısı), 2007

Semerci, Çetin, “Program Geliştirme” Kavramına İlişkin Metaforlarla Yeni İlköğretim Programlarına Farklı Bir Bakış, C.Ü. Sosyal Bilimler Dergisi, Cilt: 31 No:2, 2007

125–140

Sevgi, Selçuk, İşletmelerde Bilgi Sistemleri ve Çalışanların Uygulamalara Yönelik Yaklaşımları (Yüksek Lisans Tezi), Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara, 2008

Sevindim, Kamu Bilgi Ağları ve İlsis Projesi, 2004, 22.03.2010 tarihinde <http://80.251.40.59/education.ankara.edu.tr/aksoy/ere/sevindim.doc> adresinden alınmıştır.

Soykök Tuba, Yönetim Bilgi Sistemleri İçin Yazılım Arayüzü Geliştirilmesi (Yüksek Lisans Tezi), Selçuk Üniversitesi Fen Bilimleri, Konya, 2009

Sözen Üzeyir, Polisten e-Polise, 01.04.2010 tarihinde http://www.egm.gov.tr/egitim/dergi/eskisayi/37/web/makaleler/Uzeyir_SOZEN.htm adresinden alınmıştır.

Süngü Elif, Avrupa Birliği'nde e-Dönüşüm Süreci, Elektronik Mühendisliği, Sayı: 432, 2007

Şahin Abdullah, Yönetim Bilgi Sistemleri (Yüksek Lisans Tezi), Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Isparta, 2006

Şahin Ali ve Örselli Erhan, e-Devlet Anlayışı Sürecinde Türkiye. Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, Sayı:9, (2003), 343-356

Şener, H. İbrahim, Lizbon Stratejisi ve Türkiye'nin Rekabet Gücü, 2004, 01.04.2010 tarihinde www.dtm.gov.tr/dtmadmin/upload/EAD/.../Lizbon.doc, 01.04.2010 adresinden alınmıştır.

Tahirov Arif, Bilgisayar Destekli Bilgi Sistemleri, Journal of Qafqaz University, Number: 27, 2009

Taşer Murat, Hastane Bilgi Yönetim Sistemlerinde Olap Yöntemleriyle Karar Destek Modülü Geliştirmek (Yüksek Lisans Tezi), Pamukkale Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Denizli, 2008

Taşpınar Hasan, e-Devlet (e-Government) Teknik Altyapısı ve İşlevsellikleri, 01.04.2010 tarihinde <http://www.bitdunyasi.com/upload/e-Devlet.doc> adresinden alınmıştır.

TDK (Türk Dil Kurumu), Bilgi, 05.04.2010 tarihinde <http://tdkterim.gov.tr/bts/?kategori=verilst&kelime=bilgi&ayn=tam> adresinden alınmıştır.

Tekin Mahmut ve Çiçek Ercan, Bilgi Çağında Bilgi Toplumu ve Bilgi Ekonomisi, 2006, 15.03.2010 tarihinde <http://bilgitoplumu.blogspot.com/> adresinden alınmıştır.

Temiz Ali, e-Devlet ve e-Devletin Yaygınlaştırılması, Gümrük Dünyası Dergisi, Sayı:57, 2008

Terzi Cem, Elektronik Öğrenme, 22.03.2010 tarihinde http://sneg.turkcer.org.tr/sneg_kullanim/taslakfilas.swf adresinden alınmıştır.

Tiryaki Eda, 2006, Görüşme Tekniği, 19.03.2010 tarihinde <http://80.251.40.59/education.ankara.edu.tr/aksoy/eay/eay/b0506/etiryaki.doc> adresinden alınmıştır.

Tonta Yaşar, Bilgi Toplumu ve Bilgi Teknolojisi, Türk Kütüphaneciliği, Cilt: 13, Sayı: 4, (1999), 363-375

TÜBİTAK (Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu), Bilgi Toplumu Politikaları Üzerine Bir Değerlendirme (Dünya ve Türkiye), 2002, 01.04.2010 tarihinde http://turkoloji.cu.edu.tr/GENEL/bilgi_toplumu.pdf adresinden alınmıştır.

Uludagsozluk, Enformasyon, 01.04.2010 tarihinde <http://www.uludagsozluk.com/k/enformasyon> adresinden alınmıştır.

Uyap, Ulusal Yargı Ağı Projesi (Uyap), 01.04.2010 tarihinde <http://www.uyap.gov.tr/genelbilgi/genel.html> adresinden alınmıştır.

Ünsal Haluk, “Web Destekli Eğitim, Elektronik Öğrenme ve Web Destekli Öğretim Programlarındaki Çeşitli Ders Modelleri”, Türk, Eğitim Bilimleri Dergisi, Sayı:

379, (2005), 375-388

Vura B. Akıncı ve Sabuncuoğlu Ayda, Bilgi İletişim Teknolojileri ve Ütopyan Bakış Açısı, Selçuk İletişim, Cilt: 5 Sayı:3, (2008), 5-19

Wikipedia, Yedinci Çerçeve Programı, 01.04.2010 tarihinde

http://tr.wikipedia.org/wiki/Yedinci_%C3%87er%C3%A7eve_Program%C4%B1 adresinden alınmıştır.

Yalçın Necati ve Diğerleri, Hacettepe Üniversitesindeki Makalelerin Niteliği: İçerik Analizi, I Uluslararası Türkiye Eğitim Araştırmaları Kongresi Bildirileri Kitabı, 1-3 Mayıs, Çanakkale, 2009, 02.04.2010 tarihinde <http://oc.eab.org.tr/egtconf/pdfkitap/indexb.php?link=1> adresinden alınmıştır.

Yalçınkaya Timuçin, “Sanayi ve Bilgi Toplumlarda Rekabet Ekonomisi”, Rekabet Bülteni Dergisi, Esc Consulting Yayını, Sayı:5, 2001.

Yaman Diler, Kamu Yönetiminde Elektronik Devlet Modeli ve İşletmelerin Vergi Tahsilâtlarının Elektronik Ortamda Uygulanması: Ankara İli Örneği (Yüksek Lisans Tezi) , Atılım Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara, 2008

Yaman Erkan, Üniversitelerde Bir Eğitim Yönetim Sorunu Olarak Öğretim Elemanının Maruz Kaldığı İnfomal Cezalar: Nitel Bir Araştırma (Doktora Tezi), Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul, 2007

Yeni Ekonomi, e-Dönüşüm, 16.0.3.2010 tarihinde

http://www.yeniekonomi.com/index.php?option=com_content&view=article&id=48&Itemid=54 adresinden alınmıştır.

Yeni Ekonomi, e- Dönüşüm Türkiye, 01.04.2010 tarihinde

http://www.yeniekonomi.com/index.php?option=com_content&view=article&id=57&Itemid=63 adresinden alınmıştır.

Yenilmez Kürşat ve Ersoy Mehmet, Eğitimde Bilgi ve İletişim Teknolojilerini Kullanmanın Öğretmenlik Mesleği Genel Yeterlilikleri İçerisindeki Yeri, 2008,

01.04.2010 tarihinde <http://ietc2008.home.anadolu.edu.tr/ietc2008/109.doc> adresinden alınmıştır.

Yıldırım Ali ve Şimşek Hasan, Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2005

Yiğenoğlu Ece, Orta Öğretim Okulu Öğretmenlerinin Algılarına Göre, Mesleki Etkinliklerindeki Güdülenmişliklerini Sağlayan Etmenler: Ankara İli Çankaya İlçesi Anadolu Liseleri Örneği (Yüksek Lisans Tezi), Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara, 2007

Yumuşak İ.Güran ve Aydın Murat, Bilgi Kamusal Bir Mal mıdır?, Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, Sayı:10, (2005), 104-122

Yücel İ. Hakkı, Bilim-Teknoloji Politikaları ve 21. Yüzyılın Toplumu, Devlet Planlama Teşkilatı Sosyal Sektörler ve Koordinasyon Genel Müdürlüğü Araştırma Dairesi Başkanlığı, Ankara, 1997, 15.03.2010 tarihinde <http://ekutup.dpt.gov.tr/bilim/> adresinden alınmıştır.

EKLER

EK1: Milli Eğitim Bakanlığı Bilişim Sisteminin Bir Alt Bilişim Sistemi Olarak e-Okul Uygulaması'na İlişkin İlköğretim Okullarındaki Yöneticiler ve Öğretmenler İçin Görüşme Formları

Giriş

Merhaba okulumuz Kuzdere Hacı Mehmet Saygın İlköğretim Okulu'nda görev yapmakta olan ilköğretim matematik öğretmeni Fatma TURAN'ım. Aynı zaman Akdeniz Üniversitesi Eğitim Yönetimi ve Denetimi alanında yüksek lisans yapmaktayım. Bu araştırma aşağıda daha detaylı tanımlanan Milli Eğitim Bakanlığı Bilişim Sisteminin bir alt sistemi olarak e-Okul uygulamasına ilişkin ilköğretim okullarındaki yönetici, öğretmen, öğrenci ve velilerin görüşlerini belirleme amacını taşımaktadır. Araştırmadan elde edilecek sonuçları yeni yönetim sistemine, sistemin getirdiği değişim ve yeniliklere ilişkin olarak yöneticilerin, öğretmenlerin, öğrencilerin ve velilerin neler düşündüğünün bilinmesi, sistemin iyi işleyen ve aksayan yönlerinin tespit edilmesi, aksayan yönlerin düzeltilmesi ve nihai olarak geliştirilmesi açısından önemli bir rol oynayacağı düşünülmektedir. Bu görüşmeden elde edilen bilgiler yalnızca araştırma amacıyla kullanılacağından mülakat sorularının cevaplandırılmasına göstereceğiniz ilgi ve samimiyet bu araştırmanın geçerlilik ve güvenilirlik düzeyini yükseltecektir.

Görüşmenin daha sağlıklı geçmesi için Milli Eğitim Bakanlığı Bilişim Sistemi ve bir alt sistemi olan e-Okul uygulaması hakkında bilgi vermek istiyorum.

Milli Eğitim Bakanlığı bilgi ve iletişim teknolojilerinin kullanılması yoluyla personeline ve halkına daha şeffaf, daha yakın, daha doğru, daha hızlı, daha ucuz ve daha iyi hizmet sunmak amacıyla yürüttüğü çalışmalardan biri de “Millî Eğitim Bakanlığı Bilişim Sistemi (MEBBİS)” dir. Bu kapsamda Bakanlığın çeşitli birimlerinin faaliyetleri elektronik ortamda yapılmakta ve yönetim işlerinde bilgi teknolojilerinden yararlanılmaktadır.

MEBBİS, Personel İşlemleri, Açık Öğretim Kurumları e-Okul.....vb bir takım alt sistemlerden oluşmaktadır. Bu alt sistemlerden e- Okul, öğrenciye ait tüm bilgilerin daha hızlı, ucuz ve doğru bir şekilde elektronik ortama aktırılmasını, bu bilgilerin okul, öğrenci ve veli ile paylaşılmasını amaçlamaktadır.

Görüşmeye geçmeden önce şunu belirtmek isterim: Bu görüşmeden elde edilecek söyleyişler kesinlikle gizlidir ve araştırmanın amacı dışında hiçbir amaçla başka bir çalışmada kullanılmayacaktır. Görüşme cevaplarını içtenlikle cevaplamanız için bu araştırmada isimleriniz yer almayacak bunu yerine kod ismi veya rumuz kullanılarak tarafınca şifrelenecektir.

Görüşmeden elde edilecek verilerin daha iyi analiz edilebilmesi ve zaman kazanmak için müsaadenizle ses kayıt cihazı kullanmak istiyorum. Görüşme sonunda istemediğiniz bölümleri çıkartabilirim veya bu görüşmenin bir kopyasını size verebilirim.

Görüşmemiz ortalama 25 dakika süreceğini tahmin etmekle birlikte bu sürenin içeriğin zenginliğine bağlı olarak artabileceğini tahmin ediyorum. Müsaadenizle görüşmeye geçmek istiyorum.

Katkılarınızdan dolayı şimdiden teşekkür ederim.

I. BÖLÜM :(Katılımcıların Kişisel Bilgileri)

Katılım türü (yönetici / öğretmen):	
Cinsiyeti:	
Kıdemi:	
Yaşı:	
Bulunduğu pozisyondaki çalışma yılı:	

II. BÖLÜM :(Katılımcıların Bilgisayar, İnternet ve Sistemi Kullanımı)

Bilgisayar eğitimi var mı? Varsa bunun edinilme şekli nedir? (örneğin; üniversitede, mezuniyet sonrası verilen bir kursta, kendi kendime ya da hiçbir eğitim almadan?)	
Kurumunda veya evinde okul işlerini yürütmek için kullanabileceği bir bilgisayarınız var mı?	
Günlük ortalama bilgisayar kullanım süresi	
e-Okul Yönetim Bilgi Sistemi'ne girme sıklığı	
e-Okul Yönetim Bilgi Sistemi'ni kullanım süresi	

III. BÖLÜM :(e-Okul Yönetim Bilgi Sistemi'ne İlişkin Görüşme Soruları)

1. 2007–2008 Eğitim öğretim yılında uygulamaya geçen ve Milli Eğitim Bakanlığı Bilişim Sistemi'nin bir alt sistemi olan e-Okul Yönetim Bilgi Sistemi denilince aklınıza neler gelmektedir?
2. e-Okul Yönetim Bilgi Sistemi'nin getirdiği yenililer, kolaylıklar ve sorumluluklar nelerdir? Ve bu yenilikleri nasıl değerlendirmektesiniz?
3. e-Okul Yönetim Bilgi Sistemini bir canlı veya nesneye benzetseydiniz bu ne olurdu? Neden?
4. e-Okul Yönetim Bilgi Sistemi'nin kullanım sürecinde karşılaşılan güçlükler nelerdir? Bu sorunların çözümü için neler yapmaktasınız?
5. e-Okul Yönetim Bilgi Sistemi'nin en çok hangi hizmetlerini veya modüllerini kullanmaktasınız? Bu hizmetlerin veya modüllerin hangilerinden memnunsunuz/memnun değilsiniz? Neden?
6. e-Okul Yönetim Bilgi Sistemi'ni ve uygun kullanma konusundaki yeterliliğiniz hakkında neler düşünüyorsunuz?
7. e-Okul Yönetim Bilgi Sistemi'nin okul yönetimi açısından olumlu ve olumsuz yönleri sizce nelerdir?
8. e-Okul Yönetim Bilgi Sistemi üzerinden yürütülecek en çok hangi işlem vaktinizi almaktadır? Bu işlemin fazla vakit almaması için bir öneriniz var mıdır?
9. e-Okul Yönetim Bilgi Sistemi'ndeki bilgilerin güvenilirliğine ilişkin inancınız nedir? Bir başka deyişle e-Okul Yönetim Bilgi Sistemi'ne girilen verilerin doğruluğu hakkında neler düşünmektesiniz?
10. e-Okul Sistemi'ndeki bilgilerin gizliliğine ilişkin inancınız nedir? Bir başka deyişle e- Okul Sistemi'ne girilen verilerin gizliliği hakkında neler düşünmektesiniz?
11. e-Okul Sistemi'nin sağladığı okul başarısına etkisi hakkında neler düşünmektesiniz?
12. e-Okul Sistemi gerek kurum personeli, öğrenci veya veliler ile olan iletişiminizi etkiledi mi? Eğer etkilediyse bu etki ne şekildedir?
13. Son olarak e-Okul Yönetim Bilgi Sistemi'nin işleyişini nasıl değerlendirirsiniz ve sistemin gelişimine katkıda bulunmak için ek olarak neler söylemek istersiniz?

IV.BÖLÜM :(e-Okul Yönetim Bilgi Sistemi'ne İlişkin Odak Grup Görüşme Soruları)

1. Milli Eğitim Bakanlığı e-Okul Yönetim Sistemi gibi bir sisteme neden ihtiyaç duymuştur ve bu Sistemin amaçları neler olabilir?
2. e-Okul Yönetim Bilgi Sistemi'nin (özellikle eğitim açısından) ülkemize katkıları var mıdır? Varsa bunlar neler olabilir?
3. e-Okul Veli Bilgilendirme Sistemi'nin veliler tarafından yaygın, etkin ve uygun kullanımına teşvik etmek için neler yapılmalıdır?
4. Sizce e-Okul Sistemi'nin amaçları ile okulunuzdaki uygulaması arasındaki ilişki nasıldır?

EK 2: Milli Eğitim Bakanlığı Bilişim Sisteminin Bir Alt Bilişim Sistemi Olarak e-Okul Uygulamasına İlişkin İlköğretim Okullarındaki Öğrenciler ve Veliler İçin Görüşme Formları

Giriş

Merhaba okulumuz Kuzdere Hacı Mehmet Saygın İlköğretim Okulu'nda görev yapmakta olan ilköğretim matematik öğretmeni Fatma TURAN'ım. Aynı zaman Akdeniz Üniversitesi Eğitim Yönetimi ve Denetimi alanında yüksek lisans yapmaktayım. Bu araştırma aşağıda daha detaylı tanımlanan Milli Eğitim Bakanlığı Bilişim Sisteminin bir alt sistemi olarak e-Okul uygulamasına ilişkin ilköğretim okullarındaki yönetici, öğretmen, öğrenci ve velilerin görüşlerini belirleme amacını taşımaktadır. Araştırmadan elde edilecek sonuçları yeni yönetim sistemine, sistemin getirdiği değişim ve yeniliklere ilişkin olarak yöneticilerin, öğretmenlerin, öğrencilerin ve velilerin neler düşündüğünün bilinmesi, sistemin iyi işleyen ve aksayan yönlerinin tespit edilmesi, aksayan yönlerin düzeltilmesi ve nihai olarak geliştirilmesi açısından önemli bir rol oynayacağı düşünülmektedir. Bu görüşmeden elde edilen bilgiler yalnızca araştırma amacıyla kullanılacağından mülakat sorularının cevaplandırılmasına göstereceğiniz ilgi ve samimiyet bu araştırmanın geçerlilik ve güvenilirlik düzeyini yükseltecektir.

Görüşmenin daha sağlıklı geçmesi için Milli Eğitim Bakanlığı Bilişim Sistemi ve bir alt sistemi olan e-Okul hakkında bilgi vermek istiyorum.

Milli Eğitim Bakanlığı bilgi ve iletişim teknolojilerinin kullanılması yoluyla personeline ve halkına daha şeffaf, daha yakın, daha doğru, daha hızlı, daha ucuz ve daha iyi hizmet sunmak amacıyla yürüttüğü çalışmalardan biri de “Millî Eğitim Bakanlığı Bilişim Sistemi (MEBBİS)” dir. Bu kapsamda Bakanlığın çeşitli birimlerinin faaliyetleri elektronik ortamda yapılmakta ve yönetim işlerinde bilgi teknolojilerinden yararlanılmaktadır.

MEBBİS, Personel İşlemleri, Açık Öğretim Kurumları, e-Okul.....vb bir takım alt sistemlerden oluşmaktadır. Bu alt sistemlerden e- Okul, öğrenciye ait tüm bilgilerin daha hızlı, ucuz ve doğru bir şekilde elektronik ortama aktırılmasını, bu bilgilerin okul, öğrenci ve veli ile paylaşılmasını amaçlamaktadır.

Görüşmeye geçmeden önce şunu belirtmek isterim: Bu görüşmeden elde edilecek söyleyişler kesinlikle gizlidir ve araştırmanın amacı dışında hiçbir amaçla başka bir çalışmada kullanılmayacaktır. Görüşme cevaplarını içtenlikle cevaplamanız için bu araştırmada isimleriniz yer almayacak bunu yerine kod ismi veya rumuz kullanılarak tarafınca şifrelenecektir.

Görüşmeden elde edilecek verilerin daha iyi analiz edilebilmesi ve zaman kazanmak için müsaadenizle ses kayıt cihazı kullanmak istiyorum. Görüşme sonunda istemediğiniz bölümleri çıkartabilirim veya bu görüşmenin bir kopyasını size verebilirim.

Görüşmemiz ortalama 25 dakika süreceğini tahmin etmekle birlikte bu sürenin içeriğin zenginliğine bağlı olarak artabileceğini tahmin ediyorum. Müsaadenizle görüşmeye geçmek istiyorum.

Katkılarınızdan dolayı şimdiden teşekkür ederim.

II. BÖLÜM :(Katılımcıların Kişisel Bilgileri)

Katılım Türü	Cinsiyeti	Sınıfı (Öğrencinin/Velisi olduğu öğrencinin)	Öğrenim Durumu
Öğrenci			
Veli			

III.BÖLÜM :(Katılımcıların Bilgisayar, İnternet ve Sistemi Kullanımı)

Bilgisayar eğitimi var mı? Varsa bunun edinilme şekli nedir? (örneğin; üniversitede, mezuniyet sonrası verilen bir kursta, kendi kendime ya da hiçbir eğitim almadan?)	
Kurumunda veya evinde okul işlerini yürütmek için kullanabileceği bir bilgisayarınız var mı?	
Günlük ortalama bilgisayar kullanım süresi	
e-Okul Veli Bilgilendirme Sistemi'ne girme sıklığı	
e-Okul Veli Bilgilendirme Sistemi'ni kullanım süresi	

IV.BÖLÜM :(e-Okul Veli Bilgilendirme Sistemi'ne İlişkin Bireysel Görüşme Soruları)

1. 2007–2008 Eğitim öğretim yılında uygulamaya geçen ve Milli Eğitim Bakanlığı Bilişim Sistemi'nin bir alt sistemi olan e-Okul Veli Bilgilendirme Sistemi denilince aklınıza neler gelmektedir?
2. e-Okul Yönetim Bilgi Sistemini bir canlı veya nesneye benzetseydiniz bu ne olurdu? Neden?
3. e-Okul Veli Bilgilendirme Sistemi'nin sizin için ifade ettiği anlam nedir? Bunu nasıl resmedersiniz? (Öğrenciler için)
4. e-Okul Veli Bilgilendirme Sistemi'nin getirdiği yenilikler, kolaylıklar ve sorumluluklar nelerdir? Ve bu yenilikleri nasıl değerlendirmektesiniz?
5. e-Okul Veli Bilgilendirme Sistemi'nin kullanım sürecinde karşılaşılan güçlükler nelerdir? Bu sorunların çözümü için neler yapmaktasınız?
6. e-Okul Veli Bilgilendirme Sistemi'nin en çok hangi hizmetlerini veya modüllerini kullanmaktasınız? Bu hizmetlerin veya modüllerin hangilerinden memnunsunuz/memnun değilsiniz? Neden?
7. e-Okul Veli Bilgilendirme Sistemi'ni ve uygun kullanma konusundaki yeterliliğiniz hakkında neler düşünüyorsunuz?
8. e-Okul Veli Bilgilendirme Sistemi'nin okul yönetimi açısından olumlu ve olumsuz yönleri sizce nelerdir?
9. e-Okul Veli Bilgilendirme Sistemi üzerinden yürütülecek en çok hangi işlem vaktinizi almaktadır? Bu işlemin fazla vakit almaması için bir öneriniz var mıdır?
10. e-Okul Veli Bilgilendirme Sistemi'ndeki bilgilerin güvenilirliğine ilişkin inancınız nedir? Bir başka deyişle e-Okul Veli Bilgilendirme Sistemi'ne girilen verilerin doğruluğu hakkında neler düşünmektesiniz?
11. e-Okul Veli Bilgilendirme Sistemi'ndeki bilgilerin gizliliğine ilişkin inancınız nedir? Bir başka deyişle e-Okul Veli Bilgilendirme Sistemi'ne girilen verilerin gizliliği hakkında neler düşünmektesiniz?
12. e-Okul Veli Bilgilendirme Sistemi'nin sağladığı öğrenci başarısına etkisi hakkında neler düşünmektesiniz?

13. e-Okul Veli Bilgilendirme Sistemi kurum personeli, öğrenciniz veya diğer velilerle olan iletişiminizi etkiledi mi? Eğer etkilediyse bu etki ne şekildedir? (Veliler için)
14. e-Okul Veli Bilgilendirme Sistemi kurum personeli, veliniz veya diğer öğrencilerle olan iletişiminizi etkiledi mi? Eğer etkilediyse bu etki ne şekildedir? (Öğrenciler için)
15. Son olarak e-Okul Veli Bilgilendirme Sistemi'nin işleyişini nasıl değerlendirirsiniz ve sistemin gelişimine katkıda bulunmak için ek olarak neler söylemek istersiniz?

V. BÖLÜM :(e-Okul Veli Bilgilendirme Sistemi'ne İlişkin Odak Grup Görüşme Soruları)

- 1 Milli Eğitim Bakanlığı e-Okul Veli Bilgilendirme Sistemi gibi bir sisteme neden ihtiyaç duymuştur ve bu Sistemin amaçları neler olabilir?
- 2 e-Okul Veli Bilgilendirme Sistemi'nin (özellikle eğitim açısından) ülkemize katkıları var mıdır? Varsa bunlar neler olabilir?
- 3 e-Okul Veli Bilgilendirme Sistemi'nin veliler tarafından yaygın, etkin ve uygun kullanımına teşvik etmek için neler yapılmalıdır?

EK 3: Yönetici/ Öğretmen/ Veli Katılımı İçin İzin Formu

Bu formdaki imzam Fatma TURAN tarafından yürütülen Milli Eğitim Bakanlığı Bilişim Sisteminin Bir Alt Sistemi Olarak e-Okul Uygulamasına İlişkin İlköğretim Okullarındaki Yönetici, Öğretmen, Öğrenci ve Veli Görüşleri adlı çalışmaya katılmayı kabul ettiğimi gösterir. Bu araştırmadaki katılımım iki görüşme ve bir gözlem içerecektir. Araştırmacıyla birlikte ikinci bir görüşmenin gereksiz olduğu konusunda karar verirsek sadece bir tane görüşme yapılacaktır. Ayrıca bu araştırmaya katılmakla aşağıda belirtilenleri anladığımı da beyan ederim.

1. Ben araştırma için bir gönüllüyüm ve istediğim zaman bu araştırmadan çekilebilirim.
2. Araştırmada fiziksel ve psikolojik bir zarar içeren hiçbir risk yoktur.
3. Araştırmada vereceğim bilgiler gizli olacaktır ve bütün veriler araştırmacı tarafından toplanıp analiz edilecek ve Akdeniz Üniversitesi'nde 7 yıl saklandıktan sonra imha edilecektir.
4. Araştırma bittikten sonra istediğim takdirde araştırmanın bir özetini alabileceğim.

Ben,.....(isim) görüşme ve gözleme katılmayı kabul ederim.

Katılımcının imzası

Tarih:

EK 4: Velisi Olunan Öğrencinin Katılımı İçin İzin Formu

Bu formdaki imzam Fatma TURAN tarafından yürütülen Milli Eğitim Bakanlığı Bilişim Sisteminin Bir Alt Sistemi Olarak e-Okul Uygulamasına İlişkin İlköğretim Okullarındaki Yönetici, Öğretmen, Öğrenci ve Veli Görüşleri adlı çalışmaya velisi olduğum.....'nın katılmasını kabul ettiğimi gösterir. Velisi olduğum öğrencimin bu araştırmadaki katılımı iki görüşme ve bir gözlem içerecektir. Velisi olduğum öğrencim araştırmacıyla birlikte ikinci bir görüşmenin gereksiz olduğu konusunda karar verilerse sadece bir tane görüşme yapılacaktır. Ayrıca velisi olduğum öğrencimin bu araştırmaya katılımını kabul etmekle aşağıda belirtilenleri anladığımı da beyan ederim.

1. Velisi olduğum öğrencim araştırma için bir gönüllüdür ve istediği zaman bu araştırmadan çekilebilir.
2. Araştırmada fiziksel ve psikolojik bir zarar içeren hiçbir risk yoktur.
3. Araştırmada velisi olduğum öğrencimin vereceği bilgiler gizli olacaktır ve bütün veriler araştırmacı tarafından toplanıp analiz edilecek ve Akdeniz Üniversitesi'nde 7 yıl saklandıktan sonra imha edilecektir.
4. Araştırma bittikten sonra istediğim takdirde araştırmanın bir özetini alabileceğim.

Ben,.....(isim)velisi olduğumadlı öğrencimin görüşme ve gözleme katılmasını kabul ederim.

Katılımcının velisinin imzası

Tarih:

EK 5: Antalya İl Milli Eğitim Müdürlüğü'nden Alınan İzin Belgesi

T.C. ANTALYA VALİLİĞİ İl Milli Eğitim Müdürlüğü

SAYI : B.08.4.MEM.4.07.00.11.052-10/

KONU : Anket Uygulaması

14.01.2010* 01320

AKDENİZ ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜNE
Öğrenci İşleri Daire Başkanlığı
ANTALYA

İLGİ: 01.12.2009 tarihli ve 17119 sayılı yazınız.

İlgi yazınızda sözü edilen, Üniversiteniz, Sosyal Bilimler Enstitüsü Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı, Eğitim Yönetimi ve Denetimi tezli yüksek lisans programı öğrencisi Fatma TURAN'ın "Milli Eğitim Bakanlığı Bilişim Sisteminin Bir Alt Bilişim Sistemi Olarak E-Okul Uygulamasına İlişkin İlköğretim Okullarındaki Yönetici, Öğretmen, Öğrenci ve Veli Görüşleri: Bir Durum Çalışması" konulu tez çalışması, veri toplama aracı görüşme ve gözlem formu ölçeğini, ilimiz Kemer ilçesi Hacı Mehmet Saygın İlköğretim Okulu Yönetici, öğretmen, ikinci kademe öğrencileri ve velilerine uygulama isteği. "Milli Eğitim Bakanlığına Bağlı Okul ve Kurumlarda Yapılacak Araştırma ve Araştırma Desteğine Yönelik İzin ve Uygulama Yönergesi" gereğince, Müdürlüğümüzün inceleme komisyonu tarafından değerlendirilerek uygun görülmüş olup, Müdürlüğümüzün 13.01.2010 tarihli ve 01174 sayılı onayı ve okullarda uygulanacak görüşme ve gözlem formu, anket formları Müdürlüğümüzce mühürlenerek ekte gönderilmiştir.

Bakanlığımızın ilgili Yönergesi gereği ve Yönerge de belirtilen EK-1 taahhütnamesi doğrultusunda araştırmanın tamamlanmasından itibaren en geç iki hafta içerisinde araştırmanın iki örneğinin yazılı ve CD ortamında Müdürlüğümüz kültür bürosuna teslim edilmesi hususunda;

Bilgilerinizi ve gereğini arz ederim.

Ahmet Sezai İRTEM
Müdür a.
Müdür Yardımcısı

EK:1-1 adet onay
2-10 adet anket formu

ANTALYA İL MİLLİ EĞİTİM MÜDÜRLÜĞÜ
Soğuksu Mah. Hamidiye Cad. 07050 ANTALYA
Tel : 0242 238 60 00 -103
Faks : 0242 238 61 11 İrtibat İçin: A.S.İRTEM Md.Yrd.
antalya@meb.gov.tr www.antalya.meb.gov.tr

ÖZGEÇMİŞ

Adı ve Soyadı : Fatma TURAN
Doğum Tarihi ve Yeri : 14.11.1984 - BURDUR
Medeni Durumu : Bekar

Eğitim Durumu

Mezun Olduğu Lise : Budur Anadolu Öğretmen Lisesi
Lisans Diploması : Hacettepe Üniversitesi İlköğretim Matematik Öğretmenliği
Yabancı Dil / Diller : İngilizce

Bilimsel Faaliyetler

Ulusal Bilimsel Toplantılarda Sunulan Bildiriler ve Bildiri Kitabında Basılan Bildiriler:

- Turan, F, “Mesleki Gelişim Portföyü”, Tem-Sen Uluslararası Katılımlı Ulusal Eğitim Denetimi Sempozyumu, 22-23 Haziran Başkent Öğretmenevi, Ankara, 2009
- Turan, F, “ Zümre Öğretmenler Kurulu Toplantı Tutanaklarına Göre İlköğretim Matematik Dersinin Planlanmasında Alınan Kararların Analizi”, T.C. Ege Üniversitesi Eğitim Fakültesi 18. Ulusal Eğitim Bilimleri Kurultayı 1-3 Eylül, İzmir, 2009

Katıldığı Eğitim Programları:

- Erasmus Intensive Program, The International Summer School, Perspectives on European Education Policy and Practice, Haapsalu, Estonia, 8-20 August, 2009
- Erasmus Exchange Program, University of Groningen, Educational Effectiveness and Instructional Design, Groningen, The Netherlands, 02.02.2010-30.06.2010

İş Denevimi

Çalıştığı Kurum : Kuzdere Hacı Mehmet Saygın İlköğretim Okulu
Adres : Kuzdere Köyü Çaybaşı Mahallesi Kemer/Antalya
fatmaturan2007@hotmail.com
Tel. no : 0 505 308 40 44